

የጌታ ሦስት ማዕዘን

የጌታችን የኢየሱስ
ክርስቶስ እውነተኛ
መልክ ሥዕል
ከብርሃኑ ጉብኝ

Handwritten signature

ግምድ ሃይማኖት

From the Library of

ደሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ

FESSEHA ATLAH WOLDE YOHANNES

ከ
ብርሃኑ ጉበኤ

አዲስ አበባ

የመጀመሪያ እትም የካቲት 1985 ዓ. ም

ሁለተኛ እትም መጋቢት 1986 ዓ. ም

ሦስተኛ እትም ጥር 1987 ዓ. ም

አራተኛ እትም መጋቢት 1988 ዓ. ም

አምስተኛ እትም ሐምሌ 1990 ዓ. ም

ስድስተኛ እትም የካቲት 1992 ዓ. ም

መቼት ሰበብና በሃይማኖት ትምህርት ኮትኩታ ላላደገችኝ
በመንበረ መንግሥት ቅዱስ ገብርኤል ገዳም ቤተ
ክርስቲያን ለምትገኘው ለዓምዶ ሃይማኖት
ሰንበት ትምህርት ቤት ትሁንልኝ።

መብቱ በሕግ የተጠበቀ ነው።

ምስጋና

ረቂቁን በማረምና ታይፕ በማድረግ ለዚህ መጽሐፍ ህትመት
ዘፍተኛ አስተዋጽኦ ያደረገችልኝን ወ/ሮ ወሰኔ በየነን በእግዚአብሔር
ስም ሳላመሰግን አላልፍም። እንዲሁም በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ
ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን የሰንበት ት/ቤተች ማድራጃ መምሪያ
መጽሐፈን በማረምና በማስተካከል ዘፍተኛ ትብብር ስለአደረገልኝ
መምሪያውን በተጨማሪም በጥራልና በግቴሪያል በኩል ትብብሩን
ያልነፈገኝን አቶ አበበ ዳጃን በእንባብያን ስም አመሰግናለሁ።

From the Library of

ፍጹሐ ለጥላው ወልደ ዮሐንስ
FESSEHA ATLAN WOLDE YOHANNES

የሽፋን ሥዕል መግለጫ

የኢየሱስ እውነተኛ መልክ ሥዕል

ይህ ሥዕል የተሠለው ጢባርዮስ ንጉሠ ነገሥት በክበረ ድንጋይ ላይ «ኤሚራልድ» ካስቀረጸው ምስል ላይ ነው። ይህም ቅርጽ የቀሩ ጥንተንያ ቤተ መንግሥት ሀብት ሆኖ ከቆየ በኋላ እ. ኤ. አ. 1889 ዓ. ም. በቱርኮች እጅ ወደቆ ስለነበረ ዳግማዊ ባህዜድ የተባለው ሠልጣን በክርስቲያን ጦርነት ጊዜ ሮዲ ላይ ወንድሙ ተማርኮ ታስሮ ስለነበረ እሱን ለማስለቀቅ ለፓፓ ኢየሩሳሌም ስምንተኛው ይህንን ቅርጽ እንዲሁም የክርስቶስ ጉን የተወጋበትን ቅዱስ ጦር ጋር አብሮ የተሰጠ ነው። በኢኮኖሚካል ለተነሣው ለዚህ እጅግ ጣዕም ላለው ሥዕል በአይሁድ አገር ተጠባባቂ ገዥ የነበረው ፒ. ሌንጽሎ ለዚሁ ለጢባርዮስ ንጉሠ ነገሥት በጻፈው የታወቀው ታሪካዊ መልዕክቱ የሰጠው ጽሑፋዊ አገላለጽ ዓይነተኛ ምስክር ነው።

ይህ ቃል ከሥዕሉ ገርጌ ተጽፎ የሚገኘው የጣልያንኛው ትርጉም ነው።

የሽፋን ሥዕል መግለጫ
 የኢየሱስ እውነተኛ መልክ ሥዕል

ማውጫ

	78
መግቢያ	9
ልዩ መግለጫ	10
ምዕራፍ 1 ከእንዲት ሃይማኖት ብዙዎች ወጥተው እንዴት ሊጸዱ ይቻላል ?	15
ምዕራፍ 2 መጽሐፍ ቅዱስ	29
2.1 ብሉይ ኪዳን	29
2.2 ሐዲስ ኪዳን	30
2.3 አራቱ ወንጌላውያን	30
2.4 የወንጌላ ጸሐፍት አራት ብቻ የመሆናቸው ምስጢር	31
2.5 ስለ ሌሎች የሐዲስ ኪዳን ጸሐፍት	34
2.6 የመጽሐፍ ቅዱስ ብዛት	35
ምዕራፍ 3 ምሥጢረ ሥላሴ	39
ምዕራፍ 4 ምሥጢረ ሥጋዊ	45
4.1 የኢየሱስ ክርስቶስ ማንነት ?	46
4.2 ወልድ ሥጋን በመንጣቱ ከአብና ከመንፈስ ቅዱስ ስለ አለማነሱ	46
4.3 የንስጥሮስ ትምህርት ስለኢየሱስ ክርስቶስ	47
4.4 የፓፓ ሊዮን ትምህርት በኢየሱስ ክርስቶስ ላይ	48
4.5 የኢየሱስ ክርስቶስ ተዋህዶ በቅዱሳን አባቶች ሲተነተን	48

4.6	ሥጋ በተዋሕዶ የባሕርይ አምላክ መሆኑን የሚያስረዱ የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅሶች	49
4.7	የኢየሱስ ክርስቶስ አንድ አካል አንድ ባሕርይ መሆን በመጽሐፍ ቅዱስ	51
4.8	ክርስቶስ እግዚአብሔር ነው	54
4.9	ተጠራጣሪዎች የሚያቀርቡአቸው ጥቅሶችና መልሶቻቸው	57
4.10	ማጠቃለያ	64
ምዕራፍ 5 ምሥጢረ ጥምቀት		67
5.1	ጌታ በ30 ዘመኑ የተጠመቀበት ምሥጢር	68
5.2	ክርስቲያኖች በ40 ቀንና በ80 ቀን የመጠመቃችን ምሥጢር	69
5.3	ጌታ በዮርዳኖስ የተጠመቀበት ምክንያት	73
5.4	ጌታ ወደ ዮሐንስ ሄዶ የተጠመቀበት ምክንያት ...	74
5.5	ዮሐንስ ጌታን ሲያጠምቀው እጃቹን ያልጫነበት ምክንያት	74
5.6	መንፈስ ቅዱስ በእርግብ አምሳል የወረደበት ምክንያት	75
5.7	ሰዎች በማን ስም ሊጠመቁ እንደሚገባቸው	75
5.8	የጌታ በውሃ መጠመቅ ምሥጢሩ	76
5.9	ማጠቃለያ	76
ምዕራፍ 6 ምሥጢረ ቁርባን		79
6.1	ሥጋ ወደሙ በስንዴና በወይን የሆነበት ምክንያት	80
ምዕራፍ 7 ምሥጢረ ትንሣኤ ሙታን		83
7.1	የትንሣኤ ሙታን ትርጉም	83
7.2	ትንሣኤ ሙታን የሚሆንበት ጊዜ	84
7.3	የሰው እነሣስ	84
7.4	በበግና በፍየል የተመሰሉት እነማን እንደሆኑና ትርጉም	85

7.5	በግራና በቀኝ የተመሰሉት እነማን እንደሆኑ ...	87
7.6	ሕያዋንና ሙታን የተባሉት ግንኙነት	88
7.7	አንዳንድ ጥያቄዎችና መልሶቻቸው በትንሣኤ ሙታን ላይ	88
ምዕራፍ 8 ክብረ ድንግል		91
8.1	የግርያም የስምዋ ትርጓሜ	91
8.2	ዘለዓለማዊ ድንግል ስለመሆንዋ	92
8.3	የእመቤታችን ለዮሴፍ ሙታጪት ምክንያት	92
8.4	የበኩር ልጅዋን ... የሚለው ትርጉም	95
8.5	እስክትወልድ ድረስ ዐላውቃትም የሚለው ትርጉም	97
8.6	ክብርዋና አማላጅነትዋ በመጽሐፍ ቅዱስ	99
8.7	በመጽሐፍ ቅዱስ የእመቤታችን ምሳሌዎች	103
8.8	ማጠቃለያ	106
ምዕራፍ 9 የቅዱሳን አማላጅነት		109
9.1	በሕይወተ ሥጋ ሳሉ ያማልዱ እንደነበር	109
9.2	ቅዱሳን የጸጋ አማልክት ይባላሉ	113
9.3	ከሞቱ በኋላ ማማለዳቸው	117
ምዕራፍ 10 ታቦት ፡ ጽላት		121
10.1	ጽላት ከእግዚአብሔር መሰጠቱን	121
10.2	ታቦት የጽላት ማደሪያ ስለ መሆኑ	123
10.3	ቤተ ሙቅደስ	123
10.4	ለታቦት ሊደረግ የሚገባው ክብር	124
10.5	በሐዲስ ኪዳን ክርስቶስ ቤተ ሙቅደስን ባርኮ ስለመስጠቱ	126

ምዕራፍ 11 ፡ መስቀል	129
----------------------	-----

11.1 ጌታ የተሰቀለው በተመሳቀለ እንጤት ላይ ስለ መሆኑ	129
--	-----

11.2 የመስቀል ጠላቶች	131
-----------------------	-----

ምዕራፍ 12 ፡ ሰግደት	133
----------------------	-----

12.1 የሰግደት ዓይነት	133
-----------------------	-----

12.2 ለመላእክት የጸጋ ሰግደት እንደሚገባ	133
-----------------------------------	-----

12.3 ለቅዱሳን ሰዎች መስገድ ተገቢ መሆኑ	135
-----------------------------------	-----

12.4 ለቤተ ክርስቲያንና ለታቦት መስገድ ተገቢ ስለመሆኑ	137
--	-----

ምዕራፍ 13 ፡ ቅዱሳን በዕላት	141
---------------------------	-----

ምዕራፍ 14 ፡ ጾም	153
--------------------	-----

14.1 የጾም ትርጉም	153
---------------------	-----

14.2 የጾም ጥቅም	153
--------------------	-----

14.3 ጾም በብሉይ ኪዳን	154
------------------------	-----

14.4 ጾም በሐዲስ ኪዳን	157
------------------------	-----

14.5 የአዋጅ አጽዋግት	158
-----------------------	-----

ምዕራፍ 15 ፡ ስለሰው ነፍስ ሕያውነት	161
--------------------------------	-----

15.1 የሰው ተፈጥሮ	162
---------------------	-----

15.2 የሰውና የእንስሳት ሞት አንድ ስለ አለመሆን	162
--	-----

15.3 የነፍስ ሕያውነት በመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅስ ማስረጃ	164
--	-----

15.4 ስለ ገነት	167
-------------------	-----

15.5 ስለ ሲኦል	168
-------------------	-----

መግቢያ

“ያለውን የሰጠ ንፋግ አይባልም” ይላሉ አበው ሲናገሩ ። እኔም ይኸን የቆየ የአበው ብሂል ባለመዘንጋት ። ምንም እንኳን ጠለቅ ያለ የነገረ መለኮት (ቲዎሎጂ) ዕውቀት ባይኖረኝም የቤተ ክርስቲያንን ጡት እየጠባሁ ከሕፃንነቴ ጀምሮ ያደግኸት በቅጥረ ቤተ ክርስቲያን ከሊቃውንት አበው እግር ሥር ቁጭ ብዬ ነውና እንደ አቅሚ እናቴ ቤተ ክርስቲያንን ሊያደሙ የተነሱትን መናፍቃንን ለመዋጋት የሃይማኖት (የተዋሕዶ) ሠይፌን አንስቻለሁ ።

ይህችን “ዓምደ ሃይማኖት” ብዬ የሠየምኳትን መጽሐፍ እንደጽፍ የገፋፋኝ በየቤተ ክርስቲያኑ ርትዕት ለሆነችው ተዋሕዶ ሃይማኖቱ ለመመስከር በምሔድበት ወቅት ከሰብከተ ወንጌሉ ተሳታፊዎች በየጊዜው የሚቀርበው ጥያቄ ነበር ። በአብዛኛው ከምእመኑ የሚቀርቡት ጥያቄ መናፍቃን ቤተክርስቲያናችንን በመንቀፍ በሚያስተምሩት የኑፋቄ ትምህርት ላይ ነው። ስለሆነም በየጊዜው መናፍቃን እንዲህ ይላሉ ለዚህ መልስ ስጡን የሚለውን ሁኔታ ለመቀነስ ለምእመናን ጥያቄ መጠነኛ መልስ ሊሰጥ የሚችል አንድ የመናፍቃን ጥያቄ ምላሽ መጽሐፍ ማዘጋጀት እንዳለብኝ አሰብኩ ። ሀሳቤንም እግዚአብሔር ከግቡ አደረሰልኝ ።

“ዓምደ ሃይማኖት” ተብሎ መሠየሙ ስለ ሁለት ነገር ነው ፤ አንደኛው ይኸን መሠረቱ ከሐዋርያት ከሠለስቱ ምዕት ሊወርድ የመጣ እውነተኛ የተዋሕዶ ሃይማኖት ከሕፃንነቴ ጀምሮ ላስተማረኝኝ ዓምደ ሃይማኖት ሰ/ት/ቤት መታሰቢያ ይሆን ዘንድ ፤ ሁለተኛው ደግሞ በውስጡ ያለው ልዩ ልዩ መልእክት መሠረታዊ የሆነ የተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ትምህርትና እምነት ስለሆነ ነው ። ዓምደ ሃይማኖት ማለት የሃይማኖት ምሰሶ ማለት ነው ።

በቤተ ክርስቲያናችን ብሉይን ከሐዲስ እያቀናጁ ምሥጢርን ከምሥጢር እያመሳጠሩ ታሪክን ከመጻሕፍት እያዋደዱ ማስተማርና መጻፍ የሚችሉ እያሌ ሊቃውንት ቢኖሩም ነገር ግን ከብዛታቸውና ከዕውቀታቸው አንጻር የጻፏቸው መጻሕፍት ቁጥር ሲነጻጸር በጣም ኢምንት ሆነው እናገኛለን ። ይህ ደግሞ መከሊከን ተቀብሎ እንደቀ

በረው ሰው በፍጹም ዘመን የሚያስፈርድ ስለ ሆነ ሊቃውንት አባቶች በመናፍቃን የሰሐተት ትምህርት የሚይዘውን የሚጨብጠውን አጥቶ ለሚባዝነው የሃይማኖት ወገኔ ባለበት ጸንቶ እንዲኖር የሚያስችለውን መሠረታዊ የሃይማኖት ትምህርት እየጸፋችሁ በእጁ እንዲገባና አንብቦ ስለሃይማኖቱ እንዲረዳ እንደ ባህር አሸዋ በብዛት የተበተነውን የኑፋቄ ትምህርት የሰፈረበትን መጽሐፍ ከማንበብ ተቆጥቦ የሕይወት ቃል የሰፈረበትን የተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን መሠረታዊ ሃይማኖት የሚገልጽ መጽሐፍ በተባብሰው ትጽፋ ዘንድ ማንኛቱም ይሆን ዘንድ ባለኝ መጠነኛ እውቀት ይህችን ጽፌያለሁ ።

ይህን ስል ግን በተለያዩ ወቅቶች ለተነሱት መናፍቃን መልስና ለምእመናን እምነት መጠንከር ምርጥና አስደሳች ጠለቅ ያለ የሃይማኖት መሠረት ያለባቸው መጻሕፍት የጸፉትን— መልእክብርሃን አድማስ ጀንበሬ (ከክሊስቶስ ሃይማኖት) ብጽዕ አቡነ ማቴዎስ ሊቀ ጳጳስ (ሥርወ ሃይማኖት) ብጽዕ አቡነ ኃርኃርዮስ ሊቀ ጳጳስ (የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ታሪክ፣ የዓለም ቤተ ክርስቲያን ታሪክ በዓለም መድረክ) ሊቀ መዘምራን ሞገስ ዕቁበ ጊዮርጊስ (መርሐ ጽድቅ ባህል ሃይማኖት) አለቃ አያሌው ታምሩ (ወላዲተ አምላክ በኢትዮጵያ) ባለመዘንጋት ከልብ የመነጨ አድናቆቲንና አክብሮቱን በመለገስ ነው ። ዳሩ ግን እነኚህ አባቶች በሕይወት ያሉትም ሆኑ በሞት የተለዩት እነዚህን መሠረታዊ የሃይማኖት መመሪያ ጽፈው ቢያሳትሙም በአሁኑ ጊዜ ግን አስፈላጊነታቸው እጅግ ጉልቶ በታየበት ወቅት በድጋሚ አለመታተማቸው ያሳዝናል ።

እግረ መንገዴን እነዚህንና እነዚህን የመሳሰሉትን ሊቃውንት አባቶች የጻፏቸውን መጻሕፍት ቤተ ክርስቲያን አሳትማ ለምእመናኑ እንዲደርስ ማድረግ ግዴታዋ ስለሆነ የሚመለከተው ክፍል ያስብበት ስል በትህትና ነው ።

ልዩ መግለጫ ።

መንፈሳዊ መጽሐፍ መጻፍ እጅግ አስቸጋሪ ነው ። ይኸውም የሆነበት ምክንያት የዘላለማዊውን አምላክ ህልውና ማስረዳት ነውና ። የመጻሕፍት ምሥጢር እንዳይዛባ ጠንቅቆ መጻፍ ተገቢ ነው እንዲሁም የተለያዩ የመናፍቃንን አባባል ለማፍረስ ብሉይን ከሐዲስ ማስማማት ያስፈልጋል ። ይህን መጽሐፍ ለማዘጋጀት ብዙ ደክሜያለሁ ። በተለይ በቤተ ክርስቲያናችን በአማርኛ የተጻፉ የእምነታችን መግለጫዎች የሆኑ መጻሕፍት በብዛት አለመኖር ያሉትም በተወሰኑ ሰዎች እጅና

በቤተ ክህነት ቤተ መጻሕፍት ብቻ መሆኑ ዝግጅቱን እጅግ አድካሚና ውስብስብ ሊያደርገው ችሎአል ።

አንዳንድ ለጽሑፈ ረዳት ያደረግኋቸው መጻሕፍት ርእሳቸውን ብቻ ለማመሳከር ያህል ጽፈ ማለፍ ስችል በውስጣቸው ከያዙት አስፈላጊ ታሪኮች ውስጥ አንዳንዶቹን ያለምንም ለውጥ ቃል በቃል በመጽሐፈ ውስጥ ልጽፍ ተገደዳለሁ ። ይኸም ሊሆን የቻለው መጻሕፍቱ ከመጥፋታቸውና ካለመገኘታቸው የተነሣ አንባቢው እነሱን ለማግኘት ብዙ እንዳይደክም እንዲሁም መጻሕፍቱን ፈልጎ በማጣት የተፈለገውን ሀሳብ ለመረዳት እንዳይቸገር በቅን ልቡና በማሰብ መሆኑን አንባቢያን እንዲረዳልኝ እፈልጋለሁ ።

ብርሃኑ ጉበኛ

ምዕራፍ ፩

ግስጥንዘቢያ ፤

በስሙ አብ ወወልድ ወመንፈስ ቅዱስ አሐዱ አምላክ አሜን!

በአብ ስም አምላክ አብን ወላዲ ብዬ ፡ በወልድ ስም አምላክ ወልድን ተወላዲ ብዬ ፡ በመንፈስ ቅዱስ ስም አምላክ መንፈስ ቅዱስን ሠራጺ ብዬ ፡ ምንም እንኳን በአካል በግብር በስም ሶስት ብዬ ባምንም ፡ በመለኮት ፡ በህልውና ፡ በባሕርይ ፡ ይህን ዓለም በመፍጠርና በማሳለፍ አንድ አምላክ ብዬ በማመን በሁለት ወገን ድንግል ገጽ ሕት በምትሆን በእመቤታችን በቅድስት ድንግል ማርያም ፡ በጸድቃን ፡ በሰማዕታትና በቅዱሳን መላእክት አማላጅነት በመተማመን ሕይወት የሚሰጠውን የእግዚአብሔርን ቃል ማስተላለፍ እጀምራለሁ ። ሁሉን የሚችለው እግዚአብሔር ምሥጢሩን ይግለጽልን ።

— “ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል ፡ በመንገድ ላይ ቁመ ፡ ተመልከቱም ፤ የቀደመችውንም መንገድ ጠይቁ ፡ መልካሚቱ መንገድ ወዴት እንደሆነች ዕውቁ ፡ በእርስዎም ላይ ሂዱ ፡ ለነፍሳችሁም ዕረፍት ታገኛላችሁ ” ኤርምያስ 6 ፡ 16 ።

— “ አንድ ጌታ ፡ አንድ ሃይማኖት ፡ አንዲት ጥምቀት ” ኤፌሶን 4 ፡ 4—5 ።

ይህች አንዲቱ ሃይማኖት በጌታ ደም የተመሰረተች እንጂ በፍጡር ፍልስፍና የተመሠረተች አይደለችም ። ይህቺ ሃይማኖት የመላእክት ሃይማኖት ነች ፡ ይህቺ ሃይማኖት የነቢያት ሃይማኖት ነች ፡ ይህቺ ሃይማኖት የሐዋርያት ሃይማኖት ነች ፡ ይህቺ ሃይማኖት የሠልስቱ ምዕት ሃይማኖት ነች ፡ ይህቺ ሃይማኖት ቅዱስ ጴጥሮስ በቂሣርያ ላይ የተመሰገነበት ሃይማኖት ነች “ እንተ ከርስቶስ የሕያው እግዚአብሔር የባሕርይ ልጅ ነህ ማቴዎስ 17 ፡ 16 ።

— “መንፈስ ግን በግልጽ በኋለኞቹ ዘመናት አንዳንዶች የሚያስቀመጡትንና በውሸተኞች ግብዝነት የተሰጠውን የአጋንንትን ትምህርት እያዳመጡ ሃይማኖትን ይከዳሉ” 1ኛ ጢሞቴዎስ 4 : 1—2 ።

— እናንተ ግን (አንተ ግን) በተማርህበትና በተረፈህበት ነገር እንተህ ኑር ፡ ከማን እንደተማርኸው ታውቃለህና ። ከሕፃንነትህ ጀምረህ ክርስቶስ እየሰሰን እውነተኛ የባሕርይ እምላክ መሆኑን በማመን መዳን የሚገኝበትን ጥበብ ሊሰጡህ የሚችሉትን ቅዱሳን መጻሕፍት አውቀሃል” 2ኛ ጢሞቴዎስ 3 : 14—17 ። ስለዚህ ብርሃን ዓለም ቅዱስ ጳውሎስ ለዕብራውያን በላከው መልእክቱ በምዕራፍ 3 በቁጥር 14 ላይ “የመጀመሪያ እምነታችንን እስከመጨረሻው ብንጠብቅ የክርስቶስ ተካፋዮች ሆነናልና” በማለት በአንዲቷ በእርቶዶክስ ተዋሕዶ ሃይማኖታችን እንተን እንድንኖር ይመክረናል ።

— “አማላጆች ከግብጽ ይመጣሉ ፡ ኢትዮጵያ እጆችዋን ወደ እግዚአብሔር ትዘረጋለች” መዝሙር 67(68) : 31 በተባለው አምላካዊ ቃል መሠረት አገራችን ኢትዮጵያ ከ328 ዓ.ም. ጀምሮ እስከ ዛሬ ድረስ በእርቶዶክስ ተዋሕዶ እምነት እንታ ትገኛለች ። ቢሆንም ግን ዘመን የወለዳቸው የክፍለ ጊዜው በፊ ሐሳውያን (መናፍቃን) እንግዳ የሆነ የኑፋቄ ትምህርት ትንቢት በተነገረ ላትና በአንዲቷ ሃይማኖት እንታ በምትገኘው ሀገራችን ላይ እየነዙ ስለሆነ ልንጠነቀቅና ልንጠበቅ ይገባናል ። ይህ ይሆን ዘንድ አስቀድሞ በመጽሐፍ ቅዱስ የተነገረ ስለሆነ ይህን ያህል እያስደንቀንም ።

— “የበግ ለምድ ለብሰው (መጽሐፍት ቅዱስን ይዘው የክርስቶስን ስም እየጠሩ) ከሚመጡባችሁ ነጣቂ ተኩላዎች ተጠበቁ” ማቴዎስ 7 : 15—23 ።

— “ወዳጆች ሆይ ፡ መንፈስን ሁሉ አትመኑ ነገር ግን መናፍስት ከእግዚአብሔር ሆነው እንደ ሆነ መርምሩ ። ብዙዎች ሐሰተኞች ነቢያት ወደ ዓለም መጥተዋልና” 1ኛ የዮሐንስ መል. 4 : 1 ።

— “የእግዚአብሔርን ቃል የተናገሩላችሁን ዋናዎችሁን አስቡ ፡ የኑርአቸውንም ፍሬ እየተመለከታችሁ በእምነታቸው ምስሉ አቸው ። እየሰሰ ክርስቶስ ትናንትና ዛሬ እስከ ዘላለም ያውነው ። ልዩ ልዩ ዓይነት በሆነ በእንግዳ ትምህርት አትወሰዱ ። ልባችሁ በጸጋ ቢጸና መልካም ነው እንጂ በመብል አይደለም ። በዚህ የሚሠሩባት አልተጠቀሙምና” ዕብራውያን 13 : 7—9 ።

— “ነገር ግን ወንድሞች ሆይ እናንተ የተማራችሁትን ትምህርት የሚቃወሙትን መለያየትንና ማሰናከያን የሚያደርጉትን ሰዎች እንዳትመለከቱ እለምናችኋለሁ ። ከእነርሱ ዘንድ ፈቀቅ በሉ ፡ እንዲህ ያሉት ለገዛ ሆዳቸው እንጂ ለጌታችን ለእየሰሰ ክርስቶስ እይገዙምና ዘመልካምና በሚያቆላምጥ ንግግርም ተንኮል የሌለባቸውን ሰዎች ልብ ያታልላሉ” ሮሜ 16 : 15—23 ።

— “እንደ እነዚህ ያሉ ሰዎች የክርስቶስን ሐዋርያት እንዲመስሉ ራሳቸውን እየለወጡ ውሸተኞች ሐዋርያትና ተንኮለኞች ሠራተኞች ናቸውና ። ይህም ድንቅ አይደለም ፡ ሰይጣን ራሱ የብርሃንን መልክ እንዲመስል ራሱን ይለውጣልና ። እንግዲህ አገልጋዮቹ ደግሞ የጽድቅ አገልጋዮች እንዲመስሉ ራሳቸውን ቢለውጡ ታላቅ ነገር አይደለም ። ፍጻሜአቸውም እንደ ሥራቸው ይሆናል” ቆሮንቶስ 11 : 13 ።

— እንዳይህ “ከፍሬያቸው ታውቋቸዋላችሁ” ማቴ. 7 : 16 እንደተባለው ሁሉ የኑፋቄ ትምህርታቸው ተባባሪ እንዳንሆን መጠንቀቅ አለብን ።

የሃይማኖት ክፍፍል እንዴት ሊጀመር ይችላል ?

በዘመናችን ከፍተኛ የሆነ የፖለቲካ ውጥረት ያለባት መካከለኛው ምሥራቅ ስትሆን ፡ ቀደም ብሎም የፖለቲካ ብቻ ሳይሆን የሃይማኖትም መዲና ነበረች ። የተለያዩ እምነቶች ምንጫቸው ከዚህ ክልል መሆኑ ከሁላችንም የተሰወረ አይደለም ። ለአምልኮተ እግዚአብሔር ቀደምትነት ያላቸው እሥራኤላውያንም በዚህ ክልል ውስጥ የሚኖሩ ናቸው ። ክርስቶስ የተወለደው በቤተልሔም እንደመሆኑና ሐዋርያትም የዚህ ክልል ተወላጆች እንደመሆናቸው መጠን ፡ የክርስቶስ እምነት ምንጩም ይኸው መካከለኛው ምሥራቅ ነው ። ከክርስቶስ ልደት በፊት ያለውን ትተን ከክርስቶስ ልደት በኋላ ያለውን ክስተት ለመቃኘት እንሞክራለን ።

የቤተ ክርስቲያን ራስ የሆነው መድኃኒታችን እየሰሰ ክርስቶስ በምክረ ሰይጣን ተታሎ በጋጢአት ተጥላቂሉ ሃይሉ ደካማ ፡ ጸሎቱ የማይሰማ ሆኖ ተፈርዶበት በመንፀፈ ደይን ወድቆ የነበረ አዳምንና ልጆቹን ከዲያብሎስ ባርነት ነጻ ለማውጣት ቢል እሱ ራሱ ሰው ሆኖ ተሰቅሎ ሞት በምስተኛው ቀን ሞትን ድል አድርጎ ከተነሣ በኋላ ፡ በሃምሳኛው ቀን ለደቀ መዛሙርቶቹ የመንፈስ ቅዱስን ጸጋ አደላ

ቸው ። ከዚያ በኋላ ፍሩሃን የነበሩ ሐዋርያት ደፋር ሆኑ ፤ ሥጋቸውን ለእሳት ፤ አንገታቸውን ለሰይፍ አሳልፈው መስጠት ጀመሩ ። ወንጌ ልንም በስፋት ግስተማር ቀጠሉ ።

ለመጀመሪያ ጊዜ ሐዋርያት በአንጻሊያ ክርስቲያን ተባሉ ። የአንጻሊያ ከተማ የተመሠረተችው ከጌታ ልደት በፊት በሶስተኛው መቶ ክፍለ ዘመን መሆኑ በታሪክ ተዘግቧል ። አንጻሊያ በዚያን ዘመን ዝነኛ የክርስቲያኖች መናኸሪያ ነበረች ። ሐዋርያት በአንጻሊያም ሆነ በሮም ፤ እንዲሁም ዕጣ ከፍላቸው ወደሆኑት ሃገሮች ሁሉ በመበታተን አልጌ የሆነውን ዓለም በወንጌል ጨውነት ያጣፍጡት ጀመር ፤ ጨለማ የወረሰውንም ዓለም በወንጌል ብርሃንነት አበሩት ።

ክርስትና እየተስፋፋች ስትሄድ ለመጀመሪያ ጊዜ የአፍሪካ ክፍል በምትሆን በግብጽ ከተማ በእስክንድርያ የመጀመሪያው የክርስቲያኖች ትምህርት ቤት በ60 ዓ. ም. በቅዱስ ማርቆስ ተመሠረተ ። ይህም ት/ቤት የትርጓሜ ት/ቤት ነበር ።

ቀጥሎም በሶስተኛው መቶ ክፍለ ዘመን አጋማሽ ላይ በሶርያ ዋና ከተማ በአንጻሊያ ሁለተኛው የክርስቲያኖች ት/ቤት ተቋቋመ ። በሁለቱም ት/ቤቶች ውስጥ የተለያዩ የፍልስፍና ሰዎች እየገቡ ብዙዎች የሙት ፍልስፍናቸውን እርግፍ አርገው በመተው የወንጌል ሰባኪ ሆኑ ። አንዳንዶቹ ግን ያ ቀድሞ የሚያውቁትን የፍልስፍና ትምህርት እንዳይተው በማለት የክርስትናውን ትምህርት ከፍልስፍና ጋር እያጣመሩ በጠባብዋ የወንጌል ጉዳና ሊጓዙ ሞከሩ ። ጻፋ ግን ጠባብዋ የወንጌል መንገድ ደባል እምነት የያዘ ሰው የማያልፍባት ስለሆነች ፍልስፍናችሁን አራግፋ ብትላቸውም እነሱ ግን አልተስማሙም ። በዚህም ምክንያት የሰይጣን ማህደሮች ሆነው በክርስቶስ ደም የተገነባቸውን ቤተ ክርስቲያንን ሊያናጉ ተነሱ ።

በሃይማኖት መድረክ ላይ ግንባር ቀደም የቤተ ክርስቲያን ተቃዋሚ ሆኖ የቀረበው አውራ ተዋናይ አርያስ ነበር ። በሦስተኛው መቶ ክፍለ ዘመን አጋማሽ በ257 ዓ. ም. ገደማ በአፍሪካ ሰሜን ክፍል በምትገኘው ሊቢያ የተወለደው አርያስ የተፍጻሜተ ሰማዕት ቅዱስ ኢፕሮስ ደቀ መዝሙር እንደነበረ የቤተ ክርስቲያን ታሪክ ይተርካል ።

ለተፍጻሜተ ሰማዕት ቅዱስ ኢፕሮስ አኪላስ ፤ አለ እስክንድርስ እና አርያስ የተባሉ ደቀ መዛሙርት ነበሩት ። አርያስ የተባለው ደቀ መዝሙር አይኑ ከማንበብ የማይቦዝን ግጥም ገጣሚ ፤ ድምፁ መልካም ፤ ንግግር አሳማሪ ነበር ። “እጅግ ጥበብ ያደርሳል ከሞት” እን ልል ጠቢቡ ፤ አርያስም ከመጠን ማለፉ ይመስላል ወደ ሙት ፍልስ

ፍና ማምራት ጀመረ ። የተጻፈውን ትቶ ያልተጻፈውን ማንበብ ጀመረ ። በቅዱስ መንፈስ የተተረጎመውን ትቶ የራሱን ትርጉም ይሰጥ ጀመረ ። በመጨረሻም በመጽሐፈ ምዕሌ ምዕራፍ 8 ላይ ያለውን ቃል ወስዶ “ወልድ ፍጡር ነው” ብሎ አረፈው ። ይህም የክህደት ትምህርት አንድ ጊዜ ተናኘ ።

በዚህ ጊዜ ጌታ በራእይ ቀሚሱ ለሁለት የተቀደደ ሕጻን መስሎ ለቅዱስ ኢፕሮስ ታየው ። እሱም ደንግጦ “አንተ ጌታዬ ኢየሱስ ክርስቶስ አይደለህምን?” ቢለው “አዎን ነኝ” ቢል መለሰለት ። “ታዲያ ልብስህን ማን ቀደደብህ” ቢለው “አርያስ ልብስህን ቀደደብኝ ፤ ከባሕርይ አባቴ ከአብ ፤ ከባሕርይ ሕይወቴ ከመንፈስ ቅዱስ ለይተ ፍጡር አለኝ ፤ እነሆ ከእንግዲህ የማይመለስ ስለሆነ አውግዘህ ከቤተ ክርስቲያን አንድነት ለየው” ብሎ ነገረው ። ኢፕሮስም ከዚህ ቀደም ብዙ መከራ ባለበት ስለነበር የጌታን የመጨረሻ ቃል ሰምቶ አርያስን አወገዘው ። ለአኪላስና ለእሷ እስክንድርስም ከግዝቱ እንዳይፈቱት አስጠነቀቃቸው ። አኪላስ ግን ማስጠንቀቂያውን ጥሶ አርያስን ከግዝቱ ፈትቶ ከቤተ ክርስቲያን አንድነት ጨመረው ። አኪላስም የመምህሩን ማስጠንቀቂያ ባለመፈጸሙ በእግዚአብሔር ተቀሰፈ ።

ለመጀመሪያ ጊዜ የአርያስ ክህደት አደባባይ የወጣው በ325 ዓ. ም. ነበር ። የክህደት ትምህርቱ የክርስትናውን ዓለም ስለአናጋው ቤተ ክርስቲያን የተቃውሞ ደወልዋን አሰማች ። በመላው ዓለም ያሉ የቤተ ክርስቲያን መሪዎች ለጉባኤ ተጠሩ ። በታላቁ ቁስጠንጢኖስ ዘመን መንግሥት ኒቂያ በተባለችው ቦታ ላይ ትልቅ ጉባኤ ተደረገ ። በጉባኤውም ላይ 318 ሊቃውንት ተሰበሰቡ ። አርያስም በጉባኤው ላይ የኑፋቂ ትምህርቱን አሰማ ፤ የትምህርቱ ይዘት በአጭሩ እንዲህ የሚል ነበር ። “ወልድ ፍጡር ነው ፤ ነገር ግን ከሌሎች ፍጡራን ይበልጣል ። ለአብ ፍጡሩም ልጁም ነው ፤ ሕላም በመዋዕለ ሥጋዊ ባሳየው ታዛዥነትና የተጋድሎ ጽናት ከእግዚአብሔር በራኬንና ጸጋን ተቀብሎ እንደ ጸድቃን እንደ ሰማዕታት ሱታፊ አምላክነት አገኘ” ።

ይህን የክህደት ትምህርቱን ያለምንም ማፈር በጉባኤው አሰማ ። ቀጥሎም ቅዱስ አትናቲዎስ መጽሐፍ ቅዱስን መሠረት በማድረግ ፤

- 1ኛ/ ወልድ የአብ ፍጡር ሳይሆን ራሱ የፍጥረታት ባለቤት መሆኑን ፤
- 2ኛ/ እንደ አባቴ የሰገደትና የአምላኮት ባለቤት መሆኑን ፤
- 3ኛ/ ሰውም ቢሆን ከአምላክነቱ የጉደለበት እንደሌለ ፤ በስፋትና በጥልቀት ከመጽሐፍ ቅዱስ እየጠቀስ አፋን አስያዘው ። ጉባ

አውም እንደ አንድ ልብ መካሪ ፣ እንደ አንድ ቃል ተናጋሪ ሆኖ የአ ትናቱም ትምህርት ተቀበለ ። ምክንያቱም መጽሐፍ ቅዱሳዊ ነው ። አርባሰን ግን ከክህደት ትምህርት ይመለስ ዘንድ ጠየቁት ፣ እምቢ በለአለ አውግዘው ለቆት ። ሐዋርያዊት ቤተ ክርስቲያንም አርባሰን አውግዞ ሳትከፋፈል ሐዋርያዊ ጉዞዋን በአንድነት ቀጠለች ።

ከአርባሰ ቀጥሎ በሰይጣናዊ ትምህርት ቤተ ክርስቲያንን ሊያ ወክ የሞከረው መቅደንዮስ የተባለ መናፍቅ ነው ። ይህ መናፍቅ ከቅ ድስት ሥላሴ ሦስተኛው አካል መንፈስ ቅዱስ ሕጽጽ (ፍጡር) ነው ። አካል የለውም ብሎ በቁስጥንጥንያና በአካባቢው የክህደት ሙርዙን ባገሳ ጊዜ በግላቱ የተመረከ ብዙ ሰዎች ቤተ ክርስቲያንን ያውኳት ጀመር ። በዚህ ጊዜ ቤተ ክርስቲያን የተቃውሞ ድምጽዋን አሰማች ። በዚህም ምክንያት በ381 ዓ. ም. በቁስጥንጥንያ 150 የሚያህሉ ከዓ ሰዎች አብያተ ክርስቲያን የመው ሊቃውንት በጉባኤው ላይ ታደሙ ። መቅደንዮስም የክህደት ትምህርትን አቀረበ ። ጉባኤውም የመንፈስ ቅዱስን የባሕርይ አምላክነት ከአብ ከወልድ ጋር በአንድነት የሚወ ለስ የሚቀደስ መሆኑን መጽሐፍ ቅዱስን በመጥቀስ አስረዳ ። መቅደ ንዮስም ከዚህ ሰይጣናዊ ትምህርት እንዲታቀብ ተጠየቀ ፣ እሱ ግን ወይ ፍንክች ስላለ ተወግዞ ከቤተ ክርስቲያን ማሳበር ተለየ ።

ከመቅደንዮስ ቀጥሎ “ኢየሱስ ክርስቶስ ሁለት አካል ሁለት ባሕርይ ነው ፣ ከማርያም የተወለደው ዕሩቅ ብእሲ ነው ፣ ቃል በጥም ቀት በዋርዳናስ እስኪያድርበት ድረስ ወልደ ማርያም የቃል ማደሪያ ለመሆን ተወለደ ። በሰዚህ ማርያም ወላጅ ተሰብኦ ናት እንጂ ወላጅ ተ አምላክ አትባልም” የሚል አይን ያወጣ የጉፋቂ ትምህርት ይዞ የቂ ስጥንጥንያው ሊቀ ጳጳስ ንስጥሮስ ወደ ቤተ ክርስቲያን መድረክ ላይ ወጣ ። የመንበረ ማርቆስ 24ኛ ፓትሪያርክ የነበረው ቅዱስ ቄርሎስ የሐዋርያትን የሰልስቱ ምዕትን የተዋህደ መደሻ ይዞ ወደ ሙድረኩ ወጣ ። በ431 ዓ. ም. ኤፌሶን በተባለችው ከተማ 200 የሚሆኑ ሊቃነ ጳጳሳት ከተለያዩ ዓለማት ተጠርተው ጉባኤ ተደረገ ።

ንስጥሮስ በቤተ ክርስቲያን ላይ የተከለውን የጉፋቂ ሚስጥር የታወቀው የተዋህደ እናጺ ቄርሎስ በተዋህደ ፋስ ፈንቅሎ አወጣ ው ። ጉባኤውም ክርስቶስ እንደ አካል አንድ ባሕርይ መሆኑን ፣ እመ ቤታችንም ወላጅ ተ አምላክ መሆንዋን መስክሮ ንስጥሮስንና ትምህ ህርቱን አውግዞ ተበተነ ። የሮም ፣ የአንጾኪያ ፣ የእስክንድርያና ሌላው የተቀረው የክርስትናው ዓለም እስከዚህ ቀን ድረስ እንዲት ቤተ ክር ቲያን በሚለው መጽሐፍ ቅዱሳዊ ቃል ይጓዝ ነበር ።

ይሁን እንጂ ይህችን አንዲቷን ቤተ ክርስቲያን የሚከፍል ሃግብ በ451 ዓ. ም. ብቅ አለ ። ቤተ ክርስቲያን እስከ መቼውም የማትረሳው የአንዲቷ ቤተ ክርስቲያን ከፋፋይ ፓፓ ሊዮን በነገሥታቱ በነመርቅ ያንና በነብርክልያ ታጅቦ ቀረበ ። በቅዱስ ቄርሎስ ተዋህዶአዊ ትም ህርት ግብዓት መሬቱ የተፈጸመለትን የንጥሮስን ክህደት የተቀበረበ ትን አፈር ምሶ በማውጣት ሕይወት ዘርቶበት በኤልቄዶን ጉባኤ ላይ አቆመው ። የተዋህደ አርበኞች እንገታችንን ለሰይፍ ፣ በአባታችን በቄርሎስ የተወገዘው ትምህርት ዛሬ ከየት መጣ? መጽሐፍ ቅዱስ ያወገዘው ይህን ትምህርት በፍጹም እንቀበልም ብለው ከጉባኤው ወጥተው ሄዱ ። የተዋህደ አርበኛ በመባል የሚታወቀው ታላቁ ዲዮስቆሮስም “እንደ አካል አንድ ባህርይ” የሚለውን መጽሐፍ ቅዱሳዊ ትምህርት በገሃድ መሰከረ ።

በጉባኤው ውስጥ የታደሙ የመለካውያን ፈቃድ ፈጻሚዎች የነ በሩ ጳጳሳት የክርስቶስን መንግሥት በምድራዊ መንግሥት ለውጠው ከዓላማቸው አዘንብለው የነገሥታቱ ፈቃድ ፈጻሚዎች ሆኑ ። ልባ ችው እያወቀ የክርስቶስን የባሕርይ አንድነት አበሉ ። በዚህም የተነሣ የእስክንድርያውን አንበሳ ዲዮስቆሮስን የሐዋርያትን እምነት በመ መስከሩ አውግዘንሃል አሉት ። እርሱ ግን ትምህርታችን በንስጥሮ ስና እሱን በመሰሉት ዘንድ እንጂ በክርስቲያኖች ዘንድ ግን ተቀባይ ነት አለው ብሎ ከጉባኤው ወጥቶ ሄደ ። ከሕንድ ፣ ከአርመንያ ፣ ከሶ ሪያ ፣ ከእስክንድርያና ከሌሎችም የምሥራቅ ክፍሎች ተወክለው የመ ጡ ጳጳሳት የቅዱስ ዲዮስቆሮስን ፈለግ ተከትለው ከጉባኤው ወጥተው ሄዱ ። በዚህም የተነሣ የሮም ንግሥት የነበረችው ብርክልያ እኛ የጠ ሬነውን ስብሰባ ንቀህ እኛ ባልነው ሁሉ ያልተሰማንኸው ለምንድር ነው? ብላ ጽሕሙን አስነጩችው ፣ ጥርሱም እስኪረገፍ ድረስ አስደ በደበችው ። እርሱ ግን የተነጩው ጽሕሙንና የረገፈው ጥርሱን በአ ንድነት አድርጎ ለእስክንድርያ ክርስቲያኖች “ንሱ የጋይማኖት ፍሬ” ብሎ ላካላቸው ።

ከዚያን ጊዜ ጀምሮ የምሥራቅ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን አባ ሎች ከሮም ቤተ ክርስቲያንና ከመሰሉችዋ ጋር ተቆራርጠው ቀሩ ። የክርስትናውም ዓለም ምሥራቅና ምዕራብ ተብሎ በሁለት ጉራ ተከ ፈለ ። ሐዋርያዊት ቤተ ክርስቲያን ምንጊዜም ብትሆን ልትጠፋ አት ችልም ። ምክንያቱም በፍጡር ደም ላይሆን በፈጣሪ ደም የተመሠረ ተች ናትና ። የፓፓሊዮን ልጆች ግን ሐዋርያዊት ቤተ ክርስቲያንን በሰይፍም በገንዘብም በድለላም ሊያጠፋ ብዙ ጥረዋል ። ግን አልሆነ ላቸውም ። “በዓለት ላይ የተመሠረተ ቤት ዝናብም ቢመጣ ጉርፍም

በዘንብ እደወድቅም፡ በአሸዋ ላይ የተመሠረተ ቤት ግን ጉርፍ በጉ ረፈበት ጊዜ ይወድቃል።

ከዚህ ዘመን በኋላ ማለትም ከኬልቄዶን ጉባኤ በኋላ (በነገራችን ላይ ይህ የኬልቄዶን ጉባኤ በምሥራቅ አብያተ ክርስቲያናት ዘንድ “ጉባኤ ከለባት” ወይም “ጉባኤ አብዳን” ተብሎ ይታወቃል፡ የወሸች ጉባኤ እንደማለት ነው። ምክንያቱም የነገሥታትን ፍላጎት ለማሟላት ብቻ የተደረገ ጉባኤ ነበርና)፡ ሮም በሥርዋ ያሉትን ጠቅልላ ካቶሊካዊት በሚል ስም ተጠራች። ትርጉሙም “የሁሉም” ማለት ነው። ከእርቶዶክሳዊት እምነት አፈነገጠች። ቀደም ብለን ያየናቸው የሃይማኖት አባቶች እትናቴዎስ፡ ቄርሎስ፡ ጢሞቴዎስ ሁሉም እርቶዶክሳውያን ናቸው። እርቶዶክስ የሚለው ቃል የግሪክ ቃል ሲሆን፡ ትርጉሙም እውነተኛ ወይም ቀጥተኛ ሃይማኖት ማለት ነው።

በስድስተኛው መቶ ክፍለ ዘመን የመሐመድ እንቅስቃሴ ተጀመረ። መሐመድ በ570 ዓ. ም. ልዩ ስሙ መካ ተብሎ በሚጠራው ከተማ ተወለደ። አባቱ መጠነኛ ገቢ የነበረው ነጋዴ ነበር። ገና በልጅነቱ አባቱ ከአጠገቡ በሞት ስለተነጠቀ ለአጎቱ የበግ እረኛ ሆኖ ማገልገል ጀመረ። ዳሩ ግን እስከ መጨረሻው የበግ እረኛ ሆኖ አልዘለቀም ነበር። በዕድሜ ከእሱ ብዙ ለምትርቀው ለሐብታም ነጋዴ ለከድጃ ባል ሆነ። መሐመድ እንቅስቃሴውን እንዲጀምር ያነሳሳውን ሁኔታ ራሱ ሲገልጽ፡ አንድ ቀን ከከተማ ውጭ በኮረብታ ላይ ለብቻው ተቀምጦ ታላቁ መልእክ ቅዱስ ገብርኤል ከእግዚአብሔር ዘንድ ተልኮ ነበረ እንዲሆን እንደተመረጠ መንገሩን ይናገራል። ከዚያ ወዲያ በመካ አዲሱን እምነት መስበክ ጀመረ። ዳሩ ግን በዚያ ቅጽ በት መካ እጁ በጂ ብላ በአዲሱ እምነት ውስጥ ልትገባ አልቻለችም፤ እንዲያውም ብዙ ተቃዋሚዎች ተነሱበት። በተለይ ካህናት ጣኦታት ሕዝቡን ያሳድሙበት ጀመር። በመካ ካባ የተባለ ቤተ ጣኦት ነበር። በዚህ ምክንያት የተነሣ የመሐመድን እንቅስቃሴ የሚደግፉ ወገኖቹ በግመል አስርቀው መዲና ወደተባለች ከተማ ወሰዱት። ይህም የሆነ በት ጊዜ 622 ዓ. ም. ነበር። እስላሞችም ዘመናቸውን ከዚህ ጊዜ ጀምረው ነው የሚቆጥሩት ይባላል።

መሃመድ መዲና እንደገባ ብዙ ተከታዮችን ያስባሰብ ጀመር። በ630 ዓ. ም. እምነቱን የተቀበሉትን ሰዎች አሰልፎ የመካን ከተማ ወረረና በቁጥጥሩ ሥር አደረገ። ካባ በተባለው መቅደስ ውስጥ የነበሩትን 308 የጣኦት ምስሎችም አፈራረሰ።

የአስልምና እምነት ሊስፋፋ የቻለው ከመሃመድ ሞት በኋላ ነበረ። መሃመድ በ632 ዓ. ም. ከሞተ በኋላ ተከታዮቹ “በጀሐድ መንፈስ” ትጥቃቸውን አጠናክረው፡ ወገባቸውን አጥብቀው ብዙ ሃገሮችን በጦር አንበረከኩ። በመካከለኛው ምሥራቅ አካባቢ ያሉት አገሮች የመጀመሪያዎቹ እላማዎች ነበሩ። ለዚህም የተለያዩ ምክንያቶች ሊጠቀሱ ይችላሉ።

1ኛ/ አስልምና የተጀመረበት አካባቢ በዚሁ ክልል መሆኑ፡

2ኛ/ ሮማውያን የእርቶዶክስን እምነት ትታችሁ ካቶሊካዊ ሁኔታ እያሉ ያስጨንቁአቸው ስለነበር፡ በዚሁ እልህ ተነሳሽተው ከመሐመድ ሠራዊቶች ጋር ተባብረው ሮማውያንን ለማጥቃት ሲሉ እንደሰለሙ ይነገራል።

3ኛ/ አዲሱን እምነት የተቀበሉ ሁሉ ከሌሎቹ ለየት ያለ መብትና ጥቅም ስለነበራቸው ከጥቅም አንፃር የሰለሙ ጥቂቶች አልነበሩም።

የመሃመድ ሠራዊቶች ወደብዙ የአፍሪካ ክልሎችም በመዝለቅ በዛ ያሉ አገሮችን በመዳፋቸው ውስጥ ከተቱ።

የምዕራቡን የክርስትና እምነት ተከታይ የሚከፋፍል ሃሳብ ደግሞ በ16ኛው መቶ ክፍለ ዘመን ብቅ አለ። የዚህ እንቅስቃሴ ፊትአውራሪ የነበረው ጀርመናዊው ማርቲን ሉተር ነበር። ማርቲን ሉተር በጀርመን አገር እይስሌብን በተባለች ከተማ እንደ አውሮፓ አቆጣጠር በ1483 ዓ. ም. ተወለደ። ማርቲን ሉተር የካቶሊክ እምነት ተከታይ ነበር። ራሱንም ለካቶሊክ እምነት ሙሉ ለሙሉ አሳልፎ የሰጠ ገዳማዊ ሰው እንደነበረ፡ ተከታዮቹ ይናገሩለታል። የኋላ ኋላ ግን ከምንኩስና ዓለም ወጥቶ ገዳማዊ ኑሮን በመንቀፍ ብዙ ገዳማትን እንዲዘጉ አድርጓል። ይህ ከክርስትና መመሪያና ከመጽሐፍ ቅዱስ ውጭ የሆነ ድርጊት መሆኑ ግልጽ ነው። ምክንያቱም እግዚአብሔር የምንኩስናን ሕይወት የነቅረበት ጊዜ የለምና። ራሱ ጌታ መንፈሳዊ ሥራ ለመሥራት ገዳማት የተመረጡ ቦታዎች መሆናቸውን ሲያስረዳና ለመነኩሣትም አብነት ሲሆን ለመጻም ወደ ገዳመ ቆርንቶስ ነበር የሄደው። በዚያም ከአራዊት ጋር እንደነበር ይገልጻልና። ማቴዎስ 4፡1 ማርቆስ 1፡13። ሉተር ግን በኋለኛው ዘመን ተነስቶ ይህን ሁሉ በመብቱ ሽሯል፤ ዛሬም ተከታዮቹ እርአያውን በመከተል ምንኩስናን ሲቃወሙ ይሰማሉ።

ማርቲን ሉተር የሉተራንን እንቅስቃሴ እንዲጀምር ያነሳሳው እውነተኛ ምክንያት ቢኖረውም፡ የኋላ ኋላ ግን ወደ ፍፁም ስሕተት አምርቷል። ምክንያቱም እንደሚከተለው ተጠቅሷል፤

አሱ በሚያገለግልበት በካቶሊክ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ አንድ የሐንሰ የተባለ መነኩሴ ድንኳን ተክሎ ለከተማው ሕዝብ በገንዘብ የኃጢአትን ሥርዐት ይሸጥ ነበር ። ይህም ገንዘብ ለመሰብሰብ ካለው ጠንካራ ምኞት የተነሣ የፈጸመው ድርጊት እንጂ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የኃጢአት ሥርዐት በንስሃ እንጂ በገንዘብ ሊሆን እንደማይችል የታወቀ ነው ። ይህ ገንዘብ የመሰብሰቢያ ስልት አጥጋቢ መሆኑ ስለ ታመነበት የሮም ሊቀ ጳጳስ ሌዎ አሥረኛ በሮም ከተማ ታላቁን የጴጥሮስ ቤተክርስቲያን ለማሳነጽ የገንዘብ እጥረት ገጥሞት ስለ ነበረ ፣ የሐንሰ የተባለው መነኩሴ የጀመረውን የስርዐት ጉግድ አሱም አጢ ጧፈው ። ሰውም መንግሥተ ሰማያት በካርኒ ካልሆነ በፍጹም መግባት እንደማይችል በማመን የመንግሥተ ሰማያትን መግቢያ ደረሰኝ ይገዛ ጀመር ።

ሉተርም ይህን ዓይን ያወጣ የሉብነት ሥራ በግልጽ ማውገዝ ጀመረ ። ብዙዎችም የሃሳቡ ደጋፊ ሆኑ ። የኋላ ኋላ መጽሐፍ ቅዱስን መመርመር አለብኝ ብሎ ተነሣ ። አብዛኞቹ የካቶሊክ ቤተ ክርስቲያን ትመራበት የነበረው ሥርዓትና እምነት ትክክል አለመሆኑን ገለጸ ።

በእሱ መሪነት የተመሠረተው የፕሮቴስታንት እምነት ስሙ እንደሚጠቁመን ተቃውሞ ስለሆነ ቤተ ክርስቲያን ጥገናዊ ለውጥ ያስፈልጋታል በማለት ከሐዋርያት ከመጽሐፍ ቅዱስ መመሪያ ወጥቶ ብዙ ነገሮችን ነቀፈ ።

እንደ አውሮፓ አቀጣጠር በ1517 ዘመናዊ አምስቱ ዓረፍተ ነገሮች የተባለውን በዊተንበርግ ቤተ ክርስቲያን በር ላይ በወረቀት አድርጎ ለጠፈ ። በዚህም ምክንያት ከሮም ቤተ ክርስቲያን ማፈገጠን ይፋ አደረገ ። ከማርቲን ሉተር ስሕተታዊ ትምህርቶች ውስጥ አንዳንዶቹን በገጠቅስ

- ሀ. ምንኩስና አላስፈላጊ እንደሆነና ገዳማትም መዘጋት እንዳለባቸው
- ለ. በእሱት ጊዜ የቅዱሳንን ስም መጥራት እነርሱንም እንደ አማላጆች አድርጎ መቅጠር ስሕተት መሆኑን ፤
- ሐ. ማንኛውም ሰው በራሱ አተረጓጎም መጽሐፍ ቅዱስን መተርጎም እንደሚችል ሲሆን ፣ በተለይ ይህ ሰፊ መንገድ ለብዙ እምነቶች መፈጠር ታላቅ አስተዋጽኦ ያበረከተ ነው ። በአሁን ጊዜ እንደ ሰማይ ከዋክብት ለብዙ ሉተሊያዩ የእምነት ድርጅቶች መፈጠር ጥና መንስኤ የሆነው ይኸው አባባል እንደሆነ በብዙዎች ይታመናል ።

ሉተር በ1546 ዓ. ም. ከዚህ ዓለም በሞት ቢለይም እሱ የቀደመው መንገድ ግን ለብዙ የእምነት ድርጅት ፈጣሪዎች ጥሩ አስተዋጽኦ አበርክተዋል ። ፈረንሣዊው ጆን ኬልቪን በስዊዝ እና በተለያዩ የአውሮፓ ክፍሎች የሉተርን አርማ ይዘው የምዕራቡን ክፍል በሉተራን እምነት ከፋፈሉት ። የምዕራቡ የክርስቲናው ክፍል በተለያዩ ዶክትሪን ተከፋፈለች ፣ ቀድሞም ቢሆን ፣ በልዩን ስሕተት ላይ የተመሠረተ ስለነበረ ትንሽ ነፋስ ነበር የሚጠብቀው ፣ አሁን ደግሞ የሉተር እንቅስቃሴ አናጋው ። ከሉተር በኋላ የተለያዩ ሰዎች አሁንም ከሐዋርያዊ ጉዞ የተለየ ሃሳብ በመያዝ ክርስቲያኑን መሠረታዊ ባልሆነ የፍልስፍና ትምህርት ይበጠብጡት ጀመር ።

በ17ኛው መቶ ክፍለ ዘመን ሔንሪ ስምንተኛ የተባለው የእንግሊዝ ንጉሥ ከሮም ቤተ ክርስቲያን ተገንጥሎ የሚወጣበትን ምክንያት አበጀ ። በሕይወት ያለችውን ሚስቱን ምንም ሳትበድለው እስከን ፈትቶ ሌላ ሴት ለማግባት ፍላጎት ስላደረበት ለሮማው ፓፓ ይህን ፍላጎቱን እንዲያጽድቁለት መልዕክት ይልካል ። ጳጳሱ ግን ሥርዓት አለመሆኑን ገልጸውለት ፈቃደኛ አለመሆናቸውን አሳወቁት ። ይህን ምክንያት በማድረግ እንግሊዝ ከሮም ቤተ ክርስቲያን ተለይታ “የእንግሊዝን ቸርች” በሚል ስያሜ የራሱን ቤተክርስቲያን መሠረተች ።

የሮም ቤተክርስቲያን ብዙ ሃገሮችን እንዳጣች በተገነዘበችበት ወቅት (ካውንተር ሪፎርሜሽን) ጀመረች ። በዚህ ጥገናዊ ለውጥ ላይ ጀስዊት (ኢየሱስውያን) የሚባሉ በጀነራል የሚመሩ የሃይማኖት ወታደሮች አሰልጠነች ። እነዚህም ካህናት በተለያዩ የትምህርት ዘርፎች ማለትም በሕክምና ፣ በምህንድስናና በመምህርነት የሰለጠኑ ነበሩ ። በዚህ ስልት ሮም ያጣቻቸውን አገሮች ባትመልሱም ፣ ተጨማሪ መለየት እንዳይፈጠር ልታግድ ችላለች ። እንዲሁም ወደ አፍሪካ ጉራ በማለት አንዳንድ አገሮችን ማርካለች ።

በ18ኛው መቶ ክፍለ ዘመን ሌላ የእምነት ድርጅት ብቅ አለ ። ይኸውም የአድቬንቲስት እምነት ነው ። ስሙ እንደሚጠቁመን ‘አድቬንት’ ከሚለው የእንግሊዝኛ ቃል የወጣ ነው ። አድቬንት ማለት የክርስቶስ እንደገና ለፍርድ መምጣት ማለት ነው ። አድቬንቲስት ስለክርስቶስ ዳግም ምጽአት ሌት ተቀን የሚያወሩ ፣ ክርስቶስ ነገ ይመጣል ፣ ከነገ ወዲያ ይመጣል እያሉ በትንቢት ላይ ተመስተርው የሚኖሩ ናቸው ።

የአድቬንቲስትን እምነት በዘመናዊ መልኩ ያደራጀው ዊልያም ሚሊር የተባለው አሜሪካዊ ነው ። ዊልያም ሚሊር እምነቱ በብዙ ሰዎች ዘንድ ተቀባይነትን እንዲያገኝ ከተጠቀመባቸው ዘዴዎች መካከል

የክርስቶስ ምጽአት መታረቡን መስደስ ነበር ። ይህ ሰው በአሜሪካ ቁጥሩ በርከት ላለ ሕዝብ ክርስቶስ ለፍርድ በ1843 እና በ1844 ዓ. ም. አካባቢ ይመጣል ብሎ ትንቢት ተናገረ ነበር ። ይህ ትንቢት ለወቅቱ ብዙ ሰዎችን በፍርሃት የእምነቱ ተካፋይ ቢያደርጋቸውም ሌላ ግን ውሸቱን መሆኑ ሲታወቅ ሲበቃተኑ ችለዋል ።

የአድቬንቲስት እምነት ተከታዮች በብዙ ክፍል ይከፈላሉ ። እንዳንዶቹ “ኮንሰርቫቲቭ” ሲባሉ ሌሎቹ ደግሞ “ኢቭንጀሊካል” በመባል ይታወቃሉ ። እንዲሁም ደግሞ በምስት ዋና ዋና ክፍሎች ይከፈላሉ ።

የመጀመሪያዎቹ “ዘሰሸንዝ ዶይ አድቬንቲስት” በሚል ስም ሲጠሩ ሰንበት ቀዳሚት እንጂ እሁድ አይደሉትም ይላሉ ። እንዲሁም የሰው ሁሉ ነፍስ እስከ ዕለት ምጽአት በመቃብር እንደምትኖር አድርገው ያስተምራሉ ።

ሁለተኛዎቹ “ዘ አድቬንት ክርስቲያን ችርች” በመባል ሲታወቁ እነዚህኛዎቹ ደግሞ ከላይኛዎቹ ለየት ብለው ሰንበት እሁድ መሆን ያስተምራሉ ።

ሶስተኛዎቹ “ዘ ችርች ኦፍ ጉድ ኦፍ ዘ አብርሃሚክ ፈዝ” የሚባሉት ሲሆኑ ፣ በሰንበት አከባቢ በኩል ከሁለተኛዎቹ ጋር አንድ ናቸው ።

በ1870 እንደ አውሮፓውያን አቆጣጠር የተነሣው ቻርልስ ራስል የተባለው ሰው በአሜሪካን የፍይትድ ስቲትስ ፣ “ጂሎክ ዊትነስ” የተባለውን የእምነት ድርጅት ፈለሰፈ ። ቻርልስ ራስል ለየት ያለ ትምህርት ይዞ ቢነሳም ፣ ይህ የሙት ትምህርቱ ግን በ325 ዓ. ም. በኒቂያ ላይ የተወገዘ የአርዮስ ትምህርትና በ381 ዓ. ም. በቁስጥንጥንያ “መንፈስ ቅዱስን ጉደሉ” ብሎ የተወገዘው የመቅደንዮስንና የሌሎችንም መናፍቃን ትምህርት አካቶ የያዘ ነው ።

የእምነቱ ተከታዮች እንደሚሉት መጠሪያ ሰማቸውን “የይሖዋ ምስክር” የሚለውን ያገኙት ከመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ኢሳያስ 43 ፡ 10 እንደ አሜሪካኑ ስታንዳርድ ቨርቨን አተረጓጎም ነው ብለው ነው ። በዚህ ቦታ ላይ “እናንተ የይሖዋ ምስክሮች ናችሁ” ይላል ። እና በኢሳያስ የተነገረልን እኛ ነን ሲሉ ይሰማሉ ። በመሠረቱ ይህ የእግዚአብሔር ክቡር ስሙ መሆኑ ሲታወቅም ፣ እነሱ ግን የታላቁ አምላክ ምስክሮች እንዳልሆኑ ሥራቸውና እምነታቸው ይገልጻቸዋል ።

እንደ “ይሖዋ ምስክሮች” ወይም አርዮሳውያን አባባል ይሖዋ ሁሉን የሚችል አምላክ ሲሆን ፣ ኢየሱስ ክርስቶስ ደግሞ ወደፊት

ለምትፈጠረው አዲሲቱ ዓለም ገጥሞ ይሆን ዘንድ የታወቀ ነው ይሉ ታል ። ትምህርታቸውንም በማርዘም ክርስቶስ ማለት የመጀመሪያው መልአክ ሚካኤል የተባለው ነው ብለው ክርስቶስን ሚካኤል ነው ብለው ያምናሉ ፣ ያስተምራሉም ።

እንደ ኢንሳይክሎፒዲያ አሜሪካና አገላለጽ ፣ ከ25,206 በላይ ኮንግሪገሽንስ በመላው ዓለም ላይ ሲኖራቸው ከእነዚህም ኮንግሪገሽንስ 5141 በዩናይትድ ስቴትስ አሜሪካ ውስጥ ይገኛሉ ። በ1967 ዓ. ም. ብቻ 17 ሚሊዮን የሚያህሉ የተለያዩ ትናንሽ መጽሐፍቶች በዓለም ላይ በትነዋል ። ዋችታወር ብለው የሰየሙት መጋዘን በ72 የተለያዩ ቋንቋዎች የሚዘጋጅ ሲሆን ፣ በ1968 ዓ. ም. እንደ አውሮፓውያን አቆጣጠር ከ5 ሚሊዮን 3 መቶ ሺህ በላይ ተሰራጭተዋል ። ይህ ሁሉ የሚያሳየን ይህ በክርስትና ስም የሚንቀሳቀስ ድርጅት ትምህርቱ ከክርስትና እምነት ፍጹም የራቀ ሆኖ ሣለ፣ ላላ ግን ምዕመናንን በክርስትና ስም በማሳሳትና የአርዮስን እምነት እንዲከተሉ ለማድረግ በከፍተኛ ደረጃ እየተንቀሳቀሰ መሆኑን ነው ።

እንዳንዶቹ ቻርልስ ራስል ከአድቬንቲስት እምነት የወጣ እንደ ሆነና በስምንት ቀን ስብከት ብዙዎችን የእምነቱ ተከታዮች እንዳደረገና አሟሟቱም እንደ ግብር አባቱ እንደ አርዮስ በመቅሰፍት መሆኑን ይናገራሉ ። በ1916 ዓ. ም. ከካሊፎርኒያ ወደ ቤቱ ሲመለስ እንደ ሞተ ይነገራል ። ምናልባት ብዙ ጊዜ አርዮሳውያን ስለሁለተኛው አባታቸው ስለ ራስል የማያወሩት ሕይወቱ ሙሉ በውሸት የተመላ ስለሆነ ይሆናል ።

ይህ ሰው ክርስቶስ በዚህ ዘመን ይመጣል ብሎ ጊዜውን ወስኖና ቦታ ከልሎ ተናገረ ነበር ። ትንቢቱ ሳይዝለት የቀረ ደህና የሐሰት ነቢይ ነው።

* ይህንንም የውሸት ትንቢቱን ለማስተባበል ተከታዮቹ የማይሆን ምክንያት ሲሰጡ ይሰማሉ ። የይሖዋ ምስክሮች በዘመናችን ብዙዎችን በገንዘብም ሆነ በሐሰተኛ ትምህርታቸው እያታለሉ በከፍተኛ ደረጃ እየተስፋፋ ስለሆነ በክርስቶስ ክርስቲያን የተባልከ ወገኔ ሁሉ ከእነዚህ በኋለኞቹ ዘመናት በሰሜ ይመጣሉ ከተባሉት ሐሰተኞች ክርስቶሳውያን እንድትጠበቁ ምክረን እየለገሱ የእነዚህን መሳቲዎች ትምህርትና ለመሳቲ ትምህርታቸው የተሰጠውን መልስም በቦታው ስለጸፍኩልህ ተመልከት ።

* በ1874 ዓ. ም.

“ በላቲን ቋንቋ የጽሑፍ ስርዓት ከፍለች ካነሳን ዘንድ በ19ኛው መቶ ክፍለ ዘመን እንደነበረው ስለ ‘ በሐ ሁላ ’ እምነት ትንሽ ልባችሁ = ለእዚህ እምነት ጥርጊያ መንገድ ያደረገው ኦሊ መሃመድ የተባለው ሰው ሲሆን ፡ በ1819 ዓ. ም. ሺራዝ በተባለችው ቦታ የተወለደ ነው ። ለመጀመሪያ ጊዜ እምነቱን ሲጀምር ፡ “ ባብ ” የሚል ስያሜ ሰይሞት ነበር ። ትርጉሙ በእንግሊዝኛ ‘ ጌት ’ ማለት ሲሆን በአማርኛችን ‘ ባር ’ እንደማለት ነው ።

ከዚያ በኋላ የተወጣነውን ጅምር ይዞ የተነሣውና በመጨረሻ ላይ የአሊ መሃመድን ሃሳብ ከግብ ያደረሰው መርዛ ሁሴን አሊ የተባለው የፕሮፌሰር ሰው ነው ። እንደ አውሮፓውያን አቆጣጠር በ1863 ዓ. ም. ሁሴን አሊ የእምነቱን መጠሪያ ‘ በሐሁላ ’ ብሎ ሰየመው ። “ ሱብ ሐተ እግዚአብሔር ” ወይም “ የእግዚአብሔር ክብር ” እንደማለት ነው ። ከእሱ ሞት በኋላ ማለትም ከ1892 ዓ. ም. በኋላ የእምነቱ መሪ ነት ለታላቅ ልጁ ለአብደላ በሐ ተዘዋውሯል ።

የባህይ እምነት ተከታዮች የተለየ አቋም የላቸውም ። የትኛውም እምነት በውስጡ ትክክለኛ ዓላማ ስላለው እኛም ከሁሉም መልካም መልካሙን እንወስዳለን ሲሉ ፡ የዘመናችን ታላቁ ጌታ ሰው ሁሉ ወደ እግዚአብሔር ሊቀርብበት የሚችልበት “ በሀሁላ ” ነው ብለው ያምናሉ ። በእነርሱ እምነት መሠረት ክርስቶስም ሆነ መሐመድ ለአሁኑ ትውልድ አስፈላጊ እንዳልሆኑ ይናገራሉ ።

በዚህ ባለንበት ዘመን በክርስትና ስም እንኳን ከ22 ሺህ በላይ የእምነት ድርጅቶች እንዳሉ ይነገራል ። እንግዲህ ጳውሎስ ቀደም ብለን እንደጠቀስነው “ አንዲት ሃይማኖት ፡ አንዲት ጥምቀት ” ብሎ ስለአንዲት ሃይማኖት ሰብኮ እያለ ይህ ሁሉ እምነት ታዲያ ሊኖር ይገባል ?

ተገቢ አለመሆኑ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የተጠቀሰ ስለሆነ አንዲቷን ሃይማኖት ፈልገን ማግኘትና በእሷ ውስጥ መንዝ አለብን ። ይህቺን ሃይማኖት ፈልገን የምናገኝበትን መንገድ እግዚአብሔር ራሱ ሲጠቁመን “ የቀደመችዬቱን መንገድ (ሃይማኖት) ጠይቁ ፡ መልካሚቱ መንገድ (ሃይማኖት) ወዴት እንደሆነች እውቁ ፡ በእርስዎም ላይ ሄዱ ፡ ለነፍሳችሁ ዕረፍት ታገኛላችሁ ” ሲል አሳስቦናል ። ኤርሚያስ 6 ፡ 16 ፡

• • Encyclopaedia Britannica, Page 928 (Volume 2)

እንግዲህ ታሪክ እርቶዶክሳዊት ተዋሕዶ እምነታችን ከሁሉ በፊት የነበረች መሆንን ያስረዳናል ። ለኢትዮጵያውያንም የመጀመሪያዋ ሃይማኖታችን እርቶዶክስ ተዋህዶ መሆን አሌ የማይባል ሐቅ ነው ። ኢትዮጵያ የክርስትናን ሃይማኖት የተቀበለችው በ34 ዓ. ም. ነው ። ይህንንም በሐዋርያት ሥራ 8 ፡ 26—40 የምናገኘው ነው ።

አምልኮተ እግዚአብሔርም ለእኛ አዲስ አይደለም ፡ የዛሬ ሦስት ሺህ ዓመታት ነው እግዚአብሔርን ያወቅነው ። ታዲያ የዛሬዎቹ ክርስቶስን እናስተዋውቃችሁ ባዮች ትንሽ አያፍሩም ? ሌላ ክርስቶስን እንዳንቀበል የእግዚአብሔር ልጅ ሊያሱስ ክርስቶስ ስላስጠነቀቀን አንፈልገም ። እኛ ስለኃጢአታችን ሲል በመስቀል ላይ የተሰቀለውን ክርስቶስን ከግንም ቀድመን አውቀንዋል ፡ አምነንበታል ፡ በስሙም ተጠምቀናል ፡ የባሕርይ ስግደትም እናቀርብለታለን ፡ ሌት ተቀን እና መሰገንዋለን ። አሁንም ለወደፊትም የአምላካችን የኢየሱስ ክርስቶስ ስም ይከበር ይመስገን አሜን !!!

ምዕራፍ ፪

መጽሐፍ ቅዱስ

መጽሐፍ ቅዱስ በዓለም ላይ ካሉት የተለያዩ ዓለማዊ መጻሕፍት ግለትም የፍልስፍና፣ የልብወለድ መጻሕፍት በጣም የተለየና በፍጡር አእምሮ የተደረሰ ሳይሆን፣ በመንፈስ ቅዱስ ደራሲነት በቅዱሳን አባቶች ፀሐፊነት የተጻፈ ነው። በውስጡ ያሉትም መንፈሳዊ ትምህርቶች ጊዜ የማይሸራሹው ምን ጊዜም የማያረጁ ዘላለማዊውያን ናቸው። ትውልድ ያልፋል የመጽሐፍ ቅዱስ ቃል ግን ከጊዜ ወደጊዜ በተለያዩ ሰዎች አንደበት አዲስ ሆኖ ይነገራል። ሌሎች መጻሕፍት በተደጋጋሚ ሲነበቡ ይሰለገቡ፣ የመጽሐፍ ቅዱስ ቃል ግን ምንጊዜም አዲስ ነው። ምሥጢሩም እንደ ባሕር አሸዋ የበዛ ነው። ምክንያቱም የዘላለማዊው የእምላክ ቃል ነውና፤ “ ትውልድ ያልፋል አንተ ግን ከዘላለም እስከ ዘላለም ያው ነህ፤ ዘመናችሁም አይወሰኑም ” የዚህ ታላቅ ጌታ ሕያው ቃል ነው። ስለሆነም ለዘላለም ሕያው ሆኖ በእሱም የሚመሠረቱትን ሕያው ሊያደርግ ይችላል። ታላቁ መጽሐፍ፣ መጽሐፍ ቅዱስ።

ብሉይ ኪዳን ፤

በመጀመሪያ በእብራይስጥ ቋንቋ ተጻፈ፤ ከክርስቶስ ልደት በፊት ያለውን የአንድ እምላክ አማኞች የሆኑትን የእብራውያንን ታሪክ ይተርካል። በውስጡም ብዙ የተስፋ ቃላትን የያዘ ነው። ስለመሲሁ ክርስቶስ መምጣትም የተነገሩ ትንቢቶች በብዛት አሉበት። በ1400 ዓመተ ዓለም እካባቢ፣ ይህም ከክርስቶስ ልደት በፊት መሆኑ ነው በዚያን ጊዜ እንደተጻፈም ይገመታል።

የብሉይ ኪዳን ጻሕፍት በብዛት አርባ ሲሆኑ ከእነሱም ውስጥ አምስቱን እሪት የጻፈው ታላቁ ነቢይ ሙሴ ነው። በ284 ዓ. ዓ. ከክርስቶስ ልደት በፊት፣ በጥሊሞስ በተባለው ንጉሥ የንግሥና ዘመን ብሉይ ኪዳን ከዕብራይስጥ ወደ ጽርዕ ቋንቋ ተተረጎመ። ከዚያም በሄሮዲዮስ ዘመን መንግሥት ጀርም የተባለው የላቲን ቤተ ክርስቲያን አባት ወደ ላቲን ቋንቋ ተተረጎመው። ዘመኑም 366 ዓ. ም. ነው።

ብሉይ ኪዳን በሐገራችን ቋንቋ በግዕዝ የተተረጎመው ከክርስቶስ ልደት በፊት አንድ ዜሀ ዓመት ቀደም ብሉ ሲሆን፤ ይኸውም በንግሥተ ሳባ ዘመነ መንግሥት ጊዜ ነው።

ሐዲስ ኪዳን፡

በለመሲሁ ክርስቶስ መወለድ፡ በዚህች ምድር ላይ ሠላሳ ሦስት ዓመት ከሦስት ወር መመላለስ፡ መሞት፡ እንዲሁም ሞትን ድል አድርጉ መነግት፡ ግረግ፡ የመሳሰሉትን የሚያስረዳ ሲሆን የተጻፈው ከ48—98 ዓ. ም. ባለው ጊዜ ውስጥ እንደሆነ ይገመታል።

የሐዲስ ኪዳን ጸሐፍት ብዛታቸው ስምንት ሲሆን ከእነሱም ውስጥ ብዙዎቹ ከጌታችን ከኢየሱስ ክርስቶስ ከራሱ የተግሩ፡ በዋለበት የዋሉ፡ ባደረበት ያደሩ ነበሩ። በለዚህም ጌታ ራሱን በዓይኖቹው አይተው፡ በጆሮአቸው ሰምተው፡ በእጃቸው ዳስሰው የጻፉ ናቸው። በለዚህ ከብሉይ ኪዳን ጸሐፍት ለየት ያሉ ናቸው።

አራቱ ወንጌላውያን፤

ግቴዎስ፡ ግርቆስ፡ ሉቃስ፡ ዮሐንስ በመባል ይጠራሉ። ግቴዎስና ዮሐንስ ከአሥራ ሁለቱ ሐዋርያት ውስጥ ሲሆኑ፡ ግርቆስና ሉቃስ ደግሞ ከሰባ አርድእት ውስጥ ናቸው። ሁለቱ ከሐዋርያት፡ ሁለቱ ከአርድእት የሆኑበት ምክንያት ምንድን ነው? ቢባል ጌታ ወንጌሉን ሐዋርያት ጨርሰው እንዲጽፉት ቢያደርግ ኖሮ አርድእት ለግስተግር ሲወጡ እናንተን ግን ይሰማችኋል፡ የውጭ ሰው ናችሁ፡ የውስጥ ሰዎች ብትሆኑ ወንጌልን በጻፋችሁ ነበር ብለው አይሁድ ትምህርታቸውን ከመቀበል ወደ ጓላ ባሉ ነበር። በለዚህ ጌታ ይህን አስቀድሞ ስለሚያውቅ ከአርድእትም ወንጌልን እንዲጽፉ አደረገ። እንዲሁም ደግሞ ሐዋርያት ብቻ ጨርሰው ቢጽፉት ኖሮ የአርድእት ከብር በአይሁድም ዘንድ ሆነ በክርስቲያኖች ዘንድ ባልታወቀ ነበር። አሁን ግን አርድእትም በጌታ ዘንድ የከበሩ መሆናቸውን ወንጌልን በግጽፉ ታወቀ።

አርድእት ብቻስ ለምን አልጻፉትም፡ ሁለቱን ከሐዋርያት በለምን አደረገ? የሚል ጥያቄ በእያንዳንዳችን ሕሊና ሊቀረጽ ይችላል። ለዚህም ምክንያት አለ፡ ይህ የሆነበት ምክንያት ስለወንጌል ከብር ነው። በአጠቃላይ ወንጌል በአርድእት ብቻ ተጽፎ ቢሆን ኖሮ ይህ ችግር ተርታ ሕግ ናት፡ ደጌቱ ሕግ ምሥጢረ ታምራትን በቤተ ኢየሁዳ፡ ምሥጢር መንግሥትን በደብረ ታቦር፡ ምሥጢረ ምጽአትን በደብረ ዘይት፡ ምሥጢረ ጸሎትን በጌቱልማኒ ባዩ አዕማዶ ምድር

በተባሉ በልበ ሐዋርያት ቀርታለች በግለት አይሁድ ደንኛይቱን ሕገ-ወንጌል ከመቀበል በተከለከሉ ነበርና።

የጸሐፍቱ አራት መሆን ምሥጢሩ፤

ወንጌልን የጻፉት አራቱ ወንጌላውያን ብቻ ናቸው፡ ከፍ ብለው አምስት፡ ዝቅ ብለው ሦስት አልሆኑም፡ አላደረጋቸውም። ስለምን ድነው ቢባል ስለብዙ ምክንያቶች ነው።

1ኛ/ የምድር ሥርዓት በሰማይ ሥርዓት እንጻር የተሰራ ነውና በሰማይ አራት ጸወርተ መንበር ኪሩቤል አሉ፡ በዘፈቀደ የሚገለጽባቸው መንበሩን ተሸክመው የሚታዩ የሚቀድሱት። በፀጋ የሚያደርባቸው ስለሆነ እንዲህ አለ እንጂ የሚሸከማቸውስ እሱ ነው። እነዚህም የሰው፡ የእንበሳ፡ የላምና የንስር መልክ አላቸው። የዮሐ. ራዕይ 4፡ 6—8 ተመልከት።

አራቱ ወንጌላውያንም በእነዚህ በአራቱ ኪሩቤል ይመስላሉ፡ አራቱ ኪሩቤል በእነዚህ አራቱ እንስሳት መመስላቸው፡ የሰው ምስል ያለው ለአጻም ፍጥረት ሁሉ የሚጻልይ፡ የንስር መልክ ያለው ለአእዋፋት የሚጻልይ፡ የእንበሳ መልክ ያለው ለአራዊት የሚጻልይ፡ የላም መልክ ያለው ለጋማና ለቀንድ ከብቶች የሚጻልይ መሆናቸውን ለመግለጽ ነው።

— በሰው መልክ ግቴዎስ ይመስላል። ምክንያቱም የጻዊት ልጅ የአብርሃም ልጅ እያለ ምድራዊ ልደቱን በመጻፍ ይጀምራልና።

— በእንበሳ መልክ ግርቆስ ይመስላል። ምክንያቱም እንበሳ ኑርው ከሰው ርቆ በምድረ በጻ ነው፡ ከዚያ ሆኖ የሕፃን ባሰማ ጊዜ እንስሳት ይገሠጻሉ አራዊት ይደነግጣሉ። ግርቆስም ከአምልኮተ እግዚአብሔር ትምህርት ተራቁታ ምድረ በጻ በሞትሆን በሞድረ ግብጽ “የእግዚአብሔር ልጅ የኢየሱስ ክርስቶስ ወንጌል መጀመሪያ” ብሎ ባስተማረ ጊዜ ምዕመናን ተገሥጾዋል፤ አጋንንትና መናፍቃን ደንግጠዋልና። ዳግመኛም እንበሳ ለላም ጌታው ነው ይሰብረዋል፤ ግርቆስም ከግብጽ ምድር በትምህርተ ወንጌል አምልኮተ ላህምን (የላም ጣኦት ሠርተው ያመልኩ ነበር) አጥፍቷልና። ግብጽ ቀደም ሙሴ፡ ጓላም ኢርምያስ በየተራ ቢያስተምሯት ወደ አምልኮተ እግዚአብሔር አልገባችም ነበር። በግርቆስ ስብከት ግን ክርስቶስን ፍጹም አምና ተቀብላለች።

— በላም መልክ ሉቃስ ይመሰላል = ከሌሎች ለየት ባለ ሁኔታ ከርስ ተስ በከብተች በረት እንደተወለደና እንስሶች ትንፋሻቸውን እንደገባቸውን ጽፏልና ።

— በንስር መልክ የሐንስ ይመሰላል = ምክንያቱም ንስር በእግር ይሸከረከራል፤ በክንፍ መጥቆ ይበራል ። በእግር እንዲሸከረ ከር የሐንስም እንደሌሎች ወንጌላውያን የአብን ልጅ ከሰማየሱም ያት መውረድ ከድንግል ማርያም መወለድ ይጽፋልና ። ንስር በክንፍ መጥቆ እንዲበር የሐንስ ከሌሎች ወንጌላውያን ለየት ብሎ አካል ከሐልውና ተገልጾለት የቃልን በቅድምና መኖር፤ እንዲሁም የሥላሴን አንድነትና ምስትነት ጽፏል። የንስር ዓይኑ ጽፋይ ነው ። ሽቅብ ወጥቶ-ረቦ፤ ቁልቁል በተመሰከተ ጊዜ የሰ ናፍጭ ቅንጣት ታህል ሥጋ ብትሆን አትሰወረውም፤ የማየት ሃይሉ ከፍተኛ ነው ። የሐንስም ከሌሎች ወንጌላውያን ለየት ብሎ ወንጌሉን ሲጀምር እጅግ ርቆና መጥቆ ንጽሐ ሥጋ ንጽሐ ነፍስ ንጽሐ ልቡና ተሰጥቶት የሥላሴን አንድነትና ምስትነት የአካላዊ ቃልን በቅድምና መኖር ተናግሯል ።

የአራቱ እንስሳ ኪሩቤል አቋቋም የሰው ገጽ ያለው አቋቋሙ በምሥራቅ ሆኖ ፊቱ ወደ ምዕራብ ነው ። የአንበሳ ገጽ ያለው አቋቋሙ በምዕራብ ሆኖ ፊቱ ወደ ምሥራቅ ነው ። የላም ገጽ ያለው አቋቋሙ በሰሜን ሆኖ ፊቱ ወደ ደቡብ ነው ። የንስር ገጽ ያለው አቋቋሙ በደቡብ ሆኖ ፊቱ ወደ ሰሜን ነው ። እንደዚሁም ማቴዎስ ጽፎ ለማርቆስ ደቀ መዛሙርት ማርቆስ ጽፎ ለማቴዎስ ደቀ መዛሙርት፤ ሉቃስ ጽፎ ለየሐንስ ደቀ መዛሙርት፤ የሐንስ ጽፎ ለሉቃስ ደቀ መዛሙርት መስጠታቸውን መናገሩ ሲሆን፤ ይህም ወንጌል በጥንተ ስብከት የደረሰችበትን ማሳየቱ ነው ። ከእዚያ በኋላማ በመላው ዓለም ተሰብካለች ።

2ኛ/ በአራቱ አፍላጋት (ወንዞች) ይመሰላሉ፤ እነዚህም ከገነት ከአንድ ከአጸ ሕይወት ሥር መንጭተው ይህን ዓለም ዙሪው አጠጥተው ዕጽዋትን ከመድረቅ ወደ ልምላሜ፤ ከልምላሜ ወደ ጽጌ (አበባ)፤ ከጽጌ ወደፍሬ ያደርሳሉ ። ልክ እንደዚሁ አራቱ ወንጌላውያንም ወንጌሉን ከአንድ ጌታ ተምረው ይህን ዓለም ዙሪው አስተምረው ምዕራፍንን በኃጢአት ከመድረቅ ወደ ልምላሜ ንስሐ፤ ከልምላሜ ንስሐ ወደ ጽጌ ትሩፋት ከጽጌ ትሩፋት ወደ ፍሬ ከብር ያደርሳሉና ።

3ኛ/ በአራቱ ከዋክብት ይመሰላሉ፤ እነዚህም አራቱ ከዋክብት ህልውና ለሚሌክ፤ ምልክሌል፤ ምልክሌል፤ ናርክሌል በመባል ይጠራሉ ። እነዚህም ዓመቱን ከአራት ይካፈሉታል ። ዘጠና አንድ ቀን ከአሥራ አምስት ኪክርስ ይደርሳቸዋል ። ጸሐይን ተከትለው ሥጋዊ ምግብን ይመግባሉ ። እንዲሁም አራቱ ወንጌላውያንም ዘመኑን ከአራት ተካፍለው ፀሐየ ጽድቅ ኢየሱስ ክርስቶስን ተከትለው መንፈሳዊ ምግብን ይመግባሉና ።

4ኛ/ በአራቱ ወቅቶች ይመሰላሉ፤ እነዚህም ጸደይ፤ ክረምት፤ መጸው፤ ሐጋይ (በጋ) ተብለው ይጠራሉ ።

— ጸደይ፤ የዘር ወቅት ነው ። ማቴዎስ በዚህ ይመሰላል ። ምክንያቱም የዘርን ምግብ ከሁሉ ይልቅ አምልተ አስፍቶ አብዝቶ ጽፏልና ።

— ክረምት፤ የውሃ ወር ነው ። ማርቆስ በዚህ በወርሃ ክረምት ይመሰላል ። ምክንያቱም ወንጌሉን በጌታችን በኢየሱስ ጥምቀት ይጀምራል ።

— መጸው፤ የነፋስ ወር ነው ። ወንጌላዊው ሉቃስ በዚህ ወቅት ይመሰላል ። ምክንያቱም በነፋስ አምሳል መንፈስ ቅዱስ እንደሚሰጥ ተናግሯልና ። እንዲሁም እመቤታችንን “መንፈስ ቅዱስ በአንቺ ላይ ይመጣል የልዑልም ኃይል ይጸልልሻል” እያለ ጽፏልና ።

— ሐጋይ (በጋ)፤ ይህ ወቅት መሬትዋ እሳት ላይ እንደተጣደብረች ምጣድ የምታቃጥልበት ወቅት ነው ። እንዲሁም ርጥበት የሌለበት ደረቅ ወር ነው ። በአጭሩ ወርሃ እሳት ነው ማለት እንችላለን ። በዚህ ወር የሐንስ ወንጌላዊ ይመሰላል ። ምክንያቱም መስተጻርር መስተቃርን የሌለበት ደረቅ ቃል በመጀመሪያ ቃል ነበር፤ ... እያለ ጽፏልና ።

አራቱ ወንጌላውያን ተመሳሳይና መንፈሱ የማይቃረን ቃል ጽፈዋል ። የመጀመሪያው ወንጌል የማቴዎስ ወንጌል ሲሆን አንዳንድ የታሪክ ምሁራን (የቤተ ክርስቲያን ታሪክ ጸሐፊዎች ማለቱ ነው)፤ ማቴዎስ ወንጌሉን የጻፈው በኢትዮጵያ ውስጥ ነው ይላሉ ። ምን ያህል እውነት እንደሆነ ግን አላውቅም ። የማቴዎስ ወንጌል 28 ምዕራፎች አሉት ። ከሌሎች ወንጌላውያን አስፍቶ አምልተ ነው የጻፈው ።

ሁለተኛው ሉቃስ ነው፡ እርሱም የጻፈው ሂደት ምዕራፎችን ነው፡ ሶስተኛው ዮሐንስ ነው፡ የዮሐንስ ወንጌል ከሌሎች ለየት የሚልበት እንደሌሎቹ በሥነ ፍጥረት፣ በትውልድ ሐረግ፣ በጥምቀት ሳይሆን የሚጀምረው፣ እጅግ ለሰው አዕምሮ በሚከብደው በረቀቀው በምሥጢር ሥላሴ ትምህርት ነው፡ እንዲሁም ከሌሎች ለየት ባለ ሁኔታ የአካላዊ ቃልን በቅደምና መኖር የክርስቶስን የባሕርይ አምላክነት በጸንብ አብራርቶ ይገልጻል፡ በዚህም ምክንያት ዮሐንስ ታዋቂው የሚል ቅጽል ስም ተሰጥቶታል፡ ይህም ነባቢ መለኮት፣ የመለኮትን ነገር የሚናገር ማለት ነው፡ ዮሐንስ ወንጌላዊ እንዳልሞተና በብሔረ ሕያዋን ከነሄናከና ከነሌሊያስ ጋር እንዳለ ይነገራል፡ አራተኛውና ከሌሎቹ ወንጌላውያን አነስ ያለ ምዕራፍ የጻፈው ማርቆስ ነው፡ አሥራ ስድስት ምዕራፎችን ነው የጻፈው፡

በሌሎች የሐዲስ ኪዳን ጸሐፍት፤

ጳውሎስ፡ የቤተ ክርስቲያን ብርሃን ተብሎ የሚጠራው ቅዱስ ጳውሎስ ከብንያም ነገድ እንደሆነና ዳሩ ግን ዜግነቱ ሮማዊ እንደነበር ከመጽሐፍ ቅዱስ የምናገኘው እውነታ ነው፡ ጳውሎስ ለአይሁዳውያን ወገኖቹ ትውልዱ አይሁዳዊ መሆኑን ሲገልጽ (እኔ የኪልቅያ በምትሆን በጦርሲስ የተወለድሁ በዚህች ከተማ በገማልያል እግር አጠገብ ያደግሁ፡ የአባቶችንም ሕግ ጠንቅቄ የተማርሁ፡ ዛሬውንም እናንተ ሁሉ እንድትሆኑ ለእግዚአብሔር ቀናተኛ የሆንሁ አይሁዳዊ ሰው ነኝ) የሐዋ. ሥራ 22፡3—5፡ እንዲሁም ደግሞ በዜግነት ሮማዊ መሆኑን ሲገልጽ “... የሮሜን ሰው ያለፍርድ ትገርቶ ዘንድ ተፈቅዶላችኋልን?” የመቶ አለቃውም በሰማ ጊዜ ወደሻለቃው ቀርቦ፡ ይህ ሰው ሮማዊ ነውና ታደርገው ዘንድ ካለህ ተጠበቅ ብሎ ነገረው፡ ሻለቃውም ቀርቦ “አንተ ሮማዊ ነህን? ንገረኝ አለው፡ እርሱም አዎን አለው” የሻለቃውም መልሶ፡ እኔ ይህን ዜግነት በብዙ ገንዘብ አገኘሁት አለ፡ ጳውሎስም እኔ ግን በእርስዋ ተወለድሁ አለ፡ በሐዚህም ሊመረምሩት ያስቡት ከእርሱ ወዲያው ተለዩ፡ ሻለቃውም ደግሞ ሮማዊ መሆኑን ባወቀ ጊዜ ፈራ፡ አሳስሮት ነበርን፡

ጳውሎስ የመጀመሪያ ስሙ ሳውል ነበር፤ በመጀመሪያ ለአራት እምነት ቀናኢ የነበረ ሰው ስለነበረ ከአይሁዶች ጋር ሆኖ ክርስቶስን ያስቃየ፡ እንዲያውም ጌታን በእርግጫ ሲመታው ጌታም ወደኋላው ዘወር ብሎ “ሳውል መመለስህ ላይቀር ለምን ትረግጠኛለህ?” ቢለው፡ ለአራት እምነት ቀናኢ ነበረና እንዴት ደፍረህ እኔን እንደዚህ ትለኛለህ? ብሎ ተጨማሪ ጅራፍ አስገርፎታል፡ እንዲሁም ከጌታ

ሞትና እርገት በኋላ ሐዋርያት መንፈስ ቅዱስን ተቀብለው ለስብከት በተሰማሩበት ወቅት የክርስቶስ ወገኖች የሆኑትን ሁሉ በዋሉበት አላ ሰውል፡ ባደሩበት አላሳድር አለ፡ ክርስቲያኖችንም ከገጸ ምድር ለማጥፋት ከሊቃነ ካህናት ዘንድ የፈቃድ ደብዳቤ ተቀብሎ ወደ ኢየሩሳሌም ሲሄድ ሳለ፡ ደግሞ በተባለችው ቦታ ላይ ድንገት ከሰማይ ታላቅ ብርሃን በዙሪያው አንጸባረቀ፡ የብርሃን ጉርፍ በዙሪያው ጉረፈ፡ ጳውሎስም ደንግጦ ወደቀ፡ “ሳውል ሳውል ስለምን ታላድደኛለህ? የመውጊያውን ብረት ብትቃወም ላንተ ይብስብሃል” አለው ጌታ፡ ጳውሎስም የጌታ የኢየሱስ ክርስቶስን የባሕርይ አምላክነት አመነ፤ ከዚያ በኋላ ምርጥ ዕቃነቱን በተግባር አስመሰከረ፡

ቅዱስ ጳውሎስ የጻፋቸው መንፈሳዊ መልዕክቶች አሥራ አራት ናቸው፡ በመጨረሻ በኔርን ቂሣር ዘመነ መንግሥት የሰይፍ ከረባት በአንገቱ ላይ ያሰረ ታላቅ የየይማኖት አባት ነው፡

ቅዱስ ጴጥርስ፤

የጥና ልጅ ስም እን ከወንድሙ ከእንድርያስ ጋር አሳ ከሚያጠምድበት ከባሕር ዳር እንደተጠራና “በወንጌል መረብነት ሰውን የምታጠምዱ አደርጋችኋለሁ” ብሎ ጌታ እንዳስከተላቸው ማቴዎስ ጽፎታል፡ ማቴ. 4፡18—21፡ ቅዱስ ጴጥርስ የክርስቶስን የባሕርይ አምላክነት በቂጣርያ የመሰከረና በጌታም ዘንድ ብፁዕ ነህ ተብሎ የተመሰገነ ነው፡ እርሱም እንደ ጳውሎስ በኔርን ቂሣር ዘመነ መንግሥት ነበር በሮም አደባባይ የቀልቀሊት የተሰቀለው፡ ቅዱስ ጴጥርስ ሁለት መልዕክታትን ጽፏል፡

ያዕቆብና ይሁድ፤

ወንድማማቾች ሲሆኑ፡ የእመቤታችን አገልጋይ የነበረው የቤፍ ከሚች ሚስቱ የወለዳቸው ልጆቹ ሲሆኑ፡ ሁለቱም አንዳንድ መልዕክታት ጽፈዋል፡

የመጽሐፍ ቅዱስ ብዛት፤

ጥንታዊት ቤተ ክርስቲያን የቅዱሳት መጻሕፍት ብዛት ሰማንያ አንድ መሆኑን ትናገራለች፡ ዳሩ ግን በዓለም ላይ በብዛት ተሰራጭቶ የሚገኘው መጽሐፍ ቅዱስ ስልሣ ስድስት ነው፡ በስልሣ ስድስቱ ውስጥ የሌሎች መጻሕፍት ከዚህ የሚከተሉት ናቸው፡

ከ ብ ሉ ይ፤

1. መጽሐፈ ሄናክ	2. መጽሐፈ ኩፋሌ	3. መጽሐፈ ሲዕብ
4. መጽሐፈ ዕገራ ቀዳማዊ	5. መጽሐፈ የዲት	6. መጽሐፈ መሲት
7. ጥበብ ለሰማን		

ከሐዲስ ኪዳን

1. ትዕዛዝ ሲጥሉስ	2. ግሥው ሲጥሉስ	3. አብጥሉስ ሲጥሉስ
4. ሥርዓተ ጽናት ሲጥሉስ	5. መጽ. ኪዳን ተዛማጅ	6. መጽ. ኪዳን ካልዕ
7. ተሰማርቶ	8. ጸሐፊዎች	

እነዚህን ከላይ የተጠቀሱትን መጻሕፍት ባታወቁል የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ትቀበላለች ። እንዳንደች ዘመን አመጣሽ እምነቶች ግን ከስልሣ ስድስቱ ውጭ ሌላ የለም ሲሉ ይሰማሉ ። ለዚህም የሚጠቅሱት የሐንስ ራዕይ መጨረሻው ላይ ያለውን ቃል ነው “ ግንም በዚህ ላይ እንዳች ቢጨምር እግዚአብሔር በዚህ መጽሐፍ የተጻፉትን መቅሰፍቶች ይጨመርበታል ። ግንም በዚህ በትንቢት መጽሐፍ ከተጻፉት ቃላት እንዳች ቢያገድል በዚህ መጽሐፍ ከተጻፉት ከሕይወት ዛፍና ከቅድስቲቱ ክብሩ እግዚአብሔር ዕድሉን ያገድልበታል ” ። ራእይ 22 ፡ 18

ይህን አባባል በጥምና ስናጠነው የየሐንስ ራዕይን ብቻ የሚመለከት ሆኖ እናገኘዋለን ። በዚህ በትንቢት መጽሐፍ አለ እንጂ ከዚህ መጽሐፍ ቅዱስ ውጭ አላለም ። ደግሞም መጽሐፍ ቅዱስ ከመነሻው እንደዚሁ አንድ ላይ እንደተጠረዘ ሆኖ የተገኘ አይደለም ። ጸሐፍቱ በተለያዩ ዘመን የነበሩ እንደሆነ ሁሉ መጻሕፍቱም በተለያዩ ዘመናት የተጻፉ ናቸው ። በተለያዩ ቦታዎችም ነበሩ ። እንግዲህ በአንድ ሰው እንደተጻፉና በአንድ ወቅት ሁሉም የመጽሐፍ ቅዱስ መጻሕፍት ተጽፈው አልቀው በጥራዝ መልክ እንደወጡ አድርጎ በመውሰድ የየሐንስ ራዕይን ማጠቃለያ ለሁሉም መጻሕፍት አድርጎ መውሰድ አልግ ወቅ ወይንም ተገባል ነው ።

ይህ ቃል የተጠቀሰበት የራሱ የሆነ ምክንያት አለው ። ክርስቲያኖች ሃይማኖታቸውን ያስፋፉት በቀላል እንዳልነበር ከማንኛችንም የተሰወረ አይደለም ። በተለይ የርም ነገሥታት በቤተ ክርስቲያን ላይ ያልመዘዙት ሰይፍ ፣ ያላሳረፉት የመከራ ዱላ አልነበረም ። በዘመነ ሰማዕታት ክርስቲያኖች እንደ ሽንኩርት ሲቀረጽቶ ቅዱሳን መጻሕፍትም የሌላት አዳኝ ተደርገው ነበር ። በዚህ ወቅት ክርስቲያን ሲሞት ክርስቲያን ይተካል ። መመሪያቸው የሆነው መጽሐፍ ቅዱስ ከጠፋ ግን የኋለኞቹ ክርስቲያኖች መመሪያ ያጣሉ በማለት በጥሻ በፍርክታ ውስጥ ቅዱሳት መጻሕፍትን መደበቅ ጀመሩ ። ክርስቲያኖች መከራ ወን አሳልፈው በእግዚአብሔር ኃይል ሰላም በሰፈነበት ወቅት የተቀበሩ መጻሕፍትን ከየቦታው ማውጣት ጀመሩ ። ጻፋ ግን ከቅዱሳት መጻሕፍት ውስጥ ሁሉም ሲገኙ የየሐንስ ራዕይ ግን ይጠፋል ። በዚህ አገነው ላለ የሐንስ አፈወርቅ በግዞት ባለ ጊዜ ስለዚህ መጽሐፍ መቃ

ጠል ያዘን ነበርና መንፈስ ቅዱስ የሐንስ ሐዋርያ ፍጥሞ በተባለችው ደሴት ያየውን ራዕይ እንደም ሳያስቀር ይገልጽለትና ይጽፋል ። በመዝጊያውም ላይ የሐንስ ማስጠንቀቂያ አሰፈረበት ። ይኸውም ማስጠንቀቂያ “ የሐንስ ወንጌላዊ የጸፈው ላይ እንደዚህ የሚል ነበረበት የሐንስ አፈወርቅ በጸፈው ላይ ግን ይሄ የለበትም ። ወይም ደግሞ የሐንስ ወንጌላዊው ባየው ራዕይ ላይ ይሄ አልተጻፈም ። በማለት ሌሎች ሰዎች በዚህ የራዕይ መጽሐፍ ላይ የራሳቸውን ሐሳብ እንዳይጨምሩና እንደዚሁም እንዳይቀንሱ ተብሎ የተጻፈ የማስጠንቀቂያ ቃል ነው ። ምክንያቱም ለየሐንስ ወንጌላዊ ያሳየው መንፈስ ቅዱስ ለየሐንስ አፈወርቅም ምንም ሳያስቀር ሳይጨምር ሳይቀንስ ዳግመኛ እንዳሳየው ገልጾለታልና ።

እውነታው ይሄ ሆኖ ላለ እንዳንድ ወገኖች ግን ከላይ በየሐንስ ራዕይ ላይ የሰፈረውን ተገን በማድረግ ድርሣናትና ታምራትን ፣ ገድላትን ሲነቅፉ ይታያሉ ። እነዚህ መጻሕፍት ሃሳባቸውና እምነታቸው ከመጽሐፍ ቅዱስ ያልወጣ አንድ አይነት ሃሳብና እምነትን የሚገልጹ እንጂ ባለድ አምልኮትን የሚሰብኩ አይደለም ። ወንጌል የሰናፍጭ ቅንጣት ታክል እምነት ቢኖራችሁ የሚሳናችሁ ነገር የለም ብላ የተናገረችውን ቃል እነዚህ መጻሕፍት ተግባራዊነቱን በታሪክ አስደግፈው የሚያቀርቡ ናቸው ። ጳውሎስ ለጢሞቴዎስ ሲጽፍለት “ የእግዚአብሔር ሰው ፍጹምና ለቡ ሥራ ሁሉ የተዘጋጀ ይሆን ዘንድ የእግዚአብሔር መንፈስ ያለበት መጽሐፍ ሁሉ ለትምህርትና ለተግባሩ ልብንም ለማቅናት በጽድቅም ላለው ምክር ይጠቅማል ” 2ኛ ጢሞቴዎስ 3 ፡ 16-17 ።

እንግዲህ ድርሣናትም ሆኑ ገድላት ስለ እግዚአብሔር አዳኝነት፣ ታላቅነት የሚገልጹ ስለሆነ የእግዚአብሔር መንፈስ ያለባቸው መሆናቸው የተረጋገጠ ነው ። ጳውሎስ ስልሣ ስድስቱን መጽሐፍ ቅዱስ ብቻ ተጠቀም አላለም ። ገደብ ሳያደርግ የእግዚአብሔር መንፈስ ያለባቸው በቅዱሳን አባቶችም ሆነ በሌሎች ክርስቲያኖች የተጻፉትንም መንፈሳዊ መጻሕፍት አለ እንጂ ።

ወንጌላዊው የሐንስም በምዕ. 20 ፡ 30 ላይ “ ኢየሱስም በዚህ መጽሐፍ ያልተጻፈ በሌላ መጻሕፍት የተጻፉ ብዙ ምልክት በደቀመዛሙርቱ ፊት ማድረጉን ገልጾአል ” ። ጌታ ያደረገው ሥራ ተጽፎ እንደማያልቅ አሁንም ይኸው የጌታ ሐዋርያ የሆነው የሐንስ ሲገልጽ “ ኢየሱስም ያደረገው ብዙ ሌላ ነገር ደግሞ አለ ። ሁሉ በእያንዳንዱ በጻፍ ለተጻፉት መጻሕፍት ዓለም ራሱ ባልበቃቸውም ይመስለኛል ” የሐ. 21 ፡ 25 ።

ደርሶ አዋቂ ነን ባዮች ታዲያ የጌታን የታምራቱን ሥራ ገድበው ከዚህ ውጭ ያደረገው የለም ሲሉ ትንሽ አያፍሩም? የጌታ የ33 ዓመት ከ3 ወር መዋዕለ ዜና በአራቱ ወንጌላውያን ብቻ ተጽፎ የተካተተው ነው ቢሉን ግንም አያምናቸውም ። እንኳን የታላቁ አምላክ የክርስቲስ ታሪክ ቀርቶ የአንድ ተራ ንጉሥ ታሪክ እንኳን ብዙ ጽልዩም መጻሕፍት ይወጣዋል ።

ከበልሣ ስድስቱ ውጭ ሌላ መጽሐፍ ቅዱስ የለም እንዳይሉ አሁንም ሌላ ማስረጃ እነሱ አምነው የተቀበሉት መጽሐፍ ቅዱስ ይመስ ክርባቸዋል ። በይሁዳ መልዕክት 1 : 14—15 “ የሄናክን ትንቢት ይሁዳ ከመጽሐፈ ሄናክ ጠቅሶ ” ጽፎታል መጽሐፈ ሄናክ ደግሞ በበልሣ ስድስቱ መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የለም ። እንግዲህ ያልተጻፈውን ከልቡናው አንቅቶ ሄናክ እንዲህ ብሎ ተናገረ ብሎ ዋሽ? አይደለም ። በእውነት መሠከረ እንጂ ። ይህንንም በመጽሐፈ ሄናክ ላይ የምናገኘው ነው ። መጽሐፈ ሄናክ 1 : 9 ።

ለዚያውስ እነሱ የተለያዩ የሞት ፍልስፍና የያዙ መጻሕፍትን እየጻፉ አንብቦ እያሉ ይበትኑስ የለ? ታዲያ ከመጽሐፍ ቅዱስ ሌላ መጽሐፍ አታንብቡ ካሉ እነሱ ለምን ሌላ መጽሐፍ እየጻፉ ያስረጩ? ወይስ ትንቢቱ ለእርቶዶክሳውያን ብቻ ነው የተነገረው? ይሄ ለማጭበርበር ነውና የእግዚአብሔር መንፈስ ያለባቸውን መጻሕፍት መርምረን እውነተኛ እርቶዶክሳዊ ትምህርትን የያዙ ከሆነ አንብቦን ልንረዳና ልንመራባቸው ተፈቅዶልናል ። ሌላም ማስረጃ መጥቀስ እንችላለን ። በማቴዎስ ወንጌል 27 : 9 ያን ጊዜ የነቢዩ የኤርሚያስ ቃል ተፈጸመ እንዲህ ያለው “ የእስራኤል ልጆች የተሰማሙበትን የክቡርን ዋጋ ሠላሳውን ብር ውሰዱ ” ይህን ቃል የምናገኘው በስድሳ ስድስቱ ውስጥ ሳይሆን በተረፈ ኤርሚያስ 7 : 2—4 ባለው ላይ ነው ።

እንግዲህ ከዚህ የምንረዳው ሐዋርያት ያስተምሩ የነበሩት ከ46ቱ የብሉያት መጽሐፍ እየጠቀሱ እንደነበር ነው ።

ምዕራፍ ፫

ምሥጢረ ሥላሴ 1

የእግዚአብሔርን አንድነትና ሦስትነት የሚከዱ ጥቂቶች ሣይሆኑ ብዙዎች ናቸው ። እግዚአብሔር አንድ ሲሆን ሦስት ፣ ሦስት ሲሆን አንድ ነው ። ይህንንም መጽሐፍ ቅዱስ እንደሚከተለው ያስረዳናል ።

— ዘፍ. 1 : 26 “ እግዚአብሔርም አለ ፡ ሰውን በመልካችን እንደ ምሣሌያችን እንፍጠር ” እግዚአብሔርም አለ ብሎ አንድነቱን ፣ ሰውን በመልካችን ብሎ ብዛትን ይገልጻል ። አንዳንዶች ይህን አባባል በሌላ ሲተረጉሙት ይስተዋላሉ ። አባባሉ ብዛትን የሚያመለክት ሳይሆን እንደ ነገሥታት ልማር እግዚአብሔር ራሱን ለማክበር ብሎ በብዙ ቁጥር ተጠቀመ ይላሉ ። ይህ ግን ውሸት መሆኑ በመጽሐፍ ቅዱስ ይረጋገጣል ። በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የተጠቀሱት ነገሥታት ራሳቸውን እኛ ብለው ወይም በብዛት ጠርተው አይናገሩም ።

ፈርዖን የሲፍን “ በግብጽ ምድር ኹሉ ላይ ሾምኩህ ” አለው እንጂ ሾምንህ አላለውም ዘፍ. 41 : 41 ።

ናቡከደነፆር “ የሕልሙን ፍቺ እንዲያስታውቁኝ የባቢሎን ጠቢባን ሁሉ ወደ እኔ ይገቡ ዘንድ አዘዝሁ ” አለ እንጂ ወደ እኛ ይገቡ ዘንድ አዘዝን አላለም 1 ዳን. 4 : 6 ።

— ዘፍ. 3 : 22 “ እነሆ አዳም መልካምና ከፋን ለማወቅ ከእኛ እንደ አንዱ ሆነ ” ከእኛ የሚለውና እንደ አንዱ የሚለው እግዚአብሔር ከአንድ በላይ እንደሆነ የሚጠቁሙን አባባሎች ናቸው ።

— ዘፍ. 11 : 6—7 “ ኑ አንዱ የአንዱን ቋንቋ እንዳይሰማ ቋንቋቸውን እንደባለቀው ” ኑ የሚለው ቃል የሚያስረዳን አንዱ አካል ሌሎችን ሁለትና ከዚያም በላይ ሊሆን ይችላል መጥራቱን ነው ።

ይህንንም አባባል ጸረ ሥላሴ የሆኑ ክፍሎች በሌላ አይነት አባባል ይለውጡታል። ተግባራዊ እግዚአብሔር ሲሆን የተጠሩት ደግሞ መላእክት ናቸው ይላሉ። አሁንም ይሄ አባባላቸው ስሕተት መሆኑን እናረጋግጣለን። እግዚአብሔር በባሕርይው ደካማ ሆኖ የመላእክትን እገዛ ፈልጎ ጥቅመ ስናሰርን ለማፍረስ ኑ እርዳኝ ብሎ መላእክትን አይጠራም። አጋዥ የሚረዳግ ፍጡር እንጂ ፈጣሪ አይደለም። እርሱ በራሱ ከሃሊነት ሁሉንም ማድረግ የሚችል ነው። ስለሆነም መላእክትን አለመሆኑ ግልጽ ነው። ለመላእክቱ ሄዱ ይህን አድርጉ ይላል እንጂ ኑ ሄደን እንዲህ እናድርግ አይልም። በባሕርይው ደካማ አይደለምና።

— ዘፍ. 18 : 1—15 በዚህ ምዕራፍ ላይ እግዚአብሔር በመምራ የአድባር ዛፍ ሥር ለአብርሃም እንደተገለጠለት፣ ወዲያውም ሦስት ሰዎች እንዳየ፣ አብርሃምም ሊቀበላቸው እንደ ሄደ እንደ ደረሰም እንደ ሰገደ ቀጥሎም “ በፊትህስ ሞገስን አግኝቼ እንደ ሆነ ” ብሎ አንድነቱን መግለጹን፣ አያደዞም ደግሞ “ ጥቂት ውሃ ይምጣላችሁ ” ብሎ በአካል ሦስት መሆኑን ተናገረ። እስከ መጨረሻው ድረስ ስንመለከተው አብርሃም እግዚአብሔርን በአንድነትና በሦስትነት እየጠራው እናያለን። ቀደም ባሉት ምዕራፎች ላይ ግልጽ ሆኖ ያልተጠቀሰው የእግዚአብሔር ሦስት በእዚህ ምዕራፍ ላይ ገሃድ ሆኗል።

አሁንም ይህን ምዕራፍ እንዚሁ ጸረ ሥላሴ የሆኑ ክፍሎች ከምዕ. 19 ጋር በማቆራረጥ ለአብርሃም የተገለጡት መላእክት ናቸው ይላሉ። ምዕ. 18 ግን የሚለው እግዚአብሔር ተገለጠለት እንጂ መላእክት አይልም። በእግዚአብሔር ስም ደግሞ መላእክት ሊጠሩ አይገባቸውም። ሙሴም መላእክትና እግዚአብሔርን መለየት አቅጥት ጸፈ የሚሉ ከሆነ እርሱ ሌላ ነው። እኛ ግን የተጻፈውን እንጂ ያልተጻፈውን ማንበብ በላዕለመደብን እግዚአብሔር ብሎ የጻፈውን ስለእግዚአብሔር እንደተነገረ፣ መላእክት ብሎ የጻፈውን ስለ መላእክት እንደ ተጻፈ እንረዳለን።

— ትንቢት ኢሳይያስ 6 : 1-3 “ ቅዱስ ቅዱስ ቅዱስ እግዚአብሔር፣ አንዱ ቅዱስ ለአብ፣ ሁለተኛው ቅዱስ ለወልድ፣ ሦስተኛው ቅዱስ ለመንፈስ ቅዱስ መሆኑን ልብ እንበል። አይ ይሄ አብ ወልድ መንፈስ ቅዱስን ለመግለጽ ሳይሆን ድግግሞሽ ነው እንዳይባል ሁለት ወይም አራት ጊዜ አላለም፣ ወስኖ ሦስት ጊዜ እንጂ። ይህንኑ ቃል በሌላም ቦታ እናገኘዋለን። የዮሐንስ ራእይ 4 : 8።

የእግዚአብሔር አንድነት፤

በእገዛገ፣ በሥልጣን፣ ይህን ዓለም በመፍጠርና በግሳለፍ፣ በሕልውና፣ በመለኮት፣ በልብ፣ በቃል፣ በእስትንፋስና ይህን በመሳሰሉት ሁሉ አንድ ነው።

ግስረጃ፤

በመፍጠር፤

መዝ. 101 : 25 “ አቤቱ እንተ ከጥንት ምድርን መውረትኸ ሰማ ያትም የእጅህ ሥራዎች ናቸው። ”

ዘፍ. 1 : 1 “ እግዚአብሔር ሰማይና ምድርን ፈጠረ ” እዚህ ላይ ፈጠሩ አላለም፣ ፈጠረ እንጂ። ኢሳይያስ 66 : 1—2።

በልብ፣ በቃል፣ በእስትንፋስ፣ መዝሙር 32 : 1—6 “ የእግዚአብሔር

ቸርነት ምድርን ሞላች፣ በእግዚአብሔር ቃል ሰማዮች ጸኑ፣ ሠራዊታቸውም ሁሉ በአፋ እስትንፋስ። ”

በሥልጣን፣ “ እኔና አብ አንድ ነን ” ዮሐንስ ወንጌል 10 : 30

በሕልውና፣ “ እኔ በአብ እንዳለሁ፣ አብም በእኔ እንዳለ እመኑ ”

የዮሐ. ወንጌል 14 : 10

“ ቃልም በእግዚአብሔር ዘንድ ነበር ቃልም እግዚአብሔር ነበር ይህ በመጀመሪያ በእግዚአብሔር ዘንድ ነበር ” ዮሐንስ ወንጌል 1 : 1—2። አብ ልባቸው ስለሆነ በወልድ በመንፈስ ቅዱስ ውስጥ አለ፣ ከቃሉ ከወልድ፣ ከሕይወቱ ከመንፈስ ቅዱስ አይለይም። ወልድም ቃላቸው ስለሆነ በአብ በመንፈስ ቅዱስ ውስጥ አለ፣ መንፈስ ቅዱስም ሕይወታቸው ስለሆነ በአብ በወልድ ውስጥ አለ።

ሦስትነት፤

— የስም ሦስትነት፣ አብ፣ ወልድ፣ መንፈስ ቅዱስ ማቴዎስ 28 : 19።

“ ሂዳና አሕዛብን በአብ፣ በወልድ፣ በመንፈስ ቅዱስ ስም እያጠመቃችኋቸው ደቀመዛሙርት አድርጉአቸው ”

— የግብር ሦስትነት፣ አብ አባት፣ ወልድ ልጅ፣ መንፈስ ቅዱስ ሰራጊ። አብ ወልድን ወለደ፣ ግለትም ከአካሉ ከባሕርይው ተገኘ ግለት ነው። ለምሳሌ የሰው ነፍስ ልብነቷ ቃልነቷን እንደ

ሚያስገኝ ነው። ወልድ ከአብ ተወለደ ማለት አብን አህሉ መስሉ ከአብ ተገኘ ማለት ነው። ለምሳሌ የነፍስ ቃልነቷ ከላብነቷ እንደተገኘ ነው።

አብ መንፈስ ቅዱስን አሰረደው ማለት ከአካሉ ከባሕርይው ተገኘ ማለት ነው። ለምሳሌ የነፍስ ልብነቷ ሕይወቷን እንዳስገኘው ነው። መንፈስ ቅዱስ ከአብ ሰረጸ ሲባል አብን አህሉ መስሉ ከአብ ተገኘ ማለት ነው። ዮሐ. ወንጌል 15 : 26 “እኔ ከአብ ዘንድ የምልክላችሁ አጽናኝ እርሱም ከአብ የሚወጣ የእውነት መንፈስ በመጣ ጊዜ እርሱ ስለ እኔ ይመስክራል።”

የአካል ሦስትነት : አብ የራሱ የሆነ ፍጹም ገጽ : ፍጹም መልክ አለው : ወልድም የራሱ የሆነ ፍጹም ገጽ ፍጹም መልክ አለው : መንፈስ ቅዱስም የራሱ የሆነ ፍጹም ገጽ : ፍጹም መልክ አለው። ይሄም የአካል ሦስትነት በመጽሐፍ ቅዱስ የተጠቀሰ ነው : ማቴ. 3 : 16—17 ።

“ኢየሱስም ከተጠመቀ በኋላ ወዲያው ከውሃ ወጣ : እነሆም ሰማያት ተከፈቱ : የእግዚአብሔርም መንፈስ እንደ ርግብ ሲወርድ በእርሱ ላይም ሲመጣ ታየ : እነሆም ድምጽ ከሰማያት መጥቶ በእርሱ ደስ የሚለኝ የምወደው ልጄ ይህ ነው አለ” ሥላሴ በአካል ሦስት መሆናቸው በየርዳናስ በጥምቀት ጊዜ ታይቷል። ወልድ በተለየ አካሉ ተጠማቂ ሆኖ : መንፈስ ቅዱስ በተለየ አካሉ በእርግብ እምሳል : አብ በደመና ውስጥ ሆኖ የምወደው ልጄ በማለቱ ሦስቱ አካላት በአንድ ጊዜ ታዩ። በዚህም የተነሣ ሰባልዮሳውያን እንደሚሉት አንዱ እግዚአብሔር በተለያዩ ዘመናት ራሱን እየቀያየረ ማለትም በዘመነ ብሉይ አብ ተባለ : ከድንግል ማርያም ሲወለድ ወልድ ተባለ : በጳራ ቅሊጦስ ጊዜ መንፈስ ቅዱስ ተባለ የሚለው አባባላቸው ትክክል አለ መሆኑን ያስገነዝበናል።

የሥላሴ አንድነትና ሦስትነት በሰው ምሳሌነት 1

ለሰው በነፍሱ ሦስትነት አለው። ይኸውም ልብነት : ቃልነት : ሕይወትነት ነው። የሰው ነፍስ በልብነቷ የአብ ምሳሌ ናት : በቃልነቷ የወልድ : በሕይወትነቷ የመንፈስ ቅዱስ። የነፍስ ልብነቷ ቃልነቷንና ሕይወትነቷን ከራሷ ታስገኛለች : ቃልና ሕይወት (እስትንፋስ) ከአንዲት ከልብ ስለተገኘ ግን በከዊን ልዩ እንደሆነ በመነገርም ይለያሉ። ቃል ተወለደ ይባላል : እስትንፋስ ሠረጸ (ወጣ) ይባላል። እንደዚሁ አብ ወልድን በቃል እምሳል ወለደ : መንፈስ ቅዱስን በእስት

ንፋስ እምሳል አሰረደው። 1 ነፍስ ስትገኝ በሦስትነቷ በአንድ ጊዜ ተገኘች እንጂ ልብነቷ ቀድሞ ቃልነቷና እስትንፋስነቷ በኋላ አልተገኘም።

እንደዚሁም አብ ወልድን ሲወልደው መንፈስ ቅዱስን ሲያሠር ደው አይቀድማቸውም። ሰው በነፍስ በእዚህ አኳኋን የሚመስለው ስለሆነ እግዚአብሔር “ሰውን እንፍጠር በመልካችን እንደምሳሌያችን” ብሎ ተናገረ። ነገር ግን ነፍስ ልብ ቃል እስትንፋስ በመሆን የከዊን ሦስትነት ቢኖራት ነፍስ በአካል አንድ ናት እንጂ ሦስት አካል የላትም። ሥላሴ ግን እንዲህ ሳይሆኑ አብ አካላዊ ልብ ነው በአካሉ ይታያል : ወልድ አካላዊ ቃል ነው በአካሉ ይታያል : መንፈስ ቅዱስ አካላዊ ሕይወት ነው በአካሉ ይታያል። ሦስት አካል በመሆናቸው ከነፍስ ይለያሉ።

የእግዚአብሔርን ሦስትነት የሚያሳዩ ተጨማሪ የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅሶችን መጥቀስ ይቻላል።

— ትጉ. አሳይያስ 48 : 12-16 “... አሁንም ጌታ እግዚአብሔርና መንፈሱ ልከውኛል” ተላኪ ወልድ እግዚአብሔር ብሎ አብን መንፈሱ ብሎ መንፈስ ቅዱስን ፤ ማመልከቱ ነው።

— መዝሙር 117 (118) : 16—17 “የእግዚአብሔር ቀኝ ኃይልን አደረገች : የእግዚአብሔር ቀኝ ከፍ ከፍ አደረገች” የእግዚአብሔር ቀኝ ኃይልን አደረገች” ሦስት ጊዜ የእግዚአብሔር ቀኝ ማለቱ አብ ወልድ : መንፈስ ቅዱስን መጥራቱ ነው።

— ዘኁል 6 : 24—26 “እግዚአብሔር ይባርክህ ይጠብቅህም : እግዚአብሔር ፊቱን ያብራልህ ይራራልህም : እግዚአብሔር ፊቱን ወደ አንተ ያንሣ ሰላምንም ይስጥህ” እዚህ ላይ ሦስት ጊዜ የእግዚአብሔር ስሙ መጠራቱ ሦስትነቱን ለመግለጽ ነው።

— 2ኛ ቆሮ. 13 : 14 “የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ጸጋ : የእግዚአብሔርም ፍቅር : የመንፈስ ቅዱስም ጎብረት ከሁላችንም ጋር ይሁን” ብሎ ጳውሎስ የሥላሴን ስም ጠርቷል።

— ወልድ ነጉድንድ ዮሐንስ በመጀመሪያ መልአክቱ በምዕ. 5 በቁ. 7 ላይ “በሰማይ የሚመሰክሩ ሦስት ናቸው : እነርሱም አብ : ወልድ : መንፈስ ቅዱስ ናቸው” ብሏል። ይህ ቃል በአሁኖቹ የመጽሐፍ ቅዱስ እትሞች ላይ ያልሠፈረ ቢሆንም : በቀድሞት

የመጽሐፍ ቅዱስ አትሞች ላይ ገን የሠረረ ነው። የኪነግ ጀምሮ በርዝን (የአንግሊካኛውን መጽሐፍ ቅዱስ ቅርጽም ይመልከቱ)።

ግጥም ስያ፡

- 1/ አብ ወልድን ስለወለደ መንፈስ ቅዱስን ስላሰረጸ አይበልጣቸውም አይቀድሟቸውም።
- 2/ ሥላሴ በአካል በሰም በግብር ሦስት ናቸው።
- 3/ መንፈስ ቅዱስ ከአብ የሠረጸ እንጂ ከወልድ አይደለም፤ ወልድ ቢወለድ እንጂ አይወልድም እያሠርጽም አይሰርጽም።
- 4/ አብ ወልድ መንፈስ ቅዱስ አንድ አምላክ ይባላል እንጂ ሦስት አማልክት አይባሉም።
5. የአካላትና የኩነታት (የሁኔታዎች) ሦስቱን አንድ አይደለም። አካላት መጠቅለልና መቀላቀል ሳይኖርባቸው በተከፍሉ በተፈለገ በፍጹም ገጽ በፍጹም መልክ በየራሳቸው የቆሙ ሲሆኑ ኩነታት ተከፍሎ ተፈለገ ሳይኖርባቸው በተዋሕዶ የነበሩ ያሉ የሚኖሩ ናቸው። እነዚህም ከዊነ ልብ ከዊነ ቃል ከዊነ እስትን ፋስ ናቸው። ከዊነ ሁኔታ ግለት ነው።

ምዕራፍ ፬

ምሥጢር ሥጋዊ

የአምላክ ሰው የመሆን ምሥጢር ግለት ነው። ብዙዎች እግዚአብሔር እጻምንና ልጆቹን ለማዳን ሰው መሆን ለምን አተጋው? የሚል ጥያቄ ሲያቀርቡ ይሰማሉ። እግዚአብሔር ሥጋን ይዋሐድ ዘንድና ሰይጣንን ድል ነስቶ ሰዎችን ነጻ ያወጣ ዘንድ ያስፈለገው ምሥጢር፤ አጻምና ሔዋን በገነት በተድላ ደስታ ሲኖሩ ሳለ ጠላት ዲያ ቢሉስ ቀንቶ በእባብ ሥጋ ተሰውሮ ወደ እነሱ ዘንድ ቀረበ። አጻምና ሔዋንም ሰይጣን መሆኑን ሳያውቁ በእባብ ሥጋ ተሰውሮ በመጣው በምክረ ሰይጣን ተቃለው ትዕዛዝ እግዚአብሔርን ጣሉ፤ ከእግዚአብሔር ልጅነት ሆነው፤ እግዚአብሔርም ከእደን ገነት አስወጣቸው። የገነትንም ዙሪያ በምትገለባበጥ በሱራፈል ሰይፍ አስጠበቃች፤ ዘፍጥረት 3፡24።

አጻምና ሔዋንም ገነትን የመሰለች ቦታ፤ እግዚአብሔርን የመሰለ ጌታ በማጣታቸውና በማንደፈ ደይን በመውደቃቸው የተነሣ ሌት ተቀን በእንባ ወደ እግዚአብሔር ይምራቸው ዘንድ ይጸልዩ ይመሁ ጀመር። እግዚአብሔርም አጻም በቢደል እርሱ ሁለተኛው አጻም ሆኖ ስለአጻም ክሶ ከሰይጣን ባርነት ነጻ እንደሚያወጣው ቃል ገባለች። ይህንንም የተሰሩ ሥንት ይዞ አጻም ወደ መቃብር ወረደ ነፍሱም በሲኦል።

የሰይጣንን ጥበብ ተወዳዳሪ በማይገኝለት ጥበብ እግዚአብሔር ሲያፈርስ፤ ሰይጣን አጻምና ሔዋንን አባብን መስሎ ራሱን ሰውሮ መጥቶ እንደ አሳታቸው ሁሉ እርሱም የሥጋዊን ምሥጢር ከሰይጣን ሰውሮ የወደቀውንና የተገባቸውን የአጻምን ሥጋ ከሰይጣን ባርነት ነጻ ለማውጣት ገጽሕት ከምትሆን ከእመቤታችን ከትድሰት ድንግል ማርያም ፍጹም አምላክ፤ ፍጹም ሰው ሆነ። ዲያቢሎስም አምላክ መሆኑን እስኪዘነጋና እስኪጠራጠር ድካማ ሆኖ ቀረበ። ዲያቢሎስም ፍጡር መስሎት ነፍሱን በሲኦል፤ ሥጋውን በመቃብር ሊቆፋኝ በተረበ ጊዜ አምላክ በነፋስ አውታር በእሳት ዛንጀር ወጥሮ ያዘው። ዲያ

ቢሉስም መሸነፉን አመነ፤ ከአሱ በላቀ ጥበብ ክርስቶስ እንዳሸነፈው ተረዳ፤ ምርኮኞቹንም ለዳግማዊው አዳም ለኢየሱስ ክርስቶስ አስረ ከበ።

የኢየሱስ ክርስቶስ ማንነት፤

ኢየሱስ ክርስቶስ የአብ የባሕርይ ልጅ ነው። በኋለኛው ዘመን ንጽሕት ቅድስት ክምቲሆን ከድንግል ማርያም ተወለደ። ከሆስቱ አካል እንዱ አካል ወልድ (ኢየሱስ ክርስቶስ) ፍጡር ሳይሆን ፈጣሪ ነው። አማላጅ ሳይሆን ተማላጅ ነው። የእግዚአብሔር ቃል ወልድ እኛን ለመፍጠር የተፈጠረ አይደለም፤ እኛ በእሱ ተፈጠርን እንጂ። “በእሱ ሽሉ ተፈጠረ” ዮሐንስ ወን. 1፡3።

ለእኛ መፈጠሪያ እንዲሆን ልዑሉና ኃያሉ እንደ አገልግሎት መሣሪያ ተፈጠረ ብሎ ማውራት ከደካማ አስተሳሰብ የተገኘ ነው። ዓለምን እንደፈጠረ የታወቀ ቢሆንም፤ ወልድ ምንጊዜም ነበረ፤ ያል ነበረበት ጊዜ የለም። በእርግጥ ያለ እሱ ምንም አልተፈጠረም፤ ሁሉም በእሱ የተፈጠሩ ናቸው። ያለ እጅ ምንም መሥራት እንደማይቻል፤ ወልድም የአብ እጁ (ከንዱ) ነውና። አብ በወልድ ዓለማችን ፈጠረ ቢባል በእጅ ጥልፍ እንደ መጥለፍ፤ ስዕል እንደመሳል ማለት ነው።

አብ የወልድ አባት ነው እንጂ ፈጣሪ አይደለም። አባት ከሆነ ፈጣሪውም መሆን አለበት የሚሉ አሉ፤ ተሳስተዋል። አባትና እናታችን የእኛ ወላጆች እንጂ ፈጣሪዎች አለመሆናቸው የታወቀ ነው።

አብን ከወልድ፤ ወልድን ከአብ ለያይተን መናገር አይቻለንም። የቅዱስ ሉቃስ ሐሳብን አባባል እዚህ ላይ እንጠቅሳለን። የፀሐይ መናር በጸዳሉ፤ የእሳት መናር በነበልባሉ እንዲታወቅ አብን ያወቅነው በወልድ ነው። ጸዳል ከብርሃኑ እንደማይለይ፤ ወልድ ከአብ፤ አብ ከወልድ አይለይም። ፀሐይና ጸዳል ሁለት ፀሐዮች እንደማይባሉ አብና ወልድም ሁለት አማልክት አይባሉም። ለዚህም ማሰራጃ “እኔ በአብ፤ አብም በእኔ ነው” ብሏል። ዮሐ. ወንጌል 14፡10።

ከዚህ ተላልፈን እንደ አርቶስ ወይም እንደ አሁኖቹ የይሐዋ ምስ ክሮች አብ ወልድን አጸናው ወይም ፈጠረው ማለት ሕይወት ሕይወትን አጸናው እንደማለቅ ነውና ወልድ ሕይወት ሊሆን አይችልም። ዮሐንስ ወንጌል 14፡6 “እኔ መንገድና እውነት ሕይወትም ነኝ”

ወልድ ሥጋን በመዋሃድ ከአብና ከመንፈስ ቅዱስ አንፈልን?

በፍጹም! ሰውን ለማዳን ሲል ሰው የሆነው የእግዚአብሔር የባሕርይ ልጅ ወልድ ሰውም ቢሆን ከአምላክነቱ የጉደለበት የለም።

ተለውጦም ሌላ አልሆነም፤ ያው እሱው ነው እንጂ። “ቃል ሥጋ ሆነ” የሚለውን በመጥቀስ ብዙዎች ራሱ ያ ቃል ወደ ሥጋነት ተለ ወጣ እንጂ ከማርያም ሥጋ አልወሰደም የሚሉ መናፍቃን አሉ። እግዚአብሔር ግን በባሕርይው ሕልፈኝ ውሳጢ የሌለበት ስለሆነ “እኔ እግዚአብሔር አልለወጥም” ሚልክ. 3፡6 በማለት በመለወጥ ሳይሆን በተዋሕዶ ሰው መሆኑን ያስረዳናል።

ስለሆነም ኢየሱስ ክርስቶስ የአብ ልጅ የማርያም ልጅ ሲሆን፤ የነበረ፤ ያለና የሚኖር እንጂ ሰው ሆኖ በምድር ላለ ከአብ ዕሪፍ አልተለየም፤ ተለውጦም ፍጡር ወይም አማላጅ አልሆነም። “ኢየሱስ ክርስቶስ ትናንትና ዛሬ እስከ ዘላለም ያው ነው” ዕብራውያን 13፡8።

በወንጌል የተመዘገበው ድካሙንም ኃይሉንም የገለጠበት ማንኛውም ድርጊት የራሱ የሥግጦ ቃል ነው። ከጋጠላት በቀር የሰው የሆነውን ሁሉ የራሱ አድርጓልና። ብዙ ድንቅ ድንቅ ተአምራትን ያደረገው እርሱ ተራቢ ተጠማ፤ እዘነ፤ አለቀሰ። በጌቲሴማጂ የጸለየው በጉልጉታ መራራ ጩኸት ያሰማው፤ እሱ የዕለት ፈሣ ወልደ መበለቅን ወለተ አያኤርስን የአራት ቀን ሬሳ አልዛርን ያስነሳው ራሱ ሥግጦ ቃል ነው። ማቴዎስ 9፡25 ሉቃስ 7፡11-16፤ ዮሐ. 11፡34።

ይሁን እንጂ ወልድ በባሕርይው መዋቲነት (ሞት) የሚሰማማው ነበር ማለት አይደለም፤ የክርስቶስ ሞት በሥጋ መሆኑን ሐዋርያው ዴጥሮስ ተናግሮታል። “ክርስቶስ በሥጋ ስለእኛ መከራን ስለተቀበለ...” 1ኛ ኢጥ. 4፡1። ስለዚህ የክርስቶስ መከራ መቀበል በመዋዕለ ሥጋዊ በተደረገው መግባት ከሆነ እግዚአብሔር ሞተልን ብሎ መናገር አያስቸግርም፤ መለኮት በሥጋው ሞተ ይባላል እንጂ። የሥጋዊን ሥርዓት ዓለም ከመፈጠሩ በፊት ካለው ሁኔታ ጋር ቀላቅሎ እግዚአብሔር በባሕርይው ሞተ ብሎ መናገር አይገባም፤ ከህደትም ነው። ሦሶቱ አካላት ሞቱ እንደማለት ነውና፤ እግዚአብሔርነት የሆነውም አካላት ማለትም የአብ፤ የወልድ የመንፈስ ቅዱስ ገንዘብ ነው።

የንስጥሮስ ቅምህርት ስለኢየሱስ ክርስቶስ፤

ንስጥሮስ ቀደም ብለን እንደተመለከትነው በ431 ዓ. ም. የተወገዘ መናፍቅ ነው። የንስጥሮስ ቅምህርት በአጭር ሲገለጽ ኢየሱስ ክርስቶስ ሁለት አካል ሁለት ባሕርይ ነው፤ የማርያም ልጅ ሌላ፤ የአብ ልጅ ሌላ ነው ይላል። የማርያም ልጅ ለአብ ልጅ ማገደሩ ሆነ፤ የቃልና የሥጋ ተዋሕዶ አካላዊ ነው ይላል። ይህም ማለት ሥጋ ለቃል ማገደሩ፤ ተሸካሚው፤ ልብሱ፤ መቅደሱ ነው ማለት ነው። እንደ ንስጥሮስ አባባል ሥጋና ቃል ዳዊትና ማገደር፤ ሰይፍና ሰገባ መሆና

የውነት ሕይወት ሕይወት ማለት ማንደር ከመጽሐፍ መለያየት እንደ ሚቸል ቃልና ሥጋም የተለያዩ ማለት ነው። ይህ ትምህርት በመጽሐፍ ቅዱስም ሆነ በቅዱሳን አባቶች የተወገነ ነው። የክርስቶስ አንድ አካል መሆንን በኋላ እናያለን።

የፓፓ ሊዮን ትምህርት በኢየሱስ ክርስቶስ ላይ

ፓፓ ሊዮንም ሆነ ተከታዮቹ ከንስጥርሳዊ አስተሳሰብ ያልራቁ፣ ኢየሱስ ክርስቶስን አንድ አካል ሁለት ባሕርይ የሚሉ ናቸው። በሉጂካ (በመሠረተ እውነት) የንስጥርስ አስተሳሰብ ከእነሱ ይልቅ እውነታነት አለው። ምክንያቱም አካል ያለባሕርይ፣ ባሕርይ ያለአካል አይገለጥምና። ሁለት ባሕርይ ካሉ የግዴታ ሁለት አካል ማለት ነበረ ባቸው። እነሱ ግን አካልን አዋሕደው አንድ ካሉ በኋላ ባሕርዩን ከፋፈሉ። መለኮት የመለኮትነትን ሥራ ይሰራል፣ ሥጋ የሥጋን ሥራ ይሠራል ብለው ያምናሉ። ይሄም ከሐዋርያት ትምህርትና ከመጽሐፍ ቅዱስ ውጭ መሆኑን ተጥለን እናየዋለን።

የኢየሱስ ክርስቶስ ተዋሕዶ በቅዱሳን አባቶች ሲተነተን፤

ቅዱስ ፎርሱስ ስለቃልና ሥጋ ተዋሕዶ እንዲህ ይላል። “ቃል ሥጋ ሆነ ሲባል ቃል ተለውጦ ሥጋ ሆነ ማለት አይደለም። ሥጋም ወደ አምላክነት ተለወጠ ማለት አይደለም።” በማይመረመር የተዋሕዶ ምሥጢር የቃል ሀብት ለሥጋ፣ የሥጋ ሀብት ለቃል ሆነ እንጂ። ይህም ማለት የመለኮት ገንዘብ በተዋሕዶ የሥጋ ገንዘብ፣ የሥጋ ገንዘብ በተዋሕዶ የቃል ገንዘብ ሆነ ማለት ነው። ፈተኛና መጨረሻ መባል የሚገባው ቃል ሲሆን፣ ሥጋ ግን በተዋሕዶ የቃልን ገንዘብ የራሱ እድር ላልና ፈተኛም መጨረሻም እኔ ነኝ ሌላ በቃ።

ኢየሱስ ክርስቶስ ከሁለት አካል አንድ አካል ከሁለት ባሕርይ አንድ ባሕርይ ነው። ሁለት አካል ሁለት ባሕርይ እንዴት እንደሆነ እንመልከት።

መለኮታዊ አካል፣ ረቂቅ፣ የማይጨበጥ፣ የማይዳሰስ፣ እሳታዊ፣ ምሉዕ የሆነ።

ሥጋዊ አካል፣ ገዢ፣ ውሱን፣ የሚዳሰስ፣ የሚጨበጥ።

መለኮታዊ ባሕርይ፣ ፈተኛና ኋለኛ፣ መጀመሪያና መጨረሻ፣ ፈጣሪ ነቅ፣ ሁሉን ነገር ማድረግ መቻል፣ ዘለዓለማዊ ነቅ፣ የማይሞት፣ የማይለወጥ፣ የማይታመም የማይራብ፣ የማይጠግ፣ የማይደክም።

ሥጋዊ ባሕርይ፣ መራብ፣ መጠማት፣ መድከም፣ መሞት የሚሰጣቸው።

እንግዲህ ወልድ የአዳምን ልጅ ከሰይጣን ባርነት ሊያድን ሲመጣ ቃል ከሥጋ ጋር ተዋሕዶ ማለት መለኮታዊ አካልና ሥጋዊ አካል ተዋሕዶ፤ መለኮታዊ ባሕርይና ሥጋዊ ባሕርይ ተዋሕዶ። ከእመቤታችን የተወለደው ኢየሱስ ክርስቶስ ከሁለት አካል አንድ አካል፣ ባለመለወጥ በተዋሕዶ ማለት ነው መለኮት መለኮትነቱን ሳይለት፣ ሥጋ ሥጋነቱን ሳይለት ከሁለት ባሕርይ አንድ ባሕርይ ሆነ። ለዚህም ነው ክርስቶስ ፍጹም አምላክ ፍጹም ሰው የሚባለው።

የሥጋና የመለኮትን ተዋሕዶ ቅዱስ ፎርሱስ በብረትና በእሳት መስሎ ይናገራል። ብረት ከእሳት ሲነባ ከእሳት ሲዋሐድ መጠኑን ቅርጹን ወርዶን ቁመቱን ሳይለት የእሳቱን ሀብት ወርሶ ሙሉ ሁለንተናው ፍጹም እሳት እንደሚሆን፣ እሳቱም የእሳትነት ባሕርዩን ጠባቱን ሳይተው በብረቱ መጠን የብረቱን ቅርጽ እንደሚይዝ ኋላም እንጥረኛ በመደባ ሲያለዝበው በመጋዝ ሲተረትረው፣ በብረትና በእሳት መካከል ምንም ልዩነት እንደማይታይ መለወጥ ጎድረት የሌለበት የመለኮትና የሥጋ ተዋሕዶም እንደዚህ ነው። ስለዚህ አንዱን ክርስቶስን ከፍሎ ሥጋ የሥጋን ሥራ ይሠራል፣ መለኮት የመለኮትን ሥራ ይሠራል ማለት የተሳሳተ ትምህርት ነው።

ሥጋ በተዋሕዶ የባሕርይ አምላክ መሆኑን የሚያሰረዱ የመጽሐፍ ቅዱስ

ጥቅሶች 1

— ቅንቢተ ዳንኤል 7 : 13 “በሌሊት ራእይ አየሁ፣ እነሆም የሰው ልጅ የሚመስል ከሰማይ ዳመናት ጋር መጣ፣ በዘመናት ወደ ሸመገለውም ደረሰ፣ ወደ ፊቱም አቀረቡት። ወገኖችና አሕዛብ በልዩ ልዩ ቋንቋም የሚናገሩ ሁሉ ይገዙለት ዘንድ ግዛትና ክብር መገግሥትም ተሰጠው። ግዛቱም የማይቆይ ነው።” ሥልጣን ያለው፣ የአምላክነት ሥልጣን ማለት ነው። ይሄ የትንገረው ለመለኮት ብቻ ነው እንዳንል የሰው ልጅ ብሎ ገልጿልናል። እንግዲህ ቅስብሊት (ሰውነት) በተዋሕዶ አምላክ እይታንም ከተባለ፣ ሕዝብና ነገድ ልሳናት ያመልኩታል ተብሎ እንዴት ተጻፈለት?

— መዝሙር 2 : 7 “እግዚአብሔርም አለኝ፣ አንተ ልጄ ነህ እኔ ዛሬ ወለድሁህ” እግዚአብሔር አብ አስቀድሞ አንድ ልጁን ከእመቤታችን የሚዋሐደውን ሥጋ በአካል፣ በባሕርይ፣ በፈቃድ

አንድ እንደሆነ አስቀድሞ ያውቃልና እኛን ለማስረዳት ዛሬ ወለድኩህ ብሎ መሰከረለት ።

- መዝሙር 47 : 5 “እግዚአብሔር በመለኮት ድምጽ አረገ፤ ዘምሩ ለእምላካችን ዘምሩ ዘምሩ ለንጉሣችን ዘምሩ” ሐዋርያት ሲያርግ ያዩት አምላክ የሆነ ሰውን መሆኑን ዳዊት ገልጾልን ። ያለበ ለዚያማ እግዚአብሔር ብሎ ባልጠራው ነበረ ።

- ዮሐንስ ወንጌል 9 : 35 “... እንተ በእግዚአብሔር ልጅ ታምናለህ ? አለው እርሱም መልሶ ጌታ ሆይ በእርሱ አምን ዘንድ ማን ነው ? አለ ። ኢየሱስም አይተኸዋልም ። ከአንተ ጋርም የሚናገረው እርሱ ነው አለው” ባለቤቱ ራሱ በተዋሕዶ የለበሰው ሥጋ አምላክ እንደሆነ ያውቃልና በደረቅ ግንባር ዓይን ለፈጠረለት ዕውር የእግዚአብሔር ልጅ ግንው አምንበት ዘንድ ቢለው ያየኸው ካንተ ጋር የሚነጋገረው እርሱ ነው ብሎ መሰከረ እንጂ በእርሱ ውስጥ ያለው አላለም ። የአብ ልጅ የማርያም ልጅ ነውና።

- ዮሐንስ ወንጌል 1 : 14 አንድ ልጅ አንድ ከብር አንድ ገጽ አንድ ሥራ አየን ብሎ እያስተማረ፤ በተዋሕዶ አንድ ለሆነ ትስብእት አንድ ልጅ ፣ አንድ ገጽ ፣ አንድ ከብር አየሁ ብሎ መሰከረ ። ዲጥርስም “አንተ ክርስቶስ የሕይወት እግዚአብሔር ልጅ ነህ” ብሎ መለሰ ። አንተ ያለው በተዋሕዶ አንድ አካል አንድ ባሕርይ ሆኖ በፊት ተቀምጦ የነበረ ጌታችን ኢየሱስን አይደለም ? ማቴ. 16 : 16 ።

- ኢሳይያስ 9 : 16 “ሕጻን ተወልዶልናል ፣ ወንድ ልጅም ተሰጥቶናልና ፣ አለቅነትም በሜንቃው ላይ ይሆናል ፣ ስሙም ድንቅ መካር ኃያል አምላክ ፣ የዘለዓለም አባት ፣ የሰላም አለቃ ተብሎ ይጠራል” ሕፃኑን ጌታን የዘለዓለም አባት ፣ ብርቱ አምላክ ፣ የሰላም አለቃ ነው ያለው ሥጋ በተዋሕዶ ከቃል ጋር አንድ ሆኗልና መለኮትና ትስብእት በባሕርይ ተዋሕዶ አንድ ከሆነ በኋላ እንኳን በግብር በሐሳብ መለየት አይገባም ።

- ዕብራውያን 5 : 7 ቅዱስ ጳውሎስ ቃል ሥጋ በተዋሕዶ ጊዜ አለቀሰ ጸለየ አለው ። ማልቀስ መጸለይ መፍራት ለሥጋ ነው እንጂ ለመለኮት አይደለም ። ዳሩ ግን መለኮትና ሥጋ በተዋሕዶ አንድ ባሕርይ ስለሆኑ ሥጋ የሚሠራውን መለኮት ፣ መለኮት የሚሠራውን ሥጋ ይወራል ።

- ዮሐንስ 6 : 17 “... እትፍራ ራተኛውና መጨረሻው ሕያውም እኔ ነኝ ፣ ሞትም ነበርሁ እነሆም ከዘላለም እስከ ዘላለም ድረስ ሕያው ነኝ ፣ የሞትና የቢሉልም መከራይ አለኝ” ሥጋ በፊትና በኋላም መሆን አይሆንለትም ። ቅድመ ዓለም ድንገር ዓለም የሚኖር አምላክ ብቻ ነው ። ሞትም የሥጋ ነው እንጂ የአምላክ አይደለም ። ባለቤቱ ግን ከሥጋ ጋር አንድ ባሕርይ መሆኑን ያውቃልና የፈተኛውም የኋለኛውም የሞትኩትም እኔ ነኝ ብሎ ተናገረ ።

- ዮሐንስ ወንጌል 6 : 51 “ከሰማይ የወረደ ሕያው እንጀራ እኔ ነኝ” ከሰማይ የወረደ እንጀራ ግለቱ ከእመቤታችን የነሣውን ሥጋ አይደለም ? ወይስ ከሰማይ ሥጋውን ይዞት ወረደ ሊባል ነው ? ይህ ደግሞ በመጽሐፍ ቅዱስ አልተጻፈም ። ከሰማይ የወረደው ቃል ብቻውን ነው ፣ ጥና በባሕርይ ተዋሕዶ ሳይቀላቀል ሳይደባለቅ አንድ አካል አንድ ባሕርይ ሆነ እንላለን ። ያለዚያማ ከሰማይ የወረደኩ እንጀራ እኔ ነኝ አይልም ነበር ።

የኢየሱስ ክርስቶስ አንድ አካል አንድ ባሕርይ መሆን በመጽሐፍ ቅዱስ

- 1ኛ ዮሐ. መልዕክት 1 : 1 “ከመጀመሪያ ጀምሮ ነበር ያለው ግንን ነው ፣ ቀዳማዊ ቃል መለኮትን አይደል ? ሥጋ ዓይን እንዴት ይታያል ? እጅስ እንዴት ትዳስበዋለች ? ቃል ከሥጋ ጋር በተዋሕዶ አንድ ባሕርይ ካልሆነ በቀር ቅድመ ዓለም የነበረውን መለኮት እንዴት አየነው ዳስሰነው አለ ? የሚታይ የሚዳሰስ ግዙፍ የሆነ ነው እንጂ ረቂቅ የሆነ እንዴት ይታያል ? እንዴትስ ይዳስባል ? ቃል ከሥጋ ጋር በተዋሕዶ አንድ አካል አንድ ባሕርይ ካልሆነ ? ።

- ዮሐዋ. ሥራ 20 : 28 “በገዛ ደሙ የዋሸትን የእግዚአብሔርን ቤተ ክርስቲያን” እግዚአብሔር ረቂቅ መንፈስ ነው ፣ ደምም የለው። ደም የሥጋ ነው ፣ ዳሩ ግን መለኮትና ትስብእት በማይለይ ተዋሕዶ አንድ ባሕርይ ፣ አንድ አካል ስለሆነ የእግዚአብሔርን ቤተ ክርስቲያን ትጠብቁ ዘንድ እርሱ በደሙ የዋሸትን አለ ። ኢየሱስ በደሙ የዋሸትን ቢል እንኳን ሁለት ባሕርይ ባዮች መግቢያ ባገኙ ነበር ። የትስብእት ስም ነውና ብለው ፣ አሁን ግን ለይቶ እግዚአብሔር ብሎ ነው የጠራው ። እንግዲህ ምን ይበሉ ?

- ማርቆስ 14 : 61 “የቡሩክ ልጅ ክርስቶስ አንተ ነህ ? አለው ። ኢየሱስም እኔ ነኝ የሰው ልጅም በኃይል ቀኝ ሲቀመጥ በሰማ

ይህ ዓመት ሲመጣ ታያችሁ አለ ” ቀደረ በተባሉ መጥከል የጠየቀው የተያዘውን ኢየሱስን አይደለም ? ሁለት ባሕርይ ነው ካሉ በማናቸው ባሕርይ ነኝ አለ ? በመለኮት ባሕርይ ነው እንዳይሉ መለኮት ግዙፍ አይደለ አይደለም፤ አይታሰር፤ ያልተያዘ ያልተጠየቀ እንዴት እኔ ነኝ ብሎ መሰከረ ? ተይዞ የተጠየቀ የሥጋ ባሕርይ ብቻ ነው ቢሉ የእግዚአብሔር የባሕርይ ልጅ እኔ ነኝ ብሎ እንዴት በሐሰት ይመሰክራል ? እንደ እርቶዳክስ ተዋሕዶ እምነት በተዋሕዶ እንድ አካል እንድ ባሕርይ ካልሆነ በቀር የዚህን ምሥጢር ግንም በትክክሉ ሊመልስ አይችልም።

— ግርባስ 15 : 37 “ የመቶ አለቃ እንደዚህ መሆን ነፍሱን እንደ ሰጠ ባየ ጌሁ ይህ ሰው በእውነት የእግዚአብሔር ልጅ ነበር አለ። ” አየው ! ተገርፎ ከመስቀል ላይ የተቸነከረውን የግርያም ልጅ መድኃኒባለም ክርስቶስን የእግዚአብሔር የባሕርይ ልጅ እንደሆነ ሲያስረዳ ?።

— መዝሙር 21 (22) : 12-18 “ ልቤ እንደ ሰም ሆነ . . . እጆቼን እገርጃለሁ ቸነከሩኝ አጥንቶቼ ሁሉ ተቆጠሩ ” አየኸው ? ቃል በተዋሕዶ ለሥጋ የሆነውን ሁሉ ሰራሱ ሲያደርግ ? ከመስቀል ላይ የተቸነከረው ሥጋ ሲሆን ከዚህ ዘመን አስቀድሞ ቀዳማዊ ቃል በዳዊት አድር እንድ ባሕርይ መሆኑን ሲያስረዳ ?።

— ዮሐንስ ራዕይ 2 : 8 “ ሞቶ የነበረው ሕያውም የሆነው ፈተኛ ውና መጨረሻው እንዲህ ይላል . . . ” ቅድመ ዓለም የነበረ ድገረ ዓለም የሚኖር እግዚአብሔር ብቻ ነው እንጂ ለሰው አይቻለውም። እግዚአብሔር እንዳይሞት እናውቃለን፤ ባለቤቱ ግን መቼ ነበርኩ እንሆን ሕያው ነኝ አለ። በሰውነቱ ባሕርይ መቼ ነበርኩ አላለም። መለኮት በሥጋው ሞተ እንጂ። እንግዲህ እንድ አካል እንድ ባሕርይ ካልሆነ በቀር ቅድመ ዓለም የነበረና ሞቶ የተነሣ መሆኑን ባልገለጸ ነበረ። ቅድመ ዓለም የነበረው አንዱ እሱ ነው፤ መቼም ነበር ያለው ቅድመ ዓለም የነበረው ድገረ ዓለም ዓለምን አሳልፎ የሚኖር የሞተው ሌላ አይደለም፤ ሥጋ የሆነ ቃል እንጂ።

— ረዕይስዮስ 2 : 6 “ በእግዚአብሔር መልክ ሲኖር ሳለ እግዚአብሔርነትን እንደመቀማት አልቆጠረውም፤ የባሪያን መልክ ይዞ መጣ ” አየህ ቅዱስ ጳውሎስ አዋሕዶ እምላክ ስለሆነ በእግዚአብሔር መልክ ነበር አለ።

— ሮሜ 5 : 10 “ ጠላተኛ ሳለን ከእግዚአብሔር ጋር በልጁ ሞት ከታረቅን . . . ” በመስቀል ላይ የተሰቀለው ኢየሱስ የግርያም ልጅ የእግዚአብሔር የባሕርይ ልጅ ነው ብሎ መሰከረ። የግርያም ልጅ ሌላ የአብ ልጅ ሌላ ቢሆን ኖሮ ወይም የተሰቀለው ሥጋዊ ባሕርይ ብቻ ቢሆን ኖሮ በልጁ ሞት . . . ብሎ ባልተናገረ ነበር። ቅዱስ ጳውሎስ ግን መከፈል በሌለበትና እንድ በሆነው በእሱ ላይ የማይገባ ያፍ ነገር መናገር እንደማይገባ በመንፈስ ቅዱስ ተረድቶ እንድ አካል እንድ ባሕርይ መሆኑን መሰከረ።

— ግብፆስ 3 : 17 “ በእርሱ ደስ የሚለኝ የምወደው ልጄ ይህ ነው አለ ” እንግዲህ ራሱ አብ ከእመቤታችን የተወለደውን መድኃኒታችን ኢየሱስን ልጄ ነው ቢል። በኢየሱስ ውስጥ አድር ያለው ቢል ኖሮ ንስጥርሳውያን መግቢያ ባገኙ ነበር። አብ ግን ሥጋና መለኮትን እንድ አድርጉ አዋሕዶ ነው የምወደው ልጄ ብሎ የመሰከረው። ታዲያ የግርያም ልጅ ሌላ የአብ ልጅ ሌላ ነው የሚል ትምህርት ከየት መጣ ? ሐዋርያዊት ቤተ ክርስቲያን መጽሐፍ ቅዱስን መሠረት በማድረግ ነው ወልደ አብ ወልደ ግርያም በተዋሕዶ ልደት ከበረ፤ ከሁለት አካል እንድ አካል፤ ከሁለት ባሕርይ እንድ ባሕርይ ሆነ የሞትለው።

— ዮሐንስ ወንጌል 15 : 24 “ አሁን ግን እኔንም አባቴንም አይተውማል ጠልተውማል ” አይሁድ ያዩት ሥጋን ነው፤ ረቂቁን መለኮት አላዩም። ባለቤቱ ግን ስንኳን እኔን አባቴን አይተውጠሱ አለ። ሥጋ ከቃል ጋር በባሕርይ ተዋሕዶ እንድ ስለሆነ እኔን ያየ አብን ፈጽሞ አየ፤ እኔን የጠላ አብን ፈጽሞ ጠላ አለ። አለዚያ እንድ ባሕርይ እንልም ካሉ አይሁድ ያዩት ሥጋን ነው እንጂ ቀዳማዊ ቃልን አላዩም። እንግዲህ ለምን ተኩነኑ ይሏቸዋል ? ባላዩ እንዴት ይኮነናሉ ? ጌታስ ሳያዩት አይተው ጠሉኝ እንዴት አለ ? በተዋሕዶ እንድ ባሕርይ ካልሆነ በቀር ?።

— ዮሐንስ ወንጌል 17 : 24 “ አባት ሆይ ዓለም ሳይፈጠር ስለወደድኸኝ የሰጠኸኝን ክብሪን እንዲያዩ . . . ” የተናገረው ኢየሱስ ነው። ስለራሱ ተናገረ እንጂ ስለ ሌላ አልተናገረም። ከቀዳማዊ ቃል ጋር በባሕርይ በፈቃድ እንድ ካልሆነ በቀር እንዴት አብን ያፈረና ዓለም ሳይፈጠር ወደኸኛል አለው ? ሳይኖርከ ወደደውና ነው ? ያልኖረስ እንዴት ይወደዳል ? ወይስ ሳይኖር የርኩ አለ ?

— የሐንስ ወንጌል 3 : 14 “ሙሴ በምድረ በላ እባብን እንደሰቀለ እንዲሁ በእርሱ የሚያምን ሁሉ የዘላለም ሕይወት እንዲኖረው እንጂ እንዳይጠፋ የሰው ልጅ ይሰቀል ዘንድ ይገባዋል” በመስቀል ላይ የተሰቀለውን ኢየሱስን የሥጋ ባሕርይ ነው የሚሉት ከእግዚአብሔር ከባሕርይ ልጁ ጋር በባሕርይ በረቃድ እንድንካልሆን እንዴት በርሱ የሚያምን ሁሉ እይጠፋም የዘላለም ሕይወት ትሆንለታለች ይላል ? የሰው ደም ከጋጠላት ያነጻጸን ? በፍጹም ! ልዑል እግዚአብሔር በትንቢተ ኤርምያስ ምዕ. 17 : 15 ላይ “በሰው የሚታመን ሰው ርጉም ነው” ይላል ።

— የሐንስ ወንጌል 3 : 16 “በእርሱ የሚያምን ሁሉ የዘላለም ሕይወት እንዲኖረው እንጂ እንዳይጠፋ እግዚአብሔር እንድንልጁን እስኪሰጥ ድረስ ዓለሙን እንዲህ ወደሌለ” በመስቀል ላይ ተሰቅሎ ደሙን አፍስሶ ሥጋውን ቆርሶ የሰውን ልጅ በደሙ የዋጀው የማርያም ልጅ ኢየሱስ እይደለምን ? ከቃል ጋር በተዋሕዶ እንድንልጁ እንድንባሕርይ ካልሆነ እንድንልጁን እስኪሰጥ ድረስ ለምን አለ ?

— የሐንስ ራዕይ 5 : 12 “የታረደው በግ ጋይለና ባለጠግነት : ጥበብም : ብርታትም : ከብርም : ምሥጋናም : በረከትም ሊቀበል ይገባዋል” የታረደው በግ የተባለ ከእኛ ሥጋና ደም የሆነ ሰው ነው ። ከንጽሕት ቅድስት ድንግል ማርያም በሕቱም ድንግልና ተፀንሶ በሕቱም ድንግልና የተወለደው ነው ! ቅድመ ዓለም ካለውና ከነበረው ከእግዚአብሔር ቃል ጋር በተዋሕዶ እንድንካልገዛ እንድንባሕርይ ካልሆነ ይህ ሁሉ ከብርሃና ልዕልና እንዴት ተሰጠው ? ትስብእት በተዋሕዶ ከቃል ጋር እንድንባሕርይ ካልሆነ እንዴት ይህ ሁሉ ልዕልና (ለመለኮት ብቻ የሚቀርብ) ምሥጋና ቀረበለት ?

እስከ አሁን የዘረዘርናቸው የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅሶች የክርስቶስን እንድንካልገዛ እንድንባሕርይ መሆን የሚያረጋግጡ ናቸው

— ክርስቶስ እግዚአብሔር ነው

የይሖዋ ምስክሮች : ኢየሱስ ክርስቶስ በእግዚአብሔር ስም ሊጠራ እይገባውም : እርሱ ሁሉን የሚችል አምላክ እይደለም፣ እንዲያውም ኢየሱስ ክርስቶስ ሚካኤል የሚባለው የመጀመሪያ መልአክ ነው ይላሉ ። ኢየሱስ ክርስቶስ ግን የመላእክት ፈጣሪ

“ መላእክቱን መናፍቅ አገልጋዮቹንም የእሳት ነበልባል የሚያደርግ ” ሁሉን ቻይ ፈጣሪ ነው ። ዕብ. 1 : 7 : መልአክ አለ መሆኑንም ጳውሎስ ሲናገር “ ከመላእክትስ አንተ ልጄ ነህ ዛሬ ወልጄህህ ” ያለው ከቶ ለማን ነው ? በማለት ክርስቶስ መልአክ አለመሆኑን ያስረዳናል ። የክርስቶስን እግዚአብሔር ነት መጽሐፍ ቅዱስ እንደሚከተለው ያቀርባል ።

— ኢሳይያስ 45 : 20—24 “... ከእኔ በቀር ሌላ አምላክ የለም ፣

እኔ ድንቅ አምላክና መድኃኒት ነኝ ከእኔም በቀር ማንም የለም፣ እናንተ የምድር ዳርቻ ሁሉ እኔ አምላክ ነኝና ከእኔም በቀር ሌላ የለምና ወደ እኔ ዘወር በሉ ትድኑማላችሁ ” በዚህ ቦታ ላይ እግዚአብሔር ከእርሱ ሌላ አምላክ እንደሌለ መድሃኒትም እሱ መሆኑን ገልጾአል። ይህን የመሰለ ሌላም ጥቅስ እንጨምር።

— ትን. ሆሴዕ 13 : 4 “እኔ ግን ከግብጽ ምድር ጀምረ አምላክህ

እግዚአብሔር ነኝ ፣ ከእኔም በቀር ሌላ መድኃኒት የለም ፣ ከእኔም በቀር ሌላ አምላክ አታውቅም ” አሁንም ከእሱ ከእግዚአብሔር በስተቀር አምላክና መድኃኒት እንደሌለ በማይታበል ቃሉ ነግሮናል ። አሁንም ሌላ ይህን የመሰለ እንጥቀስ ።

— ቲቶ 1 : 3 “ መድኃኒታችን እግዚአብሔር እንዳዘዘ ” እንግ

ዲህ ከላይ እንደተጠቀሰው ለሰው ሁሉ መድኃኒት ሊሆን የሚችል እግዚአብሔር ብቻ መሆኑ ተገልጿል፤ የሚከተሉትን ጥቅሶች ከላይኛዎቹ ጋር እናነጻጽራቸው ።

— ቲቶ 2 : 12 — 13 “ የተባረከውን ተስፋችንን እርሱም የታላ

ቁንና የአምላካችንን የመድኃኒታችንን የኢየሱስ ክርስቶስ ” ለ2 ታችን ከብር ምሥጋና ይግባውና ፣ ጳውሎስ ለቲቶ የክርስቶስን አምላክነትና መድኃኒትነት ገለጸለት ። እንግዲህ ክርስቶስ ፍጡር ከሆነና እግዚአብሔር ካልሆነ እንዴት አምላክ መድኃኒት ሊባል ቻለ ? እግዚአብሔር በሆሴዕ “እኔ ብቻ አምላክና መድኃኒት ነኝ” ብሏል ፣ የባሕርይ አምላክ እርሱ ብቻ ነውና ። ጻድቃን አማልክት ቢባሉም በፀጋ ነው ፣ የክርስቶስ አምላክነት ግን የባሕርይ ነው ።

— የሐዋ. ሥራ 4 : 12 “ መጻን በሌላ በማንም የለም፣ እንድንበት ዘንድ

የሚገባን ለሰዎች የተሰጠ ስም ከሰማይ በታች ሌላ የለምና ”

- ሉቃስ 2 : 11 “ ዛሬ በላይኛ ከተማ መድኃኒት እርሱም ክርስቶስ ተሰኝ ጌታ የሆነ ተወልዶላችኋል ”
- ዮሐንስ ወን. 4 : 42 “ . . . እርሱም በእውነት ክርስቶስ የግለሰብ መድኃኒት እንደሆነ እናውቃለን ” የኢየሱስ ክርስቶስ መድኃኒትነቱ ከታመነ እግዚአብሔር መሆኑ መታመን ግዴታ ነው። ምክንያቱም ከእግዚአብሔር ሌላ መድኃኒት የለምና ያ በዘመነ ብሉይ ኪሳራ በቀር አምላክ መድኃኒት የለም ያለው እግዚአብሔር በኋለኛው ዘመን ንጽሕት ከምትሆን ከእመቤታችን ከድንግል ግርያም ተወለደ፣ አምላክ ሰው ሆነ፣ ሌሎች ግስፈጃዎችም እና ቅርብ፣
- ኢሳ. 9 : 6 “ ሕጻን ተወልዶልናል፣ ወንድ ልጅም ተሰጥተናልና አለቅነትም በሚንታው ላይ ይሆናል፣ ስሙም ድንት መካር ኃያል አምላክ የዘለዓለም አባት የሰላም ሕሊታ ተብሎ ይጠራል ” ኃያል አምላክ፣ የዘለዓለም አባት፣ የሰላም ሕሊታ፣ እነኚህ ኃያል ቃላት በእግዚአብሔር ብቻ የሚነገሩ ናቸው። ጌታም እግዚአብሔር በሰላም ኃያል አምላክ የዘለዓለም አባት የሰላም ሕሊታ ተባለ። ይህንንም በመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅስ ማስረጃት ይቻላል። “ ለሁላችን አንድ አባት ያለን አይደለምን፣ አንድ አምላክን የፈጠረን አይደለምን? ” ሚልክያስ 2 : 10 ለምን ሥላሴ በባሕርይ በአንዛዝ፣ በመፍጠር አንድ ስለሆኑ አንድ አምላክ ፈጠረን ይባላል። ጌታ የዘለዓለም አባት ከሆነ ሚልክያስ የመስከረሊት አንዱ አባታችን እርሱ ነው።
- ዮሐንስ ራዕይ 1 : 8 “ ያለውና የነበረው የሚመጣውም ሁሉን የሚገዛ ጌታ አምላክ አልፋና ስሜኑ እኔ ነኝ ይላል ”፣ “ እግዚአብሔር ሙሴን ያለና የሚኖር እኔ ነኝ አለው ” ዘዕለት 3 : 14፣ በዮሐንስ ራዕይ ላይ የተጠቀሰው ለጌታ ነው፤ ያለውና የነበረው እግዚአብሔር መሆኑ በዘዕ. 3 : 14 ላይ ደግሞ የተጠቀሰ ነው። እንግዲህ ይህ ማለት ክርስቶስ ነው። ምክንያቱም ይህ ማለት ያለ የነበረ የሚኖር ማለት ነው።
- ዮሐ. ራዕይ 22 : 12 “ እነሆ በተሉ እመጣለሁ፣ ለእያንዳንዱም እንደ ሥራው መጠን እከፍል ዘንድ ዋጋዬ ከእኔ ጋር አለ። አልፋና ስሜኑ ፈተኛውና ኃለኛው፣ መጀመሪያውና መጨረሻው እኔ ነኝ ” ይህን ያለው ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ነው ይህን

- ከእሳይያስ የምስክርነት ቃል ጋር እናገኛለን “ እነሆ ጌታ እግዚአብሔር እንደ ኃያል ይመጣል፣ ከንጉሥ ስለእርሱ ይገዛል፣ እነሆ ዋጋው ከእርሱ ጋር ይመወድ በፊት ነው ” ኢግ. 40 : 10 ለፍርድ የሚመጣው ክርስቶስ ኢየሱስ መሆኑ በመጽሐፍ ቅዱስ የሰፈረ ነው። ኢሳይያስ ጌታን እግዚአብሔር ብሎ እንደጠራው ልብ አልክ? ጌታም ዋጋ ሰጪ መሆኑን ተናግሯል። ኢሳይያስም ዋጋው ከእርሱ ጋር ነው ብሎ ተናገረ።
- ዮሐ. ሥራ 1 : 9 “ ይህንንም ከተናገረ በኋላ እንርሱ እያዩት ከፍ ከፍ አለ፣ ደሙም ከአይናቸው ሰውራ ተቀበለችው ” ሐዋርያት እያዩት በሥርተቅ ሳይሆን በመራቅ ያረገው ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። ዳዊት እንዲህ ብሏል “ አምላክ በእልልታ እግዚአብሔር በመለኮት ድምጽ አረገ ” መዝ. 46 (47) : 5። እንግዲህ ያረገው አብ አይደለም ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ እንጂ፣ ታዲያ እግዚአብሔር ካልሆነ ዳዊት እግዚአብሔር ብሎ ለምን ጠራው?
- ዮሐ. ሥራ 1 : 11 “ የገለላ ሰዎች ሆይ ወደ ሰማይ እየተመለከታችሁ ስለምን ቆማችሁ? ይህ ከእናንተ ወደ ሰማይ የወጣው ኢየሱስ ወደ ሰማይ ሲሄድ እንዳያችሁት እንዲሁም ይመጣል ” መጪው ኢየሱስ ክርስቶስ መሆኑን መላእክትም መስከረዋል። ዳዊት ደግሞ “ ከከብሩ ውበት ከጽዮን እግዚአብሔር ግልጥ ሆኖ ይመጣል ” መዝ. 49 (50) : 2 ብሎ የሚመጣው ኢየሱስ ክርስቶስን እግዚአብሔር ብሎ ጠራው። መቼ በዳዊት ብቻ ይቆጣል፣ ዘካርያስም “ አምላኬ እግዚአብሔር ከቅዱሳን ሁሉ ጋር ይመጣል ” ትን. ዘካ. 14 : 5 ብሎ ክርስቶስን እግዚአብሔር ብሎ ጠርቶታል። ጳውሎስ ደግሞ የዘካርያስን ምሥክርነት ይዞ “ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከቅዱሳን ሁሉ ጋር ሲመጣ ” 1ኛ ተሰሎንቄ 3 : 12 ብሎ መስክሯል።
- የአምላክን ሰው መሆን በሚገባ ያልተረፉ ብዙዎች ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስን በፍጡር ደረጃና በትንሽ አምላክነት፣ ሲላቸው ከአብ አባንሰው በአማላጅነት ሲጠሩት ይሰማሉ። ለዚሁም ሰይጣናዊ ትምህርታቸው መጽሐፍ ቅዱስን ዋቢ አድርገው ለማቅረብ ይሞክራሉ። ከእነዚህ ውስጥ አንዳንዶቹን ጥቅ ለቻቸውን አውጥተናቸው ለስሕተታዊ ትርጉማቸውም አርቶ ይከሳዊ የሆነ ምላሽ ተሰጥቶአቸዋል።
- 1/ ግብ. 12 : 32 “ በሰው ልጅ ላይ የሰድብ ቃል የሚናገር ሁሉ በደሉ ይቅር ይባላል ቃል፣ በመንፈስ ቅዱስ ላይ የሰድብ ቃል የሚናገር

ገር ሁሉ ግን በዚህ ጉዳይም ሆነ በሚመጣው በደሉ ይቅር አይባልም።

መልስ ሙናዩታን አንደሚሉት ጌታን የሰደዘ በደሉ ይቅር ይባል። አብዩ መንፈስ ቅዱስን ግን የሰደዘ ለዘላቅም እዳ ዋነ ይሆንበታል። ለማለትና ጌታን ዝቅ ለማድረግ አይደለም። በሰው ልጅ ላይ የሰነዝ ቃል የሚናገር ሁሉ በደሉ ይቅር ይባል። ሙናዩታን ተሳታፊው ሰው የጌታችን የመድኃኒታችን የኢየሱስ ክርስቶስን የበሕርይ አምላክነት ሳይረዳ ባልመወቅ ሩቅ ብእሲ (ፍጡር) ተራ ሰው በሉ ቢናገርና ሕግ የጌታችን የበሕርይ አምላክነት ተረድቶ ቢጸጸት ለኃጢአቱ ሥርየት ይኖረዋል። ያከፋፍታል። ጌታ ሰውን ለማዳን ሲል ባሕርዩን ዝቅ አድርጎ በትሕትና ሰው የሚሠራውን ሥራ ከኃጢአት በስተቀር ሠርቷልና ለተሳታፊው ያኖረዋል። ነገር ግን በሥጋ እግዚአብሔር እንደመጣ መምህራን ነግረውት፡ ወንጌልን አንብቦ እየተረዳ ጌታን ፍጡር ወይም አማላጅ ቢል፡ ኃጢአቱ በዚህች ምድርም ሆነ በላይኛው አይሠራዋለችም ለማለት ነው። ያከፋፍታል በባሕርይ አብ ወልድ መንፈስ ቅዱስ አንድ ናቸው።

2/ ማቴ. 27 : 46 “ አምላኬ አምላኬ ለምን ተውሽኝ ”

መልስ፡ ጥሪ ታሉን ብቻ በመመልከት ብዙዎች በዚህ ቃል ሊሰናከሉ ይችላሉ። ዳሩ ግን ቃሉ ለተዋሕዶ ልጆች የሚያሰናከል አይደለም። “ ከኃይለኛ ሰው ቤት ገብቶ ገንዘቡን የሚዘርፍ ሰው አስቀድሞ እጁን ይዞ ካሠረው በኃላ ከቤት ገብቶ ገንዘቡን ይዘርፋል እንጂ አስቀድሞ እጁን ካልያዘውና ካላሠረው ከቤቱ ሊገባና ሊዘርፍ አይችልም ” ብሎ ጌታ በማቴዎስ 12 : 29 በተናገረው መሠረት ዲያብሎስን አሥር ሲለልን ሊበረብር ባለ ጊዜ በመልዕልተ መስቀል ተሰቅሎ “ አምላኬ አምላኬ ለምን ተውሽኝ ” የሚል ቃል አሰማው። ዲያብሎስም ይህን ሲናገር በሰማ ጊዜ ፅሩቅ ብእሲ (ፍጡር) መስሎት በሌሎች እንደለመደው (ከዚህ በፊት ሰይጣን ነፍስን ከሥጋ ይለይ ነበር) ነፍሱን ከሥጋው ለይቶ ሥጋውን በመቃብር፡ ነፍሱን በሲኦል ሊቆራኝ ቀረበ። በዚህ ጊዜ ጌታ ምሥጢረ መለኮቱን ብልጭ በያደርግ ለት መላእክት በመስቀል ዙሪያ ወድቀው “ ለከ ኃይል ለከ ጸንዕ ” ትርጓሜው ኃይል ይገባሃል፡ ጸንዕ ይገባሃል፡ እያሉ ሲያመለክት አይቶ ፈራ ደነገጠ። ከዚያም ሸልኪ አመልጣ ለሁ ብሎ ቢቃጣ በነፋስ አውታር በእሳት ሃንጅር አሠረው።

በዚህ ጊዜ እንዲህ ሲል ተባጠረ። “ ሰው ሆኖ ሥጋ ለብሶ ድል የነሳኝ ምእመናንን የነጠቀኝ ይህ ማነው ? እንደ ኃጢአተኛ በመስቀል ተሰቅሎ ያለ ኃጢአት ጥቶ የወደድኩትን እንዳያደርግ የከለከለኝ፤ ለቀርበው የማይቻሉኝ ይህ ማነው ? የተሰጠኝን ነፍሳት ሁሉ ወደ ክብር ወደ ልዕልና ይወስዳል እንጂ በእግሩ እርግጥ በእጄ ጭብጥ አድርጌ ይጥቸው በነበረ በነፍሳት ላይ እንዳልሰለጥን ያደረገኝ ይህ ማነው ? ለክስ እኔ ሳላውቀው ነው እንጂ እሱስ ሰማያዊ ናሯልና። ወይም ጠፋው በለልኩ ከእንግዲህ ወዲህ በእርሱ ካመኑ ሰዎች በማንኛውም ላይ ከቶ ማድረግ አይቻለኝም፤ ማንንም ለመገዳት ሥልጣን የለኝም ” ብሎ ፈጽሞ ድል መሆኑን መስከረ። ከዚህ በኋላ ጌታ ነቢያት የተናገሩት ነገር እኔም ሰው የሆንኩባት ምሥጢር እንዲህ ዲያብሎስን ለማሰር ነው ሲል እነሆ ሁሉ ተፈጸመ ብሎ ክብርት ነፍሱን ከክብርት ሥጋው በገዛ ሥልጣኑ ለየ (የሐ. 19 : 30 — 31) በእካለ ነፍሱም ከአዳም እስከ እርሱ ድረስ ያሉ ነፍሳት ታስረው ተግዘው ወደነበሩበት ወደ ሲኦል ወረደ። ጭዛንን (ነጸነትን) ሰበከላቸው፡ ከቆራኝነት አስለቀቃቸው፡ ወደ ቀድሞ ቦታቸው ወደ ገነት መለሳቸው። 1ኛ ኢፕሮስ 3 : 20። ይህንን ያደረገበት ምክንያት ሰይጣን አዳምና ሔዋንን ያሳሳታቸው በእሳብ ሥጋ ተሰውሮ (እባብን መስሎ) ነበር። ጌታ ደግሞ የሰይጣንን ብልሃት በብልሃቱ ሴቨር የሰውን ሥጋ ተዋሕዶ ጭም ደካማ መስሎ ነው።

3/ ሔብ. 5 : 7 “ እርሱም በሥጋው ወራት ከሞት ሊያድነው ወደ ሚችል ከብርቱ ውጭክት ከእንባ ጋር ጸሎትንና ምልክን አቀረበ ”

መልስ እግዚአብሔር ሰው የሆነበት ጠቅላላ እስተያየት በምክረ ሰይጣን ተቃሎ በኃጢአት ተተማቂሎ ኃይሉ ደካማ ጸሎቱ የማይሰማ ሆኖ ተፈርዶበት በመንፀል ደይን ወድቆ በእግረ አጋጉንት ተጠቅጦቶ የነበረ የአዳምን ሥጋ ለብሶ በበደለው በደል ሁሉ እሱ ካሣ ሆኖ የረከሰውን ቀድሶ ያረጀውን አድሶ የቀደመ ልጅ ነቱንና ሃይሉን መልሶ ፀሎቱን ተሰሚ መስዋዕቱን ጉዳይ ፈጽሟ አድርጎ ተዋግቶ ድል እንዲነሳና እንዲፈረድለት አደረገው፤ ከማገበረ መላዕክት ዉመረው ማለት እንጂ ሙናዩታን እንደሚሉት ሰው ከመሆኑም አስቀድሞ ከትንሣኤውም በኋላ እንደ ቅዱሳን ማግለድ የለበትም። ተሰሚነት ያጣውን የአዳምን ፀሎት ተሰሚነት እንዲኖረው ለማድረግ ብቻ ነው። በክርስቶስ ካሣ ይህን ሁሉ ሥልጣን ካገኘ በኋላ ያ ተዋርዶ በመንፀል ደይን

ወደቀ ጽድቃችን እንደመርገም ጨርቅ ሆነ ይል የነበረው ሰው ጸሎቱ ተሰጧል መሥዋዕት ጉዳይ ፈጻሚ በለሆነለት “እኛ በክርስቶስ ፋንታ ክርስቶስን መሰለን እንደ ክርስቶስ እንልምናለን፤ እግዚአብሔርም በእኛ ስብከት ልጅነትን በእኛ ፀሎት ተደላ መንግሥተ ሰማይን ይሰጣችኋል” ለማለት በቃ 2ኛ ቆር. 5:20 በክርስቶስ አምሳል እንፀልያለን ብሎ በቃል የተናገረውንም በገቢር ሲገልጸው ጌታ የ38 ዘመን በሽተኛ የነበረውን መጽሐፍ “ተነሳ አልጋህን ተሸክመህ ሂድ” ብሎ እንደፈጠሰው የሐ. 5:8 ጴጥሮስንና የሐንሰም ከእናቱ ማገፀን ልምድ ሆኖ ተወልዶ በመከራ ሥጋ ወደቀ ምጽዋት ሲለምን ይኖር የነበረውን ሰው “ወርቅና ብር የለኝም ያለኝንስ ልስጥህ እንሆ በናዝሬት በኢየሱስ ክርስቶስ ስም ተነሥተህ ሂድ” ብሎ አሥነሥቶታል የሐዋ. ሥራ 3:1-12 ጌታ አልግዛርን እንደ አስነሳ የሐ. 11:41-45 ጴጥሮስም ጸሎቱን ለእግዚአብሔር አቅርቦ “ጣቢታ ተነሽ” ብሎ የሞተችቱን አስነሳ የሐዋ. ሥራ 9:36-41 ክርስቶስ በመስቀል ለሰቀሉት ለአጼሁድ “አባቴ ባለግወቅ ይሠሩታልና ይቅር በላቸው” ብሎ እንደጸለየላቸው ሉቃስ 23:34 ከሐዋርያትም እንዲሁ እስጢፋኖስ በደንጊያ ለሚወግሩት ሰዎች “አቤቱ ይህን ኃጢአታቸውን ይቅር በላቸው ዕዳ በደል አትበልባቸው ብሎ ጸለየላቸው” የሐዋ. ሥራ 7:60 =

4/ ማቴ. 24:36 “ስለዚያች ቀንና ሰዓት ግን ከእባት ብቻ በቀር የሰማይ መላእክትም ቢሆኑ ልጅም ቢሆን የሚያውቅ የለም” ይህን በመጥቀስ ጌታ የሚመጣበትን ቀን አያውቅም ስለዚህ ሁሉን የሚያውቅ ሁሉን የሚችል አምላክ አይደለም የሚሉ መናፍቃን አሉ = ነገር ግን የሐንስ በራእይ 1:8 “ያለውና የነበረው የሚመጣውም ሁሉንም የሚገዛ ጌታ አምላክ በማለት ሁሉን የሚችል ከእሱ በላይ ማንም የሌለ መሆኑን ይናገራል = በተጨማሪም ጌታ በማቴዎስ 24:1 — 55 ባለው ላይ የምጽአቱን ዋዜማ እንዴት እንደሆነ ግልጽ አድርጎ ተናግሯል = ከእዚህ የምንረዳው ቢኖር የሚመጣበትን ቀን ማወቅን ነው = ታዲያ ስለምን ልጅም ቢሆን አያውቅም አለ !

ሀ. ቀኒቱን ከአዳም ልጆችና ከመላእክት ሲለያት ነው እንጂ ከወልደና ከመንፈስ ቅዱስ ሲለይ አይደለም፤ የሰው ልጅ ብሎ የአዳምን ልጆች ይጠራልና =

ለ. እንዲሁም ወልድ ቅድመ ተዋሕዶ አላዋቂ የነበረ ሥጋን እንደ ተዋሕዶ ለማስረዳት በእውነት ጌታ የሰውን ባሕርይ ባሕርይው

ማድረጉን ሲያስረዳን ፈልጎ ነው = እንዲህ ሲባል ከተዋሕዶ በኋላ ሥጋ አለአዋቂ ነው ማለት አይደለም = ከመለኮት ጋር እንደ አካል፤ እንደ ባሕርይ ከመሆኑ በፊት ያለውን ሲናገር ነው እንጂ =

ሐ. እንደም አብ ለልጁ በመስጠት አውቋታል ወልድ ግን በሥራ አላውቃትም፤ ይህም ማለት ጊዜው እስኪደርስ በልቤ አናራታለሁ፤ በኋላ ግን በቃልነቱ እናገራታለሁ ቢል ነው = አብ ለብ፤ ወልድ ቃል፤ መንፈስ ቅዱስ ሕይወት ነውና፤ በቃልነቱ በሥራ የሚገልጽበትን ሲናገር ነው =

መ. እንደም ወልድ ብቻ ያለ አብ አያውቃትም ቢል ነው = ወልድ ከአብና ከመንፈስ ቅዱስ ተለይቶ አያውቃትም በባሕርይ በማወቅ እንደ ሃቸውና = ንባቡ “ወልድም ቢሆን ያለ አብ ብቻ ወን” ስለሚል ነው =

5/ የሐንስ ወንጌል 14:28 “ከእኔ አብ ይበልጣል” ይህንን

ጥቅስ በመጥቀስ አብ ከወልድ ይበልጣል የሚሉ አሉ = ምሥጢሩ ግን የሚከተለው ነው፤ ወልድ በተለየ አካል ሥጋን በመዋሃድ መከራን የሚቀበል መሆኑን ሲገልጽ ነው = በዚህም ወልድ (ኢየሱስ ክርስቶስ) መከራውን ሁሉ ስለሰው ልጅ ፍቅር ቢል ተቀበለ = የማይሞተው ሞተ፤ ሰውን ከወደቀበት ለማንሳት ከጉስ ቁልፍው ለማውጣት ወደ ቀድሞ ከብሩ ለመመለስ ልውላ ባህርይ አምላክ ራሱን አዋርዶ ሥጋን ተዋህዶ መከራን ተቀበለ = ይህንንም ሲያደርግ ብርሃነ ዓለም ቅዱስ ጳውሎስ እንደተናገረው ይኸውም የእግዚአብሔር መልኩ ነው፤ ቀምቶ እግዚአብሔር የሆነ አይደለም፤ ራሱን ዝቅ አድርጎ የአዳምን ባሕርይ ገንዘብ አደረገ እንጂ ሰውንም መሰለ = ፈሊጽሰዮስ 2:16—7 = እንግዲህ ጌታ ስለሰው ፍቅር ባደረገው የትሕትና ሥራ እንኳን ከአብና ከመንፈስ ቅዱስ፤ ከመላእክትም አንሶ እንደነበር መጽሐፍ ቅዱስ ይናገራል = “ከመላእክት ይልቅ በጥቂት አሳነሰው...” ስለሰው ሁሉ ሞትን ይቀምስ ዘንድ ከመላእክት ይልቅ በጥቂት አንሶ የነበረውን ኢየሱስን... ዕብራ. 2:17 — 9 እንግዲህ ጥሬ ቃሉን ይዘን ጌታ ከመላእክት ያንሳል ብለን ለንናገር እንደፍራለን ! ሐዋርያው ግን ስለ እኛ ያደረገውን ዕጽብ ድንቅ ሥራውን፤ ፍቅሩንና ትህትናውን ሲገልጽ፤ መላእክትን እንዳይሞቱ አድርጎ የፈጠረ አምላክ እሱ ግን ሞተ ብሎ ታላቅ ፍቅሩንና ሰው መውደጁን ገለጸ ! ወደ ፈቅዶ በአትሕቶ ርእስ መገለጹን ሲያስረዳን ነውና = ስለዚህ አብና መንፈስ ቅዱስ በተለየ

አካላቸው ሥጋን ተዋሕደው መከራን ባለመቀበላቸው በለሰው ልጆች ፍትህ ከሕብና ከመንፈስ ቅዱስ በሕልውና ሳይለይ መከራንና ውርደትን በመቀበል በትሕትና በገዛ ፈቃዱ ዝቅ ማለትን ቢገልጽን ጊዜ መናፍቃን ልዑሉን ኃያሉን ደካማ አደረጉት፤ እንደ አርቶስም ከባሕርይ አባቱ ለይተው ፍጡር አሉት፤ እሱስ ከብር ምሥጋና የሚገባው የባሕርይ አምላክ ነው።

- 6/ ዮሐንስ ወንጌል 17:3 “... እውነተኛ አምላክ ብቻ የሆነህ እንተን የላከኸውን ሊየሱስ ክርስቶስን ያውቁት ዘንድ ይህች የዘለዓለም ሕይወት ናት” የሚለውን በመተቀስ ጌታ እውነተኛ አምላክ እንዳልሆነ አብ ብቻ እውነተኛ አምላክ እንደሆነ የሚያስተምሩ መናፍቃን አሉ፤ አባባሉ ግን እነሱ እንደሚሉት ሳይሆን “የዘለዓለም ሕይወት የሚገኝበት ሃይማኖት ይህች ናት” አንተ የባሕርይ አምላክ እንደሆንክ፤ እኔም የባሕርይ አምላክ እንደሆንኩ ያውቁ ዘንድ ቢያውቁ እውነተኛ ሃይማኖት ይህች ናት” ጌታ በአንዳንድ ቦታ ላይ አምላክ ወይም እግዚአብሔር ብሎ እንደ ሰው መፀለዩ በእውነት የሰውን ባሕርይ ባሕርዩው ማድረጉን ሲያስረዳን ፈልጉ ነው እንጂ በባሕርዩ ከአብ የሚያንስ ሆኖ አይደለም። እንደ ሰው አምላክ ወይም እግዚአብሔር ብሎ ባይፀለይ ኖሮ በእርሱ ዘንድ ትስብእት (ሰውነት) የለም ወይም መለኮት ትስብእትን ውጦ አጥፍቶታል በተባለ ነበር።
- ይኸውም በእርቶዶክሳውያን ዘንድ “ለአጽድቀት ትስብእት” ተብሎ ይተረጎማል። ይህም ማለት በእውነት አምላክ ሰው እንደሆነ ያስረዳልና።

በዮሐንስ ወንጌል 17:3 አብ ብቻውን እውነተኛ አምላክ እንደሆነ ተገልጿል። በይሁዳ መልዕክት 1:25 ላይ ወልድ ብቸኛ አምላክ ነው ተብሏል። በማቴ. 12:32 ላይ በመንፈስ ቅዱስ ላይ የተደረገ ስድብ ብቻ ምሕረት እንደማይደረግለት ተገልጿል። የዚህም ምክንያት ሦስት አማልክት አሉ ለማለት ማይሆን በመለኮታዊ ሥልጣን ሥላሴ አንድ ስለሆነ ነው። የጌታን እውነተኛ አምላክነትም ዮሐንስ በመልእክቱ እንዲህ ሲል ገልጾታል። “እርሱ እውነተኛ አምላክና የዘለዓለም ሕይወት ነው” 1ኛ ዮሐ. መል. 5:20።

- 7/ ዮሐንስ ወንጌል 20:17 “ወደ አባቴና ወደ አባታችሁ፤ ወደ አምላኬና ወደ አምላካችሁ አርጋለሁ” ሲቱ ዮሐንስ አፈወርቅ ይህን በተረጎመበት ሃይማኖት አበው ገጽ 248 ተመልከት።

“ነገር ግን እርሱ በዚህ ክርስቶስ በእውነት ሰው እንደሆነ አስረዳ፤ ቆላሎቹም በተነገሩ ጊዜ ከዚህ ከአጻም ባሕርይ ሰው መሆኑን አስረዳ፤ ፈጽሞ ከእርሱ ወደ አልተለየው ወደ አብም ከሚረጉ አስቀድሞ ለደቀመዛሙርቱ አምላኬ አምላካችሁ አለ፤ ይህን በሰው ጊዜ ይህን የተናገረ ሥጋ ብቻ እንዳይመስላቸው ሰው የሆነ እርሱ እግዚአብሔር ቃል አስቀድሞ አባቱ ብሎ ከዚህ በኋላ አምላኬ አለ እንጂ፤ እኔ ሰው የሆንኩ አምላክ ነኝና እኔም አንድ ነኝና ይህንንም ያንንም እኔ እላለሁ ይላል”። እንግዲህ ሲቱ እንደ ገለጸው ጌታ ከቅንጣሌው በኋላ አምላክ ማለቱ ቅድመ ተዋሕዶ አምላኬ ይል የነበረን ሥጋ አሁንም እንደተዋሕደ ለማስረዳት ብሎ ነው፤ ሥጋ ከመቃብር ቀረ የሚሉ በኋላ ዘመን እንደሚነሱ ያውቃልና እነርሱን መልስ ለማሳጣትና ከተዋሕዶ በኋላ መለያ የት አለመናፋት ራሱ ጌታ በዚህ ቃል አስረዳን።

በሌላ በኩልም “አባቴ” ያለው ለእርሱ የባሕርይ አባቱ ስለሆነ ነው። “ወደ አባታችሁ ሲል ለእኛ የፀጋ አባታችን እንደሆነ ለማስረዳት ነው”። “አምላኬ” አለ በሥጋ ይፈጥረዋልና። ጌታ የፈጠረውን ሥጋ ነውና የተዋሕደው “አምላካችሁ” አለ በጥንተ ተፈጥሮ በሃዲስ ተፈጥሮ ይፈጥረዋልና።

- 8/ 1ኛ ቆሮ. 15:24 — 28 “በኋላም መንግሥትን ለእግዚአብሔር ለአባቱ ለሳልፎ በሰጠ ጊዜ አለቅነቱንም ሁሉን ሥልጣንን ሁሉ ኃይልንም በሻረ ጊዜ ፍጻሜ ይሆናል። ሁሉ ነገር ከተገዛለት በኋላ እግዚአብሔር ሁሉ በሁሉ ይሆን ዘንድ በዚያን ጊዜ ወልድ ደግሞ ሁሉን ላስገዛለት ተገኝ ይሆናል”፤ “ሁሉን ላስገዛለት ተገኝ ይሆናል” የሚለውን በመተቀስ ወልድ የአብ ተገኝ ነው ይላሉ። ነገር ግን ምሥጢሩን ከተመለከትን ከላይ ስለሞት እየተናገረ መምጣቱን እንረዳለን። የኋላ ጠላት የተባለው ሞት ነው። ሞት ሁሉንም ገዝቷልና፤ ነገር ግን ሁሉን ካስገዛለት ከወልድ ሞት እንዲያንስ ይታወቃል፤ በሁሉ ላይ እንዲሰለጥን ያደረገው ባለቤቱ ነውና፤ ይህስ ቁም ነገር አይደለም ብሎ ካስገዛለት ከሰው ሁሉ ሞት እንዲያንስ ይታወቃል በዕለተ ምጽኦት። ሁሉ በተገዛለት ጊዜ ያን ጊዜ ወልድም ሁሉን ላስገዛለት ለሞት ተገዝቷል የዕለተ ዓርብን መናገር ነው። በዕለት ዓርብ በዘጠኝ ሰዓት ቅድስት ነፍሱን ከቅድስት ሥጋው በገዛ ፈቃዱ ለይቶአልና፤ ሞት ለሦስት መግለጫና ለሦስት ሌሊት ጌታን በቁጥጥሩ ሥር አድርጎ ነበርና ይህም የጌታ ፈቃድ ስለሆነ ነው እንጂ እንደ ሌሎች ሳይወድ በግድ አይደለም።

9. ቆላ. 1 : 15 “... እሱም የማይታይ አምላክ ምግብ ነው”

የዚህም አባባል እግዚአብሔርን በመልክ የሚመስለው በባሕርይ የሚተካከለው ለማለት ነው እንጂ አያላክ ያልሆነ አምላክ መሰል ለማለት አይደለም ።

10/ የሐዋ. ሥራ 2:32 “ይህን ኢየሱስን እግዚአብሔር አስነሳው...”

እግዚአብሔር ብሎ መለኮትን ለመግለጽ ተጠቀመበት እንጂ አብ ብቻውን ያለወልድና ያለመንፈስ ቅዱስ አስነሿውልድ በባሕርይ ሥልጣን ከአብ የተለየ ወይም አብ ብቻ ብርቱ ወልድ ግን ለመ ነግቅ ሥልጣን የሌለው ደካማ ነው ለማለት አይደለም ። ጌታ ኢየሱስ በገዛ ፈቃዱ ለመሞቱና በገዛ ሥልጣኑ ለመነግቱ በየሐ. ወን. 10 : 17—18 ይገልጻል ። “ነፍሴንም ስለበጉች አኖራለሁ እኔ በፈቃዱ እኖራታለሁ እንጂ ከእኔ ግንም አይወስዳችሁ ፤ ላኖራችሁ ሥልጣን አለኝ ፤ ደግሞም ላነግቅ ሥልጣን አለኝ” ቅዱስ ሉቃስ ኢየሱስን እግዚአብሔር አስነሳው ማለቱ መለኮት የተዋሐደውን ሥጋ አስነሳው ለማለት ፈልጉ መሆኑን ሲያስገነዝቡን ነውና በሃሳውያን ስሕተታዊ ትርጉም ወልድ የሕድ ኢየሱስ ክርስቶስን ዕሩቅ ብእሲ ብሎ ከመካድ እንጠበቅ ፤ እንጠንቀቅ ።

ከላይ የተጠቀሰው የጌታችን የመድኃኒታችን የኢየሱስ ክርስቶስን እግዚአብሔርነት አምነን ከሐሰተኞች ቅምህርቅ እንጠበቅ ዘንድ ያስገነዝበናል ። “ክርስቶስ በሥጋ መጣ ፤ እርሱም ከሁሉም በላይ ሆኖ ለዘላለም የተባረከ አምላክ ነው አሜን” ሮሜ 9 : 5 ።

ግጥሙ

1/ ክርስቶስ አንድ አካል አንድ ባሕርይ ነው ። በመለኮቱ የእግዚአብሔር ልጅ ፤ በሥጋ የአዳም ልጅ እንደሆነ እናምናለን ። ሰው ባልሆነ አካል የሰውነት ሥራ አይሠራም ሥጋን ከርሷ የነግ ቅድስት ድንግል ግርያም ሞት የሚሰማማት ስለሆነች ሞት የሚሰማግውን ሥጋ ተዋሕዶአልና ። ስለዚህም የተቀበለው ልቅሶ ፤ ሕግም ፤ ሞት ከድንግል የነግው የሥጋ ገንዘብ ነው ። እዘነ አለቀሰ ሲል ብትሰማ ያዘነ ያለቀሰ አምላክ ቃል እንደሆነ አታስብ ይህ ሁሉ ሥጋ በመሆኑ ነው እንጂ ።

2/ ይህ ወልድ ለአንዱ የምንሰግድለት ለአንዱ የማንሰግድለት ሁለት ባሕርይ ነው የምንል አይደለም ። ሰው የሆነ የእግዚአብሔር

ቃል ባሕርይ አንድ ስለሆነ ከሥጋው ጋር አዋሕዶን አንዲት ሰግዶት እንሰግድለታለን እንጂ ።

3/ ከእኛ በነግው ሥጋ ሞተ በማለት ፋንታ እግዚአብሔር አምላካችን ሥጋ በሌለው ባሕርይ ታመመ ሞተ ይሉት ዘንድ አይገባም ።

4/ ክርስቶስ ፈጣሪ ፤ እግዚአብሔር መሆኑን እናምናለን ፤ ስለሆነም ፍጡር ነው የሚሉትንና ዛሬም በአብ ቀኝ ተቀምጦ ለእኛ ያማልዳል የሚሉትን እንቃወማለን ።

5/ ወልድ ከአብ ከመንፈስ ቅዱስ አንድነት ሳይለይ በምልአት ሳለ ሥጋ መሆኑ እንደምን ነው ፤ ቢሉ የዓይን ብርሃን ከዓይን ብሌን ሳይለይ ከብርሃን ፀሐይ ጋር ተዋሕዶ ምሉእ እንደሆነ ጌታም በምልአት ባሕርይ ሳለ በማግኘት ድንግል አድር ከመቅጽበት ዓይን ሰው ሆነ ። የማይለይ የማይነገር የማይመረመር ተዋሕዶ ሆነ ።

ምዕራፍ ፭

ምስጢር ጥምቀት

የጥምቀት ትርጉም - መነከር ፡ መዘፈቅ ፡ ውቅ ውስጥ ጉብተ መውጣት ፡ መቀበር ማለት ነው።

ምስጢር መባሉ - ከሥላሴ ልጅነትን የምናገኝበት ስለሆነ ነው ፡ ይኸውም በአይን የማይታይ ስውር ሃብት ነው ፡ ስለዚህ ምስጢር ተባለ ።

ጥምቀት ለምን አስፈለገ ? የመጀመሪያው ሰው አዳም ከትዕዛዝ እግዚአብሔር አፈንግጦ በምክረ ዲያብሎስ ተታሉ ዕፅ በለስን ከመብላቱ የተነሣ ሰው ሁሉ የምት ፍርድ ተፈርዶበት ከፍጻኔ ከመርገም በታች ሆኖ ይኖር ነበር ። ስለዚህ ሰው ሁሉ ሁለተኛ ከውሃና ከመንፈስ መወለድ አስፈለገው ።

ሰው ሁሉ ሁለተኛ ከውሃና ከመንፈስ በጥምቀት ካልተወለደ በቀረ ወደ እግዚአብሔር መንግሥት ይገባ ዘንድ አይችልም ። ዮሐ. ወንጌል 3 ፡ 3 — 6 ።

— በክርስቶስ ክርስቲያን ፡ በወልድ ውሉድ ፡ የሚያስኝ ጥምቀት ነው ። ይህችም ጥምቀት አንድ ክርስቶስ የሚመለከባት በአንዲት ሃይማኖት (በአንዲት ቤተክርስቲያን) የምትፈፀም ነች እንጂ በተለያዩ እምነቶች ውስጥ የምትገኝ አይደለችም ። ስለሆነም ጥምቀት አንዲት ስለሆነች አትደገምም ፡ አትከለስም ። ኤፌሶን 4 ፡ 5

— ክርስቲያን ለመሰኘት በዕለተ ዓርብ ከጌታችን ከእ.የሱስ ክርስቶስ ከቀኝ ጉኑ በፈሰሰው ማየ ሕይወት (የሕይወት ውሃ) ወይም (ማየ ገቦ) (የጉን ውሃ) ተጠምቀን የእግዚአብሔር ልጆች መባል አለብን ። ይህን ውሃ ከዩት ታገኛላችሁ ? ቢባል ፡ ካህኑ ውሃውን በጻሕል (በሳህን) አድርጉ መጽሐፈ ክርስትና ይደግምበታል ፡

ሥርዓተ ቅዱስ ያደርስበታል ። በፍጻሜው አንዱ አብ ቅዱስ ነው። አንዱ ወልድ ቅዱስ ነው። አንዱ መንፈስ ቅዱስም ቅዱስ ነው። ብሎ ይባራል። ያን ጊዜ ውሃው ተለውጦ ከጌታችን ከኢየሱስ ክርስቶስ ከቀኝ ጉኑ የፈሰሰውን የገንዘብ ውሃ ይሆናል። በዚያም ተጠምቶን ከፍቶ እንነፃለን። ከዲያብሎስ ቁራኝነትም እንላቀቃለን ። ለዚህም ማስረጃ “ ሰው በክርስቲናው ጥምቀት ከዲያብሎስ ቁራኝነት ለርሱሳን አጋንንት ከመገዛት ፈጽሞ አርነት የወጣ ይሆናል ” ብሏል ሳዊርስ ዘእስመናይን ።

— ጥምቀት በአሪት ጊዜም ነበር ፤ ለምሳሌ እነ ኢዮብ እነ ንዕማን በዮርዳኖስ ባህር ተጠምቀው ከደዌ ሥጋ ተፈውሰዋል ። ይሁን እንጂ ከሀዲስ ኪዳን ጥምቀት ጋር በምሥጢርም ሆነ በአፈጻጸሙ የተለየ ነው ። የብሉይ ኪዳን ጥምቀት ከሥጋ ደዌ ለመፈወስ ብቻ የሚጠቅም ነበር እንጂ ከዲያብሎስ ቁራኝነት ለእርሱሳን አጋንንት ከመገዛት ፈጽሞ ሐርነት አያወጣም ነበር ። እንዲሁም በብሉይ ኪዳን ጥምቀት ከሥላሴ ልጅነትን ማግኘት አይቻልም ነበር ።

የጥምቀት መስራቹ ማን ነው ?

ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በሰላሣ ዘመኑ በባሕረ ዮርዳኖስ በዮሐንስ እጅ ተጠምቆ ሰው ሁሉ ይድን ዘንድ ዳግመኛ ይወለድ ዘንድ መጠመቅ እንዳለበት ተናገረ ። በዚህም የተነሣ የጥምቀትን ትምህርት ያስተማረው ራሱ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ነው ።

ጌታ በ30 ዘመኑ ለምን ተጠመቀ ?

ጌታ ከፍ ብሎ በ40 ዓመቱ ፣ ዝቅ ብሎ በ28 ዓመቱ ያልተጠመቀበትና 30 ዓመትን ጠብቆ የተጠመቀበት ምክንያት አለው ። እንዲያው ያጋጣሚ ነገር ሆኖ ነው እንጂ በ20 ሊጠመቅ ይችላል ነበር የሚሉ ካሉ፤ እንኳን በፈጣሪ ዘንድ በእኛ ዘንድ እንኳን አጋጣሚ የለም ። ሁሉም በፈቃድ እግዚአብሔር ጊዜውንና ቦታውን ጠብቆ የሚከናወን ነው ። ስለዚህ ጌታ በ30 ዘመኑ የተጠመቀበት ልዩ ምክንያት አለው ።

አዳም የ30 ዓመት ጉልማሣ ሆኖ ተፈጥሮ በ40 ቀኑ ያገኘትን የልጅነት ፀጋ በሰይጣን አሳስቸነት አስወሰደ ስለነበር ፤ ሁለተኛው አዳም ኢየሱስ ክርስቶስ ደግሞ ቀዳማዊ አዳምንና ልጆቹን ወደ ቀደመ ክብራቸው ለመመለስ ነውና አመጣጡ ፤ አዳም በ30 ዘመኑ ያስወሰዳትን ልጅነት ሊያስመልስ መምጣቱን ለማሳወቅና ልጅነትም የምትሰጠው በጥምቀት መሆኑን ለማረጋገጥ በ30 ዘመኑ በባሕር ዮርዳኖስ በዮሐንስ እጅ ተጠመቀ ።

እዚህ ላይ ብዙዎች እሱ በ30 ዘመኑ ከተጠመቀ እኛም በ30 ዘመናችን መጠመቅ አለብን የሚል አመለካከት ያላቸው ክፍሎች አሉ ። ይሄ ደግሞ ከጌታ ጋር መድኃኒራቸው መሆኑን ይመስክርባቸዋል ። ጌታ ያደረገውን ሁሉ በትክክል መፈፀም አለብን ካሉ ጌታ 40 ቀንና 40 ሌሊት ከዘረጋ ሳያጥፍ ፤ ከቆመ ሳያርፋ በገዳም ቆርንቶስ ያለም ጉበና ውሃ ጸሟል ። ታዲያ እነሱ ይህን ለምን አያደርጉም ? ሁለተኛ ጌታ ለሰማይ ወርቅ እንኳን ማደሪያ አላቸው ለሰው ልጅ ግን ማደሪያ የለውም ብሎ ቀን ቀን ሲያስተምር ሌሊት ሌሊት በደብረ ዘይት ተራራ ላይ ሲፀልይ ማደሩ ለእኛ አብነት ለመሆን አይደለም ? ለምን ይህን ተግባራዊ አያደርጉም ? ደርሶ የወንጌል አርበኛ መምሰል ፤ ቀላጆች ናቸው ። ሥርዓተ ቤተ ክርስቲያንን ለማፍረስ እንጂ ለሥርዓተ ቤተ ክርስቲያን ተቆርቂረው አይደለም ። ሐዋርያት በ30 ዓመት መጠመቅ እንዳለብን ተዘንግቶቸው ይሆን በ30 ዓመታችሁ ተጠመቁ የሚል ትምህርት ሳያስተላልፉ የቀሩት ?

ጌታ እከብር አይል ክቡር ፤ እቀደስ አይል ቅዱስ ሆኖ ካለ ፤ ስለምን ተጠመቀ ? ቢሉ ፡

— አንደኛ ፡ ሦስትነቱን ለማስረዳት ነው ። ከዚያ በፊት የሥላሴ ሦስትነት ግልጽ ሆኖ አይታወቅም ነበር ። ጌታ በዮርዳኖስ በሚጠመቅበት ጊዜ ግን ምሥጢረ ሥላሴ ግልጽ ሆኖ ፤ እብ በደመና ውስጥ ሆኖ የምወደው ልጄ ይህ ነው በማለቱ የወልድ አባት መሆኑ ታወቀ ፤ መንፈስ ቅዱስም የባሕርይ ሕይወቱ መሆኑን በርግብ አምሳል በራሱ ላይ ተቀምጦ ሲታይ ፤ ወልድም በተለየ አካሉ በዮርዳኖስ ሲጠመቅ ታየ ። እንግዲህ ሦስት አካላት አንድ መለኮት መሆኑን ሊገልጽ ሲሆን ፡

— ሁለተኛ ደግሞ ትንቢቱን ሊፈጽም ነው ፡ “ አቤቱ ውሆች አይሁ ፤ ውሆችም አይተውህ ፈሩ ። ጥልቆች ተነዋወጡ ፤ ውሆችም ሮኩ ፤ ደመናዎች ድምጽን ሰጡ . . . ” መዝ. 76 (77) ፡ 16 የሚል ትንቢት ነበርና ይህ እንዲፈጸም ። በትንቢተ ሕዝቅኤል ምዕ. 36 ፡ 35 ላይም እንዲሁ ትንቢትዊ ቃል ነበር ፡ ያንንም ተግባራዊ ለማድረግ ነው ።

— ሦስተኛ ለእኛ አርአያ ሊሆንን ብሎ ነው ። እርሱ ተጠምቆ ተጠመቁ ባይለን ኖሮ ብዙዎች ጥምቀት አያስፈልገም አስፈላጊ ቢሆን ኖሮ ጌታ ራሱ ተጠምቆ አብነት በሆነን ነበር እንዳይሉ ነው።

ክርስቲያኖች በ40 ቀንና በ80 ቀን የመጠመቃችን ምሥጢር ፡

ሐዋርያዊት ቤተ ክርስቲያን ወንዶች በተወለዱ በአርባ ቀን፤ ሴቶች በተወለዱ በሰማንያ ቀን ከአብራክ መንፈስ ቅዱስ ከማህፀን ዮርዳኖስ

ይወለዱ ዘንድ ሕግ መሥርታላች = ይህንንም ሐዋርያዊ ሕግ አንዳንድ ዘመን ያፈራቸው ሐሰተኞች ክርስቶሳውያን ሲያስተባብሉ ይታያሉ = እነዚህ ክፍሎች ለሰይጣናዊ ትምህርታቸው ዋቢ አድርገው የሚያቀርቡት “ያመነ የተጠመቀ ይድናል፤ ያላመነ ግን ይፈረድበታል” ማር. 16፡16 የሚለውን ሲሆን፤ ይህንንም ሲተረጉሙ ወጆ መሪያ አንድ ሰው ማመን አለበት፤ ከዚያ በኋላ እምኖ ተቀብሎ እጠመቃለሁ ሲል መጠመቅ አለበት እንጂ ባላመነበት ምንም በማያውቅበት በሕጻንነቱ ወራት ማጥመቅ ከመጽሐፍ ቅዱስ ሕግ ውጭ ነው ይላሉ = አቀራረባቸው የዋሃንን ቢያሳስቡትም መጽሐፍ ቅዱስንና ጥንታዊት ቤተ ክርስቲያንን ከነሥርዓትዋ የሚያውቁትን ሰዎች ሊያታልሉ አይችሉም = አንዲት ቤተ ክርስቲያን ለእነዚህ ክፍሎች መጽሐፍ ቅዱስን መሠረት በማድረግ መጽሐፍ ቅዱሳዊ መልስ ትሰጣቸዋለች ።

በመጀመሪያ ሕጻናት ሳያምኑ ለሚሉት አባባላቸው መጽሐፍ ቅዱስን በግርድቶ እንብበውት ዐወቅን፤ ተራትትን ብለው ሐዋርያዊት ቤተ ክርስቲያንን እናገኛለን፤ እናርም ብለው ተነሱ እንጂ፤ ውስጠምሥጢሩን ቢያውቁ ኖሮ እንዲህ ባላሉ ነበር = መንፈስ ቅዱስ የሚያድረው በንጹህ ሰውነት በእጣኝ ሰው ላይ መሆኑን እነሱም ሳያውቁት አይቀሩም እሁን ካልካዱ በስተቀር = መጽሐፍ ቅዱስ ደግሞ መንፈስ ለሕጻናት እንደሚሰጥ ይነግረናል = “በሆድ ሳልሰራህ አውቁሃለሁ፤ ከማህጸንም ሳትወጣ ተድጃለሁ” ትንቢተ ኤርምያስ 1፡5። እንግዲህ ኤርሚያስን ከእናቱ ማህጸን እግዚአብሔር የቀደሰው መሆኑን አላነበሱ ይሆን? “በእናቱ ማህጸን ሳለ መንፈስ ቅዱስ ይዋላበታል” ሉቃስ 1፡15 = ማጥምቅ የሐገስ ገና በእናቱ ማህጸን ሳለ በመንፈስ ቅዱስ መቃኘቱን ሉቃስ ወንጌላዊ ይነግራቸዋል፤ ያንብቡት ።

እንግዲህ መንፈስ ቅዱስን ሳያምኑ ሳይማሩ ለምን እደርክባቸው ብለው ሲከሰት ይችሉ ይሆን? እስቲ ይሞክሩት መቼም እያፍሩ = ደግሞስ ይግረማቸውና እያንዳንዱ ሰው በእምነትም ሆነ በምግባሩ ሕጻናትን መምሰል ካልቻለ መንግሥተ ሰማያትን እንደማይወርስ አያውቁም? እነሱም እንኳን ቢሆኑ ተመልሰው ሕጻናትን ካልሆኑ የእግዚአብሔርን መንግሥት አያዩአትም። ተንኮላቸውን በገንዘብ መደለላቸውን ትተው በንጹህ ልቦና፤ በፍጹም እምነት ወደ እግዚአብሔር ካልተመለሱ ወፍታ እንዳለባቸው ወንጌል ይነግራቸዋል ። ጌታ “ሕጻንም ጠርቶ በመካከላቸው እቆመ፤ እንደ ህጻናት ካልሆናችሁ መንግሥተ ሰማያት አትገቡም” ማቴዎስ 19፡15 ማርቆስ 10፡13 ሉቃስ 18፡15 ።

ለለዚህ እንደ ሕጻናት ከሃጺ ካልሆናችሁ ማለቱ ይሆን? ወይስ እንደ ሕጻናት ሃይማኖት የለዩች ካልሆናችሁ ማለቱ ነው? እይደለም፤ ሕጻናት በሁሉም ነገር ፍጹማን ናቸውና እንደ ሕጻናት ቂም በቀል እትያዙ፤ ፍጹም እምነት ይኑራችሁ ማለቱ እንደሆነ እሌ የማይባል ሐቅ ነው ።

ታዲያ እነዚህ የዘመኑ ጉዳዮች ጥንታዊት ቤተ ክርስቲያንን ሳያጥኑ ወይም ከሃጺዎችን ነው የምታጠምቀው የሚሉት ከየት አምጥተው ነው? ሁለተኛስ የወላጆች እምነት የእነሱ አይደለም? ይህንንም ከመጽሐፍ ቅዱስ ሊረዱ ቢፈልጉ ወላጆች ልጆቻቸውን ይባርኩላቸው ዘንድ ሕጻናትን ወደ ጌታ አቀረቡለት ። ጌታ ግን እናንተ አመጣችኋቸው እንጂ እነሱ አምነው አልመጡምና አልባርኩም አላላቸውም፤ የወላጆቻቸውን እምነት አይቶ ባረካቸው እንጂ ። ታዲያ ቅድስት ቤተ ክርስቲያን የመሪዋን መርህ ተከትላ ወላጆች ልጆቻችንን አጥፍቋል? ብለው በሚመጡበት ወቅት ከጌታ የተማረችውን ቅታ የእነርሱን የሐሰተኞች ክርስቶሳውያን ቃል ሰጥታ አይ፤ ገና አልተማሩም አላወቁም፤ አላመኑምና አላጠምቅም ትበል? በፍጹም፤ ቤተክርስቲያን ራስዋ የሆነው ክርስቶስን ትከተላለች እንጂ እነርሱን አትከተልም እንላቸዋለን ።

በተጨማሪም ደግሞ ሕጻናት ንጽሐ ጠባይ ሳያድፍባቸው ንጹሕ አስተሳሰብ፤ ንጹሕ የሆነ እእምሮ በያዙበት ወቅት ልክ እንደ አዳምና እንደ ሔዋን ከሥላሴ ይወለዳሉ እንጂ ኃጢአት በሚሰሩበት ለኃጢአት በሚገዙበት በተርምስናቸው ወቅት ከሥላሴ በጥምቀት ይወለዱ ቢባል ግን ይሆን ወደ ጥምቀት የሚቀርበው? ዛሬ ራሱን ለክርስቶስ ሥጋና ደም አዘጋጅቶ ያለ ጉረምሳ ወይም ኮረዳ ስንት ይሆን? ቤተ ክርስቲያን ግን ንጽሐ ጠባይ ሳያድፍባቸው ወንዶችን በ40 ቀን ሴቶችን በ80 ቀን በማጥመቅ ከሥላሴ እንዲወለዱ ታደርጋለች ።

ይህ ሥርዓት ቀድሞ በእራት ጊዜ የነበረ ነው፤ ለዚህም እራት ዘሌ ሞውያን 12፡1-8 ማገዘብ እችላለን ። ሴት ብታረገዝና ወንድ ልጅ ብትወልድ በአርባ ቀንዋ፤ ሴት ልጅ ብታረገዝና ብትወልድ በስማንያ ቀንዋ የመንጸትዋ ወራት ሲፈጸም የአንድ ዓመት ጠቦት ለሚቃጠል መሥዋዕት የርግብም ግልገል ወይም ዋናስ ለኃጢአት መስዋዕት ወደ መገናኛ ድንኳን ደጃፍ ወደ ካህኑ ትወስድ ነበር ።

ይህ ሥርዓት ወደ ሀዲስ ኪዳን ሥርዓት ተለውጦ በበግ ጠቦት በርግብ ዋናስ የትክ ልጁን ወይም ልጅቱን በመያዝና ሥርዓተ ጥምቀትን በመፈጸም ከሥላሴ ልጅነትን እንዲያገኝ ወይም እንድታገኝ ይደረጋል ። (ከመስዋዕቱ ጋር)

ሌላው ወንዶች በ40 ቀን ሌቶች በ80 ቀን የሚጠመቁበት ምሥጢር የአዳምና የሔዋን የልደት ምዕሌ ነው። “ በተፈጠረበት ምድር ለአዳም 40 ቀን ከተፈጸመለት በኋላ ይገዛቸው ይጠብቃቸው ዘንድ ወደ ገነት አስገባነው፤ ሚስቱንም በሰማንያ ቀን አስገባናት ” መጽሐፈ ኩፋሌ 4 : 9 — 12 ።

መላእክት አዳም በተፈጠረ በ40 ቀኑ የባሕሪ ንጽሕና ሳያድፍበት ከመንፈስ ቅዱስ ተወልዶ ወደ ገነት እንዳስገቡት፤ እኛም ይህን ምግሌ በማድረግ እንደ መላእክት ወላጆቻችን፤ እንደ ገነት ቤተ ክርስቲያን፤ እንደ አዳም ከተወለዱ አርባ ቀን የሆናቸው ወንዶች ወይም እንደ ሔዋን ከተወለዱ ሰማንያ ቀን የሆናቸው ሴቶች ይመስላሉ። አዳምና ሔዋን በተፈጠሩ በ40 እና በ80 ቀን አግኝተዋት የነበሩትን ልጅነት አስወስደው ስለነበር እኛም ያን ልጅነት ለማስመለስ በአርባና በሰማንያ ቀን እንጠመቃለን።

የዘመናችን ሐሰተኞች “ እውነት እውነት አልሃለሁ ሰው ከውሃና ከመንፈስ ካልተወለደ በቀር ወደ እግዚአብሔር መንግሥት አይገባም ” የሐንስ ወንጌል 3፡5 በማለት ራሱ ጌታ የጥምቀትን አስፈላጊነት እየገለጸ እነሱ ግን ጥምቀት ግዴታ አይደለም፤ አንድ ሰው ባይጠመቅ ከክርስቶስ መንግሥት ውጭ ሊሆን አይችልም ይሉናል።

እኛስ የምናመልከው ክርስቶስን ስለሆነ እነሱን ለሚያመልኩዋቸው ይንገሩአቸው እንጂ እኛ ግን ክርስቶስ የተናገረውን የመያዝ ያለጥምቀት መዳን የለም እንላለን። እነርሱም ለሰሕተታዊ ትምህርታቸው ድጋፍ የሆናቸው መስሎአቸው “ ያላመነ ይፈረድበታል ” አለ እንጂ ያልተጠመቀ ይፈረድበታል አላለም ሲሉ ይሰማሉ። አሁንም የዋሃንን በዚህ ቃል ያታሉ እንጂ የተዋሕዶ ልጆችን ሊያታሉ አይችሉም የተጠመቀ ከዳን ያልተጠመቀሰ ምን ይሆናል? የሚል ጥያቄ እናቀርብላቸዋለን። ምንም እይሆንም የሚሉ ከሆነ እንግዲያውስ የተጠመቀውም ዋጋ ቢስ ነው ማለት ነው። የተጠመቀውም ያልተጠመቀውም የሚድን ከሆነ “ ጌታ የተጠመቀ ይድናል ” ብሎ ባልተናገረ ነበረ። ጌታ ግን የተጠመቀ ይድናል ብሎ አላቆመም፤ ያልተጠመቀ ግን ይፈረድበታል ብሏል። ይህም የሚታወቀው ሪጅቶዲዎስ በነገረው “ እውነት እውነት አልሃለሁ ሰው በጥምቀት ልጅነትን ካላገኘ የእግዚአብሔርን መንግሥት አያያትም ” ያላመነኩ ነው የሚለው። መቼ ያልተጠመቀ ይላል? ሲሉን ይችሉ ይሆናል። ሰው በክርስቶስ ካላመነ በክርስቶስ ስም እንዴት ሊጠመቅ ይችላል? አንድ ሰው ካላመነ አልተጠመቀም ማለት ነው። ስለዚህ አለማመኑ አለ መጠመቁንም ይገልጽልናል።

ሐዋርያት በመጀመሪያ የክርስቶስን ወንጌል ሲሰብኩ ብዙዎችን ያጠምቁ ነበር። ይህን በመጥቀስ ሐዋርያት ያጠመቁት ትልልቅ ሰዎችን ነው፤ ሕጻናትን አይደለም ይላሉም። ሕጻናትን ግጥመት የተጀመረው ቤተ ክርስቲያን ራስዋን ችላ ከቆመችና ሥርዓትና ደንብ ካወጣች በኋላ ነው። መጀመሪያ ግን ብዙዎች አግኝተው ስላል ነበሩ ሐዋርያት ባመኑ ጊዜ ያጠምቁአቸው ነበር፤ እርጊቱንም ጉልግላውንም፤ ሕጻኑንም። በኋላ ግን እነዚያ ያመኑ ሰዎች ሥርዓተ ቤተ ክርስቲያን ከተደነገገ በኋላ ያንን ሥርዓት በመከተል ልጆቻቸውን በ40 ቀንና በ80 ቀን ያስጠምቁ ጀመር።

ጌታ በዮርዳኖስ ለምን ተጠመቀ?

— ጌታ በዮርዳኖስ የተጠመቀው ቅንብሩንና ምዕሌውን ለመፈጸም ነው።

ቅንብሩ፡ “ ባሕር አይታ ሸሸች፤ ዮርዳኖስም ወደ ጓላው ተመለሰ፤

ባሕር የሸሸሽ ምን ሆነሽ ነው? አንተስ ዮርዳኖስ ወደ ጓላህ የተመለሰሽው ምን ሆነህ ነው? መዝሙር 113 : 3-5 ይህ ቅንብሩ ስለነበር ጌታ ከሌሎቹ ወንዞች ሁሉ መርጦ በዮርዳኖስ ተጠመቀ።

ምዕሌው፡ አብርሃም ከገንዘቡ ከዓሥር አንድ አውጥቶ ዓሥራትን ይዞ

ዮርዳኖስን ተሻግሮ ወደ መልክ ጼዴት ሲሄድ የአብርሃምን መምጣት አውቆ ኅብስተ እኩቴት ጽዋዓ በረከት አዘጋጅቶ ቆይቷል፤ ይህም መልክ ጼዴት የካህናት፤ አብርሃም የምእመናን ምዕሌ ነው። ዮርዳኖስ የጥምቀት፤ ኅብስተ እኩቴት የሥጋው፤ ጽዋዓ በረከት የደሙ ምዕሌ ነው። እንዲሁም ኢየሱስና ገእማን በዮርዳኖስ ተጠምቀው ከደፍቻቸው ተፈውሰዋል፤ እናንተም ብቅጠመቁ ከፍጻ ሥጋ ከፍጻ ነፍስ ቅድናላችሁ ሲለን ነው። ዮርዳኖስ አንድ ወንዝ ሲሆን፤ ዝቅ ብሎ በዮር እና በዳኖስ ተለይተዋል፤ ዮር በእሥራኤል በኩል ያለው ሲሆን፤ ዳኖስ በአህዛብ፤ ዝቅ ብሎ ደግሞ ሁለቱም ተገናኝተዋል፤ በመገናኛው ቦታ ጌታ ተጠምቋል።

ይህም ምዕሌ አለው፡ ዮርዳኖስ ነቁ (ምንጩ) ከገደ አንድ እንደ መሆኑ የሰው ዘር ሁሉ የአንድ አዳም ልጅ እንደሆነ ሲያስረዳ ነው። ዝቅ ብሎ መለየቱም እሥራኤል በኦሪት አህዛብ በጣላት ወይም እሥራኤል በግዝረት አህዛብ በቁልፈት ተለያይተዋል። ዝቅ ብሎ መገናኛው

ናገሩ ሁሉም በእንደ ወንጌል የማመናቸው ምሥራ ነው ። ጌታ በመገናኛው ቦታ መጠመቁ ሁላችሁን እንድ ላደርግ መጥቻለሁ ሲል ነው ።

ምሥጢሩ ፡ አጻምና ሕዋን ፈጣሪያቸውን አላዝነው ከነቅ ከወጡ በኋላ ዲያብሎስ በጫለማ ጋርዶ ፍጻ አጽንቶ “ አጻም የዲያብሎስ ወንድ አገልጋዩ ነው ። ሕዋን ደግሞ የዲያብሎስ ሴት አገልጋዩ ናት ” ብላችሁ ስመ ግብርናችሁን ጽፋችሁ ስጡኝ አላቸው ። እነርሱም ፍጻ የሚያቀልላቸው መስፈቻው እንዳላቸው አደረጉ ። እርሱም (ዲያብሎስ) ያንን የዕጻ ደብዳቤ እንዲያን በሲኦል ፣ ሌላውን በየርዳናስ አኖረው ። ዲያብሎስ በየርዳናስ ያኖረውን የዕጻ ደብዳቤ ጌታ በጥምቀቱ ጊዜ ተረግጦት ስለነበር በተጠመቀበት ወቅት በጥምቀቱ አጥፍቶልናል እንዲሁም በሲኦል ያለውንም በዕለተ ዓርብ ሲኦልን አመዝብሮ ነፍሳትን ነፃ ሲያወጣ አጥፍቶታል ። ቂላስይስ 2 ፡ 13 — 5

ጌታ ወደ ዮሐንስ ሄዶ የተጠመቀበት ምክንያት ፡

ጌታ ዮሐንስን ወደ እኔ ዘንድ መጥተህ አጥምቀኝ ሳይል እራሱ ወደ ዮሐንስ ዘንድ ሄዶ መጠመቁ ፣ እንደም ለትሕትና ሲሆን ፣ ሌላው ደግሞ ሥርዓትን ሲደነግግልን ነው ። ጌታ ዮሐንስን መጥተህ አጥምቀኝ ቢለው ኖሮ የዛሬ ነገሥታት ፡ መኳንንትና ታላላቅ ሰዎች ካህናትን ቤተ መንግሥታችን ወይም ቤታችን ድረስ መጥታችሁ ልጆቻችንን አጥምቁ ባሉ ነበር ። ይህን እንዳይሉ ጌታ ራሱ አርአያ ስለሆነ እነሱም አይሉም ፣ ቢሉም ቤተክርስቲያን አትቀበለውም ።

ዮሐንስ ጌታን ሲያጠምቀው እጆቹን ሳይጭንበት ነበር ፡

የዚህ ምክንያት ፡

1ኛ/ መስዋዕተ አሪት አለፈ ፣ መስዋዕታችን እንተ ነህ ሲል ነው ። በአሪት ጊዜ የላም ፣ የርግብ ፣ ... የመሳሰሉ መስዋዕቶች ይቀርቡ ነበር ። አሁን ግን ክርስቲያኖች ለምግብ ሥጋ ብለው እንስሳትን ያርዳሉ እንጂ ለኃጢአታችን ማስተስረያ ብለው አይደሉም ። የክርስቲያኖች መስዋዕት በቀራንዮ አደባባይ የተሰየው አማካይ በግ ኢየሱስ ክርስቶስ ነውና ። “ እነሆ የብዙዎችን ኃጢአት የሚያስተሰርይ የእግዚአብሔር በግ ”

2ኛ/ እጁን ሲጭንበት ኖሮ ዮሐንስ ጌታን አከበረው ብለው በኋላ ዘመን የሚነሱ ሐሰተኞች በተናገሩ ነበር ።

3ኛ/ የመለኮትን አካል መንኮት አይቻለንም ሲል ነው ።

መንፈስ ቅዱስ በእርግብ እምሳል የወረደበት ፡

— በኖህ ጊዜ ርግብ “ የጥፋት ውሃ ጉደለ ” ስትል ቆላ ዘይት (የወይራ ቅጠል) ይዛ መጥታለች ። አሁን ደግሞ መንፈስ ቅዱስ “ የኃጢአት ባሕር ጉደለ ” ሲል በርግብ እምሳል ታየ ።

— ርግብ ቢመቷት ፣ እንቁላን ቢያፈርጡባት ፣ ቤቷን ካላፈረሱ ባት በስተቀር ቦታዋን አትለቅም ፣ መንፈስ ቅዱስም ኃጢአት ቢሰሩ ፣ ጫርሰው ካልካፉት ፣ ማለትም ሰው ሕንጻ እግዚአብሔር መሆኑን ዘንግቶ በራሷ ሃግብና ምኞት የምንቀሳቀስ ፣ ፈጣሪ የሌለኝ ነኝ ብሎ ካልካደ በስተቀር ከፍጥረቱ አይለይም ።

— ርግብ የኖህ ናት ፣ ቂም በቀል አትይዝም ፣ መንፈስ ቅዱስም ሐዲረ በቀል (በቀልን ይቅር ባይ) የኖህ ፣ በኃጢአት በደል ቂም የማይዘ ፣ ተጽጽተን ይቅር በለን ካልነው ይቅር የሚል ነውና ።

ሰዎች በማን ስም ሊጠመቁ ይገባቸዋል ፡

“ ሂደና አሕዛብን በአብ ፣ በወልድ ፣ በመንፈስ ቅዱስ ስም አጥምቁ ” ማቴ. 28 ፡ 19 የሚለውን እምላካዊ ትዕዛዝ መሠረት በማድረግ እርቶዶክሳዊት ቤተ ክርስቲያን በአብ በወልድ በመንፈስ ቅዱስ ስም ታጠምቃለች ። በክርስቶስ ስም ብቻ ማጥመቅ አለብን የሚሉ ክፍሎች አሉ ፣ እነዚህ ክፍሎች የሐዋ. ሥራ 2 ፡ 38 “ ገስሐግቡ ኃጢአታችሁ ይሰረይ ዘንድ በክርስቶስ ስም ተጠመቁ ” የሚለውን በመጥቀስ በክርስቶስ ስም ብቻ ልንጠመቅ ይገባል ይላሉ ። ይህ ግን ስሕተታዊ አባባል ነው ። ኢፕሮስ በክርስቶስ ስም መጠመቅ እንደሚገባቸው ጠቀሰ እንጂ በኢየሱስ ክርስቶስ ስም ብቻ ተጠመቁ ማለቱ አይደለም ። የኢየሱስን ስም መጥፋቱ ለምስክርነቱ ነው የሐዋርያት ዓላማቸው አይሁድም ሆኑ ሌላው ሕዝብ በክርስቶስ እንዲያምን ማድረግ ስለሆነ ፣ ብዙውን ጊዜ የክርስቶስን ስም እየጠሩ ነበር ማንኛውንም ነገር የሚፈጽሙት ። ምክንያቱም አይሁድም ሆኑ መናፍቃን በክርስቶስ ላይ እንደሚነሱ በመንፈስ ቅዱስ ያውቃሉና ።

ጥምቀት ማለት ከሥላሴ መወለድ ማለት ሲሆን ከሥላሴ መወለዳችን እንዴት ይታወቃል ፣ ቢባል ሕጻናት ከእናት ከአባት ሲወለዱ እንደማያውቁና ወላጆች ግን እንደሚያውቁ ከሥላሴ መወለዳችንንም ሥላሴ ያውቁታል እንጂ እኛ አናውቀውም ። በመጠመቃችን ምክንያት ከምናገኘው በረከት በስተቀር ፣ ጌታ እንደ ጌትነቱ በማር በወተት ለምን አልተጠመቀም የሚል ሊኖር ይችላል ይሆናል ። ለዚህም ውግን የመረጠበት ምክንያት ምሥጢሩን እንገልጻለን ።

1. በጥህ ዘመን መላው ዓለም ከታች ከምድር፣ ከላይ ከሰማይ በወረደ ውሃ ጠፍቶ ነበር ። በዚህ የተነሣ በእያንዳንዱ ሰው የሃብ ውሃ ለመጸት እንጂ ለምሕረት ለልተፈጠረም የሚል አመለካከት ስለነበር ለምሕረትና ለድህነትም የተፈጠረ መሆኑን ሊያረጋግጥ ጌታ በውሃ ተጠምዷል ።
2. ጌታ እያላከነተን ጌትነተን ለመግለጽ ብሎ በወተት በማር ጥም ቀተን ቢያደርግ ኖሮ ማርና ወተት በማንኛውም ሰው ቤት ስለማይገኝ ድህነት ሊሰብታቸው ብቻ በሆነ ነበር ። ላላ ግን ውሃ በሁሉም ቤት ይገኛል ። ጥምቀትም ለሃብታምም ለድግም እኩል እንዲጻፈስ ብሎ ሁሉም ሰው ሊያገኘው በሚችል በውሃ አደረገው።
3. ማርና ወተት ምንም እንኳን በቀላሉ የማይገኙ ለሰው ተፈላጊ ፈላጎች ቢሆኑም በአትክልት ላይ ቢያፈሱአቸው አትክልት ያደርቃሉ እንጂ እያለመልመም ውሃ ግን ያለመልማል፣ እናንተም በውሃ ብትጠመቁ ልምላሚ ሥጋ፣ ልምላሚ ነፍስ ታገኛላችሁ ሲል ነው ።
4. ማርና ወተት ልብስ ቢያጥቡበት እድፍ አያጠራም፣ ውሃ ግን ያጠራል። ከኃጢአት እድፍ ከጉስቆልና ሥጋና ነፍስ በውሃ ተጠምቃችሁ ትጠራላችሁ ሲል በውሃ ተጠመቀ።
5. ከማርና ከወተት ይልቅ፣ ውሃ መልክን ቁልጭ አድርጎ ያሳያል እናንተም በውሃ ብትጠመቁ መልክእ ሥላሴን በመንፈስ ታያላችሁ ሲል ነው ።
6. ውሃ እሳትን ያጠፋል፣ እናንተም በማየ ገቦ ብትጠመቁ ከገሃነመ እሳት ትድናላችሁ ሲለን ነው ።
7. ውሃ ከጽንፍ እስከ ጽንፍ ይደርማል፣ ጥምቀትም ከጽንፍ እስከ ጽንፍ ይደርሳልና ።

ማጠቃለያ ፡

- በዮሐንስ ወንጌል ምዕ. 3 ፡ 5 እንደተጠቀሰው ጥምቀት ወደ እግዚአብሔር መንግሥት ያገባል ፤ ያልተጠመቀ የእግዚአብሔርን መንግሥት ሊያይ አይችልም ።
- በሮሜ 6 ፡ 3 ጳውሎስ እንደገለጠው ከክርስቶስ ጋር እንድ ለመሆን መጠመቅ ያስፈልጋል ።
- ጲጥሮስም ጥምቀት እንደሚቀድስና እንደሚያነጻ ጠቅሷል ፡ 1ኛ ጲጥሮስ 3 ፡ 21 ።

- መጠመቅ ያለብን በአብ ፡ በወልድ ፡ በመንፈስ ቅዱስ ስም ነው ፡ ግቴዎስ ምዕ. 28 ፡ 19 ።
- ጥምቀት አትደገምም አትከለስም ፡ ኤፌሶን ምዕ. 4 ፡ 5 ።
- ሊያጠምቅ የሚገባው ስልጣን ከህነት ያለው ሰው ብቻ እንጂ ግንኙነት ተፈ ሰው በክርስቶስ አምኖለሁና ብሎ ሊያጠምቅ አይገባም ። ከቤተ ክርስቲያን ስርዓት ወጥቶ በትዕቢት ተነሳስቶ ቢያደርግ ግን እጻ ፍጻ ይሆንበታል “ ሐይና አሕዛብን አጥምቁ ” ግቴ. ምዕ. 28 ፡ 19 የተባለው ለሐዋርያት በጋላም ጊዜ ሐዋርያትን መስለው ለሚነሱ ለቤተ ክርስቲያን አባቶች እንጂ ለተራው ምእመን አይደለም ።

ምሥጢረ ቁርባን

ቁርባን የተለያየ ትርጉም ቢኖረውም ፡ በዚህ ክፍል የምናየው ስለ ጌታ ሥጋና ደም ነው ። ይኸውም ተላውስት በትዳሴ ጊዜ የሚያቀርቡት ግብስት የክርስቶስ ሥጋ ሲሆን ፡ ወይም የክርስቶስ ደም ነው ።

“ጌታ የሕይወት እንጀራ እኔ ነኝ” የሐ. ወገ. 6 ፡ 35 ባለው መሠረት ሰው ሁሉ የጌታን ሥጋና ደም ካልበላና ካልጠጣ በስተቀር ከክርስቶስ ጋር እንድንት አይኖረውም ። የዘለዓለም ሕይወትም እያገኘም ። ለዚህም ማስረጃ የሚሆነው የጌታ የራሱ ቃል ነው ። “ ሥጋዬን ያልበላ ፡ ደሜን ያልጠጣ የዘለዓለም ሕይወት የለውም ” የሐ. ወገ. 6 ፡ 53 — 54 ።

ይህን የሚጠራጠሩ አንዳንድ ተረፈ አይሁድ አይጠቱም ፡ ጌታ “ ከሰማይ የወረደ ሕያው እንጀራ እኔ ነኝ ፡ ሰው ከዚህ እንጀራ ቢበላ ለዘለዓለም ይኖራል ፡ እኔም ስለዓለም ሕይወት የምሰጠው እንጀራ ሥጋዬ ነው ” አይሁድ አንጉራጉሩ ፡ ጌታ ግን ቃሉን ጠበቅ አድርጎ “ እውነት እውነት እላችኋለሁ ፡ የሰውን ልጅ ሥጋ ካልበላችሁ ፡ ደሙንም ካልጠጣችሁ በራሳችሁ ሕይወት የላችሁም ፡ ሥጋዬን የሚበላ ደሜን የሚጠጣ የዘለዓለም ሕይወት አለው ። እኔም በመጨረሻው ቀን አስነሣዋለሁ ፡ ሥጋዬ እውነተኛ መብል ፡ ደሜም እውነተኛ መጠጥ ነው ” የሐ. ወገ. 6 ፡ 51 - 59

እያችሁ ጌታ ራሱ እውነተኛ መብልና እውነተኛ መጠጥ ብሎ ሥጋ ወደሙ እውነተኛ የጌታ ሥጋና ደም እንጂ ምሣሌ አለመሆኑን ሲያስረዳን ፡ አንዳንድ አሳሳቾች ግን እውነተኛ የጌታ ሥጋና የጌታ ደም ሳይሆን መታሰቢያው ነው ሲሉ ይሰማሉ ። ይህ ግን የሰይጣን ትምህርት መሆኑን ራሱ መጽሐፍ ቅዱስ ሲነግረን “ እውነት እላችኋለሁ ሥጋዬን የሚበላ ደሜን የሚጠጣ ” ነው ያለው እንጂ ምሣሌውን አላለም ።

በደቀ መዛሙርቱም ሥጋውን ቆርሶ ደሙን አፍሶ መስጠቱን ሲያስረጋ “ ጎብስቱን አንስቶ ባርኮ ቆርሶም እንካችሁ ይህ (ጎብስ ቱን መሆኑን ልብ በሉ) ሥጋቱ ነው፡ (ምግሌው ነው አላለም) በጽዋ ያለውን ደሙንም እንስቶ (ወይትን) ስለብዙዎች የሚፈስ የአዲስ ኪዳን ደሜ ነው ” ብሎ ሰጣቸው እንጂ (ምግሌ ነው) አላለም ። ማቴ 26: 26 — 29 ።

ስለዚህ በእርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያናችን ለሥጋ ወደሙ የሚሰጠው ክብር ከዚህ አንጻር መሆኑን ልብ እንበል ። ጎብስቱ ተለውጦ ሥጋ መለኮት፣ ወይት ተለውጦ ደሙ መለኮት እንዴት ይሆናል ቢሉ፣ ቂሱ ጎብስቱን በጸሐል (በቅሪ) ወይትን በጽዋዕ አድርጎ በጸሎተ ቅዳሴ በባረከው ጊዜ ጎብስቱ ተለውጦ ሥጋ መለኮት፣ ወይት ተለውጦ ደሙ መለኮት ይሆናል ። ይህም በእግዚአብሔር ኃይል የሚሆን ነው ።

ለመለኮት ሥጋና አጥንት የለውም ይል የለምን፣ ለመለኮት ምን ሥጋ አለው፣ ቢሉ ከንጽሕቅ ድንግል ማርያም ከሥጋዋ ሥጋ፣ ከነፍ ሥዋ ነፍስ ነፍቶ የተዋሐደው ነው። የምንበላው ሥጋና ደም ነፍስ የተለየው ሲሆን መለኮት ግን የተዋሐደው ነው። መለኮት ከነፍስም ከሥጋም አልተለየም ። ከነፍስ ጋር ወደ ሲኦል ወርዶ ለነፍሳት ነጻ ነትን ነገረ ። ከሥጋ ጋር አብሮ ወደ መቃብር ወርዷል ። “ ርሥጋ ሞተ በመለኮት ተነሣ ” 1ኛ ኢዮርስ 3 : 18 ማለቱ ይህን መንገድ ነው ።

ሥጋ ወደሙ በእድሜ፣ በጾታ ሳይወሰን ለማንኛውም ክርስቲያን የተፈቀደ ነው ። ጳጳሩ ግን “ ሸግ ሲያድፍ በውሃ፣ ሰውነት ሲያድፍ በን ስሐ ” እንዲሉ በንስሐ ሳሙና ታጥቦን ራሳችንን ጠብቀን ከመንቀ ጥቀጥ በመፈድ የአንተን ሥጋ መቀበል የማይገባን ቢሆንም፣ ሥጋ ህን ካልበላንና ደምህን ካልጠጣን በስተቀር ካንተ ጋር አንድነት የለ ንምና በፍርሃት ቸርነትህን ተገን በማድረግ ቀርቦናል ብለን በቅሕትና መሆን አለበት ። ልቦናችንን ከቂም ከበተል ሳናነጻ ከጋጢአት ሥራ ሳንጠራ በድፍረት ብንቀበል ግን እጻ ፍጻ ይሆንብናል ። 1ኛ ቆሮ. 11: 28 ።

ሥጋውን ሰጥተው ደሙን የሚከለክሉ አሉ ። እነዚህ ክፍሎች ከሃይማኖት ወጥተው በምድራዊ ሥርዓት የሚጓዙ ናቸውና ትክክል አለመሆናቸውን ማወቅ ይገባናል ።

ሥጋ ወደሙ በሰንደና በወይን የሆነበት ምክንያት

ከአገርእት ሁሉ ለጌታ ሥጋ ይሆን ዘንድ ሰንደ፣ ከፍራፍሬ ደግሞ ለደሙ ወይን መሆኑ ምን ምግሌና ምሥጢር አለው ቢሉ፣

ምግሌ ፡ መልከዲደት በወይን በሰንደ ይሠጥ ነበር ። ዘፍ. 14 : 18 ሐብ. 7 : 1 - 3 ይህም የሥጋ ወደሙ ምግሌ ነው ።

ቅንቢት ፡ “ በልቤ ደስታ ጨመርኩ ከሰንደ ፍሬ ከወይን ከዘይትም በዛ ” መሀ. 4 : 6 ።

ምሥጢር ፡ ሰንደ ስብ ሥጋን ይመስላል፣ ወይን ደግሞ ቅኩስ ደምን ይመስላል ። ስለዚህ በሚመስል ነገር መስጠቱ ነው

እንዲሁም ጌታና እመቤታችን በዚህ ምድር ላይ በኖሩበት ጊዜ ይመገቡ የነበሩት ሰንደ፣ ይጠጡ የነበሩት ወይን ነበር እና ጌታም እውነተኛ ሥጋውን እውነተኛ ደሙን መስጠቱን ሲገልጽ ልን ሥጋውና ደሙን በሥንዶና በወይን አደረገው ።

ሥጋ ወደሙን እንደ ጥምቀት አንድ ጊዜ ብቻ ተቀብለን የምናቆም ሳይሆን በተደጋጋሚ የምንቀበለው ምሥጢር ነው ። ሰው ካስ ምለው በየወቅቱ ቢቀበል በፀጋ ላይ ፀጋ ያስጨምር ለታል እንጂ የሚ ያስነቅፈው አይደለም ።

— ጥምቀት የአባቶችና የእናትነት ፡

— ሥጋ ወደሙ . . . የምግብነቱ ሲሆን ጥምቀት የማይደገም በቅ ምክንያት ከእናትና ከአባታችን የምንወለደው አንድ ጊዜ ብቻ እንደሆነው ሁሉ፣ ተሥላሌም የምንወለደው እንደዚሁ አንድ ጊዜ ብቻ በመሆኑ ነው ። ምግብ ግን በየጊዜው በፈለግን ወቅት እንመገባ ለገ፣ ሥጋ ወደሙንም አስፈላጊ በሆነ ጊዜ ልንቀበል ይገባናል ።

ምዕራፍ ፯

ምሥጢረ - ቅንሣኤ ሙታን

የቅንሣኤ ሙታን ቅርጽ፡ ቅንሣኤ ሙታን ማለት ተለያይተው በተለያዩ ሥፍራ ይኖሩ የነበሩ ነፍስና ሥጋ እንደገና ተዋሕዶ መነሣቅና ከሞት በኋላ በነፍስና በሥጋ ሕይወት ማግኘት ማለት ነው።

ቅንሣኤ ያለው ፍጡር ማን ነው ?

ከዘያ ሁለቱ ሥነ ፍጥረት ውስጥ መላእክት የማይሞቱ ሲሆኑ ቅንሣኤ አይመለከታቸውም፤ ከሌሎቹ ደግሞ ሰው ለየት ብሎ ከሞተ በኋላ ይነሣል። ለሰው ቅንሣኤ ያስፈለገበት ምክንያት ሰው የተፈጠረው ጥንቱንም ነፍሱና ሥጋው ሳይለያዩ በሕይወት እንዲኖር እንጂ ለሞት አልነበረም። “እግዚአብሔር ለሞት አላደረገንምና ለሕይወት እንጂ” 1ኛ ተሰ. 13፡16። ጳጳሩ ግን ሰው እግዚአብሔር ባስቀመጠው ሥፍራ ጸንቶ በላልተገኘ የሞት ፍርድ ተፈረደበት። ሕግም ንስሐ ስለገባ ቅንሣኤ ሙታን ታወጀለት። ስለዚህ ከፋም ሠራ ደግ ሁሉም ከሞት ይነሣሉ። ጳጳሩም እንዲህ “በምድር ትበያ ውስጥ ካንቀላቅት ብዙዎች ይነቃሉ፤ እኩሌቶቹ ወደ ዘለዓለም ሕይወት፤ እኩሌቶቹም ወደ እፍረትና ወደ ዘለዓለም ጉስቁልና” ትን. ጳጳ. 12፡2። እንዲሁም ኢሳይያስ ጳውሎስ ሌሎችም የቅንሣኤ ሙታንን መኖር እንዲህ ሲሉ ገልጸዋል።

— ትን. ኢሳ. 26፡19 “ሙታንም ሕያዋን ይሆናሉ፤ ራሳቸውም ይነሳሉ፤ በምድር የምትኖር ሆይ ጠልህ የብርሃን ጠል ነውና፤ ምድርም ሙታንን ታወጣለችና ንቁ ዘምሩ።”

— 1ኛ ተሰሎንቄ 4፡14 “ኢየሱስ እንደሞተና እንደተነሣ ካመንን እንዲሁም በኢየሱስ ያንቀላቅትን እግዚአብሔር ከእርሱ ጋር ያመጣቸዋልና።”

— ዮሐ. ወን. 5፡28 “በመቃብር ያሉት ሁሉ ድምጹን የሚሰሙ በት ሰዓት ይመጣል፤ መልካምም ያደረገ ለሕይወት ቅንሣኤ፤ ከፋም ያደረገ ለክፋ ቅንሣኤ ይወጣሉና።”

ትንሣኤ ሙታን የሚሆነው መቼ ነው ?

በኋለኛው ዘመን ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ተመልሶ ሲገባ “እነሆ ከደመና ጋር ይመጣል፣ ዓይንም ሁሉ የጋንታም ያዩታል፣ የሦድርም ወገኖች ሁሉ ስለ እርሱ ዋይ ዋይ ይላሉ” ራዕይ 1 : 7 አዎን ጌታ በአልፍ አላላፋት መላእክት ታጅቦ ሰማይና ምድር በመብረቅ እየታረሰ፣ እሳት በፊቱ እየነደደ በታላቅ ግርማ ይመጣል ። የተሰቀ ለበትን መስቀል ይዞ፣ የተወጋ ጉኑን እያሳየ ደሙን እያንጠፈጠፈ በዕለተ ዓርብ ስለ እኛ ሲል የተቀበለውን መከራ እያስታወሰን ይመጣል ።

ይህንንና አስፈሪና ታላቅ ቀን ልበ አጥላክ ዳዊት ሲገልጽ “ከከብሩ ውበት ከጽዮን እግዚአብሔር ግልጥ ሆኖ ይመጣል ። ዝግም” አይሉም፣ እሳት በፊቱ ይነሳል፣ በዙሪያውም ብዙ አውሎ አለ” መዝ 49 (50) : 2-3 ።

አወይ ስለዚያች ቀን ማሰብ ምንኛ ያስጠንቃል፣ የሰማይ ኃይላት ሁሉ ሲነዋወጡ ሰማይና ምድር እንደብራና ተጠቅልለው ሲያልፉ፣ አበት የዚያን ቀን ! ሁላችንም በከብር ባለቤት በኢየሱስ ክርስቶስ ፊት እንቆማለን ። ኃጥአን ያለቅሳሉ፣ እንባቸው እንደ ክረምት ውሃ በጉንጫቸው እስኪሸቀሉባል ። ዳሩ ግን የዚያን ጊዜ ለቅሶና እንባ ከንቱ ነው ። እነሆ የማልቀሻ፣ ወደ እግዚአብሔር የመመለሻ ወቅት ዛሬ ነው ። ኃጥአን የጌታ ቀን ሲዘገይ የማይመጣ መስሎአቸው በኃጢአት ባሕር ውስጥ ገብተው ሲዋጉ፣ ሲሰቁ፣ ሲበርቁ ይኖራሉ ። ጸድቃን ደግሞ የጌታ ምጽአት ባልታሰበ ወቅት እንደሚመጣ ስለተረዱ ራሳቸውን ተቆጣጥረው ሰውነታቸውን ከኃጢአት ገትተው ተጠብቀዋልና ያን ጊዜ ከፀሐይ ሰባት እጅ አብርተው መሪያቸው ክርስቶስን መሰለው ወደተዘጋጀላቸው መንግሥት ይገባሉ ። የትን ሣኤያችን በከብር ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ነው ።

ይህ ይሆናል አይቀርም፣ ጌታም ይመጣል፣ የቅዱሳን ዋጋም እንዲሁ በከንቱ አይቀርም ። የኃጥአንም የሥራቸው ደመወዝ አይነፈጋቸውም፣ ለሁሉም እንደ ሥራው ይከፍላል ። “እነሆ በቶሎ እመጣለሁ፣ ለእያንዳንዱም እንደ ሥራው መጠን እከፍል ዘንድ ዋጋዬ ከእኔ ጋር አለ” ራዕይ 22 : 12 ።

የሰው እነሣስ

የሞትህ ተነሣ የሚል አዋጅ በመላእክት አለቃ በቅዱስ ሚካኤል ይታወጃል ። ሶስት ረቂቃን ነጋሪቶች አሉ፣ ነጋሪት ሲባል ነጋሪት እንዳይመስለን የጌታ ቅዕዝ ነው ። “ጌታ እራሱ በትእዛዝ በመላእክ

ትም አለቃ ደምጽ በእግዚአብሔርም መለክት ከሰማይ ይወርዳልና” 1ኛ ተሰሎንቄ 4 : 16 ።

- የመጀመሪያው ረቂቅ ነጋሪት ሲመታ አውራ የበላው፣ ነፋስ የበተነው ያለቀው፣ የደቀቀው ሁሉ ራሱ በፈረሰበት ቦታ ላይ ይሰበሰባል (ያዕቆብ ዘሥሩግ ቁ. 91)
- ሁለተኛው ረቂቅ ነጋሪት ሲመታ አጥንትና ሥጋ ተዋሕደው ሳይነቀሳቀስ ትኩስ ሬሣ ይሆናል፣ አጥንቶችና ጅግቶች ከሥጋና ከደም ጋራ ይያያሉ ። እስኪነሱ ያለመንቀሳቀስ ፍጹም በድን ይሆናሉ ።
- ሶስተኛው ረቂቅ ነጋሪት ሲመታ በተዋሚ አካል በምትናገር አንደበት ከራስ ጠጉራቸው እስከ እግር ጥፍራቸው ከቁጥር ሳይጉድሉ ከሰውነታቸው ሳይከፈሉ ወንድ በእቅመ አጃም የሠላሣ ዓመት ጉልማሳ፣ ሴት በእቅመ ሔዋን የአሥራ አምስት ዓመት ቆንጆ ሆነው በአርባ ቀን በእናቱ ማጎጸን ደም ሆኖ የወረደ ጽንሰ ሳይተር በጉም ይሁን ከፋ ሥራቸውን ይዘው ይነሣሉ ። ጌታ ራሱ በማቴዎስ ወንጌል 25 : 31-46 ባለው ላይ እንደጠቀሰው በጉቸን በቀኝ፣ ፍየሎቹን በገራ ያቆማቸዋል ።

በበገና በፍየል የተመለሱት እነማን ናቸው ?

ጸድቃንን በበግነት አንን በፍየል መስሎአቸዋል ። ለምን ተመለሱ ቢባል የበጉች ተፈጥሮ ከጸድቃን ሥራ ጋራ ሲመሳሰል የፍየሎች ተፈጥሮ ደግሞ ከኃጥአን ጋር ስለሚመሳሰል ነው ። ምክንያቱም

- ሀ. በጉች በደጋ እንጂ በቆላ አይኖሩም፣ ተሰማሚያቸው ደጋ ነው ። ጸድቃንም በመከራ ሥጋ እንጂ በተድላ ደስታ ሲመኖር ሲሉ ሃይማኖታቸውን ከደው በምግባረ ብልሹነት አይገኙም ። ፍየሎች በቆላ እንጂ በደጋ አይኖሩም፣ ኃጥአንም በተድላ ደስታ ለመኖር ሲሉ ሃይማኖታቸውን ለወርቅ፣ ለብር ብለው ይለውጣሉ ።
- ለ. በጉች እረኛቸው ባሰማራቸው ሥፍራ ጸንተው ይኖራሉ፣ ጸድቃንም እረኛቸው ክርስቶስ ባሰማራቸው በአንዲት ሃይማኖት ጸንተው ይኖራሉ ። ፍየሎች እረኛቸው ባሰማራቸው ሥፍራ ጸንተው አይቆዩም፣ እንዲሁ ሲባዝኑ እረኛቸውንም ያደክሙታል ። ኃጥአንም እንዲሁ በአንዲት ሃይማኖት ጸንተው አይቆዩም ። አሥሩን ሃይማኖት መሰል ሁሉ እንደ ሸሚዝ ሲለዋወጡ ይታያሉ ። እንዲሁም ፈጣሪያቸው ክርስቶስ አንድ ወንድ ለአንዲት ሴት ያለውን ትምህርት ተላልፈው በዝመት ሕይወት ይኖራሉ ።

ሐ. በጉች ጥቂት ሣር ካገኙ ተፋቅረው አብረው ይበላሉ ፤ እርስ በእርሳቸው አይጣሉም ፤ ጸድቃንም ያለቻቸውን ያገኝዋትን ከወንድሞቻቸውና ከእህቶቻቸው ጋር ሆነው ተፋቅረው ይበላሉ እንጂ ምቀኝነትና ስስትም የለባቸውም ። ፍየሎች ግን እርስ በእርሳቸው ሲጣሉ ሳሩ ፤ ቅጠሉ ሞልቶ ለሁላቸውም ሲበቃ ሳለ ፤ ከስስታቸው የተነሣ ሲዋጉ ሲጣሉ ይታያሉ ። ኃጥአንም የሚበላ የሚጠጣ ሞልቶ ሀብት ተትረፍርፏቸው ሳለ እነሱ ግን ከስስታቸው የተነሣ ወገኖቻቸው የሚልሱት የሚቀምሱት አጥተው እያዩ እነሱን ካላቸው ከፍለው ማብላትና ማጠጣት ሲገባቸው እነርሱ ግን ያላቸው አልበቃ ብሎአቸው ሲጣሉ ለገንዘብ ብለው የማይገባቸውን ሲያደርጉ ይላሉ ሰው ሀብት ዘለው ሊመኝ ይገኛሉ ።

መ. የበጉች ላታቸው የወደቀ ሐፍረተ ሥጋቸው የተሸፈነ ነው ። የጸድቃንም ኃጢአታቸው በሰው ዘንድ የተጋለጠ አይደለም ። ኃጢአት ቢሠሩም በንስሐ ሌላ ሰው ሳይሰናከልባቸው በሰው ር ለንስሐ አባታቸው ነግረው ቶሎ ያጠፉአታል ። የፍየሎች ግን ላታቸው የተሰቀለ ፤ ሐፍረተ ሥጋቸው የተጋለጠ ነው ። የኃጥአንም የኃጢአት ሥራቸው በሰው ዘንድ የተጋለጠ ለሚሠሩት እኩይ ምግባር ቅንጣት ታክል የማያፍሩ በየአደባባዩ ኃጢአትን የሚፈጽሙ ምን ይሉኛልን ከሰብዓዊ ጠባያቸው ፍቀው የጣሉ ናቸው ።

ሠ. በጉች አቆልቋለው እንጂ አሻቅበው አያዩም ። ጸድቃንም ሁልጊዜ በትሕትና ሕይወታቸውን ይመራሉ ፤ ደካማነታቸውንና ኃይል የእግዚአብሔር መሆኑን ያውቃሉ ። ስለዚህ አይታበዩም አዋቂ ሆነው ሳለ አላዋቂ ነን ይላሉ ፤ ባለጸጋ ሆነው ሳለ ድሆች ነን ፤ ሀብት የእግዚአብሔር ነው ይላሉ ፤ ምግባር ፤ ትሩፋት እያላቸው ምንም የሌለን ኃጢአተኞች ነን ፤ አንተ ፈጣሪያችን በቸርነትህ ማረን ይላሉ ። ፍየሎች ግን አሻቅበው ነው የሚያዩት ፤ ሁልጊዜ አንገታቸውን እንዳንጠራሩ ፤ በዚህ ላይ ትዕቢታቸው ፤ ልክ እንደ ፍየሎች ኃጥአንም ደካማ ሆነው ሳለ ብርቱዎች ነን ይላሉ ። ሀብት የእግዚአብሔር ሆኖ ሳለ እነሱ ግን ለጊዜው ባገኙት ሀብት በመመካት ድሀ ወገኖቻቸውን ይንቃሉ ያንቋሽሻሉ ። አዋቂ እግዚአብሔር ሆኖ ሳለ እነሱ ግን ትንሽ ፈጽል ቆጥረው ከኛ በላይ አዋቂ ለአባር ነው ይላሉ ። ሁልጊዜ ስለ ታላቅነታቸው ፤ ስለ ኃይልነታቸው ሲያወሩ ነው የሚውሉት ። ትሕትና በእነሱ ዘንድ የበታችነት ምልክት ነው ።

ረ. ከበጉች ውስጥ አንዲቱን ተኩላ ቢነጥቅ “ በግ ከበረረ የሰው ልጅ ካመረረ ” እንዲባል እነርሱም ሁለተኛ ወደዚያች በታረቃቸውን አይመልሱም ፤ በዚያው ጠፍተው ይቀራሉ ። ጸድቃንም እኩይ ሞት ከእነሱ አንዱን ነጥቆ በወሰደው ጊዜ ነገም የእነሱ ተራ እንደሚሆን ተረድተው ከኃጢአት ሥራቸው በንስሐ ተመልሰው እግዚአብሔርን በንጽሕና በቅድስና ሕይወት ያገለግሉታል እንጂ ወደዚያ የኃጢአት ሥራቸው ዳግም አይመለሱም ። ፍየሎች ግን ከመሃከላቸው ነብር አንድዋን ቢወስድ ለጊዜው ይንብረው ይሄዳሉ የኋላ ኋላ ግን ተመልሰው በጉረኖ አቸው ውስጥ ይገኛሉ ። ኃጥአንም ከመካከላቸው አንዱ ሳያስቡት በሞት ተነጥቆ ሲወሰድ ሲያዩ ለጊዜው ደንግጠው ከኃጢአት ሥራቸው ታቅበው በንስሐ ወደ እግዚአብሔር ይመለሳሉ ፤ የኋላ ኋላ ግን ያ የሞተው ሰው ከሐሊናቸው ሲጠፋና የዓለምም ሁኔታ ሲማርካቸው ይረሱትና እንደገና ወደ ቅድም የኃጢአት ሥራቸው ይመለሳሉ ። በዚህ ጸባያቸው በጉች የጸድቃን ፤ ፍየሎች የኃጥአን ምሳሌ ሆነዋል ። ዳሩ ግን በግ ጸድቅ ፤ ፍየል ኃጥአ ማለት አለመሆኑ በእያንዳንዳችን ሕሊና ሊታወቅ ይገባል ።

የግራና የቀኝ ምሳሌ

- ጸድቃን በቀኝ የሚቆሙት ምሳሌያቸው ስለሆነ ነው ፡
- ቀኝ ቅን ነው ፤ ጸድቃንም ሃይማኖት ምግባር ለመሥራት ቅን ናቸው
 - ቀኝ ፈጣን ነው ፡ ” ” ” ” ፈጣን ”
 - ቀኝ ብርቱ ነው ፡ ” ” ” ” ብርቱ ”
- ኃጥአን በግራ የሚቆሙት ምሳሌያቸው ስለሆነ ነው ፡
- ግራ ጠማማ ነው ፤ ኃጥአንም ሃይማኖት ምግባር ለመሥራት የተጣመሙ ናቸው ፤ በዚህ ሲሉአቸው በዚያ ይላሉ ፤ ምክንያት ያበሳሉ ።
 - ግራ ዳተኛ ነው ፤ ኃጥአንም ሃይማኖት ምግባር ለመሥራት ዳተኞች ናቸው ። ቤተ ክርስቲያን ለምን አትሄዱም ሲሉአቸው ፤ እዚህ በታ ደርሼ መጥቼ ደከመኝ ፤ ጸልዩ ሲባሉ መጮሁ ምን ዋጋ አለው ፤ እራሱ እግዚአብሔር ፍላጎቴን ያውቀው የለ ፤ ስንዴ ጹሙ ሲባሉ ይለግማሉ ።
 - ግራ ሰነፍ ነው ፤ ጠንከር ያለ ሥራ መሥራት አይችልም ። ኃጥአንም በሃይማኖት በምግባር በኩል ጠንከር ያለ ነገር ሲገጥ

ማቸው ደዘመን ሰለቸን ብለው ይተውታል ። ለጋጠኤት ሥራ ግን አይደዘመም ፤ ሌሊት ጨለማን ተገን አድርገው ሲዘርፉ ሲዘመቱ ይውላሉ ።

ሕያዋንና ምውታን የተባሉትን እነማን ናቸው ?

ሕያዋን — ጸድቃንን ሕያዋን ይላቸዋል ፤ ምክንያቱም በዚህች ምድር ላይ በወዲያኛው ዓለም ላይ ሕያው የሚያሰኛቸውን ሃይማኖትና ምግባር ጠብቀው ተገኝተዋልና ።

ምውታን — ኃጥአንን ምውታን ይላቸዋል ፤ ምክንያቱም በዚህ ምድር ላይ በወዲያኛው ዓለም ምውት የሚሆኑበትን ሥራ ሠርተዋልና ።

አንዳንድ ጥያቄዎች በትንሣኤ ሙታን ላይ

— ሰው ከፈረሰ ከበሰሰበሰ በኋላ እንዴት ይነሣል ?
የቅዱስ ጳውሎስ መልስ “ አንተ ሞት አንተ የምትዘራውን ስንዴ ላይሞት ሳይፈርስ ሳይበሰብስ ፍሬ እንደማያፈራ አታይም ? ሰውም እንደዚሁ ” 1ኛ ቆሮ. 15 : 36

— ጸድቃንና ኃጥአን በስሕተት ተቀላቅለው አይነሱም ?
አይነሱም ፤ ኃጥአን ኃጢአታቸውን ይዘው ሲነሱ ጸድቃን ደግሞ የጽድቅ ሥራቸውን ይዘው ነው የሚነሱት ። ምሳሌ ነግሮ ስንዴ በአንድነት ተቀላቅለው በአንድ መሬት ላይ ቢዘሩ ነግ ነግ ሆኖ ይበቅላል እንጂ ስንዴ ሆኖ አይበቅልም ፤ ስንዴውም ስንዴ ሆኖ ይበቅላል እንጂ ነግ ሆኖ አይበቅልም ኃጥአንና ጸድቃንም እንደዚሁ ።

— አውሬ የበላቸው ሰዎች ወደ አውሬው ሥጋነት የተለወጡ ስለሆነ በትንሣኤ ወቅት ሥጋቸው ከአውሬው ሥጋ ተለይቶ እንዴት ይነሳል ?
አሁንም ይህንን በምሳሌ መልሱን እንሰጣለን ። አፈርና እህል በአንድነት ተቀላቅሎ ቢዘራ አፈሩ እዚያው አፈር ሆኖ ሲቀር እህሉ ግን ይበቅላል ። አውሬ የበላቸው የሰዎች ሥጋም በትንሣኤ ወቅት በእግዚአብሔር ሥልጣን የእነሱ ሥጋ ከአውሬው ሥጋ ተለይቶ ሲነሳ የአውሬው ሥጋ ግን ትንሣኤ ስለሌለው እዚያው ፈርሶ በስብሶ ይቀራል ።

— የክርስቶስ መምጫው ቀን ይታወቃል ወይ ?

“ ስለዚያች ቀንና ስለዚያች ሰዓት ግን ከእግዚአብሔር በቀር መላእክትም የሰው ልጅም ቢሆን አያውቁትም ” ማቴዎስ 24 : 36 እንግዲህ ከባለቤቱ ከክርስቶስ በቀር ማንም ፍጡር አያውቃትም ።

— ክርስቶስ ሶስት መዓልት ፤ ሶስት ሌሊት በክርስ መቃብር አደረ የሚባለው እንዴት ሆኖ ነው ?

ለዚህ ምላሽ የዕብራውያንን አቆጣጠር ማወቅ ያስፈልጋል ። የመጽሐፍ ቅዱስን ምሥጢር ለማወቅ መጽሐፍ ቅዱስን የጻፉት የዕብራውያንን ሥርዓት ወግና ጂኦግራፊያዊ (መልክዓ ምድራዊ) አቀማመጥ ማወቅ ያስፈልጋል ። ምክንያቱም ጸሐፊዎቹ ባህላቸውንና ሥርዓታቸውን ጠብቀው የጻፉት ስለሆነ ። ጌታ ዓርብ ተሰቅሎ ቅዳሜ ለእሑድ አጥቢያ ከተነሣ እንዴት ብሎ ሶስት መዓልት ሶስት ሌሊት ይሞላል ሊያስኝ ይችላል ። በዕብራውያን አቆጣጠር ሌሊት የሚቆጠረው በዋዜማው ካለው አሥራ አንድ ሰዓት ጀምሮ ነው ። ከአሥራ አንዱ ሰዓት በፊት ያሉት ሰዓቶች ግን አንድ ሰዓትም ቢሆን አንድ አንድ መዓልትና ሌሊት ይቆጠራል ። ጌታ የተቀበረው ዓርብ ከአሥራ አንድ ሰዓት በፊት ስለሆነ የተቀበረበት ሰዓት የዓርብን መዓልትና ሌሊት ያጠቃልላል ። ዓርብ ከሠርክ አሥራ አንድ ሰዓት ጀምሮ እስከ ቅዳሜ አሥራ አንድ ሰዓት ከሰዓት በኋላ ድረስ ያለው የቅዳሜ መዓልትና ሌሊት ነው ። ቅዳሜ ከአሥራ አንድ ሰዓት ጀምሮ ያለው እሑድ ነው ። አንዱም ሰዓት ቢሆን ከላይ እንደተገለጠው የዕለቱን ሰዓቶች ያሟላል ። ጌታም የተነሣው እሑድ በመገፈቀ ሌሊት ስለሆነ ሶስት መዓልት ሶስት ሌሊት ይሆናል ። ሁለተኛው ደግሞ የተሰቀለው በዕለተ ዓርብ ስለሆነና የሞተውም በዕለተ አርብ በመሆኑ አቆጣጠሩ ከአርብ ጠዋት ይጀምራል ። አርብ ጠዋት ከ12 ሰዓት እስከ ስድስት ሰዓት ድረስ በምድር ላይ ብርሃን ነበር ፤ አንድ ቀን ። ከስድስት ሰዓት እስከ ዘጠኝ ሰዓት በምድር ላይ ጨለማ ሆነ ይላል መጽሐፍ ቅዱስ ፤ ያም ጨለማ እውነተኛ ጨለማ እንጂ በምትሐት የሆነ ሰላልሆነ አንድ ሌሊት ይቆጠራል ። አንድ ቀን አንድ ሌሊት ይኖረናል ። ዓርብ ከዘጠኝ ሰዓት እስከ ምሽቱ አሥራ ሁለት ሰዓት እንደገና ቀን ሆኖአል ። አርብ ሌሊት ለቅዳሜ አጥቢያ ያለውን ጨለማ ወይም ሌሊት ስንቆጥር ሁለት ቀን ሁለት ሌሊት ይሆናል ። ቅዳሜ ሙሉ ቀንና ሌሊት ለእህድ አጥቢያ ጌታ እሁድ ሌሊት ተነስቷል ፤ አንድ ላይ ሲደመር ሶስት መዓልት ፤ ሶስት ሌሊት ይሆናል ። እንግዲህ በሁለቱም ዓይነት የሚቆጥሩ ሰላላ ሁለቱም ዓይነቶች ቀርበዋል ፤ እኛም የገባንና የተረዳንን አቆጣጠር መርጠን ማስረዳትም መረዳትም እንችላለን ።

— አንዳንድ የእምነት ከፍሎች ክርስቶስ ነገ ይመጣል ፤ ከነገ ወዲያ እያሉ የክርስቶስ ምጽአት ቅርብ አድርገው ሲናገሩ ይሰማሉ ፤ ይህ እንዴት ነው ?

ለዚህ ጥያቄ ቅዱስ ጳውሎስ መልስ አለው። “ ነገር ግን ወንድ ሞት ሆይ ስለጌታችን ስለኢየሱስ ክርስቶስ መምጣትና ወደ እርሱ ስለመሰባሰባችን በመንፈስ ወይም በቃል ወይም በእኛ እንደሚመጣ በመልእክት የጌታ ቀን ደርሶአል ብላችሁ ከአእምሮአችሁ ተሉ እንዳትናወጡ፤ እንዳት ደንግጡም እንለምናችኋለን። ማንም በማናቸውም መንገድ አያስታችሁ ከህደቱ አስቀድሞ ሳይመጣና የዓመጽ ሰው እርሱም የጥፋት ልጅ ሳይገለጥ አይደርስምና፤ እኔ እግዚአብሔር ነኝ ብሎ አዋጅ እየነገረ በእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ እስኪቀመጥ ድረስ እምላክ ከተባለው ሁሉ ሰዎች ከሚያመልኩት ሁሉ በላይ ራሱን ከፍ ከፍ የሚያደርገው ተቃዋሚ እርሱ ነው። ” 2ኛ ተሰሎንቄ 2 ፡ 1 — 4 ።

እንግዲህ አስቀድሞ ስለተነገረን ዛሬም ማንም ክርስቶስ ሊመጣ ነው እያለ ያሻውን ቢለፈልፍ ጀርዶችን እንዳንለግሰው ተመክረናል። የክርስቶስን መምጫ ጊዜ ማንም ሰው አያውቅም። እርሱ ባለቤቱ ግን አስቀድሞ የሚሆነውን ሁሉ ገልጦልናል ጊዜውና ድርጊቱ ራሱ ወቅቱ መድረሱን ይገልጽልናል።

ምንታንኖስ የተባለ ሐሰተኛ ሰው ክርስቶስ ሊመጣ ነው በማለት ብዙውን ሕዝብ በቀቢጸ ተስፋ ውስጥ ከቶ ሰው ሁሉ ሥራ ፈትቶ ቁጭ ብሎ ሰማይ ሰማዩን ሊያይ ይውል ነበር። ከአሁን አሁን ሰማይና ምድር በመብረቅ ታርሶ ክርስቶስ በእልፍ አእላፋት መላእክት ታጅቦ የሚመጣ እየመሰላቸው 1 የኋላ ኋላ ውሸቱን መሆኑ ታወቀ።

* ዊሊያም ሚለር የተባለው የአድቬንቲስት እምነት መሥራች ክርስቶስ በ1844 ዓ.ም. ለፍርድ እንደሚመጣ ስለተነበየ ሰው ሁሉ የእምነቱ ተከታይ ሆኖ ነበር። ኋላ ግን ጊዜው እንደዘበቅ ሊያልፍ ሐሰተኛ ነቢይ መሆኑ ተረጋገጠ።

** ቻርልስ ራስል የተባለው የጄሆቫ እምነት መሥራችም እንዲሁ ስለ ጌታ መምጣት ተንብዮ ነበር። ዳሩ ግን ይመጣል ባለበት ቀን ሳይመጣ ቀረ። ብዙዎች ሐሰተኞች ነቢያት እንደሚነሱ ራሱ ጌታ አስቀድሞ የነገረን ስለሆነ ይሄ መሆኑ ሊያስደንቀን አይችልም።

“ አዎን በቶሎ እመጣለሁ ይላል፤ ሁሉን ቻይ እምላክ ጌታ ኢየሱስ፤ እንደ ዮሐንስ እምነታቸውን ጠብቀው ልብሳቸውን አጽድተው ተጠናቀው ያሉት ደግሞ አሜን ጌታ ኢየሱስ ሆይ፤ ቶሎ ና ” ይላሉ ራዕይ 22 ፡ 21 ።

* Encyclopaedia Britannica, Page 497 (Volume 15)
 ** The Oxford Dictionary of the Christian Church Page 1189

ምዕራፍ ፰

ክብረ ድንግል

በዚህ ንዑስ ርእስ ውስጥ ስለእመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም ዘለዓለማዊ ድንግልና፤ ክብር እና አማላጅነት ተገልጿል።

1. የስምዋ ቅርጻማ፤ አባትና እናትዋ ስለምን ማርያም ብለው አወጡላት ቢሉ፤

— እነሆ በዚህ ዓለም ከሚመገቡት ሁሉ ምግብ ለአፍ የሚጥም፤ ለልብ የሚመጥን ማር ነው። በጎነትም በሕይወት የተዘጋጀ ጸድቃን ቅዱሳን ያም የሚባል ምግብ አላቸው። ሁለቱን ስናጋጥመው ማርያም የሚል እናገኛለን። ስለዚህ ከዚህ ሁሉ የበለጥሽ የክብርሽ ነሽ ቢሉ ማርያም ብለው አወጡላት ይላሉ አባቶች።

— ዳግመኛም ማርያም ማለት ፀጋ ወሀብት ማለት ነው። ለጊዜው ለእናት አባትዋ ሐብትና ፀጋ ሆኖ ተሰጥታለች። ፍጹሟው ግን ለምእመናን ሁሉ ጸጋና ሐብት ሆኖ ተሰጥታለች።

— አንድም ማርያም ማለት መርሕ ለመንግሥተ ሰማያት ማለት ነው። ይህስ እንዴት ነው ቢሉ፤ እነሆ ዛሬ በዚህ ዓለም ለዕውር መሪ በቅር እንዲሰጡት ሁሉ እርሷም በፍቅሯ በጣዕመ ፍቅሯ የሰውን ሁሉ ኃጢአት ከፋት ፍቃ፤ ከልጅዋ አስታርቃ፤ ከገሃነመ እሳቅ አውጥታ መንግሥተ ሰማያት የምታገባ ስለሆነች መንግሥተ ሰማይ መርታ የምታገባ አሏት።

— አንድም ማርያም ማለት ተላኪተ እግዚአብሔር ወሰብእ ማለት ነው። እንዴት ነው ቢሉ መለኮት ከትሰበእት፤ ትሰበእት ከመለኮት ተዋህዶ በእመቤታችን በእግዚዕቅን ማርያም ማገፀን አድሮ ነበርና ስለዚህ በእግዚአብሔርና በሰው መካከል የምትላክ አሏት።

— በሌላም በኩል ማርያም ማለት ፍጽምት ማለት ነው ። ለጊዜው መልክ ከዚያም ግባት እንዲታይ ይዛ ተገኝታለች ። ፍጹሟው ግን ገጽሐ ሥጋ፣ ገጽሐ ነፍስ፣ ገጽሐ ልቦና እንድትሰጥ ይዛ ስለተገኘች ። እንዲሁም በሀሳብም በሥራም ገጽሐት ናትና ።

— እንደም ማርያም ማለት ልዕልት ማለት ነው ። እርያም ማለት ልዑል ማለት እንደሆነ እመቤታችንም መቅሕተ ፈጣሪ መልዕልተ ፍጡራን ይላታልና (ከፈጣሪ በታች፣ ከፍጡራን በላይ) ናትና ።

— እንዲሁም በእብራይስጥ ማሪሃም ይሏታል ። ማሪ ማለት እመበት ማለት ነው፣ ሃም ማለት ብዙሃን ማለት ነው ። ስለዚህ ማሪሃም የብዙሃን እመበት ማለት ነው ።

2. ዘለዓለማዊ ድንግል ስለመሆንዋ

ሴቶች ድንግልናን ከእናትነት፣ እናትነትን ከድንግልና አስተባብረው መያዝ የማይቻላቸው ሲሆን፣ እርስዋ ግን ድንግልና ከእናትነት ተባብሮላት በከብረ ወሊድ ላይ ከብረ ድንግልና ተጨምሮላት የአምላክ እናት ዘለዓለም ድንግል መሆንዋን የኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ባተክርስቲያኖችን ታምናለች ።

ስለዚህ የእመቤታችን የቅድስት ድንግል ማርያም ድንግልና ልዩ ነው ። ሌሎች ደናግል ሴቶች በሥራ ድንግል ቢሆኑም በሃሳብ ግን ድንግል ሊሆኑ አይችሉምና ። እመበታችን ግን በሀሳብም በሥራም ድንግል ነች ።

እመበታችን ለየሴፍ ስለምን ታጩች ?

ድንግል ማርያም ለየሴፍ መታጩት በባልና በሚስት ግብር ለመገናኘት አይደለም ። እንደሆነ ለምን በእርሷ ስም ተሰጠች ? ቢባል በእርሷ ስም መሰጠቷ ስለብዙ ምክንያት ነው ። የመጀመሪያው ምክንያት ከእርሷ የሚወለደው ክርስቶስ ከይሁዳ ከዳዊት ወገን እንደሆነ ትንቢት ተነግሯል ። ኢሳይያስ 11 : 1 እና 10 ።

ነገር ግን ከእናት ብቻ ተወለደ እንጂ አባት ስለሌለው፣ የሴፍ ከዳዊት ዘር ነውና ክርስቶስ በእናቱ እርሷ በየሴፍ የዳዊት ልጅ ተብሎ እንዲቆጠር ነው ። ምንው በእናቱ የዳዊት ልጅ አይባልም ? ቢባል አይሁድ ሴትን ከትውልድ ቁጥር አግብተው አይቆጥሩምና የናቱን ከትውልድ መቆጠር ስለማይቀበሉ ነው ። ስለዚህም ማለት በእናቱ እንዳይቆጥሩ አይሁድ ስለማይቀበሉአቸው ወንጌላውያን የክርስቶስን ትውልድ ሲቆጥሩ በየሴፍ ቆጥረዋል ። ማቴ. 1 : 16 ሉቃስ 2 : 4 - 5

እኛ ግን ክርስቲያኖች ክርስቶስን የዳዊት ልጅ የምንለው በእንጾር በየሴፍ ላይሆን ከዳዊት ወገን በተወለደች በእውነተኛዋ እናቱ በቅድስት ድንግል ማርያም ነው ። እንዲሁም የሴፍና እመቤታችን ዝምድና ስለአላቸው ነው ። ዝምድናቸውም ቀጥሎ ተገልጿል ።

አልአዛር

ማታን

ቅስራ

ያዕቆብ

እያቂም

የሴፍ

ማርያም

እንግዲህ ከላይ በተገለጸው ሁኔታ ወንጌላውያን የአልአዛር ልጆች ማታንና ቅስራ ሲሆኑና ትክክለኛውን የክርስቶስን ትውልድ ለመግለጽ በቅስራ በኩል አልፈው እመቤታችን ላይ አርፈው ጌታ ከእስዋ እንደተወለደ መጻፍ ሲኖርባቸው በማታን በኩል የቆጠሩት ዕብራውያን ከላይ እንደተጠቀሰው ሁሉ ሴትን ከትውልድ ቁጥር አግብተው ስለማይቆጥሩ ወንጌላውያንም፣ አይሁዶች ምክንያት አግኝተው ወንጌልን ከመቀበል ወደ ጓላ እንዳይሉና የመዳንን መንገድ ከመከተል እንዳያዘነብሉ ሲሉ ነው ። ስለዚህ በዘዴ የየሴፍናና የእመቤታችንን ዝምድና አሳምረው ስለሚያውቁ በየሴፍ ቆጠሩ ። ክርስቶስ ግን ከእመቤታችን የተወለደው ያለ ወንድ ዘር መሆኑ በመጽሐፍ ቅዱስ የታወቀ ነው ። ለየሴፍ እርሷን የመባልዋ ምክንያት አንዱ ከላይ የተጠቀሰው ነው ።

ሁለተኛው ምክንያት ሴት ልጅ ናት ጠባቂ ያስፈልጋታልና በእርሷ ስም እንዲጠብቃት ነው ። ሶስተኛው ክርስቶስ ያለወንድ ዘር መወለዱን አይተው እናቱ ማርያምን ከሰማይ የመጣች ኃይል ናት እንጂ የአዳም ዘር ሰው አይደለችም ። ክርስቶስም ከመልአክ የተገኘ መልአክ ነው የሚሉ መናፍቃን በጋላ እንደሚነሱ ስለማያውቅ ከሰማይ የመጣች ኃይል ብትሆንም ለየሴፍ ትታጭ ነበርን ብሎ ነገራቸውን ለማፍረስ እንዲመች ለምእመናን እውነተኛ የአዳም ዘር እንደሆነች ለማስረዳት በእርሷ ስም ለየሴፍ እንድትሰጥ ተደረገ ።

መታጩት ስለዚህ ምክንያት እንደሆነም አትናቴዎስ ሐዋርያዊ ገልጸታል ። ገብርኤል መልአክም ወደ ድንግል ብቻ እንደተላከ አልተናገረም ። “ስሙ የሴፍ ለሚባል ሰው ወደ ታጩች ድንግል” አለ እንጂ ። የወንድ እርሷን በማለቱ እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም በእውነት ሴት እንደሆነች ያስረዳ ዘንድ ብሏልና ። ሃይማኖተ አበው አትናቴዎስ ሐዋርያዊ ክፍል 17 ።

አራተኛው ምክንያት አገልጋይዋ ተላኪዋ እንዲሆን ነው ። ሄሮ ድስ ልጅዋን ሲገድለው በአስፈላጊው ጊዜ ስትሰደድ የሴፍ ተከታይ ሆኖ እንዲረዳት እግዚአብሔር ለየሴፍ እንድትታጭ አዘዘ ።

አምስተኛው ምክንያት ከመደብደብ ሊያድናት ፣ በእሪት ዘጉልቅ ምዕ. 5:19 በተጠቀሰው መሠረት እንዲት ሴት ከባልዋ ሌላ ጸንሳ ብትገኝ ማየ ዘለፋ ያጠጥዋት ነበር ። እንዲሁም አንዲት ሴት ባል ሳታ ገባ ብትጸንስ በሙሴ ሕግ መሠረት ደብድበው ይገድሉአት ነበር ። ስለዚህ እመቤታችን ለየሴፍ ሳትታጭ ቀርታ ጸንሳ ቢሆን አይሁድ ለድብደባ ባበቁአት ነበር ።

ድንግል ማርያም ለየሴፍ መታጨቷ ስለዚህና ይህን ስለመ ስለ ምክንያት ነው እንጂ ለሚስትነት አይደለም ። ለዚህስ ቢሆን ኖሮ ለየሴፍ ትታጭ ሲል ተአምራት ባለሳየም ነበር ፣ ለዚህም ቢሆን አን ዲትን ሴት ለአንድ ወንድ ለማጋባት በትር እስከ ማለምለም በሳስፈለገ ነበር ። ቅን ልቡና ላለው ሰው ድንግል ማርያም ለየሴፍ መታጨቷ ለመገናኘት እንዳይደለ ተአምራቱ ያስረዳል ።

እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም በሥጋዋ ብቻ ሳይሆን በሀሊናዋም ድንግል ነበረች ፣ ለዚህም ማስረጃ የሚሆን ፣ መልአኩ ገብርኤል ትጸንጊያለሽ ወንድ ልጅም ትወልጃያለሽ . . . ብሎ ሲያበሰራት ፣ እኔ ወንድ አላውቅ ይህ እንዴት ይሆናል ? . . . ብላ መለ ሰችለች ። እንደ መናፍቃት አባባል ቢሆን ኖሮ በመጀመሪያው ለየሴ ሴፍ ለሚስትነት ከታጨች አንድ ቀን አርግዛ እንደምትወልድ ስለም ታውቅ ስለምን “ይህ እንዴት ይሆናል . . .” ብላ መልአኩን ትግግ. ው ነበር ? ። ይህ እራሱ የሴፍ ለባልነት እንዳልታጨለትና እርሷም ድንግል በክሌዕ (በሁለት ወገን ድንግል) ማለትም በሥጋም በሕሊ ኖም ድንግል መሆንዋን ያረጋግጣል ።

የእግዚአብሔር ጥበብ ድንግል ማርያም በውጭ የየሴፍ እሙኛ እንድትባል ማድረጉ ከላይ ስለተዘረዘሩት ምክንያቶች ነው እንጂ ዘር ለማስገኘት ሔዋን ለአዳም ረዳት ሁኖ እንደተሰጠችው የሴፍ ልጅ ለማስገኘት ረዳት እንዲሆናት አይደለም ። እግዚአብሔር ድንግል ማርያምን የፈጠራት 2ኛው አዳም ክርስቶስን ያለ ወንድ ዘር እንድ ታስገኝ ስለሆነ ፣ ሌቶች ልጅ ለማስገኘት ከሚያካቸው ግብር ሁሉ በጥበቡ ጠብቋታል ።

የሴፍንም በባልነት ግብር እንዳያውቃት በጥበቡ ከልክሎታል ስለዚህ ጸድቅ የሴፍ በውጭ (በግልጽ) ለድንግል ማርያም እሙኛዋ ሲባል ፣ በውስጥ ማለትም በምሥጢር ጠባቂዋ ፣ አገልጋይዋ ፣ አሳዳ ጊዋ ይባላል ።

ሐቄ ከላይ የተጠቀሰው ሆኖ ሣለ አንዳንድ ሰይጣን ያደረባቸው የሰይጣን የግብር ልጆች የማቴዎስ ወንጌል ምዕ. 1 ቁጥር 25 በመጥቀስ ዘለዓለማዊት ድንግል በሆነችው በእመቤታችን ላይ የማይገባ ጸያፍ ነገር ይናገራሉ ። “የበኩር ልጅዋን እስከትወልድ ድረስ አላው ቃትም” የሚለውን ይዘው የሴፍ ጌታን ከወለደች በኋላ እመቤታች ንን በግብር አውጃታል የሚል የድፍረት ቃል ይናገራሉ ። በመሠረቱ ይህን ጸያፍ ቃል የሚያናገራቸው ያ ጥንተ ጠላት ዲያብሎስ ስለሆነ እግዚአብሔር ይቅር ይበላቸው እያልን ለዚሁ ቃል አጠር መጠን ያለ መልስ እንሰጣለን ።

እንደመናፍቃት አባባል “የበኩር” የሚለው ቃል ሌሎች ልጆ ችም እንዳሉ ያመለክታል ሲሉ “እስከ” የሚለው ቃል ደግሞ ከዚያ በኋላ የሚል ቃልን በውስጥ ያዘለ አድርገው “አላውቃትም” የሚለ ውን ደግሞ “አዳም ሔዋንን ዐወቃት ፣ ከዚያም ቃዩን ወለደች” በሚለው ወስደውት “በግብር ዐወቃት” የሚል ትርጉም ሰጥተውት ይገኛሉ ። በመሠረቱ “የበኩር ልጅዋን እስከትወልድ ድረስ ዐላው ቃትም” የሚለው ቃል በአጭሩ ሲተረጎም ፣ እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያምን በጊዜው የነበሩ ሰዎች በሚገባ እንዳላወቁአት ማለ ትም ማን ወይም ምን መሆንዋን እንዳላወቁ ቅዱስ መጽሐፍ ያስረዳል ከእግዚአብሔር መልአክ በሕልም የተማረው የሴፍ እንኳን የበኩር ልጅዋን እስከትወልድ ስሙም ኢየሱስ ተብሎ እስኪጠራና ሌሎችንም ምልክቶችን እስኪያይ ድረስ ቅድስት ድንግል ማርያም የአማኑኤል እናት መሆንዋን አላወቀም (አልተረዳም) ነበር ። እርስዋ ግን ሁሉን ነገር በእርጋታ ታስተውለው በልብዋም ታኖረው እንደነበር መጽሐፍ ቅዱስ ይመሰክራል ፣ ሉቃስ 2 ፣ 19 እና 51 ።

የበኩር ትርጉም

“የበኩር ልጅዋን ወለደች” የሚለው ቃል ብዙ ሰዎችን አሳስ ቷል ። ይህም ሊሆን የቻለው በተለምዶ የበኩር ልጅ የሚባሉ የግድ ተከታይ ያላቸው መሆን አለባቸው የሚል አስተሳሰብ በእያንዳንዱ ሀሊፍ ስለተቀረጸ ነው ። መጽሐፍ ቅዱስ ግን የበኩርን ትርጉም ብዙሃኑ ከተረዳው ለየት ባለ አተረጓጎም ይተረጎመዋል ። እግዚአብ ሔር ሙሴን እንዲህ ብሎ ተናገረው ፣ “በእሥራኤል ልጆች ዘንድ ከሰውም ከእንስሳም ማገጸንን የሚከፍት በኩር ሁሉ ለእኔ ቀድሰልኝ የእኔ ነው” ዘጸአት 13 ፣ 1—2

በመጽሐፍ ቅዱስ እንደተገለጸው በኩር የሚባሉት ለመጀመሪያ ጊዜ ከእናታቸው ማገጸን የወጡ መሆናቸውን እንጂ የግዴታ ተከታይ ሊኖራቸው እንደማይገባ ይገልጻል ። አንድ ብቻም ቢሆን የእናቱን

ማሳገጥ ለመጀመሪያ ጊዜ ከፍተኛ ከወጣ ተከታይ ባይኖረውም በኩር ነው። የክርስቶስ በኩርና ግን በዚህ ብቻ የሚረታ አይደለም። ክርስቶስ በኩር መባሉ የአመቢታችን ብቸኛ ልጅ መሆኑን ለመገለጽ ብቻም አይደለም። ተቀዳሚ ተከታይ የሌለውን የአብ የባሕርይ ልጅ መውለድዋን ለመግለጽ ወንጌላዊው ግጥም “የበኩር ልጅዋን ወለደች” ብሏል። በተጨማሪም ክርስቶስ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ በተለያዩ ቦታዎች ላይ በኩር ተብሎ ተጠርቷል። ጥቂቶቹን እንመልከት፡

— ቆላስይስ 1 : 17 “... ከፍጥረት ሁሉ በፊት በኩር ነው፡ ሁሉ በእርሱና ለእርሱ ተፈጥሮአል፤ እርሱም ከሁሉ በፊት ነው”፤ እዚህ ላይ በኩር የሚለው ቃል ተወዳዳሪ ላላቸው ነገሮች የሚጠቀስ ሆኖ ከቀረበ ጌታን ፍጡር አድርጎ ከፍጡራን ጋር እነጻጽሮ እርሱ ከፍጥረታት በፊት ቀደም ብሎ የተፈጠረ ፍጡር ነው። እንደማለት ይሆናል። ይህ ደግሞ የክርስቶስን ትምህርት ሥረ መሠረት የሚያናጋ የተረፈ እርዮሳውያን ትምህርት ስለሆነ ከቅድስት ቤተ ክርስቲያን እምነት ውጭ ነው። አባባሉ የገባው ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከፍጥረታት በፊት ያለ፣ ፍጥረታትንም አሳልፎ የሚኖር፣ መጀመሪያና መጨረሻ የሌለው መሆኑን ፈጣሪነቱን ለመግለጽ የተጠቀሰ ነው።

— ዕብራውያን 1 : 6 “... በኩርን ወደ ዓለም ሲያገባ” እዚህም ላይ የክርስቶስ በኩር ተብሎ መጠራት አብ ተቀዳሚ ተከታይ የሌለው የባሕርይ ልጁን ወደ መሬት ሂድ፣ ውረድ ተወለድ፣ ሙት፣ ተሰቀል ብሎ እንደላከው መግለጹ መሆኑ በክርስቶስ ክርስቲያን ተሰኝተናል የሚሉ ሁሉ የማይከዱት ነው። እንግዲህ አብ በኩርን ወደ ዓለም ሲልክ... ስለአለ በኩር የሚለው ቃል ተጠቅሷልና አብ ከክርስቶስ (ከወልድ) ሌላ ልጅ አለው ማለቱ ነውን? ይህም እንዳይባል ፍቅረ እግዚ ዮሐንስ በምዕ. 1 : 18 ላይ “መቼም ቢሆን እግዚአብሔርን በመለኮታዊ ባሕርይው ያየው አንድ ሰንኳ የለም፤ በእባቱ እቅፍ ያለ አንድ ልጁ እርሱ ነገረን” ብሎ ወልድ ብቻ የአብ የባሕርይ ልጁ እንደሆነ አስረግጦናል።

እንግዲህ “የበኩር ልጅዋን” መባሉ መጻሕፍት በኩር በኩር ብለው የተናገሩለት፤ ዓለም ከመፈጠሩ በፊት የነበረ፣ ዓለምና በውስጥዋ ያለች ፍጥረታትን የፈጠረ፣ መጀመሪያና መጨረሻ የሌለውን እምላክ አይናይ፤ ለውለ ባሕርይን ወለደች ለማለት ተፈልጎ ነው።

በሌላ አንጻር “እስከ” ን ተገን አድርገው “እስከትውልድ ድረስ አላወቃችም” የሚለውን እስከን ፍጹሚ ላለው ነገር አስገብተው ከዚያ በኋላ በግብር ዐወቃች የሚል ቅርንጫፍ ቢሰጡትም፤ የተሳሳተ መሆናቸውን ራሱ መጽሐፍ ቅዱስ ያጋልጣቸዋል። “እስከ” ፍጹሚ ላለው ነገር እንደሚገባ ሁሉ ፍጹሚ ለሌለው ነገርም ይገባል። የሚከተሉት ከመጽሐፍ ቅዱስ የወጡ ሲሆኑ የ “እስከ”ን አገባብ ግልጽ ያደረጉልናል። በጽሑፍ እንመልከታቸው።

1ኛ. “የሣኦል ልጅ ሚልኮል እስከ ሞተች በት ቀን ድረስ ልጅ አልወለደችም ይላል 2ኛ ሳሙ. 6 : 23 ይህም ማለት እስከ መቼም ድረስ አልወለደችም ለማለት ነው እንጂ ከሞተች በኋላ ወለደች ለማለት አለመሆኑ የታወቀ ነው።

2ኛ. “ይህም ነገር በሠራዊት ጌታ በእግዚአብሔር ጆሮ ተሰማ፤ እስከሞትሞቱ ድረስ ይህ በደል በእውነት አይሰረይላችሁም” ይላል። ከሞቱ በኋላ ይስተሰረይላቸዋል ማለት ነውን? ኢሳይያስ 22 : 14 ። የዚህ ቅርንጫፍ እስከ ዘለዓለም ለማለት ነው።

3ኛ. ሮሜ 5 : 14 “ከአዳም ጀምሮ እስከ ሙሴ ድረስ ሞት ነገሠ” ይላል። ከሙሴ በኋላ ሞት ቀረ ማለቱ ነውን? አይደለም። “ሞት ሆይ መውጊያህ የታለ?” የተባለው ክርስቶስ ሞትን ድል አድርጎ ከተነሣ በኋላ ነው።

4ኛ. በመዝሙር 110 ቁ.1 ላይ “እግዚአብሔር ጌታዬን ጠላቶቻህን ለእግርህ መረጋገጫ እስከደርግሃህ ድረስ በቀኝ ተቀመጥ አለው ሲባል ጠላቶቹን ካሸነፈ በኋላ በቀኝ መቀመጡ ቀረ ማለት አይደለም። ወደ ቄላስይስ ሰዎች በተላከው በሐዋርያው የጸውሎስ መልዕክት ምዕ. 2 : 14—15 ጌታችን በመስቀሉ ድል የነሣ መሆኑ የተነገረ ሲሆን፤ በሐዋርያት ሥራ ምዕ. 7 : 55 ላይ ደግሞ እስጢፋኖስ በመንፈስ ቅዱስ ተሞልቶ ጌታ ኢየሱስ በእግዚአብሔር አብ ቀኝ ሆኖ ያየው መሆኑን ተናግሮአል። ይህም የሆነው ጌታ ጠላቶቹን ድል ከነሣ በኋላ በመሆኑ እዚህ ላይ የተጠቀሰው “እስከ” ፍጹሚ የሌለው “እስከ” ነው።

5ኛ. በማቴ. ምዕ. 28 : 20 ላይ “እነሆ እኔ እስከ ዓለም ፍጹሚ ድረስ ሁልጊዜ ከእናንተ ጋር ነኝ” ያለው ከዓለም ፍጹሚ በኋላ ከእነርሱ ይለያል ለማለት አይደለም። እስከ ዘለዓለም ድረስ ከእናንተ ጋር ነኝ ለማለት እንጂ።

6ኛ. ዘፍጥረት 8 : 7 “ ቁራውን ሰደደው እርሱም ወጣ ወጣው ከም ድር እስከሚደርቅ ድረስ ወዲያና ወዲህ ይል ነበር ” ሲል ከደረቀ በኋላስ ወዲያና ወዲህ ግለሰብን ተወ ግለሰብ ነው።

እንግዲህ ከላይ በተጠቀሰው መሠረት በማቴ. ምዕ. 1 : 25 የተጠቀሰው ፍጻሜ የሌለው “ እስከ ” መሆኑን ያስረዳል። ስለዚህም የሴፍ እመቤታችንን እስከ ፍጻሜው በግብር አላወቃችም የሚል ቅርጽምን ይሰጠናል እንጂ እንደምናፍቃት ያለ ቅርጽም አይሰጥም።

መናፍቃን ለዚህ ጥቅሣቸው አባሪ አድርገው የሚያቀርቡት የማቴዎስ ወንጌል ምዕራፍ 13 ቁጥር 55 - 56 ያለውን ነው። በዚህ ምዕራፍ ላይ ወንድሞቹና እህቶቹ የተባሉት የሴፍ ከሟች ሚስቱ የወለዳቸው እንጂ የእመቤታችን ልጆች አይደሉም። አይሁድ ግን ጌታን የየሴፍ ልጅ ይሉት ስለነበረ ልጆቻቸውም የእመቤታችን ልጆች አድርገው ነበር የሚያዩላቸው። በሌላም አባባል የወንድም ልጅ፣ እንዲሁም የቅርብ ዘመድ ሁሉ ወንድምና እህት መባባሉ የእብራውያን ሥርዓት ነው። ለዚህም አብርሃምና ሉጥን እንደ ምሳሌ መጥቀስ ይቻላል። ዘፍጥረት 13 : 8።

ስለ እመቤታችን ድንግልና በመጽሐፍ ቅዱስ በብዙ ቦታ ተጠቅሶ እናገኛለን። ለምሳሌ በኢሳይያስ 7 : 14 ከዚያ በኋላ ባል ታገባለች አላለም፤ ወይም ድንግል የሚለውን ስም አልነሳችም። እንዲሁም ሕዝቅኤል በምዕ. 44 : 1—2 ባለው ላይ የምሥራቅ በር ተዘግቶ ይኖራል፤ ሰውም አይገባበትም፤ እግዚአብሔር ገብቶበታልና ብሎ የእመቤታችንን ዘለዓለማዊ ድንግልና ይነግረናል፤ እመቤታችን ስለምን በምሥራቅ ትመስላለች ቢሉ የፀሃይ መውጫ ምሥራቅ ነው። እመቤታችንም የአማናዊ የፀሐየ ጽድቅ የኢየሱስ ክርስቶስ እናት ነችና። በተጨማሪም ደግሞ በማቴዎስ ምዕ. 2 : 16 ሰብአ ሰገል በመጠብቅ ጊዜ ጌታ ከተወለደ ሁለት ዓመት ሆኖት ነበር ግለሰብ ነው። የሴፍን የምታገባ ቢሆን ኖሮ ይህን ያህል ዓመት ባልቆየች ነበር። ከግብጽ ስደት መልስም ያላገባች መሆንዋ በሚከተሉት ጥቅሶች ይታወቃል።

ማቴ. ምዕ. 2 : 13 “ ... ሕጻኑን ከእናቱ ጋር ” አለው እንጂ ከሚስቱ ጋር አላለውም። እንዲሁም በዚህ ምዕራፍ በቁጥር 20 የሴፍን ከግብጽ ወደ እሥራኤል እንዲመለስ ሲነግረው “ ሕጻኑን እናቱንም ... ” ነው ያለው። እሙኛ የሚለው ስም እንኳ ጌታን ከወለደች በኋላ አልተጠራችበትም። ይህ ሁሉ የሚያስረዳን የሴፍ እመቤታችንን እንዲጠብቅ እንጂ እንዲያገባች አለመሆኑን ነው። እንዲሁም በየሐንስ ወንጌል 19 : 26—27 እናቱን ለየሐንስ አደራ መስጠቱ ሌላ ልጅ ከእሱ በስተቀር እንደሌላት የሚያስረዳ ነው።

ስለሞገም በመጋለጥ መጋልደ ዘስሉሞን 4 : 12 “ እህቱ ሙሽራ የተቆለፈ ገነቅ የተዘጋ ምንጭ የታተመም ፈሳሽ ናት ” ብሎ የእመቤታችንን ዘለዓለማዊ ድንግልና ይነግረናል።

ስለ እመቤታችን ክብርና አማላጅነት

— መዝሙር 44 (45) : 9 - 17 “ በወርቅ ልብስ ተጉናጽፋ ንግሥቲቱ በቀኝህ ትቆማለች ” ትርጉም፤ እመቤታችን በሰጠሃት ክብር ፀንታ ትኖራለች። “ በወርቅ ልብስ ተጉናጽፋ ” ንጽሐሥ ሥጋ፣ ንጽሐ ገፍስ፣ ንጽሐ ልቡና አንድ አድርጋ ይዛ ግለሰብ ነው።

“ ንጉሥ ውበትሽን ወዶአልና ” ግለሰብ ሥጋሽን ለመዋሃድ መርጧልና።

“ የምድር ባለጠጉች አሕዛብ በፈትሽ ይማለላሉ ” ግለሰብ አማልጅን ይላሉ ግለሰብ ነው። “ በአባቶችሽ ፈንታ ልጆች ተወለዱልሽ በነቢያት ፈንታ ሐዋርያት 318 ሊቃውንት ከዚያም በኋላ ያሉት ክርስቲያኖች ስለእመቤታችን ክብር የሚመሰክሩ ሁሉ የእመቤታችን ልጆች ናቸው። ”

መዝሙር 86 (87) : 1 - 7

— “ መሠረቶችዋ በተቀደሱ ተራሮች ላይ ነው ” ግለሰብ የእመቤታችን መገኘት ሥርወ ልደቷ ከቤተ ክህነት ከቤተ መንግሥት መሆኑን ያስረዳል።

— “ ከየዕቆብ ድንኳኖች ይልቅ እግዚአብሔር የጽዮንን ደጆች ይወዳቸዋል ” ግለሰብ ከሌሎች ደናግል ይልቅ የእመቤታችንን ሕዋሣት ለተዋሕዶ ይወደዋልና።

— “ የእግዚአብሔር ከተማ ሆይ፤ በአንቺ የተደረገው ምንኛ ድንቅ ነገር ነው ” ግለሰብ እመቤታችን ሆይ ስለአንቺ የተደረገ ነገር ድንቅ ነው ግለሰብ ያለ ዘር፣ ሩካቤ መጽነሷንና መውሰዷን መናገር ነው።

— “ ሰው እናታችን ጽዮን ይላል፤ በውስጥዋም ሰው ተወለደ ” ግለሰብ እመቤታችን እናታችን እግዚአብሔር ወልድ አባታችን ይላሉ። ጌታ ከእመቤታችን በሥጋ ተወለደ።

— “ እርሱ ራሱም ልዑል መሠረታት ” ግለሰብ እግዚአብሔር እመቤታችንን በንጽሕና አፀናት በእመቤታችን ያመኑ ሁሉ ደስ ብሎ አቸው እንዲኖሩ ይናገራቸዋል።

— በዚህ ምዕራፍ ላይ ጽዮን የሚላት በወርቁ እመቤታችንን ነው ። ይህም ይታወቅ ዘንድ “ይህኛ ለዘለዓለም ማረፊያዬ ናት” ብሎ ለምድራዊትዋ ጽዮን (ለምድሪቱ) አለመሆኑን ያረጋግጥልናል ። ምክንያቱም “ሰማይና ምድር ያልፋሉ” ብሎ ራሱ ጌታ በማይታበል ቃሉ ተናግሯል ። ስለሆነም ምድሪቱ የዘለዓለም ማረፊያው ልትሆን አትችልም ። ለእመቤታችን ግን ይሰማማል ። “ይህኛ ለዘለዓለም ማረፊያዬ ናት” ብላ ለዘለዓለም ወላጁት አምላክ ስትባል የምትኖር ስለሆነ በተጨማሪም ደግሞ ከእሷ የነሣው (የወሰደው) ሥጋ ለዘለዓለም መለኮትን ተዋሕዶ የሚኖር ስለሆነ “መርጫታለሁና አድራባት እኖራለሁ” አለ ።

ትንቢተ ኢሳይያስ 60 : 4

— “የአስጨናቂዎችሽም ልጆች አንገታቸውን ደፍተው ወደ አንቺ ይመጣሉ ፣ የናቁሽም ሁሉ ወደ እግርሽ ሜማ ይሰገዳሉ ፣ የእግ ዚአብሔር ከተማ (ዘጠኝ ወር ከአምስት ቀን ማህጸኗን ዓለም አድርጎ ተመስግኖበታልና ከተማ አለው) የእሥራኤል ቅዱስ የሆነች ጽዮን ይሉሻል ። ከላይ የተጠቀሰው ጥቅስ ለእመቤታችን መስገድ እንዳለብን ያሳስበናል ። ይህከ ለማርያም ማይሆን ለምድሪቷ እንድንሰግድ ነው የሚሉ አይጠፋ ይሆናል ። ለምድሪቱ እንድንሰግድ የምንገደደው እግዚአብሔር ሰላሳ ሶስት ዓመት በሥጋ ስለተመላለሰበት አይደለ ወይም ደግሞ መንፈሱ ስላደረባት አይደል ፤ እነሆ ከምድሪቱ ጽዮን የምትበልጥ ልዑላ ባሕርይን ዘጠኝ ወር ከአምስት ቀን በማሳፀንዋ የተሸከመች ታላቅዋ እመቤት አለች ። ይህችውም

የባሕሪያችን መመኪያ የሆነችው ንጽሕት ድንግል ማርያም ነች ። እመቤታችን ከሰው ፍጥረት ሁሉ የተለየች ነች የምትባልበት ብዙ ምክንያት አለ ። እግዚአብሔር በቅዱሳን ላይ ቢያድር በመንፈስ ነው ። በእመቤታችን ግን ከሥጋዋ ሥጋ ፣ ከነፍሱዋ ነፍስ ነስቶ በአካል (በከዊን) ነው ያደረገው ። ይህንንም ቅዱስ ጳውሎስ ሲያስገነዝብ “የአብርሃምን ዘር ይዞአል እንጂ የያዘው የመላእክትን አይደለም ዕብራ. 2 : 17 ብሎአል ። ሉቃስም በሐዋ. ሥራ 13 : 22 — 23” ከዳዊት ዘር እግዚአብሔር እንደተሰፋው ቃል ለእሥራኤል መድኃኒትን እርሱም ኢየሱስን አመጣ” በማለት አካላዊ ቃል ከእመቤታችን ከሥጋዋ ሥጋ ከነፍሱዋ ነፍስ መንሳቱን ያረጋግጥልናል ። በዚህም የተነሣ እመቤታችን ወላጁት አምላክ ትባላለች ።

እንግዲህ እመቤታችን ምን ያህል በአምላክ ዘንድ መመረጥንና መከበርዋን ልብ በሉ ። ታዲያ ቅዱሳን ለነበሩበት መንፈሱ ላይ ረባት ምድር ሰግደት የሚገባ ከሆነ ዘጠኝ ወር ከአምስት ቀን ማህፀንዋን ዓለም አድርጎ ለተመስገነባት ለእመቤታችን በጸጋ የማይሰገድበት ምክንያቱ ምን ይሆን ፤ ከሀይት ካልሆነ በቀር ሌላ ምክንያት ሊኖር አይችልም ።

ሉቃስ 1 : 39 — 55

ቅድስት ኤልሳቤጥ የእመቤታችንን ድምጽ በሰማች ጊዜ በማህፀንዋ ውስጥ ያለው ህጻን በደስታ ዘለለ ይለናል ። የጽንሰ እንቅስቃሴ ነው እንዳንል እራስዋ ኤልሳቤጥ የእመቤታችንን ድምጽ ሰምቶ በደስታ መዝለሉን አረጋግጣልናለች ። ይህንንም ሐዋርያት “ሰገደ” ብለውታል ። ለአምላክ ማኅደር ለእመቤታችን የፀጋ ፣ በማህፀንዋ ውስጥ ላለው ለኢየሱስ ክርስቶስ የአምልኮት ሰግደት ። እንግዲህበመንፈስ ቅዱስ የተሞላ ሰው እመቤታችንን ያከብራል ። እንደ ኤልሳቤትም ያመሰግናል ። እንደ ቅዱስ ገብርኤል “ደስ ይበልሽ ጸጋ የሞላ ብሽሆይ” ይላል እንጂ እመቤታችንን አያቃልልም ። እንዳንዶች እመቤታችንን የአዳም ኃጢአት አለባት ፣ ስለዚህም በደሙ ከተዋጁት ወገን ነች ይላሉ ። ነገር ግን እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም የአዳም ኃጢአት የሌለባት ፣ በሥጋም በነፍሱም ንጽሕት መሆንዋን መንፈስ ቅዱስ ከእናትዋ ማህፀን ጀምሮ ያ በዘር የሚተላለፍ የመጀመሪያ ጥፋት ወደ እርሷ እንዳይተላለፍ ጠብቆአታል ። ለዚህም ማስረጃ የሚሆነን የቅዱስ ገብርኤል ምስክርነት ነው ። “ጸጋ የሞላብሽሆይ” ማለቱ ከኃጢአት ከጥንተ አብሳ (ከመጀመሪያው በደል) ሁሉ የነጻች በሥጋም በነፍሱም ንጽሕት መሆንዋን የሚያመለክት ነው ። ስሉሞንም በማኃልየ መኃልይ ዘሰሎሞን 4 : 7 ላይ “ወዳጄህሆይ ሁለንተኛሽ ውብ ነው ፣ ነውርም የለብሽም” ብሎ እመቤታችን ነጥብ የምታክል አድፋ ጉድፍ የሌለባት ንጽሕት መሆንዋን ይነግረናል ።

በተጨማሪም እራስዋ እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም በመጀመሪያ የመልአኩ ፣ ቀጥሎም የኤልሳቤጥ ፣ ሶስተኛ በማሳፀን ያለውን የጥሐንስ ምስክርነት ይዛ አባትዋ ዳዊት በመዝ. 44 : 16 ላይ ለልጅ ልጅ ስምሽን ያሳስባሉ ያለው ትንቢት እንደተፈጸመ ዐውቃ “ከእንግዲህ ወዲህ ትውልድ ሁሉ ያመሰግናል” በአንድ በመልአኩ ገብርኤልና በአንዲት ኤልሳቤጥ ብቻ ተመስግኜ አልቀርም ብላ ተናገረች ። በዚህም መሠረት እስከዛሬ ድረስ የክርስቶስ ወገኖች እመቤታችንን ያከብራሉ ያመሰግናሉ ።

መላእክት ሁሉ እመቤታችንን ያዘብራሉ፡ ያገናሉ፡ ለእመ
ቤታችንም ይሰግዳሉ፡ በእግዚአብሔር ፊት የሚቆመው መልአኩ
ቅዱስ ገብርኤል እንኳን ለዘካርያስ ልጅ እንደሚወልድ የምሥራች ቢነ
ገረው በለተጠራጠረ ቃሌን ለሰለላመንክ ብሎ ወዲያው ድዳ እንዲ
ሆን አድርጎታል፡ ወደ እመቤታችን ሲቀርብ ግን ለየት ያለ አቀራረብ
ይዞ ነው የቀረበው፡ የምሥራቹን ከመንገሩ በፊት ልብዋን በደስታ
ለመመላት ነው የሞከረው፡ ደስ ያለኝ ጸጋን የተመላኸ ሆይ ደስ ይበ
ልኸ እግዚአብሔር ኮሎንቺ ጋር ነው፡ ከሴቶች ሁሉ ተለይተኸ እንቺ
የተባረከኸ ነኝ” ይህ የመልአኩ የምሥጋና ቃል ከእዚህ ቀደም ለማ
ንም ያልቀረበ በመሆኑ እመቤታችን ወዲያው እጅ በጅ ብላ አልተ
ቀበለችውም፡ በዚህም ከእናትዋ ከሴዋን የተለየች መሆንዋ ይታወቃል
መልአኩ ገብርኤል “ይህ እንዴት ያለ ሰላምታ ነው” ብላ በመለሰች
ለት ወቅት አሁንም በትሕትናና በአክብሮት “ማርያም አትፍሪ በእ
ግዚአብሔር ዘንድ ባለግልነትን አግኝተዋልና” “ብሎ ይዞት የመ
ጣውን የምሥራች ቃል ነገራት፡ እመቤታችን ግን ብዙ ጥያቄ አቀረ
በችለት፡ መልአኩም እስከተቻለው ድረስ መለሰላት፡ በመጨረሻ
ከባድ ጥያቄ በጠየቀችው ጊዜ “ለእግዚአብሔር የሚሳነው ነገር የለ
ምና” በሚለው አስደናቂ መልስ የቃል ልውውጣቸውን ፈጸሙ፡

እንግዲህ መልአኩ የዘካርያስን እንደበት በእንዲት የዘካርያስ የጥ
ርጣሪ ንግግር ሲዘጋ፡ እመቤታችን ግን ደግሞ ደጋግሞ ላቀረበችለት
ጥያቄ እንኳን እንደ ዘካርያስ ተቆጥቶ እንደበትዋን ሲዘጋ ቀርቶ መልሱ
እንኳን ፍጹም ትሕትና የተሞላበት ነበር፡

እንግዲህ ምን እንላለን በመላእክት ዘንድ እንኳን የከበረችውን
እናት እኛ አናከብራትም ብንል ግን ይጉዳ ይሆን? ጌታ ለሳውል እን
ዲህ አለው፡ “የመውጊያውን ብረት ብትቃወም ለአንተ ይበስብ
ሃል” አምን? የዛሬ ፀረ ማርያሞችም እመቤታችንን ቢንቁ ለእነሱ
ይብስባቸዋል እንጂ እዲንስ ጋያሉ ፈጣሪ እንድ ጊዜ አክብሯታልና
ክብርዋን ሊነጥት የሚችል ሰው የለም፡

የዮሐንስ ራዕይ 12 : 1 - 7

ክርስቲያን ወገኔ ሆይ፡ የእመቤታችንን ክብር መጽሐፍ ቅዱስ
እንዴት አድርጎ እንደሚገልጽ ልብ በል፡ ፀሐይን ተጉናጽፋ ጨረ
ቃን ተጫምታ፡ በራስዋም ላይ እሥራ ሁለት የክዋክብት አክለል
ሆናላት፡ ለማን ይሆን እንዲህ ዓይነት አገላለጽ ከዚህ በፊት የቀረበ?
ከቶ ለማንም ተጽፎ አላነበብንም፡ ይህ የተነገረው ለድንገል ማርያም
አይደለም ብለው እንዳያብሉ ማስረጃው እዚያው ተጠቅሶላቸዋል፡

“አሕዛብን ሁሉ በብረት በትር የሚገዛውን” ማለት (በመለ
ኮታዊ ሥልጣኑ ሕዝቡን የሚገዛውን ልጅ የወለደች ከሴቶች ወገን
ከቶ ማን ትሆን? ነጽሕት ስብሕት በርካት እመቤታችን ቅድስት ድን
ግል ማርያም ነች፡ መቼም ይኸን ቢከዱ እንኳን ሰው ሰይጣን ይታዘ
ባቸዋል፡ ለእመቤታችን የተነገረ መሆኑን ለማወቅ ሌላ ማስረጃ ካስ
ፈለገ” ሴቲቱም ሺህ ከሁለት መቶ በድሳ ቀን በዚያ እንዲመግቡአት
በእግዚአብሔር ተዘጋጅተላት ወደነበረው ሥፍራ ወደ በረሃ ሸሸች
”የሚለውን መመልከት ነው” እመቤታችን ጌታን ይዛ መስደድዋ
በማቴ. 2 : 13 - 18 ባለው ላይ ተጠቅሶአል፡

እንግዲህ ዲያብሉስ በእመቤታችን ተቆጥቶ “የእግዚአብሔርን
ትዕዛዛት የሚጠበቁትን የኢየሱስም ምስክር የሆኑትን ከእመቤታችን
ከዘርዋ የቀሩትን ማለት በእማላጅነትዋ የሚተማመኑትን ሊዋጋ
ሄዶ በባሕር አሸዋ ላይ ቆመ ማለት በመናፍቃን ልቡናና አንደበት ላይ
ቆመ፡ የእመቤታችንን ልጆች ሊቃወም፡

በመጽሐፍ ቅዱስ የእመቤታችን ምሳሌዎች በጥቂቱ፡

1. ገራህተ ስሉስ (የማክሰኞ ዕለት እርሻ) ዘፍጥረት 1 : 9 - 13

የመጀመሪያይቱ ምድር ገበሬ ሳይግርባት፡ ዘር ሳይዘራባት
ውሃም ሳያስፈልጋት በቃለ እግዚአብሔር ብቻ ለፍጥረታት
ምግብ የሚሆነውን ሁሉ ልታበቅል ችላለች፡ እመቤታችንም
ያለ ወንድ ዘር መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስን ወለደች፡ እር
ሱም በዕለተ ፃርብ በቀራንዮ በእጸ መስቀል ተሰቅሎ ቅዱስ ሥ
ጋውን ቆርሶ ከቡር ደሙን አፍሰሶ እንኩ ሥጋዬን ብሎ፡ ደሜን
ጠጡ ብሎ ዘለግለማዊ ምግብ ነፍስ ሆነልን፡

2. የኖህ መርከብ ትባላለች፡ ዘፍጥረት 7 : 1 - 24

— የኖህ መርከብ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ በቤተ ክርስቲያን
ተመሰላ ብትገለጽም፡ እባቶች የእመቤታችንም ምሳሌ
እንደሆነች ይናገራሉ፡ እግዚአብሔር በኖህ ጊዜ የነበሩትን
ሰዎች በኃጢአታቸው ተቆጥቶ ሊያጠፋቸው ሲያስብ ለኖህ
መርከብ እንዲሠራ አዘዘው፡ ኖህም መርከብ ሠርተ ገባ፡ እግ
ዚአብሔርም ምድርን ለአርባ ቀንና አርባ ሌሊት ከላይ ከሰ
ማይ፡ ከታች ከምድር ውስጥ ውሃን በማዝንም በምድር ላይ
ያሉትን ሰዎች እንድ ሳይቀሩ ፈጃቸው፡ ኖህን ግን መርከ
ብዋን ምክንያት አድርጎ አዳነው ኖህ ሊድን የቻለው በሠ
ራት መርከብ ጥንካሬና ብቃት አለመሆኑ ከማንኛውም

ክርስቲያን ያልተሰደደ ነው ። እግዚአብሔር ምክንያት ይኛልና ሙርከብዋን ምክንያት እድርጉ የእግዚአብሔር ጥበቃ እንደሆነ የታወቀ ነው ። እንዲህስ ባይሆን ኖሮ ያን መለተ እግዚአብሔር እንኳን የኖህ ሙርከብ ቀርቶ በአሁን ጊዜ በከፍተኛ ቴክኖሎጂ የተሠሩት ታላላቅ ሙርከቦችም ሊቋቋሙት አይችሉም ። እንደዚሁም ጌታ የአዳምን ልጆች ሊያድን ሊሻገር እመቤታችንን ምክንያት እድርጉ ከእርስዋ ተወልዶ ። ሁለተኛም የኖህ ሙርከብ በውስጥ ያሉትን ሰዎች ከመከራ ሥጋ እንዳያነቻቸው ሁሉ እመቤታችንም በአማላጅነትዋ የሚያምኑትን ሰዎች ከሞተ ሥጋና ከሞተ ነፍስ ታድናቸዋል። ከሙርከብ ውጭ ያሉት በንፍር ውሃ እንደጠፉ፣ በእመቤታችን አማላጅነት የማያምኑትም በሥጋም በነፍስም ለዘለዓለም ይጠፋሉ ።

3. በቀስተ ደመና ትመሰላለች ፡

ከጥፋት ውሃ በኋላ እግዚአብሔር ዳግመኛ ምድርን በንፍር ውሃ እንዳያጠፋት ለኖህ ቃል ኪዳን ገባለች ። የቃል ኪዳኑ ምልክትም ቀስተ ደመና ነበር ። እግዚአብሔርም ለኖህ የገባለትን ቃል ግጽናቱን ሊገልጽ ከአግናዊትዋ ቀስተ ደመና ከእመቤታችን ተወለደ ። አስቀድሞ ነቢዩ በመንፈስ ቅዱስ ተቃኝቶ “... እግዚአብሔር ዘርን ባያስቀርልን ኖሮ እንደ ሰዶም በሆንን፣ እንደ ገሞራም በመሰልን ነበር” ሊግ. 1፡9 ። ሲል የአናት አማላጅ እውነተኛ መድሀን እንደሆነልን ነገረን ።

ለሊሆንም እግዚአብሔር በኃጢአታችን ተቆጥቶ እንዳያጠፋን የባሕሪያችን መመኪያ የምትሆን እመቤታችንን ከጉኑ አደረገልን ።

4. በእፅሳቤቅ ትመሰላለች ፡ ዘፍጥረት 22 ፡ 9 — 13

ይስሐቅ የዚህ ዓለም ፡ በግ የጌታ ምሳሌ ነው ። በጉ ለይስሐቅ ቤዛ ሆኖ እንደተሰደደ ጌታም የዓለም ቤዛ ሆኖ ተሰውቷል ። በሌላ አገላለጽም ይስሐቅ የመለኮት ፡ በጉ የሥጋ ሰይፉ የሥልጣን እግዚአብሔር ፡ ስለቱ የሕግም ፡ የሞት ምሳሌ ነው እዚህ ላይ በጉ በእጸሳቤቅ ተይዞ ነበር ። ይህም የእመቤታችን ምሳሌ ነው ። እርሷ ዓለምን ሁሉ በከበረ ደሙ የሚያድነው መድኃኔዓለምን ተፈትሆ በሌለበት ማህፀኗ በድንግልና አሥራ (ይዛ) ተሸከማ ለቤዛነቱ ጊዜ አድርሳለችና ።

5. ያዕቆብ በፍጥረት ሉዛ ባያት መሰላል ትመሰላለች ፡ ዘፍ. 28 ፡

10 — 12

እመቤታችን ያዕቆብ ሉዛ በተባለችው ሥፍራ በራእይ ያያትን መሰላል ትመሰላለች ። መላዕክት ይወጡባትና ይወርዳባት ነበረ ። ጌታችን ከእመቤታችን ሰው ከመሆኑ አስቀድሞ ለተልእኮ አይወጡም አይወርዱም ነበር ። ጌታ ከእመቤታችን ሰው ከሆነ በኋላ ግን ለተልእኮ የሚወጡ የሚወርዱ ሆነዋል ።

ሁለተኛም እርሷ ለቃል መውረድ ሥጋ ዕርገት ምክንያት ሆና ለችና አንድም አረገ መባሉ ከእርሷ የነሳው ሥጋ ነውና ፣ አንድም ቅዱሳን ማረጋቸው ከእርሷ የነሳውን ሥጋ በኩር አድርገው ነውና እንዲሁም ከምድር እስከ ሰማይ እግዚአብሔር መንገር የፖት ደርሶ በዓይኖም መላዕክት ሲወጡባት እንደነበር ፣ እንዲሁ ደግሞ በቅድስት ድንግል እመቤታችን የአማላጅነት መሰላልነት የሰው ሁሉ ልመና ወደ ባሕርይ አምላክ ወደ እግዚአብሔር ይደርሳል ። ያለ እመቤታችን አማላጅነት የማንም ጸሎት ወደ እግዚአብሔር ሊደርስ አይችልም ።

6. እፅሳቤብ ዘሲና ዘጸአት 3 ፡ 2 - 3

ሙሴ በሲና ያያት በእሳት የተከበበችው ቁጥቋጦ በእመቤታችን ትመሰላለች ። ሐመልማሉ ከነበልባሉ ፣ ነበልባሉ ከሃመልማሉ ጋር አንዱ አንዱን ሳያጠፋ ተዋሕዶው መታየታቸው ጊዜያዊና ፍጹሚያዊ ምሳሌ አለው ።

ለዚያን ጊዜ የነበረው ምሳሌ ሐመልማሉ የአሥራኤል ፣ ነበልባሉ የሚደርስባቸው መከራ ሐመልማሉ ነበልባሉን ማያቃጠል ማየቱ በመከራቸው አዝነው ገስሐ ገብተው ነጻ ለመውጣት የተዘጋጁ አለመሆናቸውንና በመከራ ውስጥ የሚጓዙ መሆኑን ፣ ነበልባሉ ሐመልማሉን ሳያቃጥላት ማየቱ መከራው የሚፀናባቸው ቢሆንም ጨርሶ የማያጠፋቸው መሆኑን ያመለክታል ። ፍጹሚው ግን ነበልባል የመለኮት ፣ ሐመልማሉ የእመቤታችን ምሳሌ ነው ። ቅዱስ ኢፍሬም እንደመሰለው ነበልባሉ በአካባቢው የነበሩትን ቁጥቋጦች ሲያቃጥል አንዲቱን ብቻ ያላቃጠለ መሆኑ መለኮትን በማህጸኗ ለመሸከም የተመረጠች ቅድስት ድንግል ማርያም መሆኗን አካላዊ ቃል ሊያሰስ ክርስቶስ ከእርሷ ከሥጋዋ ሥጋን ፣ ከነፍሷ ነፍስን በነሣ ጊዜ የመለኮት ባሕርይ አላቃጠላትምና ባሕርያ መለኮት ያልለወጣት መሆኑን የሚያመለክት ሲሆን ፣ እርሷን ሳያቃጥል ሌሎችን ቁጥ

ዳጦዎች ግብረ ገን የመለኮትን ባሕርይ ለመሸከም ሌሎች የግዴታ መሆናቸውንና የመለኮት ባሕርይ የሚያቃጥላቸው መሆኑን ያስረዳል ።

7. የጌድዮን ጸምር መጽ. መላ. 6 : 36 - 40

— ለወቅቱ ፡ ጸምር የአሥራኤል ፡ ጠል የረድኤት እግዚአብሔር ምሳሌ ነው ። ጠሉ በጸምሩ ላይ መውረዱ እግዚአብሔር እሥራኤል በረድኤት የመርዳቱ ፡ በዳርና በዳር ባለው መረቅ ላይ አለመውረዱ ረድኤት እግዚአብሔር አህዛብን የማይጠብቅና ከእነርሱ የራቀ መሆኑ ምሳሌ ነው ። በሌላ በኩልም ጸምር የአሥራኤል ፡ ጠል የመቅሰፍቱ ምሳሌ ነው ። ጠሉ በጸምሩ ላይ አለመውረዱ እሥራኤል እግዚአብሔር ከመቅሰፍት ይጠብቃቸው የነበረ ለመሆኑ ፡ በዳር ባለው ምድር ላይ መውረዱ እግዚአብሔር አሕዛብን በየጊዜው በመቅሰፍት ያጠፋ የነበረ ለመሆኑ ምሳሌ ነው ።

— ፍጻሜው ፡ ጸምር የለመበታችን ፡ ጠል የጌታ ምሳሌ ሲሆን ጠል በጸምሩ ላይ መውረዱ ከሶስቱ አካላት አንዱ አካል ወልድ ከእመበታችን ከሥጋዋ ሥጋ ከነፍሱዋ ነፍስ ለመገዛቱ ፡ በእርሷ የግድሩ ምሳሌ ነው ። ጠል በጸምሩ ዳርና ዳር ባለው ምድር ላይ አለመውረዱ አካላዊ ቃል ኢየሱስ ክርስቶስ በሌሎች ሴቶች ያለግድሩ ምሳሌ ነው ። ጠሉ በጸምሩ ላይ አለመውረዱ እመበታችን ያለ ወንድ ዘር በድንግልና ጸንግ በድንግልና የመውለድዋ ሲሆን በዳርና በዳር ባለው ምድር ላይ መውረዱ ሌሎች ሴቶች በዘርዐ ብእሲ በሩካቢ የመውለዳቸው ምሳሌ ነው ። እንግዲህ እመበታችን ከእንስተ ዓለም ተለይታ ያለወንድ ዘር ፡ ያለ ሩካቢ ጸንሳ በመውለድዋ በጌድዮን ጸምር ተመስላለች ።

ግጠቃለያ

15/ አርቶዶክሳዊት ሃይማኖታችን በእመበታችን ያላት እምነት በአጭሩ ሲገለጽ ፡ “ ጸጋ የተመላሽ እግዚአብሔር ካንቺ ጋር ነውና ደስ ይበልሽ ፡ ከሰዎች ተለይተሽ መርገመ ሥጋ ፡ መርገመ ነፍስ የሌለከሽ የተባረከሽ ነሽና ደስ ይበልሽ ” ሉቃስ 1 : 28 በሚለው በመመሥረት እመበታችን መርገመ ሥጋ መርገመ ነፍስ የሌለባት ፡ ከእናትዋ ማህጸን ጀምሮ መገረስ ቅዱስ ከእያም ጋጠላት የጠበቃት ነች ።

25/ እናትና ድንግል ፡ ዘላለማዊት ድንግል ፡ በሀገብ በሥራ ድንግል ነች ።

35/ በአግላጅነትዋ ከልጅዋ ከወዳጅዋ ከጌታችን ከመድኃኒታችን ከኢየሱስ ክርስቶስ ጋር አገናኝታ በረከተ ሥጋና በረከተ ነፍስ ታስጠናለች ።

45/ “ ንግሥቲቱ በቀኝህ ትቀማለች ” መዝሙር 44 : 9 የሚለውን መሠረት በማድረግ ዛሬ በመንግሥተ ሰማያት እንዳለች ፡ ሞታ ያልቀረች በልጅዋ ኃይል የተነሣች መሆኑን በተክርስቲያን ታምናለች ፡ ታስተምራለችም ። መዝ. 131 (132) : 8 መጋልፍ መጋልይ ዘሰሉሞን 2 : 10—14

ከንጹሐን ይልቅ ንጽሕት የኢየሱስ ክርስቶስ እናት ሆይ ፡ ካንቺ ተጸንሶ የተወለደውን የባሕርይ አኖላክ ኢየሱስ ክርስቶስን ከደን በሰሐተት ጉዳና እንዳንነጉድ ጠብቂን ፡ የልጅሽን ሥጋና ደምም ለመቀበል እገበቃ ዘንድ እያዘንሽ አግልጅን ፡ የእኛ ባንንጸ መቀበል ክቡር ልጅሽን ማዋረድ መናቅ እንዳይሆን ፡ እርሱን ልጅሽን በምቅቀበይበት ጊዜ የተደረገን ያንቺን ንጽሕና ስለ እኛ ፈንታ እንድታቀርቡልን እንለምናለን ።

ከእንስተ ዓለም መርጦ እመበታችን ቅድስት ድንግል ግርያምን የሰጠን እምላክ ይከበር ይመስገን አሜን ፤ ፤

ምዕራፍ ፱

የቅዱሳን አማላጅነት

ጽድቅን የሚሰሩ ሰዎች በኦሪትና በሐዲስ እንደሚያማለቁ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ተጠቅሷል።

ሀ/ አብርሃም ሚስቱን ሣራን ይዞ ወደ አቤሜሌክ ገጥሞ ጌራራ በተሰደደ ጊዜ መልክ መልካም ስለነበረች የዚህ ሀገር ሰዎች አንዷን ሲሉ እንዳይገድሉኝ ወንድሜ ነው ብይ፤ እኔም እሁቴ ናት እላለሁ አላት፤ እሺ አለች። ከዚያ ሲደርሱ አሉም እሁቴ ናት አለ፤ እሷም ወንድሜ ነው አለች።

አቤሜሌክ ከአልፍኛ አግብቶ እደርስበታለሁ ቢል እግዚአብሔር በሕልም መጥቶ፤ ይህች ሴት ባለ ባል ናትና እሷን በመቀማትህ ሞት የተፈረደብህ ነህ አለው። አቤሜሌክም አውቄ አላደረግሁምና ያለታጠክቼ እንደምን ታጠፋኝለህ? አለው። እግዚአብሔርም መልሶ እኔም ባለማወቅ መሥራትህን በውቄ ከመድረስ ከለከልሁህ፤ አሁንም ሴቲቱን ወደባልዋ መልስ፤ እሱም ነቢይ ነውና በለእንተ ይጸልይልህ ትድናለህ፤ ባትመልሳት ግን እንተ እንድትሞት ያንተ የሆነውም ሁሉ እንዲጠፋ እወቅ አለው። እዚህ ላይ አቤሜሌክ መጸለይ ሲችል ባለ እግዚአብሔር አብርሃም ስላንተ ይጸልይልህ ማለቱ ከአቤሜሌክ ጸሎት ይልቅ የአብርሃምን ጸሎት እንደሚቀበል መግለጹ አይደለም? ከዚህ በኋላ አብርሃም ወደ እግዚአብሔር ጸለየ፤ እግዚአብሔርም አቤሜሌክን ከደፍው ፈወሰው ይላል ዘፍጥረት 20 ፡ 1—18።

ለ/ ኢየብ ልዩ ልዩ ፈተና ደርሶበት በሕግም ሲሰቃይ በነበረበት ጊዜ ኤልፋዝ በልዳድ ሳፎር የሚባሉ ወዳጆቹ ሊጠይቁት መጥተው በማረጋጋት ፋንታ የሚያሳዝነው ነገር ተናግረው ስለአሳዘኑት፤ ኋላ ከደፍው በፈወሰው ጊዜ እግዚአብሔር ኤልፋዝን አንተና ሁለቱ ባልንጀሮችህ ስለእኔ እንደ ባሪያዬ እንደ ኢየብ ቅንነት አልተናገራችሁምና ቁጣዬ በአንተና በሁለቱ ባልንጀሮችህ ላይ ትነዳለች። አሁንም ሰባት ወይፈንና ሰባት ዳንግሌ ይዛችሁ ወደ ባሪያዬ ወደ ኢየብ ሂዱና ስለናንተ የሚያቃጠል

መሥዋዕት አሳርጉ ። ኢየሱስም ስለእናንተ ይጻልዳላችሁ ፡ እኔም ጸሎትን እቀበላለሁ ።” ። ከእነዚህ እንደምንረዳው ስለኃጢያታችሁ እግዚአብሔር ወደ እኔ ጸልዩ ከማለት ኢየሱስ ስለ እናንተ ይጻልዩ ነው ያለው ። ይህም የኢየሱስን አማካኝነት ያሳያል ። “ እግዚአብሔርም የኢየሱስን ጸሎት ተቀበለ ፡ እግዚአብሔርም ኢየሱስ ስለወዳጆቹ በጸለየ ጊዜ ምርኮውን መለሰለት ይላል ። ኢዮ. 42 ፡ 7 — 11

ሐ/ እሥራኤል አርንን ፊት ፊታችን እየሄዱ ጠላት የሚያጠፋልን ጣለታት ሥራልን ብለው ጣለት አሠርተው በሰገዱ ጊዜ ፡ ጌታ ተቆጥቶ ሙሴን ተወኝ እኒህን ሰዎች ላጥፋቸውና አንተን በሌላ ሕዝብ ላይ እየምሃለሁ ቢለው ፡ አቤቱ ብዙ ተአምራት አድርገህ ባሕር ከፍለህ ጠላት አሥጥመህ ባወጣኸው ሕግ ብሕ ላይ ጽኑ ፍርድ ለምን ትፈርድብታለህ ፡ ይህም ከሆነ ግብ ጸውያን ላካስ ከኛ ዘንድ ያወጣቸው በምድረ በዳ ሲያጠፋቸው ኖሯልና ይሉህ የለምን ፤ አቤቱ ከመለት ወደ ምሕረት ፡ ከቁጣ ወደ ትዕግሥት ተመልሰህ ወገኖችህን ይቅር በላቸው ፡ ልጆቻችሁን እንደ ሰማይ ኮከብ አበዛላችኋለሁ ፡ ይህችን ምድር ለዘ ለዓለም ይወርሷት ዘንድ ለልጆቻችሁ አሰጣለሁ ብለህ የማልክ ላቸው ባሮችህ አብርሃምን ፡ ይስሐቅን ፡ ያዕቆብን አስብ ብሎ ቢጻልዳላቸው ፡ እግዚአብሔር ከመለት ወደ ምሕረት ፡ ከቁጣ ወደ ትዕግሥት ተመልሶ ይቅር አላቸው ። ያደርግባቸው ዘንድ የተናገረውን ጥፋት አላደረገባቸውም “ ዘፀአት 32 ፡ 1—15 ፤ ዘዳ ግም 9 ፡ 12 — 20 እና 25 ። “ ተወኝ ላጥፋቸው ” ብሎ ማማከሩ ባለግልነቱን ፡ አማካኝነቱን ለመግለጽ አይደለም ፤ ልብ አም ላክ ዳዊት እንኳን የሙሴን አማካኝነት ሲጠቅስ “ እንዳያጠፋቸው ቁጣውን ይመልስ ዘንድ የተመረጠው ሙሴ በመቅስፍት ጊዜ በፊቱ ባይቆም ኖሮ ያጠፋቸው ዘንድ ተናገረ ” መዝሙር 105 (106) ፡ 23 ። በፊቱ ባይቆም ኖሮ ሲል ባያማልዳቸው ኖሮ ለማለት መሆኑ ግልጽ ነው ።

መ/ እግዚአብሔር እሥራኤልን ከግብጽ በሚያወጣበት ወራት በፈርአን እንቢተኝነት ቅጉንቸር ባወረደባቸው ጊዜ ፈርአን ሙሴንና አርንን ጠርቶ ቅጉንቸሩ ይርቅልኝ ዘንድ ወደ እግዚአብሔር ጸልዩልኝ ፡ እኔም ሕዝቡን ልልቀቅ አላቸው ። ሙሴም እሥራኤልን እስከመቼ ትልቀዋለህ ንገረኝና ልጻልደልህ ቢለው ቅጉንቸሩ ይልቀቀኝ እንጅ ነገ ይሄዱ አለው ። ሙሴና አርንም ከዚያ ወጥተው ቅጉንቸሩ ይጠፋ ዘንድ ወደ እግዚአብሔር አመለኩ ። እግዚአብሔርም ልመናቸውን ሰምቶ ቅጉንቸሩን ከቤትም ከደጅም ከሜ

ዳም አጠፋላቸው ይላል ዘፀአት 8 ፡ 6 - 15 ። ፈርአን እንኳን በነአርን አማካኝነት አምኖ ጸልዩልኝ ብሏቸዋል ።

ሠ/ ዳታን አቤርን በሙሴ ደቂቀ ቆሬ በአርን ላይ በምቀኝነት በተነሱባቸው ጊዜ እግዚአብሔር ተቆጥቶ ሁሉንም ባንዲት ጊዜ አጠፋቸው ዘንድ ከጉባኤያቸው ፈቀቅ በሉ ቢላቸው ሙሴና አርን በግንባራቸው ተያፍተው ወድቀው አቤቱ አምላክ ሆይ አንተ የሰው ነፍስ አምላክ አይደለህምን ፤ አንድ ሰው ኃጢአት ሠራ ብለህ በማግበሩ ሁሉ ላይ ለምን ትቆጣለህ ብለው ለምነው ጥፋ ተኞች ዳታን አቤርን ያቂቀ ቆሬ ተለይተው ሲጠፋ ሕዝቡን አድነዋቸዋል ” ዘኁልቅ 16 ፡ 20 — 36 ። በነጋውም የእሥራኤል ልጆች ሁሉ በሙሴና በአርን ላይ ሕዝቡን አስገደላችሁ ብለው በድንጋይ ሲደበድቡአቸው ተነሱ ። ሙሴና አርንም ወደ ደብተራ እሪት ሸሹ ። ዓምዶ ብርሃን ጋርዶ አዳናቸው ። እግዚአብሔርም ሙሴን ከዚህ ከእሥራኤል ፊት ፈቀቅ በሉ ፡ እኔ አሁን በቅርበት አጠፋቸዋለሁ ። ብሎ ወዳያው መቅሰፍት አምጥቶ ይፈጃቸው ጀመር ፡ ወዳያው በአንድ አፍታ 14 ሺህ ከ700 ሰዎች ሞቱ ። በዚህ ጊዜ ሙሴና አርን በግንባራቸው ወድቀው ይጻልዩ ጀመር ሙሴም አርንን ልብስ ተክሕኖ ለብሰህ ማዕጠንተ ወርቅ ይዘህ ጸልዳላቸዋል ፡ ኃጢአታቸውን አስተሰርዳላቸው አለው ። አርንም ልብስ ተክህኖውን ለብሶ ማዕጠንተ ወርቁን ይዞ በመታኑና በሕያዎኑ መካከል እየተመላለሰ ቢጻልዳላቸው መቅሰፍቱ ፀጥ ብሎላቸዋል ፡ ሞት ተከልክሎላቸዋል ። ” ዘኁልቅ 16 ፡ 41 — 50 ።

ሰ/ እሥራኤል ተሰብስበው ሄደው ኤርምያስን ጸሎታችን በፊትህ ይድረስ ፡ ለእኛም ወደ አምላክህ ወደ እግዚአብሔር ጸልዩልን ፡ አይንህ እንደሚያየን ከብዙ ጥቂት ቀርተናልና ቢሉት እሺ ወደ አምላካችሁ ወደ እግዚአብሔር እጻልዳላችኋለሁ ፡ እግዚአብሔርም የሚሰጣችሁን መልስ አልደብቃችሁም እንግራችኋለሁ ብሏቸው እስከ 10 ቀን ከጸለየላቸው በኋላ የእግዚአብሔር ነገር ወደ ኤርምያስ መጣ ፡ ከእሥር ቀን በኋላ ሕዝቡን ሰብስቦ ጸሎታችሁን በፊቱ አቀርብ ዘንድ ወደርሱ የላካችሁኝ እግዚአብሔር የእሥራኤል አምላክ በዚች ምድር ብትቀመጡ እሠራችኋለሁ ፡ አላፈርሳችሁም ፡ እተከላችኋለሁ አልነቅላችሁም ። እናንተ በሠራችሁት ኃጢአት ከደነገጣችሁበት እኔም ባደረግሁባችሁ ከፋት እጸጸታለሁና ከባቢሎን ንጉሥ ፊት አትፋሩ አላችሁ እግዚአብሔር ብሎ ነግሯቸዋል ። ኢር. 42 ፡ 2—13

እንግዲህ እራሳቸው ወደ እግዚአብሔር መጸለይ እየቻሉ ለምን ኤርምያስን ወደ እግዚአብሔር ጸልይልን አሉት? እግዚአብሔር የኤርምያስ አምላክ ብቻ ነው? “እኔ መንገድና እውነት፣ ሕይወትም ነኝ፣ በእኔ በቀር ወደ አብ የሚመጣ የለም” ዮሐ. 14፡6 የሚለውን በመጥቀስ ጌታን አማላጅ አድርገው የሚያቀርቡና ቅዱሳንን ደግሞ እንደማንኛውም ተራ ሰው አድርገው የሚያቀርቡ ብዙ ሰዎች አሉ። በእርግጥ እነኝህ ሰዎች እጅግ በጣም ተሳስተዋል። እኔ በቀጥታ ወደ ጌታ ፊት ለመቅረብ ብቁ ነኝ የሚል የትዕቢት እስ ተሳስብም ያላቸው አሉ። እነዚህ ሰዎች የዲያብሎስ ገንዘብ የሆነችውን ትዕቢት በመያዛቸው በእግዚአብሔር ፊት የከበሩትን ቅዱሳን ያቃልላሉ። ነገር ግን እኔ በቀጥታ ወደ ጌታ ፊት ለመቅረብ ብቁ አይደለሁም። በኃጢአት ባሕር የምዋኝ ነኝ ብሎ እግዚአብሔር ባከበራቸው መላእክትና ቅዱሳን አማካይነት መጸለይ ትሕትናን ወንድማዊ ፍቅርን ያመለክታል። እንዲሁም የመጽሐፍ ቅዱስን ቃል በትክክለኛ መንገድ መፈጸምን ያሳያል እንጂ አያስነቅፍም።

ከላይ የተጠቀሱት የአማላጅነት ጥቅሶች ከብሉይ ኪዳን ብቻ ናቸው። ግን በሐዲስ ኪዳን ስለምልጃ የተጠቀሰ የለም እንዳይባል በሐዲስ ኪዳንም የምልጃ ትምህርት ስለተጠቀሰ እንመልከታለን።

“በእኔ በቀር ወደ አብ የሚመጣ የለም” ማለት... እኔን (በእኔ የባህርይ አምላክነት) ያላመነ አብን ሊያምን አይችልም አብም ሊቀበለው አይችልም ማለት ነው እንጂ ቅዱሳን ሊያግልዱ አይችሉም ማለት አይደለም።

በመሠረቱ ጌታ በአማናዊ ቃሉ እንደተናገረው “እኔ ሕግንና ነቢያትን ለመሸር የመጣሁ አይመስላችሁ ልፈጽም እንጂ ለመሸር አልመጣሁም” ማቴ. 5፡17። እንግዲህ ባለቤቱ ራሱ በእራት ያሉት ሁሉም ሕጎች እንዳልተሻሩ እየገለጠፉን አንዳንድ አሳሳቾች የሚሉት ቢያጡ ምልጃ በብሉይ ጊዜ ነበር፤ በሐዲስ ግን የምልጃን ሥራ የሚሠራው ጌታ ብቻ ነው እያሉ የባሕርይ አምላክ በሆነውና ተማላጅ በሆነው አምላክ ላይ የማይገባ ነገር ይናገራሉ። እኛ ግን አማላጅነት የፍጡር ሥራ እንጂ የፈጣሪ ሥራ አለመሆኑን እየገለጽን፤ እንዲሁም በሐዲስ ኪዳንም ከተጠቀሱት የቅዱሳንን አማላጅነት አጠር መጠን ባለ ሁኔታ እንገልጻለን።

ሀ/ “እናንተን የሚቀበል እኔን ይቀበላል፤ ነቢይን በነብይ ስም የሚቀበል የነብይን ዋጋ ይወስዳል፤ ጸድቅንም በጸድቅ ስም የሚቀበል የጸድቁን ዋጋ ይወስዳል። ማንም ከእነዚህ ከታናናኾቹ ለአንድ ቀዝቃዛ ጽዋ ውሃ ብቻ በደቀ መዝሙር ስም የሚያ

ጠጣ እውነት አላችኋለሁ ዋጋው አይጠፋበትም” ማቴዎስ 10፡40—42።

ለ/ የያዕቆብ መልእክት ምዕ. 5 ቁ. 14—19 የቅዱሳን ጸሎት በሥራዎች እጅግ ታላቅ ኃይል እንደምታደርግ ይገልጻል። እንዲሁም የካህናት ፀሎት (አማላጅነት) ከሥጋ ደጃና ከኃጢአት ደጃ እንደሚፈውስ ይገልጻል።

ሐ/ የማቴዎስ ወንጌል 15፡21—28 ባለው ላይ የሐዋርያትን አማላጅነት ያሳያል። ጌታ ከነናዊት የሆነችው ሴት “ጌታ ሆይ ማረኝ ልጄን ጋኔን ከፋኛ ይዞታል” ብላ ስትመህ ምንም መልስ አልመለሰላትም ነበር። ደቀ መዛሙርቱ ቀርበው “በኋላችን ትመሃለችና አስናብታት” እያሉ ሲለምኑት “ከእርስዋ ጋር የቃል ምልልስ ሲያደርግ ተገደለች። የሴትየዋ እምነት ብቻ አይደለም ልጅዋን ከደጃው ሲያስፈውስላት የቻለው፣ የሐዋርያትም አማላጅነት እንጂ።

በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ እግዚአብሔር ለወዳጆቹ ቃል ኪዳን እንደገባ የሚገልጽ አለ። ለምሳሌ መዝሙር 88 (89)፤3 “ከመረጥሁት ጋር ቃል ኪዳኔን አደረግሁ” በሌላ በኩል በመጽሐፈ ነህምያ 1፡4—7 “... አቤቱ የሰማይ አምላክ ሆኖ ለሚወዱህና ትእዛህን ለሚያደርጉ ቃል ኪዳንንና ምሕረትን የምትጠብቅ... ” እያለ እግዚአብሔር ለወዳጆቹ የገባውን ቃል ኪዳን እንደማያጥፍ ያስረዳናል።

እንዲያውም ባይገርማችሁ ቅዱሳን የፀጋ አግልክት ይባላሉ። ይህም ማለት እግዚአብሔር እርሱ የሚሠራውን ሥራ ሁሉ እነሱ እንዲሠሩ አድርጉ ሾሙዋቸዋል። እግዚአብሔር ድንቅ ሥራ እንደሚያደርግ ሁሉ እነሱም ድንቅ ሥራ እንዲሠሩ አድርጉአቸዋል። ይህንንም በመጽሐፍ ቅዱስ ማስረጃነት አስደግፈን ማቅረብ እንችላለን።

— ዘፀአት 7፡1 “እግዚአብሔር ሙሴን አለው፡ እይ እኔ ለፈርአን አምላክ አድርጌ ሃለሁ፡ ወንድምህም እርን ነብይ ይሆንልሃል” ይህ ማለት እግዚአብሔር ሙሴ ታላላቅ ድንቅ ተአምራትን ያደርግ ዘንድ ከአማላጅነት አልፎ የአምላክነትን ሚና ይጫወት ዘንድ የጸጋ አምላክ ሆኖ መሾሙን የሚያስገነዝብን ነው።

— መዝሙር 81 (82)፡1-8 “እግዚአብሔር በአግልክት ማገበር ቆመ፡ በአግልክትም መካከል ይፈርዳል፡... እኔ ግን አግልክት ናችሁ ሁላችሁም የልዑል ልጆች ናችሁ ነገር ግን እንደ ሰው

ትምታላችሁ፡ ከአለቆችም እንደ እንዲ ትወድቃላችሁ አልሁ።” እንግዲህ እኔ አማልክት ናችሁ አልሁ ብሎ የአምላክነትን ሥልጣን የሰጠው ለነግን ነው፤ ለትዱሳን አይደለምን? ይህንን ልናብል እንችልም፡ ቃሉም ሊሻር እንደግይታል “እኔ አማልክት ናችሁ አልሁ ተብሎ በሕጋችሁ የተጻፈ አይደለምን? መጽሐፉ ሊሻር አይችልምና እነዚያን የእግዚአብሔር ቃል የመጣላቸውን አማልክት ካላቸው...” የሐንሰ ወንጌል 10፡34 ብሎ የትዱሳንን ዘላለማዊ አማላጅነት ያረጋግጥልናል። እንግዲህ በዚያን ጊዜ ሁሉም በእግረ አጋንንት እየተጠቀጠቀ ጽድቃችን እንደ መጣ፤ ገምጫርቅ ሆኑ ይሉ በነበረበት ወቅት የፀጋ አምላክነት ከተሰጣቸው፡ ዛሬ በክርስቶስ ካላ ከግንበረ መላእክት ከተጨመሩ በኋላ “እኛ በክርስቶስ ፈንታ ክርስቶስን መሰለን እንደ ክርስቶስ እንለምናለን” 2ኛ ቆሮ. 5፡20 ለማለት የበቁት የሐዲስ ኪዳን ጽድቃችን ምን ያህል አይከብሩ? እነሱም የፀጋ አማልክት ይባላሉ። ለማለትም የሚያገዳቸው ምንም ነገር የለም” እውነት እውነት እላችኋለሁ በእኔ የሚያምን እኔ የማደርገውን ሥራ እርሱ ደግሞ ያደርጋል፤ ከዚህም የሚበልጥ ያደርጋል ዮሐ. ወን. 14፡12 እንግዲህ የትዱሳን አማላጅነት ብርቅ ድንቅ ሆኖ በመጽሐፍ ቅዱስ ያልሰፈረ ነው ተብሎ የሚነገረው ለምንድን ነው? እርሱ ጌታ እኔ ካደረግኩት የበለጠ ያደርጋሉ ብሎ እየመሰከረ = እሱ የአራት ቀን ሬሣ አልፋዋልን እነግ፡ እነትዱስ ጊዮርጊስ ደግሞ ከሞቱ ዘለግ ያለ ጊዜ የሆናቸውን መታን በክርስቶስ ስም እስ ነሱ = አይችሉም እንዳንል ራሱ ባለቤቱ ከእኔ የበለጠ ያደርጋሉ ብሎ አስረድቶናል።

እንዲያውም ይድነቃቸውና ቅዱሳን እንኳን ማማለድ ይፈርዳሉ። ሁሉንም ነገር ለማድረግ ይችላሉ፤ የሚሳናቸው ነገር የለም “የሰናፍጭ ቅንጣት ታክል እምነት ቢኖራችሁ ይህን ተራራ ከዚህ ወደዚያ እለፍ ብቅሉት ያልፋል የሚሳናችሁም ነገር የለም” ማቴ. 17፡19 አያማልዱም፤ የእኛን ጉዳይ ሊያስፈጽሙ አይችሉም ከተባሉ የጌታ ቃል ተፈጻሚነቱ ምኑ ላይ ነው፤ ጌታ ደግሞ የእውነት አምላክ ነው። ውሸቱን ሁሉንም አፈጽሞላችኋለሁ ብሎ ኋላ አልፈጽምም አይልም። ጌታ በማቴ. 5፡14 “እኔ የዓለም ብርሃን ነኝ” ብሏል። በየሐንሰ ወንጌል 9፡12 ላይ ደግሞ ሐዋርያት “የዓለም ብርሃን ናችሁ ተብለዋል፤ አማልደው ከጌታ ጋር ካላገናኙን የዓለም ብርሃንነታቸው ምኑ ላይ ነው፤

እንኳን ለክርስቶስ ወንጌል የታመኑት እስከ ፍጻሜ ሕይወታቸው ለቃሉ ምስክር የሆኑት ሰማዕታት፤ ሐዋርያት፤ ጽድቃን ተርተው፤ ጌታ በዚህች ምድር ላይ በሥጋ ይመላለስ በነበረበት ጊዜ ብዙ ሰዎች

ሌሎችን አማልደው ድህነት ሥጋ ለሰጥተዋቸዋል። ለባት ለልጁ በመለመጥ፤ እናት ለልጅዋ በመለመጥ ዘመድ ለዘመዱ በማማለድ፤ ብዙዎች ከጌታ ዘንድ ለወገናቸው ፈውስ ለሰጥተዋል። መጽሐፍ ቅዱስ አሁንም ይህን ለመመስከር ዝግጁ ነው።

ወደ ቅፍርናሆም በገባ ጊዜ የመቶ አለቃ ወደ እርሱ ቀርቦ “ጌታ ሆይ ብላቴናይ ሽባ ሆኖ እጅግ እየተሰቃየ በቤት ተኝቶ ብኛል” ብሎ ለመነው። ሊያሱስም “እኔ መጥቼ እፈውስ ዋለሁ አለው፤ የመቶ አለቃውም መልሶ፤ ጌታ ሆይ በቤቴ ጣራ በታች ልትገባ አይገባኝም፤ ነገር ግን በቃልህ እዛዝ እንጂ፤ ብላቴ ናይም ይፈውሳል። ሊያሱስም ሰዎቶ ተደነቃና ልተክተሉት እንዲህ አለ፡ “እንዲህ ያለ ትልቅ እምነት አላገኘሁም” ማቴዎስ 8፡10።

— እነሆም በአልጋ የተኛ ሽባ ወደ እርሱ አመጡ፤ ሊያሱስም እምነታቸውን አይቶ ሽባውን “እንተ ልጅ አይዛህ ታጠላችሁ ተሰረ የችልህ” አለው።... ተነሳ አልጋህን ተሸክመህ ወደ ቤትህ ሂድ አለው፤ ማቴዎስ 9፡26።

— ይህንንም ሲነግራቸው አንድ መኮንን መጥቶ፤ ልጄ አሁን ሞተች ነገር ግን መጥተህ እጅህን ጫንባት በሕይወትም ትኖራለች” እያለ ሰንደለት ማቴዎስ 9፡18።

— ወደ ሕዝቡም ሲደርሱ አንድ ሰው ቀረበና ተንበርክኮ “ጌታ ሆይ ልጄን ግርልኝ በጨረቃ እየተነሳበት ከፋኛ ይሰቃያልና ብዙ ጊዜ በእሣት ብዙ ጊዜም በውሃ ይወድቃልና ወደ ደቀመዛ መርቅህም አመጣሁት፤ ሲፈውሱትም አቃታቸው አለው፤ ማቴ 17፡14።

— እነሆም ከነናዊት ሴት ከዚያ አገር ወጥታ ጌታ ሆይ የዳዊት ልጅ ማረኝ፤ ልጄን ጋኔን ከፋኛ ይዞአታል፤ ብላ ሞሽች። እርሱ ግን አንዳችም አልመለሰላትም፤ ደቀመዛመርቱም ቀርበው “በኋላችን ትመሃለችና አሰናብታት” እያሉ ለመነት፤ እርሱም መልሶ “ከእሥራኤል ቤት ለጠፋት በጉች በቀር አልተላከሁም” አለ። እርሷ ግን ወጥታ “ጌታ ሆይ እርዳኝ” እያለች ሰንደች ለት፤ እርሱ ግን መልሶ “የልጄችን ይዞ ለቡችሎች መጣል አይገባም” አለ፤ እርሱም “አምን ጌታ ሆይ ቡችሎችም እኮ ከጌቶቻቸው ማዕድ የወደቀውን ፍርፋሪ ይበላሉ” አለች። በዚህን ጊዜ ሊያሱስ “አንቺ ሴት እምነትሽ ታላቅ ነው፤ እንደ ወደድሽ ይሁንልሽ” አላት። ልጅዋም ከዚያች ሰዓት ጀምሮ ዓነች ማቴዎስ 15፡22 — 29

- አራት ሰዎችም የተሸከሙትን ሽባ አመጡት ፡ ስለሕዝቡም ብዛት ወደእርሱ ማትረብ ቢያትታቸው እርሱ ያለበትን የቤቱን ጣራ አነሱ ፡ ቀጥለውም ሽባው የተኖበትን አልጋ አወረዱ ኢየሱስም እምነታቸውን አይቶ ሽባውን “ አንተ ልጅ ኃጢአትህ ተሰረየችልህ ” አለው ማርቆስ 2 ፡ 3 ።
- ኢየሱስም ደግሞ ወደ ማዶ ከተሻገረ በኋላ . . . ኢያሌርስ የተባለ ከምኩራብ አለቆች አንዱ መጣ ፡ ባየውም ጊዜ በእግሩ ላይ ወደቀና “ ታናሽቱ ልጄ ልትሞት ቀርባለችና እንድትደገና በሕይወት እንድትኖር እጅህን ጫንባት ” ብሎ አጥብቆ ለመነው ፡ ማር. 5 ፡ 22
- ታናሽቱ ልጅዋ ርኩስ መንፈስ ያደረባት አንዲት ሴት ስለእርሱ ስምታ መጣችና በእግሩ ላይ ተደፋች ፡ . . . ከልጅዋም ጋሪን ያወጣለት ዘንድ ለመነቸው . . . ስለዚህ ቃልሽ ሂጂ ጋሪኑ ከልጅሽ ወጥቶአል ። አላት ። ወደቢቷም ሂጂ ጋሪኑ ወጥቶ ልጅዋም በአልጋ ላይ ተኝታ አገኘች ማርቆስ 7 ፡ 25 — 29
- ወደ ቤተ ሳይዳም መጡ ። ዕውርም አመጡለት ፡ እንዲዳስሰውም ለመነት ፡ ዕውሩንም እጁን ይዞ ከመንደር ውጭ አወጣው ፡ በዓይኑም ተፍቶበት እጁንም ጭናበት አንፃች ታያለህን ፤ ብሎ ጠየቀው ፡ አሻቅቦም ሰዎች እንደ ዛፍ ሲመላለሱ አያለሁ አለ ። ማር. 8 ፡ 22 — 23 ።
- ከሕዝቡ አንዱ መልሶ መምህር ሆይ ዲዳ መንፈስ ያደረበትን ልጄን ወደ አንተ አምጥቼአለሁ ፡ በያዘውም ስፋራ ሁሉ ይጥለዋል ። አረፋም ይደፍቃል ፡ ጥርሱንም ያፋጫል ፡ ያደርቃልም ፡ እንዲያወጡለትም ለደቀመዛሙርትህ ነገርኳቸው ፡ አልቻሉም አለው ፡ ማር. 7 ፡ 17 ።
- እነሆም አንድ ሽባ በአልጋ ተሸክመው አመጡ ፡ አግብተውም በፊቱ ሊያኖሩት ይች ነበር ፡ ስለሕዝቡም ብዛት እንዴት አድርገው እንዲያገቡት ሲያትታቸው ወደሰገነቱ ወጡ ፡ የጣራውንም ጡብ አሳልፈው በመካከል በኢየሱስ ፊት ከአልጋው አወረዱት እምነታቸውንም አይቶ “ አንተ ሰው ኃጢአትህ ተሰረየችልህ ” አለው ፡ ሉቃስ 5 ፡ 18 — 20 ።
- እነሆም ከሕዝቡ አንድ ሰው እንዲህ እያለ ሙሽ “ መምህር ሆይ ለእኔ ያለኝ አንድ ልጅ ነውና ልጄን እንድትደገልኝ እለምን ሃለሁ ” ሉቃስ 5 ፡ 18 ።

- አንድ የመቶ አለቃም ነበረ ፡ የሚወደው ባሪያው ታዋ ሊሞት ቀርቦ ነበር ። ስለኢየሱስም በሰማ ጊዜ የአይሁድን ሽማግሌዎች ወደ እርሱ ላከና መጥቶ ባሪያውን እንዲያድን ለመነው ሉቃስ 7 ፡ 2 ።
- እርሱም ኢየሱስ ከይሁዳ ወደ ገሊላ እንደመጣ ሰምቶ ልጁ ሊሞት ስላለው ወደ እርሱ ሄዳ ፡ ወርዶም እንዲፈውስለት ለመነው ፡ ዮሐ. 4 ፡ 46 ።
- ማርታ ኢየሱስ እንደመጣ በሰማች ጊዜ ልትቀበለው መጣች ፡ ማርያም ግን በቤት ተቀምጣ ነበር ። ማርታም ኢየሱስን “ ጌታ ሆይ አንተ በዚህ ኖረህ ብትሆን ወንድሜ ባልሞተ ነበር ፡ አሁንም ከእግዚአብሔር የምትለምነውን ሁሉ እግዚአብሔር እንዲሰጥህ አውቃለሁ ” አለችው ። ኢየሱስም “ ወንድምሽ ይነሳል አላት ፡ ዮሐ. 11 ፡ 21—24 ።
- በኢየሱስ ጣቢታ የሚሉአት አንዲት ደቀ መዝሙር ነበረች ፡ ትርጓሜው ዶርቃ ማለት ነው ። እርሷም መልካም ነገር የሞላበት ምጽዋትም የምታደርግ ነበረች ። በዚያም ወራት ታመመችና ሞተች ፡ አጥበውም በሰገነት አኖሩአት ። ልዳ ለኢየሱስ ቅርብ ናትና ደቀ መዛሙርት ዲጥሮስ በዚያ እንዳለ ሰምተው ወደ እነርሱ ከመምጣት እንዳይዘገይ እየለመኑ ሁለት ሰዎች ወደ እርሱ ላኩ ። “ . . . ጣቢታ ሆይ ተነሽ ” አላት ፡ እርሷምም እድኖችዋን ከፈተች ። ዲጥሮስንም ባየች ጊዜ ተቀመጠች ፡ ዮሐ. 9 ፡ 36—40 ።
- አሳሳቾች ማወናበድ ልማዳቸው ነውና ቀደም ተብሎ የተጠቀሰውን የሚመስል ብዙ ማስረጃዎች ከመጽሐፍ ቅዱስ ሲገኝ ባቸው ከሀይታቸውን ቀየር አድርገው ቅዱሳን በምድር ላይ በሕይወት ሥጋ እያሉ ያማልዱ ነበር ። ከሞቱ በኋላ ግን አያማልዱም ይላሉ ። ግን ምልጃ በአጸደ ነፍስ ማለት ቅዱሳን ከዚህች ዓለም ወደ እዚያችኛዋ በሞት ከተላለፉም ። በኋላ ማማለድ እንደሚችሉ አሁንም በቅዱስ መጽሐፍ የተረጋገጠ ነው ።
- በመሠረቱ ይህንን ለማወቅ አስቀድሞ የሰውን ተፈጥሮ መርምሮ ማወቅ ያስፈልጋል ። ከአራቱ ባሕርያት ለተፈጠረ ሥጋ የሚያንቀሳቅሱት ደማዊት ነፍስና ነባቢት ነፍስ አሉት ። በአጸደ ሥጋ ማለ ደማዊት ነፍስ የምትሰለጥንበት ስለሆነ በሥራው ሁሉ እንስሳትን መስሎ እንዲኖር በአጸደ ነፍስም ዓለሙ ዓለሙ መላእክት ስለሆነ በአካለ ነፍስ መላእክትን መስሎ ይኖራል ። ይህንንም ጌታ ሲገልጽ “ በሰማይ

እግዚአብሔርን እንደሚያገለግሉ መላእክት ይሆናሉ ” ብሎአል ፡ ማቴዎስ 22 ፡ 27 — 30 ።

ከትንሣኤ አስቀድሞ ያለውም ዘመን በዓለም ሥጋም ቢሆን በዓለም ነፍስም ቢሆን የሥራ ዘመን ነው እንጂ የዕረፍት ጊዜ አይደለም ። ይህንንም ቅዱስ ጳውሎስ ሲገልጽ “መላእክት ሁሉ ረቂቃን ሲሆኑ የዘላለምን ሕይወት ይወርሱ ዘንድ ስላላቸው ለተልእኮ ይላካሉ ” ብሏል ፡ ስብራውያን 1 ፡ 14 ።

ስለዚህ ጊዜው የሥራ ጊዜ ስለሆነ ዓለሙም ሥራ የሚሠራበት ዓለም ስለሆነ መላእክትና ጸድቃን እንድንት ሆነው በዓለሙ ነፍስ በእጽዱ ሥጋ ላሉት ለበጉዎቹ ይጸልዩላቸዋል ። (ያግልጻላቸዋል) በክፉዎች ይጸልዩላቸዋል ።

ማገረጃ ፡ የዋሐንስ ራዕይ 6 ፡ 9 - 11 “ አምስተኛውን ቁልፍ በከፈተ ጊዜ ከመሰዊያው በታች ሕጉን ስለጠበቁ ስለ እግዚአብሔር ቃል የሞቱትን ሰዎች ነፍስ አየሁ ፡ እነሱም እውነተኛ የባሕርይ እምላክ እቤቱ ደግኝንን በግፍ ያፈሰሱትን ሰዎች በምድር ከሚኖሩ ሰዎች ለይተህ አትበቀላቸውምን አትፈርድባቸውምን ? እስከመቼ ድረስ ትታገላቸዋለህ ? እያሉ በታላቅ ድምጽ ጮሁ ፡ ለእያንዳንዳቸውም ብሩህ ብሩህ ልብስ ሰጥተው እንደ እነርሱ በሰማዕትነት ይዋቱ ዘንድ ያላቸው ወንድሞቻቸው ምዕመናን በሰማዕትነት እስኪፈጽሙ ድረስ ይታገሉ ዘንድ ትንሽ ቆዩ እሏቸው ። ”

ይህ የሚያሳየን ከሞት በኋላ መጸለይ እንደሚቻል አይደለምን ? በክፉዎቹ ላይ ከጸለዩባቸው ለበጉዎቹ ደግሞ እንደሚጸልዩላቸው የታመነ ነው ። መናገር አይችሉም የሚሆነውን አያውቁምና ፡ ከሞቱ በኋላ አያማልዱም ማለት ግን “ እኔያሕያዋን የእነአብርሃም የነይበሐቅ አምላክ ነኝ እንጂ የምውሀን አምላክ አይደለሁም ” ማርቆስ 12፡26 ፡ ያለውን አለማስታወስ ነው ። አብርሃምና ይስሃቅ ከሞቱ በኋላ አይደል እንዴ ስለአብርሃም ፡ ስለ ይስሃቅ ብለህ እያሉ እነሙሴ ይለምኑት የነበረው የሞቱትን ባለማሎቹን ቃል ኪዳን በሕይወት ሥጋ እያሉ ብቻ ነው የምጠብቀው መቼ አላቸው ፤ እንዲያውም በሠሩት የጽድቅ ሥራ ሕያዋን እንጂ ምውሃን አለመሆናቸውን ገለጸ እንጂ ።

በአጸደ ነፍስ መተዋወቅ መነጋገር መጸለይ እንደሚቻል አሁንም ባለቤቱ ራሱ በሉቃስ 16 ፡ 19—31 ባለው ላይ ግልጽ አድርጉ አስታውቆናል ። ሀብታሙ ሰው አብርሃምን ማረኝ ማለቱ ምንን ያመለክተናል ? የአብርሃምን የአማላጅነት ሥልጣን መቀበል አይደል ? አብር

ሃምስ ሀብታሙን ሰውቱ አላነጋገረውም ? በአብርሃም አማላጅነትስ የሚያምኑትን ሰዎች መላእክት በአብርሃም እቅፍ እንደሚያኖሩአቸው ይገልጽ የለም ? ።

በ2ኛ ነገሥት 13 ፡ 20 ላይ ኤልሳ ከሞተ በኋላ ነፍስ የተለየው አጥንቱ የአንድ ምውት ሬሣ እንዳስነሳ መጽሐፍ ቅዱስ ይናገራል ። ቅዱሳን እንኳን በነፍስ በሥጋቸው ፡ እንኳን አማልደው ፡ መትን ያስነሳሉ ። እንግዲያው የኤልሣ አጥንቱ መት ካስነሳ በአማላጅ ነቱ ተማምነን ከጋጢአት ሞት እግዚአብሔር እንዲያድነን ጸልይለን ። ቁማልደን ብንለው ይህን ወደ እግዚአብሔር አቅርቦ እያስደርግልን ይሆን ? እንመን ያለምንም ጥርጥር እንድናለን ። ይህ ጸጋ ለኤልሣ ብቻ የተሰጠ ሳይሆን ኤልሳዕን ለሙሴ ቅዱሳን ሁሉ የተሰጠ ጸጋ ነው ።

ቅዱሳን እንኳን መለመንና ማስያረግ ቀርቶ በዓለሙ ላይ ሁሉ እንዲፈርዱ ጌታ እንዲህ ሲል ይናገራል ፡ “ እውነት እሳችኋለሁ እናንተስ የተከተላችሁኝ በዳግመኛ ልደት የሰው ልጅ በክብሩ ዙፋን በሚቀመጥ በት ጊዜ እናንተ ደግሞ በአሥራ ሁለቱ የአሥራኤል ነገድ ልትፈርዱ በአሥራ ሁለት ዙፋን ትቀመጣላችሁ ” ማቴዎስ 19 ፡ 28 — 29 ።

እንግዲህ ምን እንላለን ፡ ባለቤቱ ራሱ ፈራጅ ሲያደርጋቸው ፡ እኛ አይሆንም ፍጡራን ናቸው ስለሆነም በፍጡር ላይ ሊፈርዱ አይችሉም ልንል መብት አለን ? እንችልም ። እግዚአብሔር ያከበረውን ማንም ሊያዋርድ አይችልም ።

ቅዱስ ጳውሎስ ይህንን የጌታ አማናዊ ቃል መሠረት በማድረግ “ ቅዱሳን በዓለም ላይ እንዲፈርዱ አታውቁምን ” ይለናል ፡ 1ኛ ቆሮንቶስ 6 ፡ 2 ። ጌታ መፍረድ ሰጥቶአቸው ከፍርድ ያነሰውን ግማላድ ከለከላቸውን ? አይደለም ። እነሆ ዛሬ ቅዱሳን በእግዚአብሔር አገር በደስታ አሉ ። በምድር ላይ እንደወርቅ በእሳት ተፈትነው አልፈዋልና እነሆ ቅዱሳን ዛሬ ስለእኛ ወደ አምላካቸውና አምላካችን ሌት ተቀን ይጮሃሉ ። የጽድቅ ሥራቸው የመጨረሻ ውጤት አፈር ትቢያ ሆኖ መቅረት እንዳልሆነ እናምናለንና አማልዱን ፡ እርዱን ፡ ተራዱን ፡ ባላጋራችን ዲያብሎስ እንደ ተራብ አንበሳ አፋን ከፍቶ ሊውጠን እየተንቆራጠጠ ነው ። ዲያብሎስ ብዙ ሠራዊቶችን አሰማርቶ ከእንዲቱ ሃይማኖት ሊያስወጣን ነው ፡ ከጎኖችን ሆኖችሁ አስተምሩን ፡ ምሩን እንላቸዋለን ። በክብሩ ዙፋን ዙሪያ የቆማችሁ ቅዱሳን ስለእኛ ወደ ሃያሉ ፈጣሪያችን አማልዱ አሚን ! ! !

ምዕራፍ I

ታቦት ፡ ጽላት

የሰው ልጆች ተጨባጭ የሆነ ፡ ሕሊናቸው የሚያርፍበት ቁጣዊ ነገር መፈለግ እግዚአብሔር መንፈሱንና ክብሩን በሚታዩና በሚገኙበት ነገሮች ላይ እንዲገልጽ አድርጎታል ። እግዚአብሔርን በማምለክ ከመላው ዓለም ቀደምትነት ያላቸው እስራኤላውያኖች እግዚአብሔር ቃል በቃል እያነጋገራቸው ታላላቅ ተዓምራት እየሠራ መኖሩን ቢያልጽላቸውም እነሱ ግን ሌሎች ባሉትን አማልክትን ከማምለክ ወደ ኋላ አላሉም ነበር ። ከእብሪታቸው የተነሣ በቃል ብቻ የሚያነጋግሩን አምላክ አንኻም የምናያቸው በመሃከላችን የሚመላለሱ አማልክትን ስሩልን እያሉ መሪዎቻቸውን ያስቸግሩ እንደነበርና ጣላታትም ሠርተው ከግብጽ ባርነት ያወጣቸውን በአማልክት መካከል እንዳንተ ማን አለ ? ብለው የመሰከሩለት አምላካቸውን በጣላት ለውጠው የሠሩላቸውን ጣላታት አምላኮቻችን ናችሁ አሉ ።

በዚህ የተነሣ እግዚአብሔር ከምድረ ግብፅ ወጥተው ማርና ወተት ታረሟቸው ወደምትባለው ተስፋይቱ ምድር ከንፃፃን ለመግባት በጉዞ ላይ እያሉ በሙሴ አማካይነት የቃል ኪዳንና የመታዘዝ ምልክት የሚሆኑ አሥር ሕግጋትና ትእዛዛት የተጻፈባቸው ሁለት ጽላቶች ሰጠው ። ለጽላቱም ማስቀመጫ የሚሆን ታቦት ከግራር እንጂ እንዲሰራ በእግዚአብሔር ታዘዘ ይህንንም አደረገ ። ለታቦቱም ማደሪያ ቤተመቅደስን ስሎምን ሠራ ይህን ሁሉ በተራ እንመለከታለን ።

— ጽላት ከእግዚአብሔር ስለመሰጠቱ

ሀ. እሪት ዘጸአት 24 ፡ 12 “ እግዚአብሔርም ሙሴን ወደ እኔ ወደ ተራራው ውጣ በዚያም ሁን እነርሱን ታስተምር ዘንድ እኔ የጸፍሁት ትእዛዝ ከከበረ ድንጊያ የተሠራ ጽላት እስጥሃለሁ አለው እንግዲህ ጽላት ጣላት ነው ከተባለ ጣላትን ለመጀመሪያ ጊዜ የቀረጸው እግዚአብሔር ነው ማለታቸው አይደለምን ? ታዲያ ከዚህ የበለጠ ከሀደት ከየት ይገኛል ።

ለ. ዘጸአት 31 : 18 “እግዚአብሔርም ከሙሴ ጋር በሲና ተራራ የተናገረውን በፈጸመ ጊዜ በእግዚአብሔር ጣት የተጻፈባቸው ክክበረ ድንጊያ የተሰሩ ሁለቱን የምስክር ጽላቶች ሰጠው ።” እግዚአብሔር እስጥሃለሁ ብሎም አልቀረ ለሙሴ ሰጠው ።

ሐ. ዘጸአት 32 : 15 — 17 “ሙሴም ተመለሰ ሁለቱንም የምሥክር ጽላቶች በእጅ ይዞ ከተራራው ወረደ ጽላቶቹም የእግዚአብሔር ሥራ ነበሩ፤ ጽሕፈቱም በጽላቶቹ ላይ የተቀረጸባቸው የእግዚአብሔር ጽሕፈት ነበር” ። ጽላት የእግዚአብሔር እንጂ የሰይጣን ገንዘብ አለመሆኑን ሲያስረዳን ጽላቶችም የእግዚአብሔር ሥራዎች ነበሩ ይለናል ። ሙሴ ከእግዚአብሔር የተቀበለውን ጽላት ይዞ ወደ እስራኤል ዘንድ ሲወርድ እስራኤል የጥጁ ምሥል አቁመው ለእሱ ሲሰግዱ ተመለከታቸው ። ከንዴቱ የተነሣ በእጁ የያዘውን የእንቁ ጽላት በጥጁው ሥእል ላይ ወረወረበት ጣላቱም ደቀቀ ጽላቱም ተሰበረ ። ይህንን በመጥቀስ ለሙሴ የተሰጠው ጽላት ተሰብሯል እና ሌላ ጽላት አልሰጠውምና ከዚያ በኋላ ቀርቷል የሚሉ አሉ ይህ ግን የእነሱ ክህደት እንጂ እግዚአብሔር እንደፈተኞቹ ያሉ ጽላት እንዲሰሩ አይታል ። ከታች የምንጠቅሳቸው ጥቅሶች ማስረጃዎች ናቸው ።

ሀ. ዘጸአት 34 : 1 “እግዚአብሔርም ሙሴን አለው ሁለት ጽላቶች እንደፈተኞቹ አድርገህ ጥረብ በሰበርካቸው በፊተኞቹ ጽላቶች የነበሩትን እጽፍባቸዋለሁ”

ለ. ዘጸአት 10 : 1 — 5 “በዚያን ጊዜ እግዚአብሔር እንደፈተኞቹ ያሉትን ሁለት የአብነበረድ ጽላቶች ጠርበህ ወደ እኔ ወደ ተራራው ውጣ” አለ እንግዲህ ከላይ የተጠቀሱት ማስረጃዎች የሰጠሁህን ጽላት ሰብረሃልና ከእንግዲህ ጽላት አያስፈልግህም የሚል ሃሳብ የያዙ ሆነው ተገኝተዋል? አያችሁ በውሸተኞች ግብዝነት የተሰጠውን የአጋንትን ትምህርት አታዳምጡ ያለው ጳውሎስ ለዚህ ነው ።

ታላቅ ማለት ትርጓሜው ማደሪያ ሲሆን ነገር ግን ለማደሪያ ነት ብቻ ሳይሆን መታያም መግለጫም ነበር ። ንጉሥ በዙፋን እንዲገኝ፣ እንዲገለጥ ታላቅ የእስራኤል አምላክ መግለጫ ነው። ባጠቃላይ ታላቅ በብሉይ ኪዳን እግዚአብሔር ለምሕረት ለሕዝቡ በሚገልጥበት ጊዜ ዙፋኑ ነው ።

ታላቅ የጽላት ማደሪያነት

ሀ. ዘጸአት 10 : 1 — 5 “... ለአንተም የእንጨት ታላቅ ሥራ ከግራር እንጨትም ታላቅን... ሠራ ጽላቶችንም በሠራውት ታላቅ ውስጥ አደረግኳቸው እግዚአብሔርም እንዳዘዘ በዚያ ሞሪ” ታዲያ ታላቅን የሰይጣን መመለኪያ ጣላት አድርገው የሚያዩ ሰዎች ምን ያህል እንደተሳሳቱ ተረድተውት ይሆን? በእግዚአብሔር ትእዛዝ የተሰራውን ታላቅ ማንዳሽክ እግዚአብሔርን መናቅ ማዋረድ ነው ። እነዚህን ጥቅሶች ልብ ብለህ ተመልከታቸው ። ዘጸ 25 : 10 — 40፣ ዘጸአት 37 : 1 — 29 ዘጸ 26 : 31 — 37

አንዳንድ ሰዎች ክርስቲያኖች ቤተ ክርስቲያንን ሲሳለሙ የቤተ ክርስቲያንን ደጅ በእጃቸው እያሻሹ ፈታቸውን ሰውነታቸውን ሲተባበሉ ሲያዩ፣ ይሣለቁባቸዋል ። ከመጽሐፍ ቅዱስም የወጡናቸው እያሉ ይተቻሉ ይልቁንም መጽሐፍ ቅዱስን ያላነበቡና ያላወቁ እነሱ ሆነው እናገኛቸዋለን ዘጸአት 30 : 22 — 38 ያለውን ስንመለከት እግዚአብሔር ለሙሴ ከተለያዩ ጥሩ ሽታና መዓዛ ካላቸው ነገሮች ቅዱስ ቅባት እንዲሰራ አዘዘው በዚያም ከመገናኘት ድንኳን ጀምሮ በውስጡ የሚገኙትን ነዋየ ቅዱሳት እንዲቀባና እንዲቀድስ ነገረው፣ እነሱንም የነካ ቅዱስ እንዲሆን እግዚአብሔር በማይቃበል ቃሉ ተናገረ ይህም ስርዓት ለትውልድ እንዲተላለፍና እንደማይደረግ ተናገረ ።

እንግዲህ በቅብአ ሚሮን የተቀደሰውን ቤተ ክርስቲያን ማሻሻት መሣም የሚቀድስ መሆኑን አውቀን አደረግንው እንጂ ባለማወቅ አላደረግንውም ።

ስለ ቤተ መቅደስ

ለጽላት ማደሪያ የሚሆን ታላቅ እንደተሰራ ሁሉ ቤተ መቅደስ ደግሞ ለታላቁ ማደሪያ ይሆን ዘንድ ተሰረ ። በመጀመሪያ የመገናኛ ድንኳን ነበረ ይኸውም ፡—

በእራት ዘፀአት 33 : 9 — 11 ባለው የተጠቀሰው ነው ። ቀጥሎም ስለሞን ታላቁን ቤተ መቅደስ ሠራ 1ኛ ነገሥት 8 : 1 — 66 ቤተ መቅደስ ሠርቶ እንደጨረሰ ወደ እግዚአብሔር ጸለየ እግዚአብሔር ለዘላለም የሚኖርበት ማደሪያ ቤት መሰራቱን ተናገረ እጆቹን ወደ ሰማይ ዘርግቶ እንዲህም አለ ። በፍጹም ልባቸው በፊትህ ለሚሄዱ ባሪያዎችህ ቃል ኪዳንንና ምህረት የምትጠብቅ ብሎ

ቃል ኪዳን ጠባቂነቱን ተናገረ ። እንዲሁም የእግዚአብሔር ዓይኖች በቤተመቅደስ እንደሆነ ስሙም በቤተመቅደስ እንዲመሰገን ። ሕዝቡ ሁሉ በዚህ ቤተመቅደስ የሚጸልዩትን ጸሎት እንዲቀበል በቤተ መቅደስ መጥተው ስለሃገር ስለግል ሕይወታቸው የሚያቀርቡትን ጸሎት እንዲሰማቸው ቃል አስገባው ። እግዚአብሔርም በ1ኛ ነገሥት 9 ፡ 1 — 9 ባለው ላይ ስለሞን ለጠየቀው ሁሉ የእሸታ መልስ መስጠቱን እናነባለን ።

ለታቦት ሊደረግ የሚገባ ክብር

ታቦት የእግዚአብሔር የክብሩ መግለጫ ዙፋን እንደሆነ ሁሉ ይከበር ዘንድ ግድ ነው ይህንንም በመጽሐፍ ቅዱስ ማስረጃነት እናያለን ።

— መጽሐፈ ሣሙኤል ቀዳማዊ 4 ፡ 5 “ የእግዚአብሔር የቃል ኪዳን ታቦት ወደ ሰፈር በገባ ጊዜ እስራኤል ሁሉ ታላቅ እልልታ አደረገ ” ምዕመናን ታቦት በሚወጣ ጊዜ እልልታ የሚያቀርቡት የሚያጠብቁበት ይህን መሰረት አድርገው ነው ።

— መጽሐፈ ሣሙኤል ክልዕ 6 ፡ 16 — 23 ዳዊት ለታቦተ ጽዮን የሚገባውን ክብር ሲያቀርብ ሚልኮል እንደናቸው (እንደ ዛሬዎቹ መናፍቃን) እግዚአብሔር በሚልኮል ትዕቢት ተቆጥቶ ሚልኮልን ራሱን እንዳደረጋት ይገልጻል ።

— ዘጸአት 3 ፡ 5 “ ወደዚህ አትቅረብ አንተ የቆምክባት ሥፍራ የተቀደሰች መሬት ናትና ጫማህን ከእግርህ አውልቅ ” ምዕመናን ቤተመቅደስ የተቀደሰች ስፍራ መሆንዋን ያምና ሉና ወደ ተቀደሰችው ቤተ ክርስቲያን ሲገቡ ጫማቸውን እውልቀው ነው ለሙሴ የተሰጠው ትዕዛዝ ምዕመናንን ሁሉ ይመለከታልና ።

— መጽሐፈ ዮሐንስ 5 ፡ 15 “ አንተ የቆምክባት ስፍራ የተቀደሰች ናትና ጫማህን ከእግርህ አውልቅ ” ሥጋውና ደሙ ከሚሠዋበት ስሙ ከሚጠራበት ከቤተ ክርስቲያን የበለጠ ቅዱስ ስፍራ በምድር ላይ የት ይገኝ ይሆን ? ስለዚህ ክርስቲያኖች ለኢየሱስ የተሰጠው ትእዛዝ እነሱንም እንደሚጠቀሙ ያውቃሉና ቤተ ክርስቲያን ሲገቡ ጫማቸውን ያውልቃሉ ። በዚህም ትዕዛዝ እግዚአብሔርን ረዳሚያች መሆናቸውን ይመሰክራሉ ።

— መጽሐፈ ዮሐንስ 3 ፡ 3 “ ሕዝቡን የአምላካችሁ የእግዚአብሔርን ቃል ኪዳን ታቦት ለዋውያን ካህናት ተሸከመውት ባያሞኑ ጊዜ ከስፍራችሁ ተነሥታችሁ ተከተሉት በእናንተና በታቦቱ ያለው ርቀት በስፍር ሁለት ሺህ ከንድ ያህል ይሁን በዚህ መንገድ በፊት አልሄዳችሁበትምና የምትሄዱበትን መንገድ እንድታውቁ ወደ ታቦቱ አትቅረቡ ብለው አዘዙ ”

ይህ ሁሉ ሥርዓት ዛሬም በጥንታዊት ሐዋርያዊት ቤተ ክርስቲያን ይጠበቃል ።

— ዘሌዋውያን 16 ፡ 2 “ እኔ በስርዮት መከደኛው ላይ በደመናው ውስጥ እታያለሁና እንዳይሞት በመጋረጃው ውስጥ በታቦቱ ላይ ወዳለው ወደ ስርዮቱ መከደኛው ወደ ተቀደሰው ስፍራ ሁል ጊዜ እንዳይገባ ለወንድምህ ለአርን ንገረው ” የእግዚአብሔርን ቤት እንደማንኛውም ቤት ያለምንም ዓላማ የምንወጣበት የምንገባበት የምንጨፍርበት አይደለምና ደግሞም ከጸሎት በስተቀር ዓለማዊ ድርጊቶች በፍጹም አይደረጉበትም ።

— ዘሌዋውያን 26 ፡ 1 “ እኔ እግዚአብሔር አምላካችሁ ነኝና ለእናንተ ጣላት አታድርጉ የተቀረጸም ምስል ወይም ሐውልት አታቁሙ ትሰግዳላትም ዘንድ በምድራችሁ ላይ የተቀረጸ ድንጊያ አታነሩ ። ሰንበታቲን ጠብቁ መቅደሴንም ፍሩ ”

የተቀረጸ ምስል የተባለው ሁሉ ታቦትን እንደማይመለከት ከላይ ያረጋገጥነው ነው ። መቅደሴንም ፍሩ ብሎ ቤተ ክርስቲያን ስንገባ እንኳን በመሬድ በመንቀጥቀጥ መሆን እንዳለበት ገለጸልን ።

ደግሞም ታቦትን ሊነኩ የሚገባቸው ካህናት ብቻ እንደሆኑ እግዚአብሔር በየዛትምሀርት ሰጥቶናል ። የዛ ሳይገባው የእግዚአብሔርን ታቦት ስለነካ እግዚአብሔር ቀሰፈው 1ኛ ሣሙኤል 6 ፡ 6 — 7 ተመልከት ። እኛም በድፍረት ሳይገባን የጌታን ታቦት ከነካን እንቀሰናለን ።

ይህ ሁሉ በብሉይ ኪዳን የነበረ ስርዓትና አምላካት ነው ። በሐዲስ ኪዳን ግን ቀርቷል የሚሉ አሉ ። ይህም ለግሰመሰል ሰውን ለማማት እንጂ በሐዲስ ኪዳንም ከላይ የጠቀስናቸው ሥርዓታት ክርስቲያናዊ ሕግና ሥርዓት ሆነው እናገኛቸዋለን ።

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ከሌሎች ክርስቲያን አገሮች በተለየ ሁኔታ የብሉይ ኪዳን ሥርዓትና ሕግ ወደ ክርስትና ሕግና ስርዓት ለውጣ ትጠቁምበታለች ። ይህም ሊሆን

የቻለው ከቤተ ይሁዳ ቀጥላ እግዚአብሔርን በመቀበል (በእምልኮት እግዚአብሔር ውስጥ በመግባት) ከሌሎች ሀገሮች ቀደምትነት ያላት ስለሆነ ነው ስለዚህ በብሉይ ኪዳን ሕግና ስርዓት አልፋለች ። ከብሉይ ኪዳን ሕግና ስርዓቶች ብዙዎችን የወሰደች ሲሆን ከእነዚህም ውስጥ አንዱ ጽላት ኪዳን ታቦት ሕግ ነው ።

አዲስ ቤተ ክርስቲያን በሚሰራበት ጊዜ ከዕድ ወይም ከእብነበረድ ተቀርጾ በላዩ የእግዚአብሔር ምስጢራዊ ስም (ሕቡዕ ስም) አልፋና አሜጋ ተጽፎ በኤዲስ ቅዱስ እጅ ተባርኮና ሚሮን ተቀብቶ በመንበሩ ይሠየማል ። በቅዳሴም ጊዜ ሕብስቱና ወይት ወደ ቤተ መቅደስ ሲገባ ቄሱ ሥርዓተ ቅዳሴውን የሚያከናውነው ገብስቱን ሥጋ መለኮት፣ ወይትን ደም መለኮት ወደ መሆን የሚለውጠው በዚህ በታቦቱ ላይ ነው ። ስለዚህ ከብሉይ ኪዳን ታቦት የሐዲስ ኪዳን ታቦት ለየት ያለ ነው ። ያ ምሳሌያዊ ሲሆን ይህ ግን አማካኝ ነው ።

የደብተራ አሪት ጽላት እግዚአብሔር በደመና ተከናንበው ሲገናኙ አርንን የሚያነጋግርበት ለእስራኤል ብቻ በረድኤት የሚገለጽበት ዙፋን ነበር የሐዲስ ኪዳን ታቦት ግን የአምላክ ሥጋና ደም የሚፈተትበት ሥጋዬን የበላ ደሜን የጠጣ የዘላለም ሕይወት አለው ። ሥጋዬን ብሉ ደሜን ጠጡ እያለ ያመኑትን ሁሉ የሚጠራበት የምሕረት መሰዊያ ነው ። ክብርና ስግደትም የማደረግለት ስለዚህ ነው ።

እግዚአብሔር ቤተመቅደስን ባርኮ በሐዲስ ኪዳን እንደሰጠ የሚያስረዱ የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅሶች ፡

— ማቴ. 5 : 17 “ እኔ ሕግንና ነቢያትን ለመሻር አልመጣሁም ለፈጽሞ እንጂ ” ባለው አምላካዊ ምስክርነት የአሪት ሕግን ትና ስርዓት ሁሉም አለመሻራቸውን ልንጠቅስ እንወዳለን ። የሻራቸውን ሰዋዊ ስርዓቶች ራሱ በቅዱስ ወንጌል ገልጿልናል ። ታቦት ግን ሕግ እግዚአብሔር እንጂ ሰው በፈቃዱ የመሰረተው ሕግ በላላሆነ አልተሻረም ምሳሌነቱ አማካኝ ሆነ እንጂ ።

ቅዱስ ጳውሎስ እንኳን አይሁድን ላለማደናገር ሥርዓተ አሪትን ሲፈጽም ይታይ ነበር ለምሳሌ በታናሽ እስያ ሲያስተምር በነበረበት ጊዜ ጢሞቴዎስ የተባለውን ወጣት ሊያስከትል ሲጠራው በዙሪያው ብዙ አይሁድ ስለነበሩ እነሱን ለማስደሰት ገዢ አስከትሎታል። የሐዋ. ሥራ 16 : 3 እሱም ራሱ ቅዱስ ጳውሎስ

በሕገ አሪት የተጻፈውን የብፅኦት ሥርዓት ያደርስ ነበር። ለምሳሌ በክንክራላስ ስለቱን ለማድረስ ራሱን መላጩቱ የሚታወስ ነው ። የሐዋርያት ሥራ 18 : 18 ይህም የአሪት ስርዓት መሆኑን ለማወቅ ብንሻ ዘጉ. 6 : 9 መመልከት ይቻላል ።

ጌታ ራሱ ቤተ መቅደስን አድሶ ባርኮ እንደሰጠን ሊያስረዳን በመቅደስ የሚገበያዩትን ሁሉ አስወጥቶ “ ቤቴ የጸሎት ቤት ትባላለች እናንተ ግን ያወንበዴዎች ዋሻ አደረጋችኋት ” ማቴ. 21 : 12 — 13 ብሏል የቤተ መቅደስ ማለፍ የተገለጸው ጌታ በመስቀል ላይ ሁሉ ነገር ተፈጸመ ብሎ በተናገረ ጊዜ ነው ያን ጊዜ የቤተ መቅደስ መጋረጃ ለሁለት መቅደዱ ከእንግዲህ ወዲህ ቤተመቅደስና በውስጡ ያለው ስርዓት እያስፈልግም ማለቱ ነው ሲሉም ይሰማሉ ።

በመሰረቱ ጌታ ተፈጸመ ያለው ነብያት ይወርዳል ይወላዳል ስለኋጠያታችንም ተላልፎ ይሰጣል እኛን ከሰይጣን ባርነት ነጻ ለማውጣት እንደ ወንበዴ ተቆጥሮ ይስቀላል ተብሎ የተነገረው የነቢያት ትንቢት ተፈጸመ ማለቱ ሲሆን የቤተ መቅደስ መጋረጃ ለሁለት መከፈሉም ጌታ በተሰቀለ ጊዜ ከታዩት ሰባት ተአምራት አንዱ ነው እንጂ አሁንም የቤተ መቅደስን ስርዓት ማለፍ የሚጠቁም አይደለም ። እንዲህም ቢሆን ኖሮ ጴጥሮስና የሐንስ በጸሎት ጊዜ ወደ ቤተ መቅደስ እንደ አሪት ስርዓት ሊጸልዩ ባልሄዱ ነበር፤ የሐዋርያት ሥራ 3 : 1 ። ጳውሎስም በ2ኛ ቆሮ. 6 : 16 “ ታቦትን በጣላት ቤት ውስጥ የሚያኖር ማን ነው ” ብሎ ተቆርቋሪነቱን ለእግዚአብሔር ታቦት ባላሣየ ነበር ።

— 1ኛ ጢሞ. 3 : 15 “ ... በእግዚአብሔር ማደሪያ ቤት መኖር እንዴት እንደሚገባ ታውቅ ዘንድ እጽፍለሃለሁ ቤተም የእውነት አምድና መሰረት የሕያው የእግዚአብሔር ቤተ ክርስቲያን ነው ” ።

እውን ጳውሎስ በቤተክርስቲያን እንኖር ዘንድ በጢሞቴዎስ ውክልና አሳወቀን ቤተመቅደስ በሐዲስ ኪዳን ቤተ ክርስቲያን ተብሏል ። ደግሞስ ስሎሞን በ1ኛ ነገሥት 18 : 13 ላይ እኔም ለዘላለም የምትኖርበት ማደሪያ ቤት በእውነት ሠራሁልህ እያለ እንዴት ተሸሯል ይባላል ። እግዚአብሔርም የሰሎሞንን ልመና ሲያጸድቅለት ” በፊቴ የጸለይኸውን ጸሎት ህንና ልመናህን ሰምቻለሁ ለዘላለም ስሜ በዚያ ያድር ዘንድ

ይህን የሠራሽውን ቤት ተደብሎ “ ዓይኖቼና ልቤም በዘመኑ ዑሉ በዚያ ይሆናሉ ” ። 1ኛ ነገሥት 7 : 3 ብሎ የለምን? ይህን ቃል ኪዳንን ሽሮ በሐዲስ ኪዳን ሕገ ለፊት እንዳለ ተሸሯል እንዴት ይባላል? = ይህ እግዚአብሔርን ግለጥሸት እይሆንም? = እርሱስ ከብርና ምስጋና ይገባውና የተናገረውን ቃሉን አያጥፍም = ዛሬም ቃሉን አከብሮ በቃሉ አለ = ቀድሶ የሰጠን ቤቱን ዛሬም እርሱ ይገኝበታል ።

— ዕብ. 7 : 1—14 የፈተኛይቱ ሥርዓት ከአሁኑ ሥርዓት ለየት ያለመሆኑ የብሉይ ኪዳን ሥርዓት ለአዲስ ኪዳን ስርዓት እንደ ምግብ እንደነበር = አሁን ግን በአግናዊ ሥርዓት ውስጥ መሆናችንን ይገልጻል = እንጂ የፈተኛው ሥርዓት ጭራሽ ተፍጽሞ አላለም ።

— ራእይ 11 : 1—17 “ እንኳን በምድር በሰማይም የኪዳን ታቦት እንዳለ ይነግረናል ።

ምዕራፍ 18

መስቀል

ከጌታ በፊት መስቀል የመቅዳ መግሪያ ነበር = ሰውን በመስቀል ላይ መስቀል የተጀመረው በፋርስ ነው = በፋርስ ሰዎች አምልኮት የመሬት አምላክ (እርሙዝድ) ይባላል = ወንጀለኛ በሀገራቸው ሲገኝ ቅጣቱን በመሬት የተቀበለ እንደሆነ አምላካቸው እንዳይረክስ ወንጀለኛውን ሁሉ በመስቀል ይሰቅሉት ነበር = ይህ አድራጉት እንደ ልማድ ሆኖ በሮማ ግዛት ሁሉ የተለመደ ሕግ ሆነ = በአሪትም ሥርዓት በመስቀል በስቅላት የሚቀጡ ርጉማንና ውጉዛን ነበሩ = ከጌታ በኋላ ግን የነጻነታችን አዋጅ የተነገረበት ሰላማዊ ዙፋን ስለሆነ ፡ ለክርስቲያኖች ሁሉ የነጻነትና የድል ምልክት ነው = ምክንያቱም ኢየሱስ ክርስቶስ ሰላምን ፡ እኩልነትን በመስቀሉ አድርጓልና = ይህ የመስቀል አማካኝና ምስጢራዊ ኃይል ቅዱስ ጳውሎስ እንዳለው ላመኑት ነው እንጂ ሳላመኑ አልደረሳቸውም = እንዲያውም መስቀልን ኃይለ እግዚአብሔር ነው ማለቱ ዋነኛ ይመስላቸዋል ። መስቀልን በመቅዳት የሚመለከቱት ብዙ ናቸው እርግጥ መስቀል ለሞትና ለእጋንንት መቅዳ ሆኗል ።

ጌታ የተሰቀለው በተመላቀለ እንጨት (በመስቀል) ላይ እንጂ ቀጥ ባለ እንጨት ላይ እንዳልሆነ

ጌታ ቀጥ ባለ እንጨት ላይ ነው የተሰቀለው የሚሉ ክፍሎች ለማስረጃነት ከሚያቀርቡ አቸው ጥቅሶች መካከል የሐዋ. ሥራ 5 : 30 እና 10 : 39 ያለውን ነው = በነዚህ ቦታዎች ኢየሱስ ክርስቶስ በእንጨት መስቀል መስቀሉን ይገልጻሉ እንጂ ቀጥ ባለ እንጨት ተሰቀለ አይሉም = በእንጨት መስቀል መስቀሉን እኛም እናምናለን = በብረት መስቀል ተሰቀለ ያለ የለም = ነገር ግን ጌታ በመስቀል ላይ መስቀሉን ቅዱሳት መጻሕፍት እንዲህ ሲሉ ያስረዳናል ።

— ቆላ. 1 : 20 “ ... በመስቀል ባፈሰሰው ደመም ሰላምን አይረገ” ይላል = ቀጥ ያለ እንጨት ከወፈረ ግንዲላ ወይም ግንድ ከቀጠነም በትር ወይም ዱላ ይባላል እንጂ መስቀል አይባልም ።

— ማቴ. 27 : 32 “ ስምዖንም መስቀሉን ይሸክም ዘንድ አስገደዱት ” መስቀያውን ቢል ኖሮ ቀጥ ያለ እንጨት ሊሆንም ይችላል ነበር ፡ ግን ለይቶ ቅርጹን ሲናገር መስቀሉን አለ ።

— ማርቆስ 15 : 29 — 30 “ ከመስቀል ወርደህ ራስህን አድን አሉ ” ከተስቀለክበት እንጨት ላይ አላሉትም ። አይሁድ የሰቀሉት በተመሳሳይ እንጨት ላይ ስለነበር ከመስቀል ወርደህ አሉት።

— ዮሐ. ወን. 19 : 17—19 “ መስቀሉንም ተሸክሞ . . . ” መስቀያውንም እንጨት ሳይሆን ያለው ፡ ለይቶ መስቀሉን ማለትን ልብ እንበል ።

— ዕብራ. 12 : 1 — 2 “ . . . እርሱ ነውርን ንቆ . . . በመስቀል ታግሶ . . . ” በመስቀያው እንጨት ሳይሆን ያለው ፡ በመስቀል ነው ።

— ኤፌ. 2 : 14 — 17 “ በመስቀል ላይ በመሞትም . . . ”

— ፊልሐ. 2 : 8 “ . . . ያውም በመስቀል ላይ ተሰቅሎ ” የተስቀቀለው ቀጥ ባለ እንጨት ላይ ሳይሆን በመስቀል ላይ መሆኑን ቁልጭ አድርጎ ያሳያል ።

— ገላ. 6 : 14 “ እኔ ግን ዓለም ለእኔ ከተስቀለበት እኔም ለዓለም ከተስቀልሁበት ከጌታችን ክሊዮሱስ ክርስቶስ መስቀል በቀር ሌላ የምመከባበት ነገር የለኝም ” ክሊዮሱስ ክርስቶስ መስቀል በቀር ሌላ መመኪያ የለኝም ማለቱ የክርስቲያኖች መመኪያ መስቀል መሆኑን መግለጹ አይደለምን ? ታዲያ ፀረ-መስቀሎች አባትህ ወይም አጎትህ የተገደለበትን ሽጉጥ ትወዳለህ ታከብረዋለህ ወይ ? እያሉ የማይሆን ምግሌ የሚመስሉት ለምን ይሆን የየዋሃንን ልቦና ለመስለብ ይሆን ? ጳውሎስ እንዲህ ይለናል “ ክርስቶስ በመስቀል ላይ ተሰቅሎ ሞተ የሚለው ቃል ለሚጠፉት ሰዎች እንደሞኝነት ይቆጠራል ። ለዳንነው ለእኛ ግን የእግዚአብሔር ኃይል ነው ” 1ኛ ቆሮ. 1 : 18 ። ጌታም ራሱ መስቀሉን ጥሎ ሳይሆን ያለው “ ሊከተለኝ የሚወድ ቢኖር ራሱን ይካድ፤ መስቀሉንም ተሸክሞ ይከተለኝ ” ማርቆስ 8 : 34 ።

የጥፋት ልጆች ግን ክርስቶስ ለግን እንደሞተና ይልቁንም ግን ም ሳያስገድደው በገዛ ፈቃዱ እንደተስቀለ መረዳቱ እንደ ሰማይ ርቆ ባቸው ፡ የማይሆን ምግሌ ሲመስሉ ይገኛሉ ። ጌታ አይሁድ ሊሰቅ

ሉት ስለረለጉና እርሱም ማምለጥ ስላልቻለ ለመስቀል የበቃ አድርገው ማቅረባቸው ከክርስቶስና እምነት የወጡና ተረፈ አይሁድ መሆናቸውን ይመሰክርባቸዋል ። እኛስ የባሕርይ አምላክ ኢየሱስ ክርስቶስ አዳምንና የአዳምን ልጆች ከግብርናቱ ዲያብሎስ (ከዲያብሎስ ባርነት) ነጻ ሊያወጣ በገዛ ፈቃዱ ንጽሕት ቅድስት ድንግል ከምትሆን ከእመቤታችን እንደተወለደና በመስቀልም በፈቃዱ ተሰቅሎ አዳምን ከነልጆቹ ነፃ እንዳወጣ እናምናለን ። ስለሆነም ራሱ ፈቅዶ ባደረገው ሞቱ እንመካለን ፡ ድህነትንም አግኝተንበታል እንጂ ፡ እንደ አባታችን ወይም እንደ ሌላ ዘመዳችን ሞት ሳይወድ በግዱ የተቀበለው አይደለም ። ደግሞስ የክርስቶስ ደም የፈሰሰበት መስቀል ቀርቶ እግሩ የረገጠው መሬት እንኳን ምን ያህል እንደከበረና ቅዱስ እንደ ተባለ አላነበበ ይሆን ? 2ኛ ዲጥ. 1 : 18 “ . . . በቅዱስ ተራራ ” ምሳሌያቸውም የማይመስል ስለሆነ በአላዋቂነታቸው ታዘበናቸው ከማለፍ ሌላ ምን ማድረግ እንችላለን ፡ መቼም አላዋቂን ለማግኘት እርቅ መሄድ አያስፈልግም ተብሏል ፡ በቅርቡ አውቃለሁ ብሎ ሲቀባጥር ይገኛልና ።

የመስቀል ጠላቶች ፡

1ኛ ፊልሐ. 3 : 17 — 21 “ . . . ብዙዎች ለክርስቶስ መስቀል ጠላቶች ሆነው ይመላለሳሉ ብዙ ጊዜ ስለእነርሱ አረጋችሁ አሁንም እንኳ እያለቀስሁ እላችኋለሁ ”

ለመስቀል መስገድ እንዲገባን

መዝሙር 131 (132) : 7 “ . . . እግሮቼ በሚቆሙበት ሥፍራ እንሰግዳለን ። ከሰድስት እስከ ዘጠኝ ሰዓት ድረስ የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ቅዱሳን እግሮቹ በመስቀል ላይ ተቸንክረው ውለዋል ።

ማጠቃለያ

በቤተ ክርስቲያኖችን የተለያዩ የመስቀል አይነቶች አሉ የወርቅ የብረት ፡ የእንጨት

የእንጨቱ መስቀል የተስቀለበት ስለሆነ ነው ። የብረት መስቀል አባቶቻችን የሚይዙበት ምክንያት በብረት መስቀል ተሰቀለ ማለት ሳይሆን እጁና እግሩን የተቸነከረበትን ነጉ የተወጋበትን የብረት ቸንካር ለማመልከት ነው ። የወርቅ መስቀል የሚይዙበት ደግሞ ወርቅ ንጹህ እንደሆነ ሁሉ በመስቀል ላይ የተስቀለው አምላካችንም ንጹሐ ባህርይ አምላክ እንደሆነ ለመግለጽ (ለማስረዳት) ነው ።

ሰግደት

ሰግደት በሁለት ይከፈላል እነዚህም የባሕርይና የፀጋ ተብለው ይከፈላሉ። የባሕርይ ወይም የአምልኮት፣ ለእግዚአብሔር ብቻ የሚቀርብ ሲሆን፣ ፈጥረኸኛል፣ ትዝሃናለህ ለወደፊትም ተስፋ መንግሥተ ሰግደን ታወርሰናለህ ብለን የምንሰግድለት ነው።

የፀጋ ወይም የአክብሮት፣ ለእመቤታችን ለቅዱሳን፣ ለጳጵቃን፣ ለመላእክት ሁሉ እግዚአብሔር መርመላችኋል፣ አክብሮትላችሁማል፣ እኛም እናከብራችኋለን ብለን የምናቀርበው ነው።

ለመላዕክት የፀጋ ሰግደት እንደሚገባ

— ዘፍ. 19 : 1-2 “ሁለቱም መላእክት በመሸ ጊዜ ወደ ሰዶም ገቡ። ሎጥም በሰዶም በር ተቀምጦ ነበር፤ ሎጥም ባያቸው ጊዜ ሊቀበላቸው ተነሣ፤ ፊትን ደፍቶ ወደ ምድር ሰገደ “ለመላእክት መስገድ ባይገባ ኖሮ ሎጥ ባልሰገደ ነበር። ሰው መስለውት ነው የሰገደው የሚሉ ካሉ፤ ለሰው ከተሰገደ ለመላእክት ለምን አይሰገድም? ደግሞስ ለወጣ ለገባ ሰው ሁሉ ይሰገዳል እንዴ? ያም ሆነ ይህ እኛም የሎጥን ፈለግ በመከተል ለመላእክት እንሰገዳለን።

— ዘተ. 22 : 31 “እግዚአብሔርም የበለጸገ ግዴናች ከፈተ፤ የእግዚአብሔርን መልአክ በመንገድ ላይ ቆሞ የተመዘዘም ሰይፍ በእጁ ይዞ አየ፤ ሰገደም በግንባሩም ተደፋ” ወደድንም ጠላንም የመላእክት ተፈጥሮአቸው ግለትም ከብራቸው በፊታቸው ቸለን እንድንቆም አያደርገንም። ወደን ባንሰግድም እንደ በልጻም ከከብራቸው ጽናት የተነሣ በእፍ ጢማችን ተደፍተን እንሰግዳለን። በግዴታ ከመስገድ በውዴታ ከብራቸውን በማወቅ መስገዱ ከእግዚአብሔርም ጥጋ ያሰጠናል፤ በእነርሱም ዘንድ ባለግልጽነትን እናገኛለን፤ በመከራችንም ጊዜ ይረዳናል።

— መጽሐፈ ኢያሱ 5 : 13 “... እርሱም አይደለሁም እኔ የእግዚአብሔር ሠራዊት አለቃ ሆኜ አሁን መጥቻልሁ አል፤ ኢያሱም

ወደ ምድር በግንባሩ ተደፍቶ ሰገደና ጌታዬ ለባሪያው የሚነግረው ምንድር ነው አለው።” “የምታመልኩትን ከአሁኑ ምረጡ እኔና ቤቴ ግን እግዚአብሔርን እናመልካለን” ያለው ኢያሱ ለመላእክት መስገድ ተገቢ ባይሆን ኖሮ ለመልአኩ ባልሰገደ ነበር ተገቢ መሆኑን ስለሚያውቅ ሰገደ። እንግዲህ ከኢያሱ የሚበልጥ በአሁኑ ዘመን ይኖር ይሆን?

— መጽ. ዜና መዋ. ቀዳማዊ 21 : 16 “ዳዊትም ዓይኖቹን አነሳ የእግዚአብሔርም መልአክ በምድርና በሰማይ መካከል ቆሞ የተመዘዘም ሰይፍ በእጁ ሆኖ ወደ ኢየሩሳሌም ተዘርግቶ እየ፣ ዳዊትም ሽግግሎቹም ማቅ ለብሰው በግንባራቸው ተደፉ” በግንባር መደፋት መስገድ አይደለም? እንግዲህ “እንደ ልቤ የሚሆኑኝ ዳዊትን አገኘሁ” ብሎ እግዚአብሔር እንኳን ለዳዊት መስክሮለታል። ለመልአክት መስገድ ተገቢ አለመሆኑን ቢያውቅ ኖሮ ለመልአኩ ባልሰገደ ነበር። ዳሩ ግን ትሁት ነውና ለእግዚአብሔር መልአክ መስገድ ተገቢ መሆኑን አውቆ ሰገደ። በዚህም እግዚአብሔር አልተቆጣውም።

— ትንቢተ ዳንኤል 8 : 15 “... ዳንኤል ለቅዱስ ገብርኤል በኩል ወንዝ መካከል ሰገዱል። ደንግጦ እንጂ ወደ አይደለም ሊሉ ይችላሉ። ዳሩ ግን በመደንገጥ የግይዝባውን ነገር ቢያደርገው ኖሮ በሁለተኛ ጊዜ ባናገረው ወቅት ተረጋግቶ ስለነበር ባልሰገደለትም ነበር። ዳሩ ግን ዳንኤል በመፍራት ሳይሆን በአክብሮት ነው ለቅዱስ ገብርኤል የሰገደለት። ለመልአክት መስገድ የግይዝባ ከሃይማኖት ውጭ ቢሆን ኖሮ ዳንኤልም ቀደም ብለን የጠቀስናቸው ሁሉ ባልሰገዱ ነበር። ዳንኤልም በአምልኮተ እግዚአብሔር ብቻ የተወሰነ መሆኑ የታወቀ ነው። በፍርሃት እግዚአብሔርን የሚያሳዝን ነገር አልሠራም። ዳርዮስን ፈርቶ ለጣለት አልሰገደምና። ለተራቡ አንበሳች እስኪጣል ድረስ በአምልኮተ እግዚአብሔር የተጠመደ መሆኑ ከማንኛችንም የተሰወረ አይደለም ከአክብሮት አንጻር ነው።

— መጽሐፍ መሳፍንት 13 : 20 ማኑሄና ሚስቱ ለመልአኩ ሰገደዋል

— የዮሐንስ ራዕይ 19 : 10 “በመልአኩ እግር ፊት ሰገድኩለት እሱ ግን አትሰገድልኝ ሁለታችንም የእግዚአብሔር ባሪያዎች ነንና ለእግዚአብሔር ሰገድ አለው” ይህን በመጥቀስ ለመልአክት መስገድ ተገቢ አይደለም የሚሉ

ከፍሎች አሉ። ዳሩ ግን የመልአኩን አባባል ካለመረዳት እንጂ ለመላእክት መስገድ ከሃይማኖት ውጭ ሆኖ የሐንስ ባለማወቅ የሰገደለት ሆኖ አይደለም ይህንን ግን እንዳንል የሰጋጁ የዮሐንስ ማንነት ያግደናል። የሐንስ ድንግላዊና የጌታ ሐዋርያ ከመሆኑም ሌላ ጌታ የሚወደው፣ በመንፈስ ቅዱስ የተቃኘ፣ ወንጌልን መልእክታትን የጻፈ፣ እንዲሁም የዓለምን ፍጻሜ በራእይ ያየ ነው። ይህን ያህል የጌታ ባለሟል የሆነ ቅዱስን ሰው ስለትንሸዋ ነገር ለመላእክት መስገድ ተገቢ አለመሆን አጥቶት በስሕተት ሰገደ ማለት የጻፋቸው ወንጌሎችም መልእክታትም ስሕተት አላቸው ማለት ነው። ይህ ማለት ግን ሰው እንደ እግዚአብሔር ፍጹም ነው ማለት አይደለም። እሱ በፍጹም እምነት ውስጥ ሳይሆን፣ እሱ ማን መመልክ እንዳለበት ሳያውቅ ለእኛ ማሳወቅ አይችልምና። ስለዚህ በስሕተት ሰገደ ማለት ከፍተኛ ስሕተት ነው። የሐንስ ለመልአኩ የአክብሮት ሰገደት ያቀረበው ለመላዕክት መስገድ ተገቢ መሆኑን ስላወቀ ነው። መልአኩም ደግሞ አትሰገድልኝ ማለቱ የዮሐንስን ክብርና ማዕረግ መግለጡ ነው። የሐንስ በክብሩ ከመልአኩ እኩል ሆኖ ነበርና። ሰገደት ደግሞ የበላይና የበታች መግለጫ ስለሆነ አንተኮ በክብር ከእኔ እኩል ነህ። ስለዚህ ለእኔ ልትሰገድ አይገባም ቢለውም የሐንስ ግን ከመስገድ ወደ ጌላ አላለም ትሁት ነውና። ይህንንም ለማረጋገጥ ከፈለግን ራእይ 22 : 8 — 7 እንመልከት። እንግዲህ የሐንስ ተሳስቶ ሰገደ ቢባል እንኳን ሁለት ጊዜ ይላባታል? የመጀመሪያው አንስ? እንግዲህ አባባሉ የትሕትና አባባል መሆኑ ግልጽ ነው።

ለቅዱሳን መስገድ ተገቢ ስለ መሆኑ

— መጽ. ሳሙኤል ቀዳማዊ 28 : 14 “ሳኦልም ሳሙኤል እንደሆነ አወቀ፣ በፊትም ተጉነበሰ፣ በምድርም ላይ እጅ ነሣ” “ሳኦል ሳሙኤልን በማክበር መስገዱን ልብ እንበል። ሳሙኤል ደግሞ ለምን ትሰገድልኝለህ ተገቢ አይደለም አላለውም።

— መጽሐ. ነገ. ካልፅ 2 : 15 “ከኢያሪኮም መጥተው በአንጻሩ የነበሩት የነቢያት ልጆች ባዩት ጊዜ የኤልያስ መንፈስ በኤልሣዕ ላይ አርፎአል አሉ። ሊገናኙትም መጥተው በፊቱ ወደ ምድር ተደፉ” “አያችሁ መንፈስ ቅዱስ ላደረባቸው በእግዚአብሔር ለተመረጡ ቅዱሳን አባቶች መስገድ ተገቢ መሆኑን የነቢያቶቹ ልጆች አውቀው እንደሰገዱ።

መጽ. ነገ. ቀዳ 19 : 7 “አብድሮም በመንገድ ሲሄድ እነሆ ኤልያስ ተገናኘው ፡ አብድሮም አወቀው ፡ በግንባሩም ተደፍቶ ጌታዬ ሆይ ፡ ኤልያስ አንተ ነህን ፤ አለው ። ኤልያስና ኤልያስን የመሰሉ ቅዱሳን በእግዚአብሔር የተመረጡ ስለሆኑ ያያቸው ሁሉ ይወዳቸው ያከብራቸው ዘንድ ይገደዳል ። መንፈሳዊ የሆነው ሰው አብድሮም የኤልያስን ቅድስና ያውቅ ነበርና በግንባሩ ተደፍቶ ሰገደለት ። መስገዱ ስሕተት ቢሆን ኖሮ ኤልያስ በዝምታ ባላለፈው ነበር ። ተሣስተህል ባለው ነበር ። ግን እኛ ለውጥ በተጨማሪም በሐዋ. ሥራ. 14 : 8—17 ላይ እንደተጠቀሰው ቅዱስ ጳውሎስና በርናባስ በልስጥራንና ደርቤን በተባሉት የሊቃእንያ ከተማዎችና አካባቢያቸው ወዳለው አገር ወን ጌልን ሲሰብኩ ቅዱስ ጳውሎስ በአካባቢው አንድ እግሩ የሰለለና ከእናቱም ማኅጸን ጀምሮ አንካሳ የሆነን በሽተኛ ሲፈውሰው ሕዝቡ ጳውሎስ ያደረገውን ባዩ ጊዜ አማልክት አድርገዋቸው ካህናቱ ጭምር ኮርማዎችን አምጥተው መስዋዕት ሊያቀርቡ ላቸው እንደተዘጋጁ በሰሙ ጊዜ ቅዱስ ጳውሎስና በርናባስ ልብ ላቸውን ቀድደው እየጮሁ ወደ ሕዝብ መካከል እንደሮጡ ይነግረናል ። እዚህ ላይ ታዲያ ጸድቃን ሰማእታትና ሐዋርያት ለእግዚአብሔር ብቻ መደረግ የሚገባውን የአምልኮ ክብር ሕዝቡ እንዲያቀርቡላቸው እንዳልፈለጉና እንዳልተቀበሉ እንረዳለን ። ሆኖም የፆጋ ስግደት ወይም የአክብሮት ስግደት ሲደረግላቸው ተቃውሞ አላቀረቡም ። ከዚህ የምንረዳው መከባበር ተገቢ መሆኑን ነው ።

ትን. ዳንኤል 2 : 46 “የዚያን ጊዜ ናቡከደነጾር በግንባሩ ተደፍቶ ለዳንኤል ሰገደለት” ንጉሡ ናቡከደነጾር እንኳን ለወጣቱ ለዳንኤል መስገዱ የእግዚአብሔር ኃይል በዳንኤል ላይ መኖሩን በማወቁ አይደለምን ?

መጽ. ሳሙኤል ካልዕ 1 : 1 - 2 “በሶስተኛው ቀን እነሆ ከሳኦል ሠፈር አንድ ሰው ልብሱን ቀድሶ በራሱም ላይ ትቢያ ነሰንለ ወጣ ፡ ወደ ዳዊትም በመጣ ጊዜ በግንባሩ ተደፍቶ እጅ ነሣ”

ዘፍጥ. 33 : 1 - 8 ታናሹ ለታላቁ መስገድ እንዲገባ ታናሹ ደግሞ ታላቁን ማክበር የሚገባው ስለሆነ ያዕቆብ ከሶርያ ሚስቶቹንና ልጆቹን ይዞ ተመልሶ ከወንድሙ ከኤሳው ጋር በተገናኘ ጊዜ እስከ ሰባት ጊዜ መላልሶ ከምድር እየወደቀ ለኤማው ሰገደለት ፡ ከእርሱም በኋላ ለያና ልጆቹም ባርቹም ሁሉ ለኤሳው ሰገዱለት

የሐዋ. ሥራ 10 : 25 “ኢፕሮስ በገባ ጊዜ ቀርጥለዎስ ተገናኝቶ ከእግሩ በታች ወደቀና ሰገደለት ፡ ኢፕሮስ ግን ተነሣ እኔ ራሴ ደግሞ ሰው ነኝ” ብሎ እስካሳው ቀርጥለዎስ ኢፕሮስን እክብሮ በሰገደለት ጊዜ ኢፕሮስ ግን በትሕትና ተው ተነስ ብሎ እንዳ ሰነሳው እናያለን ። ይህም ግለት መስገድህ ስሕተት ነው ግለቱ ሳይሆን አይገባኝም ብሎ ራሱን ዝቅ ማድረጉ ነው ።

የሐንስ ራዕይ : 3 : 9 “... እነሆ መጥተው በእግሮችህ ፊት ይሰግዱ ዘንድ...” እራሱ እግዚአብሔር ለመረጣቸው ቃሉን ለጠበቁትና ሰማዕት ሆነው ላለፉት ወዳጆቹ እንሰግድ ዘንድ ፈቃዱ ነው ።

መጽ. ነገሥት ካልዕ 4 : 8 “ገብታም በእግሩ አጠገብ ወደቀች ፡ በምድርም ላይ ተደፋች ፡ ልጅዋንም አንስታ ወጣች” በሕይወተ ሥጋ እያሉ እንደተሰገደላቸው ሁሉ በአጸደ ነፍስ መላእክት መስለው በሚኖሩበት ሥፍራም ይሰገድላቸዋል ። ለዚሁም ቅዱሳን ሕያዋን እንጂ ምውቃን አለመሆናቸውና ከሞቱ በኋላም እንደሚያግልጹ የቅዱሳን አማላጅነት በሚለው ንዑስ ርዕስ ሥር የተጠቀሰውን ይመልከቱ ።

ለቤተ ክርስቲያን ወይም ለታላቅ መስገድ ተገቢ ስለመሆኑ ታላቅ የእግዚአብሔር መንፈስ የሚያድርበትና ስመ እግዚአብሔር የተጸፈበት ስለሆነ ሊከበርና ሊሰገድለትም ይገባል ። ፈልጵሰዩስ 2 : 10 “ጉልበት ሁሉ ለክርስቶስ ስም ይንበርከክ” ብሏልና ።

አሪት ዘፀአት 33 : 10 “ሕዝቡም ሁሉ የዳመናው ዓምድ በድንኳንም ደጃፍ ሲቆም ያየው ነበር ። ሕዝቡም ሁሉ ተነስቶ እያንዳንዱ በድንኳኑ ደጃፍ ይሰግድ ነበር። በድንኳኑ ውስጥ የእግዚአብሔር ታላቅ ነበረች ፡ ሕዝቡም እግዚአብሔርን ከመውደዳቸው ማደሪያውንም ከማክበራቸው የተነሣ በድንኳኑ ደጃፍ ይሰግዱ ነበር ። ይህንን በማድረጋቸው ተመስገኑበት እንጂ አልተነቱ ቶበትም”

መጽ. ኢያሱ 7 : 6 “ኢያሱም ልብሱን ቀደደ ፡ እርሱና የእሥራኤልም ሽማግሌዎች በእግዚአብሔር ታላቅ ፊት እስከ ማታድረስ በግንባራቸው ተደፉ ፡ በራሳቸውም ላይ ትቢያ ነሰነሱ”

ፀሐይን ያቆመ ታላቁ የእግዚአብሔር ባለግል ኢያሱ በእግዚአብሔር ታቦት ፊት እስከ ማታ በግንባሩ ተደፍቶ መዋሉ ለጣኦት መስገዱ ይሆን?

— መጽ. ባሙኤል ካልዕ 12 : 20 “ ዳዊትም ከምድር ተነስቶ ታጠባ፡ ተቀባም፡ ልብሱንም ለወጠ፡ ወደ እግዚአብሔርም ቤት ገብቶ ሰገደ “ ለቤተክርስቲያን መስገዳችን ዳዊትን አብነት አድርገን መሆናችን መሆኑን ተቃዋሚዎች ይገንዘቡልን ።

— መዝሙር 5 : 7 “ እኔ ግን በምሕረትህ ብዛት ወደ ቤትህ እን ባለሁ፡ እኔን ብሎት ወደ ቅድስናህ መቅደስ እሰግዳለሁ “ክርቲያኖች እንደ ዳዊት እግዚአብሔርን በመፍራት ለቤቱ እንሰግዳለን እንጂ በጣኦት አምልኮ ልቦናችን ነዶ አይደለም ። ጣኦትም ምን እንደሆነ የምናውቅና እንኳን ልንሰግድለት ቀርቶ ቀናብለን በዓይናችን ልናየው የምንጸየፈው ነው ።

— መዝሙር 95 (96) : 9 “ በቅድስናው ሥፍራ ለእግዚአብሔር ሰገዱ ” የቅድስናው ሥፍራ ስሙ የሚጠራበት አምልኮቱ የሚፈጸምበት፡ ክቡር ሥጋው፡ ቅዱስ ደሙ የሚፈተትበት ቅድስት ቤት ክርስቲያን አይደለችምን?

— መዝሙር 131 (132) : 7 “ ወደ ማደሪያዎቹ እንገባለን፡ እግሮቹ በሚቆሙበት ሥፍራ እንሰግዳለን ” የእግዚአብሔር ማደሪያው ቤተ ክርስቲያን አይደለችምን? ታቦት ማለት ራሱ ማደሪያ ማለት አይደለም ወይ?

— መዝሙር 137 (138) : 2 “ በመላእክት ፊት እዘምራለሁ፡ ወደ ቅዱስ መቅደስህ እሰግዳለሁ ” መላእክት በቅጥረ ቤተ ክርስቲያን ዘወትር አይጠፋም ። ቤተ ክርስቲያንም የተቀደሰች የእግዚአብሔር መቅደስ ነች ። ስለዚህ የዳዊትን ፈለግ ተከትለን ክርስቲያኖች ለቤተ ክርስቲያን እንሰግዳለን፡ በቤተ ክርስቲያንም እግዚአብሔርን በመላእክት ዝማሬ (በያሬዳዊ ዜማ) እና መሰግለናን ።

— መዝሙር 28 (29) : 2 “ የሰሙን ክብር ለእግዚአብሔር አምላኩ በቅድስናው ሥፍራ ለእግዚአብሔር ሰገዱ “ በሚሰለስበት፡ በሚቀደስበት በቤተ ክርስቲያን እንሰግድ ዘንድ ክርስቲያናዊ ግዴታ ነው ።

— ትን. ሕዝ. 46 : 1 — 2 “ አለቃውም በስተውጭ ባለው በር በደጀ ሰላሙ መንገድ ገብቶ በበሩ መታን አጠገብ ይቆያል፡ ካህናቱም የእርሱን የሚቃጠለውን መስዋዕትና የደገገነቱን መስዋዕት ያቅርቡ፡ እርሱም በበሩ መድረክ ላይ ይሰገድ ” ለቤተ ክርስቲያን መስገድ አስፈላጊም፡ ክርስቲያናዊ ግዴታም ነው ይህን በትእቢት መንፈስ ያበጠ ልቦናችንን በትሕትና መደሻ ስብረን ለእግዚአብሔር በቅድስናው ሥፍራ ልንሰግድለት ይገባናል ። ለታቦት መስገድ ለእንጩት መስገድ ሳይሆን በላዩ ላይ ስለሰፈረው ስመ እግዚአብሔርና በውስጡ ስለሚያድረው መንፈስ እግዚአብሔር ነው ። ለቤተክርስቲያንም መስገዳችን ሰግንቡ ወይም ለቤቱ መስገዳችን አይደለም፤ በውስጡ ለሚመለከት እግዚአብሔርና በውስጡ በላሉት ቅዱሳን እንጂ ።

ቅዱሳን ሥዕላት

ሥዕል አምልኮተ እግዚአብሔርን በሚያውቁት በጥንት እሥራኤላውያን ዘንድና ድንጋይ ጠርበው እንዲሁ አለዝበው ጣለታትን በመሥራት በሚያመልኩ አሕዛብ ዘንድ የአምልኮት መግለጫ እንደነበረ ታሪክ የዘገበው እውነታ ነው። ይሁን እንጂ የአሕዛብ ቅርጽ ቅርጽ በእግዚአብሔር ዘንድ የተነቀቀ ቢሆንም በእሥራኤል ዘንድ የነበሩት ቅርጽ ቅርጾች ግን ከራሱ ከእግዚአብሔር የተፈቀዱ በመሆናቸው እንደ አሕዛብ ጣለታት የማይነቀቁ የእግዚአብሔር የአምልኮት መግለጫዎች ናቸው። ይህንንም በማስረጃ ለማስደገፍ ዘፀ. 25 : 19-20 መጽሐፍ ነገሥት ተዳማዊ 6 : 23—28 ሕዝቅኤል 9 : 3 መመልከት እንችላለን።

በዚህ (ከላይ በተጠቀሱት) ምዕራፍና ቁጥሮች ውስጥ እግዚአብሔር ራሱ ለመሥራት ሥዕል ኪሩብን እንዲሰራ እንዳዘዘው እናነባለን። ይህንንም መሠረት በማድረግ ዛሬም ሥዕል ኪሩብ በታቦተ ሕጉ ላይ ይላላል።

ስለ ሌሎች ቅዱሳት ሰዕላት ግን በቤተ ክርስቲያን የተጀመረበት ለየት ያለ ምክንያት አለው። የመጀመሪያዎቹ ክርስቲያኖች ትምህርታቸውን ያስፋፋት ዋሻ ፈልፍለው፣ ጉድጓድ ቆፍረው በዋሻ በፋርክታ ውስጥ ነው። በዚህ ዋሻ ውስጥ የመጽሐፍ ቅዱስን ታሪክ በሰዕላዊ መግለጫ እያስደገፉ ያስተምሩ ነበር። በተጨማሪም ስለ ሃይማኖታቸው ሲሉ በአላውያን ነገሥታት ሰይፍ የወደቁትን ሰማዕታት እስከነአማጂታቸው በሥዕል ለመታሰቢያነት ይቀርጹ ነበር። በዚህ አኳኑን ክርስቲያኖች እምነታቸውን የሚገልጹባቸውን ቅዱሳት ሰዕላትን በአክብሮት በመያዝ እስከ ስምንተኛው መቶ ክፍለ ዘመን መጀመሪያ ድረስ ከቆዩ በኋላ በሥዕል ምክንያት በሮምና በባዛንታይ ግዛት በሚኖሩ ክርስቲያኖች ዘንድ አለመግባባት ተፈጠረ። ለዚሁም አለመግባባት ዋናው ምክንያት እንዳንድ ክርስቲያኖች ሥዕል ከመውደዳቸው የተነሣ ሥዕሎችን እማልከት ናቸው እስከ ግለት ሲደርሱ (ኢኮኖላትሪያ)፣ ሌሎች ደግሞ ጸረ ሰዕል አጽም በመያዝ እንዲያውም

ሰዕላት መጥፋት አለባቸው በማለት ተነሱ (ኢኮኖሚያ) = በሁለቱ መካከል አለመግባባት ከመኖሩ የተነሳ ፀባቸው እየተካረረ መጣ = በመጨረሻ የሁለቱንም ክፍሎች ሃሳብ በሚጣጣም መልኩ ያቀረበ አንድ ጉባኤ በ784 ዓ.ም. ተደረገና ለሥዕል ክብርና ሰግዶት እንደ ሚገባ ቀናና ሠራ ።

ልብ ልንለውና ልናስተውለው የሚገባን አንድ እውነታ ቢኖር በሥዕል ፊት ቆሞ መጸለይ ከባለ ሥዕሉ ረድኤት በረከትና ምልጃ ለማግኘት ነው እንጂ ወረቀቱን ማከበራችን ወይም መለመናችን አይ ደለም። ለምሳሌ በጌታ ሰዕል ፊት መጸለያችን ለባለ ሰዕሉ ለጌታ መጸ ለያችን ነው እንጂ ለወረቀቱ አይደለም። ለሥዕል መስገድ፣ መሳም ለጣኦት መስገድና ጣኦትን እንደ መሳም አይቆጠርብንም። በሥዕሉ አማካይነት ለሥዕሉ ባለቤት ክብርና ፍቅርን መግለጻችን ነው። ይኸውም የቤተ ክርስቲያን ሕልውና ከታወቀበት ጊዜ ጀምሮ የነበረ ጥንታዊ ትውፊት ነው። በእምነት በፍቅር የሆነ ደግሞ ሕግም ባይሆን እንኳን ያጸድቃል እንጂ አያስከንንም።

“የተቀረጸ ምስል ለአንተ አታድርግ” ዘጸ. 20 : 4 የሚለውን በመጥቀስ ብዙዎች አነስተኛ የሆነ የመጽሐፍ ቅዱስ እውቀታቸውን በመጠቀም ይሄ ታሪክን ቅዱሳት ሰዕላትን፣ የጌታን መስቀል እንደ ሚመለከት አድርገው ሲያቀርቡ ይሰማል።

ይህ ግን የእነሱን መጽሐፍ ቅዱስ አለማወቅ የሚያሳየን እንጂ እነሱ እንደጠቀሱት ታሪክ፣ ሰዕላት፣ መስቀል፣ ጣኦታት ሆነው ለእ ነሱ አትሰገዱ፣ አታከብሯቸው፣ አምልኮታችሁንም በእነሱ አትግ ለጹ የሚል አይደለም።

በመሠረቱ ይህ ትዕዛዝ ታሪክን የማይመለከት ለመሆኑ የራሱ የእግዚአብሔር ቃል ምስክር ነው። “ታሪክን ከግራር እንጨት ሥራ” ብሎ ሙሴን ያዘዘው እራሱ ነው። ዘጸ. 10 : 1 — 5 እንግዲህ እግዚአብሔር የተቀረጸ ምስል አታድርግ ካለ በኋላ ታሪክን እንዲሰራ ማዘዙ ጣኦትን አምልኮ ግለቀ ይሆን? የራሱን ቃል በራሱ ቃል እንደ ሰው ያረርስ ይሆን? “ሎቱ ስብሐት” ለአምላካችን ከብር ምሥጋና ይግባውና የእኛን ፈጣሪ ቃሉን የማያጥፍ ቃል ኪዳን እንኳ ለልጅ ልጅ የሚወርድ ነው።

ዳሩ ግን ታሪክ የተቀረጸ ምስል ቢሆንም ራሱ እግዚአብሔር የሚ መለከበት የክብሩ መግለጫ ዙፋኑ ስለሆነ ጣኦት በሚለው ስም ፈጽሞ ሊጠራ አይችልም። ታሪክን ጣኦት ካልን እግዚአብሔርንም “በማ

መሳሰል እግዚአብሔር ይቅር ይበለንና” ሰይጣን ማድረጋችን ነው። ምክንያቱም በጣኦት ላይ የሚገለጽ ሰይጣን ነው።

መስቀልም ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ሰላምን ለሰው ልጆች ለማደል የተሰቀለበት፣ ክቡር ደሙ የፈሰሰበት፣ ቅዱስ ሥጋው የተቆረ ሰበት፣ እግሮቹ የተቸነከሩበት፣ በክቡር ደሙ የከበረ የጌታ ዙፋኑ ነው። መስቀልንም እንደ ጣኦት መውሰድ ከላይ የጠቀስነውን አመለ ካከት የያዘን ያስመስልብናል።

ታዲያ የተቀረጹ ምስል የተባሉት እነማን ናቸው? ቢባል “የእ ሕዛብ ጣኦታት፣ የብርና የወርቅ የሰው እጅ ሥራ ናቸው። እኛ አላ ቸው አይናገሩም፣ ዓይን አላቸው አያዩም፣ ጆሮ አላቸው አይሰሙም፣ እስትንፋስም በአፋቸው የለም፣ የሚሠሩአቸው ሁሉ የሚታመኑባቸ ውም ሁሉ እንደ እነርሱ ይሁኑ” መዝ. 134 (135) : 15 — 18።

ጣኦት የሚባሉት ቅዱስ ዳዊት የገለጻቸው አሕዛብ ይሠሩአ ቸው የነበሩት እነ ዳጉን፣ በአል፣ የመሳሰሉት ናቸው እንጂ እሥራኤ ላውያን አምልኮታቸውን ሲገልጹበት የነበረው ዳዊት እራሱ ሲያከ ብረው እርቃኑን እስኪቀር ድረስ ሲዘምርለት የነበረውን ታሪክ አለ መሆኑን ልብ በሉ።

“አባቶቻችሁ በወንዝ ማዶ ሳሉ ያመለኩአቸውን አማልክት ወይም በምድራቸው ያላችሁባቸውን የአምራውያንን አማልክት ታ መልኩ እንደሆነ የምታመልኩትን ዛሬ ምረጡ። እኔኛ ቤቱ ግን እግ ዚአብሔርን እናመልካለን፤ ኢያሱ 24 : 14 — 15።

ኢያሱ ጣኦትን ፈጽሞ የሚጠላ ለእሥራኤላውያንም ይህን አዳሙን በግልጽ ያሳወቀ አምልኮቱም በእግዚአብሔር ላይ የተመሰ ረተሆኖ ሳለ ዳሩ ግን እሱ ራሱ ከደብተራ አሪት ፊት (ከታሪክ) እስከ ሠርክ በግንባሩ ወድቆ በጾም በጸሎት መዋሉ ተዘግቧል። መጽሐፈ ኢያሱ 7 : 6 — 9። ይህም የሚያሳየን ታሪክ የእግዚአብሔር የክብሩ ዙፋን እንጂ ጣኦት አለመሆኑን ነው። በተጨማሪም የጣኦታትን ምን ነት ለማወቅ ከሰፈለገ ዘጸ. 30 : 17 — 18 ትን. ኢሳይያስ 44 : 9-20 መመልከት ይቻላል። ቅዱሳን ሰዕላት ሌሎችም የቤተ ክርስቲያን ነዋየ ቅዱሳት ሁሉ እግዚአብሔር የሚመለከባቸው ስለሆኑ በጣኦት ስም ሊጠሩ ፍጹም አይገባም።

እሥራኤልን ከምድረ ግብጽ እየመራ ያወጣ ታላቁ ነቢይ ሙሴ እሥራኤል በበደላቸው ምክንያት ከመጣባቸው መቅሰፍት እግዚአብ ሔር እንዲምራቸው ጠይቅልን ባሉት ጊዜና ወደ እግዚአብሔር ጸልዮ የምሕረት መልስ ባገኘ ጊዜ ምን ነበር ያደረገው? የነሐስ እባብ ሰርቶ

በምድረ በዳላይ ሰቀለው = በሽታው ብዙ ያልጉዳቸው ከየቦታቸው እየ
ወጡ ያን የተሰቀለ እባብ እያዩ እንዲድኑ፤ የባሰባቸውና የአልጋ ቁራኛ
ሆነው መነሳት የተማናቸው እርሱ በበትር ሲመታው ድምጹን ሰም
ተው እንዲድኑ ይህን እግዚአብሔር ነግሮት ስለነበረ፤ እንደ ታዘዘው
አደረገ = እንደተባለው የቻሉት የተሰቀለውን እባብ አይተው ጻኑ፤
ያልቻሉት የደወሉን ድምጽ ሰምተው ጻኑ፤ ዘኁል 21 : 8 =

እንግዲህ ስለዚህ ምን እንላለን? እግዚአብሔር በቃሉ ማዳን ሲቻ
ለው የነሐስ እባብ ሙሴ ሰርቶ ያንን እንዲያዩና እንዲፈውሉ ማድረጉ
ምሥጢሩ ምን ይሆን? የተቀረጸ ምስል ለእናንተ አታድርጉ ካላቸው
በኋላ ያሁሉ መቅሰፍትም ሊመጣባቸው የቻለው ከአምልኮተ እግዚ
አብሔር ወጥተው ወደ አምልኮተ ጣኦት በግዝንበላቸው ሆኖ ሳለ የእ
ባብ ምስል ሠርተው እንዲድኑ ማድረጉ በእውነት ይደንቃል =

ታዲያ ሙሴ በበረሃ ላይ የሰቀለው ያ እባብ ለብዙዎች መድኃኒት
ሥጋ ከሆናቸው ስለብዙዎችን ኃጢአት ተላልፎ በመስቀል ላይ የተ
ሰቀለው የመድኃኒታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ስነ ስቅለቱን ምን ያህል
አያድነን? ሙሴ የሰቀለው የእባብ ምስል ከደዌ ሥጋ እንጂ ከደዌ ነፍስ
አላዳናቸውም፤ የእኛ አምላክ ክርስቶስ ግን ሞተ - ነፍሱን ያጠፋልን
ከኃጢአት ባርነት ነጻ ያወጣን እውነተኛ ዘለዓለማዊ አምላክ ነው =
በስነ ስቅለቱ ብናምን ብርቁ ድንቁ ምኑ ላይ ነው? በጣኦት እመለ
ካችሁስ ያስብላል ወይ? በፍጹም! እኛስ አልተሳሳትንም እነሱ ግን
ፍጹም ስተዋልና ይመለሱ እንላለን =

ሙሴ በምድረ በዳ የሰቀለው የእባብ ምሥል የክርስቶስ ምሣሌ
መሆኑን ራሱ ጌታ በየሐንስ ወንጌል 3 : 12 ገልጾታል = ብርሃን ዓለም
ጸውሎስ “ክርስቶስ እንደተሰቀለ ሆኖ ተስሎላችሁ ነበረ? ለእው
ነት እንዳትታዘዙ አዚያ ያደረገባችሁ ማን ነው?” ገላ. 3 : 1 - 2
በግለት ስዕላት ምን ያህል የአምላኪውን አእምሮ ለአምልኮት ዝግጁ
እንደሚያደርጉት ገልጻልናል =

በሐዋርያትና በጸድቃን ስዕል ፊት ቆመን ምልጃ ጸሎት ማቅረ
ባችን ብዙዎችን ሲያስገርማቸው ይታያል = ጳጳ ግን ከሐዋርያት ሕይ
ወት የተለየ ለየት ያለ ሥርዓት አለመሆኑ በብዙ ማስረጃዎች ማሳየት
እንችላለን = ሐዋርያት በዘመናቸው ብዙ ሕውማንን በጥላቸው ይፈ
ውሱ እንደነበር በሐዋርያት ሥራ ተጽፎ እናነባለን = “ኢፕሮስ ሲያ
ልፍ ጥላውም ቢሆን ከእነርሱ አንዱን ይጋረድ ዘንድ ድውያንን ወደ
አደባባይ እውጥተው በአልጋና በወሰካ ያኖሩአቸው ነበር፤ ሁሉም ይፈ
ውሱ ነበር” ሐዋርያት ሥራ 5 : 15 =

በመሠረቱ እግዚአብሔር የሚገኘው በፍጹም ትሕትናና እም
ነት እንጂ በመራቀቅና በዕውቀት ብዛት አይደለም = እግዚአብሔር
የዓለም ጠቢባንን ሳይሆን በሰው ዘንድ ተንቀው እንደ ምናምንቲ ይቆ
ጠሩ የነበሩትን ሰዎች መረጠ እንጂ = አሁንም የእግዚአብሔር መን
ግሥት በፍጹም የዋህነት የምትወረስ መሆንዋን ራሱ ጌታ በማይታ
በል ቃሉ ተናግሯል =

ተመልከቱ የእነዚህን ሰዎች እምነት፤ ከእምነታቸው ጽናት
የተነሣ በኢፕሮስ ጥላ ብቻ ፈውስ እንደሚደረግ አምነው ድውያንን
ጥላው በሚያርፍበት መንገድ ላይ ማስተመጣቸው ታዲያ የእምነታ
ቸው መልስ ምን ሆነ? ፈውስን አላስጣቸውም? እንግዲህ እነሱ በኢ
ፕሮስ ጥላ ከተፈወሱ እኛም በኢፕሮስ ስዕል ፊት ቆመን ብንለምን የም
ንሻው አይደረግልንም ብላችሁ ትጠራጠራላችሁ? አዎን አቀራረባ
ችን በፐርፐር ከሆነ አይደረግልንም = ለሚጠራጠር ሰው ከጌታ ዘንድ
አንዳች አይደረግለትም ተብሎ ተጽፏልና = በፍጹም እምነት በሥ
ዕሉ ፊት ለሚማጸን ግን ይሆንለታል፤ ያሻውም ይፈጸምለታል = ከጥላ
ይልቅ ሥዕል ግልጽ አድርጎ የዚያን ሰው ማንነት ይገልጻልና፤ በይበ
ልጥም በእውነታነት ላይ የተመረኮዘ ነው =

የእምነት ውጤቱ መቼ ይህ ብቻ ሆነናትዳስ ጳውሎስ ራሱ ወደ ቤቱ
የሚገባው እራቁቱን ነበር = ይህም ሊሆን የቻለው በፍጹም እምነት
ውስጥ የነበሩ ምዕመናን ከአካሉ ጨርቅ እየቆረጡ በመውሰድ ሰድ
ውያን ላይ በመጣል ብዙዎች ከደዌያቸው ይፈወሱ ስለነበር ነው = ተጠ
ራጣሪዎች እስቲ ለተወሰነች ደረቃ ያህል አይነ ልቦናቸውን ከፈት
አድርገው በሰቂል ሕሊና ይህን ምሥጢር ያጤኑት = በጨርቅ መፈ
ወስ ከተቻለ በሥዕል መፈወስ ምን ያህል ይከብዳል? እነዚህ ሰዎች
በእምነት ብቻ ይህን አድርገው ድህነት ሥጋ ካገኙ እኛም የመጸሐፍት
ግስረጃነት እያለን በሥዕላት ፊት እግዚአብሔርን ብንማጸን ከጌታ
ዘንድ የፈለገነው ይደረግልናል = ከላይ የተጠቀሰው ግስረጃ የሐዋ
ሥራ 19 : 11 - 12 ያለውን ተመልከት =

አንዳንዶች የጌታና የእመቤታችን ሥዕል እውነተኛ የእነሱ ስዕል
ነው ወይ? በግለት በፐርፐር ግዕበል ሲዋዥቁ ይስተዋላሉ = ለእነ
ዚህ ተጠራጣሪዎችና ለሌሎችም የጌታችንና የእመቤታችን ስዕል ከየት
እንደተገኘ ታሪካዊ ግስረጃ ተርጓሟልና ያንን እኔም እዚህ ላይ እጠቅስ
የለሁ =

ለመጀመሪያ ጊዜ የጌታን ሥዕል የሳለው የሐንስ ወንጌላዊ ነው =
ከ14 - 37 ዓ.ም. ርምን ይገዛ የነበረው ጢባርዮስ ቄሣር ነው = ጌታም
የተሰቀለው በእሱ ዘመን መንግሥት ጊዜ ነው = ጢባርዮስ የሚወ

ደው አንድ ልጅ ነበረው ። እሱም ሞተበት ። በልጁ ሞት በጣም እዝና ራሳውን ሳያስቀብር ሰነበተ ፤ ከጥቂት ቀን በኋላ ጌታ በኢየሱስም ያደርገው የነበረውን ታምራት ያውቅ ስለነበር “ ከጢባርየስ ቁሣር ምድ ራዊ ንጉሥ የተላከች መልእክት ለጌታ ለኢየሱስ ክርስቶስ ንጉሠ ሰማይ ወምድር ትድረስ ” ብሎ ልጁን እንዲያስነሣለት የምልጃ የልመና ጽሑፍ ጽፎ መልእክቱን የያዘችውን ደብዳቤና የልጁን ራሣ ወስደው ጉልጉታ (የጌታ መቃብር) ላይ እንዲያናሳት ባለግሉቸን ላከ ። እነሱም ሄደው ደብዳቤዬትንና ራሣውን በጌታ መቃብር ላይ ሲያናሳት ራሳው አፈፍ ብሎ ተነስቷል ። ጢባርየስም ከደስታው ብዛት የተነሣ የጌታን ውለታ ለመክፈል የዚህንስ ሰው እናቱን አምጡልኝ ፤ እኔ ቋሚ ለጓሚ ፤ ሚስቴ ገረድ ደንገጠር ሆኜ አገለግላለሁ ብሎ እንደገና ሰው ቢልክ የደንገል ማርያም ክብር ሰማያዊ እንጂ ምድራዊ ስላልሆነ ተሰውራባቸው አላገጁትም ።

ጢባርየስ ግን ተስፋ እንዳይቆርጥ የሐንስ ወንጌላዊ በዕለት ዓርብ በመስቀሉ ላይ እንዳየው አድርጎ ከለሚያ አስታጥቆ ጌታን ስሉለታል የሐንስ ሥዕሉን ስሎ እንደጨረሰ “ አይሁድ በኢየሱስም እንደ ሰቀሉኝ አንተ ደግሞ ሁለተኛ ሰቀልከኝ ፤ ” የሚል ድምጽ ከሰዕሉ ወጥቶአል ፤ ይህም የሰዕሉን እውነተኛነት ለማረጋገጥ ነው ።

ሌላው የጌታ ሥዕል ምንጭ ሊላጠስ ለጢባርየስ ቁሣር ስለጌታና ስለእናቱ እመቤታችን የላከው ሥዓላዊ መግለጫ ነው ። ሊላጠስ ወደ ጢባርየስ ቁሣር የላከው መልዕክት እንደሚከተለው ነው ። “ ለጢባርየስ ቁሣር ሰላም ላንተ ይሁን ፤ ኢየሱስ ስለሚባለው ሰው ግርማዊነትህ ለማወቅ የጠየቅኸውን ለማሟላት ከዚህ የሚከተለውን እጽፍልሃለሁ ። ”

በዚህ እኔን እንደራሴህ አድርገህ በሾምኸኝ በፍልስጥኤም ምድር እጅግ በጣም የተለየ መልክና ሥልጣን ያለው አንድ ሰው ተነስቷል ። ታላቅ መምህርና ነቢይም ነው ይሉታል ። ደቀ መዛሙርቱ ግን የእግዚአብሔር ልጅ ነው ይላሉ ። ስሙ ኢየሱስ ይባላል እንደ እውነቱ ከሆነ ቁሣር ሆይ ይህ ኢየሱስ የተባለ ክርስቶስ በየጊዜው ድንቅ ድንቅ ተአምራትን ያደርጋል ። ሙታንን ያስነሣል ፤ ድውያንን ከማናቸውም ደዌና ሕመም ይፈውሳል ፤ ከዚህም ጋር ጥልቅና መገፈሣዊ በሆነ ትምህርቱ መላዋን ኢየሩሳሌም አስደንቋታል ፤ አቋሙ አካሉ ግርማ ያለውና መልኩም አንጸባራቂ ጸጋ የተሞላበት በመሆኑ ማናቸውም የሚያየው ሁሉ ይወደዋል ፤ ይፈራዋልም ። እንዳንድ ጊዜ ቀላ ያለው መልኩና መሐል ለመሐል ተከፍሎ የሚታየው ጽሕፈት የሚሰጠው ውበት ፍጹም ግምት የሌለው ነው ። የፊቱ ቅርጽ መልእካውያን ፤ አይናቸና የጥቁር

የኢየሱስ ፤ እውነተኛ ፤ መልክ ፤ ሥዕል ።

ይህ ፤ ሥዕል ፤ የተጣለው ፤ ጢባርየስ ፤ ንጉሠ ነገሥት ፤ በክብር ፤ ድንጋይ ፤ ላይ ፤ « ኢግራልድ » ፤ ከስቀረጸው ፤ ምስል ፤ ላይ ፤ ነው ። ይህም ፤ ቅርጽ ፤ የተሰጠ ፤ ገና ፤ ሴተ ፤ መንግሥት ፤ ሀብት ፤ ሁኖ ፤ ከቆየ ፤ በኋላ ፤ እ ፤ ኤ ፤ አ ፤ በገጃገጃ ፤ ግ ፤ ም ፤ በቀርኮች ፤ እጅ ፤ ወድቆ ፤ ስለነበረ ፤ ላግማዊ ፤ ባገኘደ ፤ የተባለው ፤ ሥልጣን ፤ በክርስቶስ ፤ ጦርነት ፤ ጊዜ ፤ ርዲ ፤ ላይ ፤ ወንድሙ ፤ ተማርኮ ፤ ታሰር ፤ ስለነበረ ፤ እሱን ፤ ለማስለቀቅ ፤ ለፓፓ ፤ ኢየሩሳሌም ፤ በምንተኛው ፤ ይህንን ፤ ቅርጽና ፤ እንዲሁም ፤ የክርስቶስ ፤ ጉን ፤ የተወጋበትን ፤ ቅዱስ ፤ ጦር ፤ ጋራ ፤ አብሮ ፤ የተሰጠ ፤ ነው ። በኢየሩሳሌም ፤ ላተነሣው ፤ ለዚህ ፤ እጅግ ፤ ጣዕም ፤ ላለው ፤ ሥዕል ፤ በአይወድ ፤ አገር ፤ ተጠባባቂ ፤ ገዢ ፤ የነበረው ፤ ፒ ፤ ሌንጉሎ ፤ ለዚህ ፤ ለጢባርየስ ፤ ንጉሠ ነገሥት ፤ በጸረው ፤ የታወቀው ፤ ታሪካዊ ፤ መልእክት ፤ የሰጠው ፤ ጽሑፋዊ ፤ አገላለጽ ፤ ዐይነተኛ ፤ ምስክር ፤ ነው ።

ይህ ፤ ቃል ፤ ከሥዕሉ ፤ ግርጌ ፤ ተጽፎ ፤ የሚገኘው ፤ የጣልያንኛው ፤ ትርጉም ፤ ነው ።

ወርቃማ ጠጉርቶም አወራረድ በሚሰጡት የተንጸባረቀ ውበት ማንም ሰው ቢሆን ለረጅም ጊዜ አተኩር ሊመለከተው አይችልም ። የሚመስለው እናቱን ነው ፤ እርሷ ደግሞ በዚህ ክፍለ ሀገር በማንም ላይ ያልታየ ውበትና የትሕትና መልክ ያላት ናት ። ቆራጥ ከባድና የሚያከራክሩ ንግግሮቻቸው በውስጣቸው የሚገኘው ፍጹም የሆነ የመንፈስ ልዕልናና የዕውቀት መጠናቸው ከታላላቅ አዋቂዎች ተብለው ከሚገመቱት ሰዎች እጅግ አድርጉ የራቀ የጠለቀ ምሥጢር አላቸው ፤ በተግባሩና በእዝናት ጊዜም በጣም ኃይለኛ ነው ። በማስተማርና በማበረታታት ጊዜ ደግሞ ትሑት ፣ ተወዳጅና ልብ የሚመስጥ ነው ። ራሱን ሳይከናከልና መጫሚያ ሳይጫማ በእግሩ ይሄዳል ። በሩቅ የሚያዩት አንጻንዶቹ ይስቁበታል ። ነገር ግን ወደፊት ሲቆሙና ሲቀርቡ በመንቀጥቀጥ ያደንቁታል ። ማንም ቢሆን ሲስቅ አየሁት የሚል የለም ። ነገር ግን ብዙዎች ሲያለቅስ አይተውታል ። የቀረቡት ሁሉ ብዙ ሥራና ፈውስ ማግኘታቸውን ይናገራሉ ። ነገር ግን ገዢና ተገዢ ሁሉም (ባባቱ ፊት) በእግዚአብሔር ፊት እኩል ናቸው ፤ ምንም ልዩነት የላቸውም ብሎ ስለሚያስተምር የግርማዊነትህ አጥፊ ሳይሆን አይቀርም በማለት ብዙ ሰዎች እየመጡ ይነገሩኛል ። ስለዚህ ጉዳይ ብታዝዝኝ ወዲያውኑ ትዕዛዝህ የሚፈጸም ይሆናል ። ጤና ሁን ፒ ሉንቱሌ ”

የቤተ ክርስቲያን ታሪክ ጸሐፊ አውሳብዮስ እንዲህ የሚል ታሪክ ጽፏል ። “ አብጋር ዑካማ የተባለው የዑር ንጉሥ በማይድ በሽታ ተይዞ ስለነበር ለጌታ ለኢየሱስ ክርስቶስ መልእክት ጽፎ ላከ መልእክቱን ይዞ የሄደው ሰው በአብጋር ቤተ መንግሥት የታወቀ ሰአሊ ሲሆን ፤ ደብዳቤው እንዲህ የሚል ነበር ፤ ” ስለአንተና ስለምታደርገውም ተአምራት እሰማለሁ ፤ ያንተ ማዳን እንደሌሎች ሥር ምስህ ቅጠል በጥሰህ አይደለም ። አንተ ያዳንሽው ተረፈ ደዌ የለበትም ፤ እንደ ሰማሁት ዕውራን እንዲያዩ ታደርጋለህ በሽተኞች ጉልበታቸው ቀን ተላቸው እንዲራመዱ ታደርጋለህ ፤ ልመጽንን ታነጽለህ ፤ ርኩሳን መናፍስትን ታሳድጻለህ ፤ በማይድን በሽታ የተያዙትንም በምሕረትህ ትፈውሳቸዋለህ ፤ ሙታንን ታነሣለህ ። ስለዚህ ወደኔ እንድትመጣና ከዚህ ከሚያስቃየኝ ደዌዬ እንድትገላግለኝ ለእኔም ምሕረት እንዲደርሰኝ ይህችን የልመና ደብዳቤ ጻፍሁልሁ ። አይሁድ በአንተ ላይ ከፋ ነገር እንዳለብኩና ከፋ ሊያደርጉበህም እንደከጀሉ እሰማለሁ ። ከተማዬ በጣም ትንሽ ናት ትነስ እንጂ በጣም ውብ ናት ። ለሁለታችን ትበቃናለች ፤ እባክህ ና ” የሚል ደብዳቤ ጽፎ ለጌታ ላከለት ፤ ጌታም የሚከተለውን መለሰለት ። “ አብጋር ሆይ ፤ ላታየኝ ስላመንህብኝ ብጽዕ ክቡር ነህ ፤ ስለእኔ ተጽፎአልና የሚያዩኝ እንዲንቁኝ ፤ የማያዩኝ ግን እንዲያምኑብኝ ። በኔ ያመኑ ሕያዋን ሁነው ይኖራሉ ። እኔም አስቀድሜ የመ

ፊህብትን ሥራ መፈጸም አሉብኝ፤ ከፈጸምሁም በኋላ ወደ ላከኝ እሄዳለሁ። ከሄድሁ በኋላ ከደዌህ እንዲፈውስህና ላንተና ለቤተ ሰዎችህም የሕይወትን ቃል እንዲያስተምሯቸው ከይቀ መዛመርቴ አንዱን እልክ ልሃለሁ፤ ከተማህም የተባረክች ትሆናለች፤ ወላጆች አይገዟችም” ብሎ መልሰ ላከለች።

ጌታ ካረገ በኋላ ከአሥራ ሁለት ሐዋርያት አንዱ ቶማስ ዕጣው በእስያ ስለነበር ከሰብአዊድኦች አንዱን ታዲያስን ወደ ዑር ላከው ታዲያስም እዚያ እንደ ደረሰ ለጊዜው ያረፈው ጥንት በፍልስጥኤም በሚያውቀው በአንድ አይሁዳዊ ቤት ነበር። ከዚያ ሆኖ በማስተማርና ተአምራት በማድረግ ጥቂት እንደቆየ በቤተ መንግሥትም ዜናው ተሰማ። ወዲያውም ተጠርቶ ወደ ቤተ መንግሥት ሄደ። ንጉሱና ታዲያስ ሲወያዩ ከቆዩ በኋላ በመጨረሻ ታዲያስ “ በጌታ በእያሱስ ክርስቶስ ስም እጄን አጭንብሃለሁ ” ብሎ እጁን ጫነበት። በዚህ ጊዜ አብጋር ከነበረበት ደዌ ሁል ተፈወሰ።

አብጋር ወደ ጌታ የላከው ሰው ሠዓሊ ስለነበር ወዲያው ጌታን ሲያይ ልቡ ስለተመሰጠ ሥዕሉን በንድፍ ለማስቀረት ፈለገ። ጌታን በሚያነጋግርበት ጊዜ ዓይኑን ጣል እያደረገ የጌታን ገጽ በወረቀት ነድፎት ነበር። ወደ ሀገሩ ሲመለስ ያንን ለአብጋር አሳየው። እሱም ሳየው ጊዜ በፍጹም እምነት ከመሬት ወድቆ ሰገደ፤ ያን ጊዜም ከደዌው ተፈወሰ የሚሉ ሌሎች የታሪክ ጸሐፍትም አሉ።

አውሳቢየስ ዘቲዋርያ ለጌታ ሥዕል ሌላ ምንጭ ያመለክተናል፤ እሱ እንደሚለው “ በወንጌል የታወቀው 12 ዓመት ሙሉ ደም ሲፈላት የነበረችውና በኋላም በጌታ ዘንድ ፈውስ ያገኘችው ሴት ለዚህ ውለታው ለጌታ የቅርጽ ሐውልት አሠርታለች ነበር ”።

የቢሮኒኪም ታሪክ ለጌታ ስዕል ጥሩ መነሻ ነው። ጌታ በዕለተ ዓርብ ደሙን እያንጠፈጠፈ መስቀሉን ተሸከሞ ወደ ጉልትታ በሚወጣበት ጊዜ መስቀሉ ከብዶት ደሙ ዓይኑን ጋርዶት በላብ ተጠምቆ አይታ ልቧ በሐዘን ስለተነካ ከተከተሉት ሴቶች አንድዋ ቢሮኒኪ ሻሽዋን አውልቃ ፈቱን እንዲጠርግበት ወረወረችለት፤ እርሱም ተቀብሎ በሻሽዋ ፈቱን አብሶ ሲመልስላት ገጹ ከሻሽ ላይ ታትሞበት ቀረ።

ሌላው ጌታ ተገንዘበች የነበረው ከፈን (ሰበን) እና መጠምጠሚያ ነው። ዮሐንስ ወንጌላዊና ጴጥሮስ በባዶው መቃብር ውስጥ ገብተው ያዩት ጌታ ተገንዘበች የነበረው ሰበንና መጠምጠሚያ ላይ የጌታ እካል ታትሞበት ነበር። ይህንንም በኋላ ጊዜ የተነሱት ምድራውያን ጠበብት (ሳይንቲስቶች) ልዩ የሆነ ምርመራ አድርገው በመጨረሻ ሰው ሰራሽ

ቀለም፤ እንዲሁም የሰዓሊ ቡርሽ ያላረፈበት መሆኑንና በተለምዶ ተሰሎ የተገኘ መሆኑን የቃል እማኝነታቸውን ሰጥተዋል። በአሁን ጊዜ ይህ የመገንዘ ጨርቅ በሮም ይገኛል።

ይህንንም እውስ ዊክ የተሰኘው መጽሐፍት ባንድ ወቅት የዘገበው ዘገባ ትንሣኤ መጽሐፍት ላይ ወጥቶ ነበር። ይህንንም ለግንዛቤ ያህል ቀንጭቤ አቅርቧልሁ።

“ በመገንዘ ላይ ይታያል የሚባለው ምስል የተራቀቀ የሥዕል ሻሉታ የነበረችው ክርስቲያኖች አስመስለው ሌላውን ለማሳመን የላሉት ሊሆን ይችላል የሚል ጥርጣሬ በሳይንቲስቶችና በታዛቢዎች ልቦና ሲጉላላ ቆይቶአል። አሁን ግን በተደረገው ሳይንሳዊ ጥናትና ምርምር መሠረት ምንም የሰዓሊ እጅ ወይም የሰዓሊዎች ቀለም እንደ አላረፈበት ተረጋግጦአል። በተጨማሪ ይህን ዓይነት ሥዕል ለመሳል በዚያን ጊዜ የአናቶሚና የፓቶሎጂ ምሥጢርን ጠንቅቆ ያወቀና የፎቶግራፍ ጥበብም አጠናቅቆ ያጠና ሰው መኖር ነበረበት። ግን እንዲህ ዓይነት ሰው ጌታ በተሰቀለበት ጊዜ ፈጽሞ ሊኖር አይችልም። ምክንያቱም የፎቶ ግራፍ ጥበብ የታወቀው ከስቅለት በኋላ 500 ዓመታት ቆይቶ ነው። ስለዚህ የፎቶግራፍን ሕግና ጥበብ ያወቀ ሰው ካሚራ ከመሠራቱ ከ500 ዓመታት በፊት ነበር ብሎ ማሰብ ፈዝ ሆኖ ይቀራል።

ከዚህም ሌላ ከአሜሪካ የጠፈር ምርምር ድርጅት በተገኘው የሥእል መመርመሪያ መሣሪያ ምስሉ ተመርምሮ እንዲህ ዓይነት ከ3 አቅጣጫ ሊታይ የሚችል ሥዕል ወይም ምስል በቀለም ወይም ሁል ጊዜ በምንጠቀምበት ካሚራ መሳል እንደማይቻል ተረጋግጦአል። የታወቁት አሜሪካዊ ሳይንቲስት ስቲቨንስን ሲናገሩ “ ባደረግነው ምርመራ መሠረት እንዲህ ዓይነት ምስል በፎቶግራፍ ጥበብ ወይም በእጅ ለመሳል ለዚያን ጊዜ ሰው እንደማይቻል አረጋግጠናል ” ይላሉ።

ከአሁን በፊት የተካሄዱት ምርመራዎች በአንድ አንድ ሳይንቲስቶች አእምሮ የነበረውን ጥርጣሬ ለማስወገድ ችለዋል። የመገንዘ መርማሪ ቡድን መሪ የሆኑት አሜሪካዊው የሳይንስ ሊቅ ኬኔት ስቲቨንስን እስከአሁን ያደረጉአቸውን ሳይንሳዊ ምርመራዎች መሠረት በማድረግ ሲናገሩ “ ከቡድኑ መካከል አብዛኞቻችን መገንዘ ትክክል የጌታ መገንዘ መሆኑን እናምንበታለን ” ብለዋል።

በአሁን ጊዜ በአጣሊያ ውስጥ ቱሪን ከተማ ላይ በሚገኘው ካቴድራል ውስጥ በሚገኘው በዚህ መገንዘ ላይ ያለው ምስል ቁመቱ 5

ሚማ ከ11 ኢንች የሆነ ያረፈ ወይም ያንቀሳፈ የሚመስል እጆቹ በወ
ገቡ አጥንት ላይ ዘና ብለው ተዘርግተው ሁለቱ እግሮቹም በቁርጭም
ጭሚቱ ላይ ተደራርበው እንዳሉ የሚያሳይ ምስል ይዘው ይገኛሉ ።

ይህ ሰው ረዥም ጽህፍ እንደነበረው ይታያል ። በመጽሐፍ ቅ
ዱስ በተገለጠው የዕብራውያን ልማድ መሠረትም በምስሉ ላይ ፀጉሩ
ተጉንጉና ይታያል ። የዚህ ምስል ሁኔታ ለሐኪሞችና ለሰው አካል
አጥኝዎች አስደናቂ ሆኖ ተገኝቷል ። በወንጌሉ ውስጥ በተገለጠው
ሁኔታ በመገረፉና በመቸንከሩ ምክንያት ቁስልና ሰንበር በፊቱና
በሌላው አካል ክፍሉ ይታይበታል ። ይህም በወንጌል ውስጥ ከተ
ጠቀሰው የመገረፍ የመደብደብና የመቸንከር ሁኔታ ጋር በትክክል
ይመሳሰላል ።

ሁለቱ ትከሻዎቹ ከባድ መስቀል እንደተሸከመባቸው የሚያሳዩ
ምልክቶች ይታይባቸዋል ። እጆቹና እግሮቹም እንደተቸነከሩ የሚያሳይ
ምልክት ይገኝባቸዋል ። በ5ኛውና በ6ኛው የጉን አጥንቱ መካከል
ያለው ቦታም በጦር ተወግቶ እንደቆሰለ ያሳያል ። ይህ በመግነዙ የሚ
ታየው ምልክት ይህ ሁሉ ሥቃይ፣ መወጋትና ግርፋት የደረሰበት መሆ
ኑን ያስረዳል ። በራሱ ላይ በተደፋለት የእሾህ አክሊል ምክንያት የፈ
ሰሰው ደም በራሱ ፀጉር ተረፎቶና በግንባሩ ላይ ወርዶ መገኘቱ ነው

በቅርቡ በመግነዙ ላይ የተካሄዱት ሳይንሳውያን ምርመራዎች
ጌታ በነበረበት ጊዜ በእሥራኤል ይሰራ እንደነበረው የልብስ ዓይነት
መሆኑን አረጋግጠዋል ። በተለይም የሰዊዙ የወንጀል ጉዳይ ምርመራ
ሊቅ የሆኑት ማክስ ፍራይ ከመግነዙ ደቃቅ ብናሾች በመውሰድ ለ9
ዓመታት ጥናትና ምርመራ ካካሄዱ በኋላ ጌታ በነበረበት ዘመን በሙት
ባህር አካባቢ ይገኝ ከነበረው የጨርቅ ዓይነት ጋር አንድ መሆኑን ገል
ጠዋል ። በበኩሌ ይላሉ ማክስ ፍራይ "የጌታ መግነዝ መሆኑን ለማ
መን ችያለሁ ። በምርመራው መሠረት መግነዙ 2,000 ዓመታት
ያህል ሆኖታል ።

ምንጭ፡— ትንሣኤ መጽሔት ቁጥር 431 መጋቢት 1972 ዓ.ም.

የእመቤታችንን ስዕል የሣለው ወንጌላዊው ሉቃስ ነው ። የእመ
መቤታችን ሆነ የጌታ እንደዚሁም የተለያዩ የቅዱሳን ሥዕል ታላላቅ
ድንቅ ተአምራት ማድረጋቸው በተለያዩ መንፈሳዊ መጻሕፍት የሰ
ፈሩ ስለሆነ ያንን ማንበቡና መረዳቱን ለአንባብያን ትቻለሁ ። መን
ፈሳዊ ሥዕላት ድንቅ ሥራዎችን ሊያደርጉ የሚችሉት በላያቸው ላይ
የእግዚአብሔር ኃይል ስላለ መሆኑ ከማንኛችንም የተሰወረ አይደ
ለም ።

ግጥም — በአሁኑ ጊዜ የክርስቲናን የመልክ ጠባይ በዝርዝር

የሚገልጹ ሁለት የጽሕፈት ንድፎች ይገኛሉ ። እነሱም አንደኛው በጃ
ቲካን ገዳም በሚገኘው በጥንታውያን ዕቃዎች መኖሪያ (መዚየም)
ውስጥ ሁለተኛው ደግሞ በጀኔቫ ከተማ ባንዲት ቤተ ክርስቲያን ውስጥ
በክብር ሥፍራ ተቀምጠዋል ። ሁለቱም ንድፎች የወንጌላዊ የቅዱስ
ሉቃስ ሥራዎች እንደሆኑ ይታመናል ።

የጸም ትርጉም :

ለተወሰነ ጊዜ እህል ከመብላትና ውሃ ከመጠጣት መታቀብ ወይም ለተወሰኑ ወራት ከጥሉላት ፡ ከሥጋ ፡ ከትቤ ፡ ከወተት ፡ ከእንቁላል ፡ በአጠቃላይ ከእንስሳት ውጤት መከላከል ነው ። ይህ ብዙ ጸምን ፍ ጸም ስለማያደርግ ትፋስ ያረድ ሕጥሳት ሁሉ በየራሳቸው ከተ በሥራት መጠበቅ አለባቸው ብሉለል ። ይኸውም ዓይን ከፋ ከግዢት ጀር ከፋ ከመስማት ፡ ምላስ ከፋ ከመናገር ይከላከሉ ። በተጨማሪም አእምሮን ጉድተው ሰውን እስከረው የማይገባ ከሚያሠሩና ከሚያሳ ስቡ የአልቦል መጠጦችም መጠበቅ እንዳለብን ግወቅ ይገባል ።

የጸም ጥቅሙ ፡

የሥጋን ምኞት የምታጠፋ (የጋጢኤት ምኞት ማለት ነው) የነፍስን ቁስል የምታደርጅ ለጉልማሶችም ጸጥታንና ርጋታን የምታስተምር ፡ ከእንስሳዊ ግብርና ጠባይ የምትከለከልና ሰው መላእክትን መስሉ የሚኖርባት ደገኛ ሥርዓት ነች ።

በብሉይ ኪዳን ብዙዎች በጸም ተጠቅመዋል ። እግዚአብሔር የጸምን ሥርዓት የደነገገው ገና ከጠዋቱ አዳምን በፈጠረበት ወቅት ነው ። “ እጸ በሰስን አትብላ ” ማለት ትዕዛዝ ቢሆንም ትዕዛዙ የጸም ትዕዛዝ መሆኑ ከማንኛችንም የተሰወረ አይደለም ። አዳምና ሔዋን ይህን የጸም ሥርዓት በመሻር እጸ በሰስን በልተው በመገኘታቸው ምን እንደደረሰባቸው ማንኛችንም በቅዱስ መጽሐፍ ላይ የምናነበው ነው

በጸም የተጠቀሙ ቅዱሳን አበው ጸምን የአሉት እናት የእንባ ምንጭ ፡ የጽድቅ መሠረት በማለት ደገኛዋን ሥርዓት በተዋቡ ቃላቶች ከሽኔው ሲያቀርቡአት ፡ ዲያቢሎሳዊ ትምህርት ያደረባቸው ደግሞ “ ወደሆድ የገባ አያረክስም ከአፍ የሚወጣ ስድብ ምንዝርነት ግን ያረክሳል ” ነው ያለው መጽሐፍ እና ጸምን አልጸምን ለመንፈሳዊ ሕይወታችን የሚሰጠው ረብ የለም ቢሉ ይስተዋላሉ ።

በመሠረቱ ይህን ቃል ጌታ የተናገረው ለጾም አለመሆኑን ግቱ 15 : 1 — 20 ብቻ ግንባቡ በቂ ቢሆንም ለእነዚህ ሃሰተኞች ግላፈሪ ይሆን ዘንድ ሌሎች ጥቅሶችንም አክለን እናቀርብላቸዋለን ። በዚያን ጊዜ የነበሩ አይሁድ ጌታ ይህን ቃል ሲናገር በሰሙ ጊዜ እንደ አሁኖቹ የጾም ጠላቶች ሁሉ ልባቸው ጠግግ ነውና አጣመው ተርጉመውት ሲያገረመርሙ ሐዋርያት በመስማት “ በዚህ ቃል እንደተሰናከሉ ” አወቅህን ? ቢሉት ጌታ ግን የተናገረው ቃል የሚያሰናክል ሰላልነበረ “ ተውአቸው አባቱ ያልተከለው ተክል ሁሉ ይነቀላል ፣ እውርን እውር በመራው ተያይዘው ገደል ነው ” ብሏል የዛሬዎቹም ዓይነ ልቦናቸው የታወረ ሆነው ሳለ ሌሎችንም እንምራ በማለት ወደ ገደል ይዘጥቸው ሲገቡ ይታያሉ ።

ጌታ ግን ደቀመዛሙርቱ የዚህን ምሳሌ ትርጉም ንገረን ባሉት ጊዜ “ እጅን ታጥቦ መብላትና አለመብላት ሰውን ከሃይማኖት እያወጣውም ወይም አያረከሰውም ፣ ከፋ መሥራትና መናገር እንጂ ” ብሎ እጅን ታጥቦ ስለመብላትና ስለአለመብላት መናገሩን ግልጽ አድርጎ አስቀምጦታል ። እነሆድ አምላኮቹ ቃሉን በጥምና ያስተውሉት ዘንድ ። እንመክራቸዋለን ።

ጾም በብሉይ ኪዳን ፡

ጾም በሕዝብ ላይ የተቃጣውን መከራ ለማቅለል ይረዳል ። ለዚህም በማስረጃነት የሚጠቀሱ አያሌ ጥቅሶች በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ሰፍረው እናገኛለን ።

ኢያሱ እሥራኤላውያንን እየመራ ወደ ተስፋይቱ ምድር በሚገቡበት ጊዜ ኢያሪኮን በቁጥጥር ሥር ካደረጉ በኋላ ጋይ የተባለችውን ከተማ ለመያዝ በሚነሳባበት ወቅት ከዚያ በፊት በእሥራኤል ሰልፈኞች ዘንድ ያልታየ የመሸሽ የመፍራት ስሜት ተንጸባረቀ ። ከሰልፈኞቹም 36 ሰዎች በጠላት ተመተው ወደቁ ። ኢያሱም ስለደነገጠ በታቦተ ሕት ፊት እስከ ሠርክ በግንባሩ ወደቆ በጾም ዋለ ። በዚያን ጊዜ እግዚአብሔር በሕዝቡ መካከል በደል የፈጸሙ እንዳሉ ነግሮት አጥፊዎችን ቀጥቶ ሕዝቡን ከእግዚአብሔር ጋር አስታርቋል ። መጽሐፈ ኢያሱ 7 ፡ 6 — 9 ።

በአንድ ዘመን የጊብዓም ሰዎች በአንድ ሌዋዊ ሰው ሚስት ላይ እንደ ውሻ በመፈራረቅ የማይገባ አስጸያፊ ድርጊት ሲፈጽሙባት ሰላደሩ ጧት ላይ ሞታ ያገኛታል ። እርሱም ይህን በደሉን ለወገኖች ለመግለጥ የሚሰቱን አካላት ቆራርጦ ወደ እሥራኤል ርስት አገር ሁሉ ፍረዱኝ ብሎ ሰደደ ። የእሥራኤል ልጆች በዚህ ተቆጥተው አራስ ነብር

ሆነው ወደ ብንያም ልጆች ይህን እኩይ ምግባር ያደረጉትን የጊብዓም ሰዎች አላልፈው እንዲሰጡአቸው መልዕክት ይልካሉ ። የብንያም ልጆች ግን ፈቃደኛ ሳይሆኑ ቀሩ ። በዚህ የተነሳ በእሥራኤል ልጆችና በብንያም ልጆች መካከል ጦርነት ተከፈተ ። የእሥራኤል ልጆች አራት መቶ ሺህ ጦር አሰለፉ ፣ የብንያም ልጆች 26 ሺህ ሰባት መቶ ጦር አሰለፉ ። ይሁን እንጂ የእሥራኤል ልጆች በቁጥር እጅግ ከፍተኛ ቢሆኑም ሁለት ጊዜ በብንያም ልጆች ድል ተደረጉ ። ከመካከላቸውም ብዙ ወገኖቻቸውን አጡ ። ለሶስተኛው በጾም ወደ እግዚአብሔር ሙሁ እግዚአብሔርም ረዳቸው ፣ የድል ግዳይ ለእነሱ ሆነ ።

እኛም ዛሬ እንደ ሰማይ ከዋክብት እንደ ባሕር አሸዋ ከብዙ ሠራዊተ አጋንንት ጋር በዚህች ምድር ላይ ጦርነት ገጥመናል ፣ ሠራዊተ አጋንንት ቢያሸንፉንም እኛ ግን በጾም በጸሎት ወደ እግዚአብሔር ከሙህን የማታ ግታ ድል የከርስቲያኖች መሆኑን ባለመጠራጠር በጾም በጸሎት ወደ እግዚአብሔር መውደቅ አለብን ።

ከሕንድ ጀምሮ እስከ ኢትዮጵያ ድረስ በ127 አገሮች ላይ የነገሠ አርጤክስስ የሚባል ንጉሥ ከከርስቶስ ልደት በፊት ነበር ። በሚገዛቸው በ127 አገሮችም ላይ ጠቅላይ ሚኒስትር አድርጎ የሾመው ሐማ መርዶኪየስ የተባለ አይሁዳዊ ለምን አልሰገደልኝም በሚል ቂም ተነስቶ በአጠቃላይ በ127 አገሮች ያሉ አይሁዳውያን እንዲፈጁ ትላ ዛዝ አስተላለፈ ። መርዶኪየስ ግን የንግሥቲቱ የአስቲር አጎት ነበርና ወደ እሷ ዘንድ ይህ በወገኖችሽ ላይ የተቃጣውን የሐማን ሰይፍ ወደ ንጉሡ ዘንድ ገብተሽ በመንገር ልታስቆሚ ይገባል ይላታል ። እስቲርም ነገደ ይሁዳ ሁሉ በጾም በጸሎት ያስሰኝ ዘንድ መልእክት አስተላልፋ ። በንጉሡ ዘንድ ባለሚልነት አገኘ ዘንድና የሐማን ነገር አፈርሶ ዘንድ ሰላላች ፣ በአጠቃላይ በ127 አገር ተበትነው ያሉ አይሁዳውያን ለሶስት ቀንና ሌሊት ጾምና ጸሎት ያዙ ። በመጨረሻም ሐማ በቆፈረበት ጉድጓድ ገባ ። አይሁዳውያን ግን ከተቃጣባቸው ሰይፍ በጾም ምክንያት ጻኑ ። ይህንን ከእኛ ሕይወት ጋር እናገናዝበው ፣ መጽሐፈ አስቲርን በሙሉ ይመልከቱ ፣ በተለይ ም.4 ፣ 16 ።

እግዚአብሔር በነነዌ ከተማ ላይ ፈርዶ በእሳት ሊያጠፋት ካለበ በኋላ የነነዌ አገር ሰዎች ከንጉሡ ጀምሮ እስከ ተራው ሰው ሶስት ቀን ሶስት ሌሊት በጾም ቢለምኑት ምሯቸዋል ። ትንቢተ ዮናስን በሙሉ ይመልከቱ ።

ዳዊት ኦርዮንን በማስገደብ በደል ስላደረገ በነቢዩ ናታን ግላጼ ሰባት ቀን በጾም በጸሎት ውሏል ። መጽ. ሳሙኤል ካልፅ 12 ፡ 17 ። ነቢዩ ሙሴ አንድ ጊዜ ሕግ ለመቀበል ፣ ሁለት ጊዜ እሥራኤልን በበደ

ላቸው ምንገዳት ከእግዚአብሔር ለማስታረት አርባ አርባ ቀንና አርባ አርባ ሌሊት ከምግብ በመለየት ከእግዚአብሔር ጋር ተገናኝቷል ስራት ዘዳግም 9 : 9—18 እና ምዕራፍ 10 : 10 =

ነቢዩ አልያስም ከአልዛቢል ተጣልቶ ወደ ኮረብ በገዢ ጊዜ በመገንድ ደክሞት ከከትከታ ዛፍ ጥላ ሥር ዓረፈ ፤ ወዲያው እንቅልፍ አንቀላፋ = የእግዚአብሔር መልአክ መጥቶ ቀስቀሰው ሲነቃም ከራስ ጊው መብል መጠጥ አገኘ ፤ በልቶ ለሆኑ ጉዞውን ጀመረ = ከዚያም በኋላ አርባ መግልትና አርባ ሌሊት እስከ እግዚአብሔር ተራፋ ድረሏ ያለ ምንም ምግብ ተጓዘ ፤ 1ኛ ነገሥት 19 : 6 — 10 =

— ትንቢተ ኢየሱል 2 : 14 “ በጽዮን መለከት ንፋ፣ ጽምን ቀድሱ” ታዲያ ነቢዩ ጽምን ቀድሱ እያለ ሲነገረን የዛሬዎቹ እነሆድ እምላኮቹ ጽም እያስፈልገንም የሚሉት ከቶች እምጥተው ይሆን ?

— መዝ. 34(35) : 13 “ነፍሴን በጽም አደከምኋት” ዳዊት የጽምን አስፈላጊነት ሲገልጽ አያዝውን ?

— ትን. ዳን. 10 : 2 “ በዚያም ወራት እኔ ዳንኤል ሶስት ሳምንት መሉ ሳዘን ነበርሁ ፤ ማለፊያ እንጀራም አልበላሁም ፤ ሥጋና ጣጅም በአፈ አልገባም ” በጽማችን ወትት ሥጋ መፀልት ፤ ጣጅ መጣጣት እንደማይገባን ዳንኤል ነግረናል =

— መዝ. 108 : 24 “ ጉልበቶቼ በጽም ደክመው ፤ ሥጋዬም ቅቤ በግጣት ከግ ” ከቅቤ መጽም እንዳለብን ዳዊት ነገረን =

አንዳንድ ሰዎች የጽም ጊዜ ለምን ይጠላል ፤ ሥጋ ቅቤ የመላሰ ሉትስ ለምን ጽም ሆኑ ? በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ በዚህ ቀን ዲ.መ. ፤ ከእነዚህ ከእነኝህ ዲ.መ. የሚል የለም ይላሉ መጽም አስፈላጊ መሆኑ ከታመነበት ሕግና ሥርዓት ቤተ ክርስቲያን አውጥታ በዚህ ቀን ዲ.መ. ብትለን የሚያስነቅፋት አይደለም ፤ ክርስቶስ ለቤተ ክርስቲያን አባቶች መሉ በልጣን ሰጥቶአቸዋልና “ እናንተን የሚቀበል እኔን ይቀበላል ” ማቴዎስ 10 : 40 “ እናንተ በምድር ላይ ያሰራችሁት በሰማይ የታሠረ ይሆናል ፤ እናንተ በምድር ላይ የፈታችሁት በሰማይ የተፈታ ይሆናል ” ማቴ. 18 : 18 ብሎ ይህን አማናዊ ቃሉን የተናገረው ለሐዋርያትና እነሱን መስለው እስከ እለተ ምጽአት ቤተ ክርስቲያንን ለማመራ የቤተ ክርስቲያን አባቶች ነው ፤ መጽሐፍ ቅዱስን ዋቢ አድርገው በሚደነግጉት ድንጋጌ ባንመራ አመጸዋች ነን ፤ ክርስቶስም “ ጌታ ሆይ ጌታ ሆይ የሚለኝ ሁሉ መንግሥተ ሰማያት የሚገባ አይ

ደለም ፤ ትዕዛዜን የሚያከብር እንጂ ” ብሎ አስቀድሞ የተናገራትን ሁሉ ተግባራዊ ማድረግ እንዳለብን አስጠንቅቆናል ፤ በትዕቢታችን እነሱም ሰው ፤ እኛም ሰው እነሱ ባወጡት ሕግ አንመራም የሚሉ ከሆነ ፤ “ በዚያን ጊዜ ጌታ ሆይ በሰምህ አጋንንትን አላወጣንምን ? በሰምህ ስዙ ድንቅ ሥራዎችን አላደረግንምን ? ይሉኛል ፤ እኔ ግን እናንተ አመፀዋች ከእኔ ሄዱ ብዬ አፈርድባቸዋለሁ ” ቢል ማቴዎስ 7 : 22—23 ላይ ተገልጿል ፤ በሐዚህ አመጽኝነት አያዋጣም “ በገዛ ደሙ የጥጃችን የእግዚአብሔርን ቤተክርስቲያን ትጠብቁለት ዘንድ መንፈስ ቅዱስ እናንተን ጸዳላት አድርጉ ለቸመባት ለመንጋው ሁሉና ለራሳችሁ ተጠንቀቁ ” የሐዋ. ሥራ 20 : 28 = ይህን የመሰለ ሃላፊነት የተሰጣቸውን የአባቶችን ትዕዛዝ መናቅና አለመቀበልን የመሰለ አመጽ ከዬት ይገኛል ?

ጽም በሐዲስ ኪዳን ፡

የሐዲስ ኪዳን ጽም ከብሉይ ኪዳን ጽም የተለየ ነው ፤ በብሉይ ኪዳን ያለው ጽም ሥጋዊ ችግርን የሚመለከት ሲሆን ፤ በሐዲስ ኪዳን ግን የሚጸመው ለጽድቅ ነው ፤ ይኸውም ለእግዚአብሔር ተብሎ ነው ማለት ነው ፤ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የሥራው መጀመሪያ ያደረገው ጽምን ስለሆነ መሥራቹም ራሱ ክርስቶስ ነው ፤ የሚከተሉት ጥቅሶች በሐዲስ ኪዳን ጽም እንደታዘዘ የሚያመለክቱ ናቸው ፡

— ማርቆስ 9 : 29 “ በጸሎትና በጽም ካልሆነ በምንም ሊወጣ አይችልም ” አጋንንትን ለማስወጣት ከእግዚአብሔር ኃይል ለግገኙት ጽም አስፈላጊ መሆኑን ጌታ ራሱ ተናግሯል ፤

— ማርቆስ 2 : 20 “ መሽራው ከእነሱ የሚወሰድበት ወራት ይመጣል ፤ በዚያ ወራት ይጸማሉ ፤ እለ እንጂ እኔ ጸሜላቸዋለሁና መጽም እያስፈልጋቸውም አላለም ” በሐዚህ ጌታ ጸዋልናል መጽም እያስፈልገንም የሚሉ ክፍሎች ምን ያህል የተላላቁ መሆናቸው በዚህ ይታወቃል ፤ እንደዚህም ቢሆን ኖሮ ክርስቶስ ስለ እኛ ጸልይዋል እኛም መጸለይ እያስፈልገንም ነበር ፡

— ማቴ. 6 : 16 “ ስትጠሙም እንደግብዘች አትጠውልጉ ” ማለቱ መጽም መንፈሳዊ ግድታ መሆኑን መግለጹ አይደለምን ? ጽም ለክርስቲያኖች ሕግ ባይሆን ኖሮ ስትጠሙ እንዲህ ሆኑ ብሎ ትዕዛዝ ባልሰጠ ነበረ ፡

— ሉቃስ 6 : 21 “እናንተ አሁን የምትራቡ ብፁአን ናችሁ ትጠግ ባላችሁና” ብሎ ዛሬ ወደው ፈቅደው ስለ እግዚአብሔር መንግ ግሥት ብለው የሚራቡ የሚጠሙ ጓላ በመንግሥት በማያት በተ ድላ ደሰታ እንደሚኖሩ ራሱ ጌታ ተናግራል ።

— የሐዋ. ሥራ 13 : 3 “ከጸሎ ከጸለዩ በኋላ...” ሲል ሐዋርያት ጌታ ጸዋልናል ብለው ከመጸዎ እንዳልተከለከሉና ይልቁንም እነሱም ለሥራቸው ሁሉ ጸምን መሠረት ያደርጉ እንደነበር ነው የምናየው ።

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋህዶ ቤተ ክርስቲያን ለጸም ሥርዓ ዓትና ደንብ አውጥታለች በዓመት ውስጥ ሰባት የአዋጅ እጽዋማት እንዳሉና ማንኛውም ክርስቲያን እነኝህን አጽዋማት እንዲጸም ታዛ ለች ። እነዚህም የሚከተሉት ናቸው ።

1ኛ/ ዓቢይ ጸም

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ስለኛ የጸመው ጸም ሲሆን ለእኛም አር አያ የሆነበት ነው ። ይህም በማቴ. 4 : 1-11 የተገለጸ ነው ። ጌታ የጸመው አርባ ቀንና አርባ ሌሊት ሲሆን እኛ ግን አሁን የምንጸ መው 55 ቀናት ነው ። ይህም በብዙዎች ዘንድ ሲተች ይሰማል ። በመሠረቱ እንኳን 55 ቀን ዓመትም ብንጸም እግዚአብሔር በጸጋ ላይ ጸጋ ይጨምርልናል እንጂ አያስኮንንም ። ዳሩ ግን ተጨማሪ ዎቹ ለሥራ አምስት ቀናት የተጨመሩበት ምክንያት አለው ።

— አንደኛው ምክንያት በአብይ ጸም ውስጥ ስምንት ሳምንታት ይኖራሉ ። ከነዚህም ቀናት ውስጥ ሰባት ቅዳሜ ። ስምንት እሑድ ይገኛሉ ። እነዚህም ለሥራ አምስት ቀናት ሲሆኑ ከጥሉላት እንጂ ከእህል ውሃ ስለማይጠሙ እነዚህ ቀናት ሲቀነሱ አርባ ቀን ይመጣል ። ስለዚህ ተጨማሪዎቹ ለሥራ አምስት ቀናት በዓብይ ጸም ውስጥ ላሉት ቅዳሜና እሁድ ምትክ የሚሆኑ ናቸው ።

ዓቢይ ጸም የተባለበት ምክንያት የጌታ ጸም ስለሆነና ታላ ላቅ የሰይጣን ፈተናዎች ድል የተነሱበት ፣ ዛሬም ክርስ ቲያናች የጌታን አርአያ ተከትለው ሰይጣንን ድል የሚነ ሱበት ጸም ስለሆነ ነው ። በሕዝቡ ዘንድ ሁዳዴ ይባላል ፣ ሁዳድ ማለት የመንግሥት መሬት ፣ የመንግሥት ርስት ማለት ነው ። የመንግሥት ሁዳድ በሚታረሰበት ጊዜ አዝ መራው በሚሰበሰብበት ጊዜ ልጅ አዋቂ ሳይባል የመንግ

ሥቱ ዜጋ ሁሉ ለሥራ ታጥቆ እንደሚነሳ ይህንንም የጌታ ጸም የጌታ ሁዳድ የክርስቶስ ዜጎች የሆኑ ምዕ መናን ሁሉ ይጸሙታልና የሁዳዴ ጸም ተባለ ።

2ኛ/ ጸመ ሐዋርያት

ይህ ጸም ሐዋርያት መንፈስ ቅዱስን ተቀብለው የወንጌልን መልዕክት ለማዳረስ ወደ ዓለም ከመሰራጨታቸው በፊት አምላካቸውን አብነት በማድረግ የሥራቸው መጀመሪያ ያደረጉት ጸም ነው ። መነሻው ከዕለት ጳራቅሊጦስ ማግ ስት ሆኖ ፣ መጨረሻው ወይም መፈቻው ሐምሌ 5 ቀን ነው ።

3ኛ/ ጸመ ስብከት

የክርስቶስን መምጣት የሚጠበቁ አበው እነ ኢሳይያስና እነ ዳንኤልን የመሳሰሉት የጸሙት ሲሆን ፣ ይኸውም ጸመ ነብያት ተብሎ ይታወቃል ። የጸሙ መጀመሪያ መንፈቀ ጎዳር ማለት የጎዳር እኩሌታ ሲሆን መጨረሻው የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ልደት ታኅሣሥ 29 ቀን ነው ።

4ኛ/ ጸመ ፍልስታ

ይህን ጸም ለመጀመሪያ ጊዜ የጸሙት ቅዱሳን ሐዋርያት ሲሆኑ ፣ በአሁን ጊዜ ግን ከሕጻን እንስቶ እስከ ሽማግሌ ድረስ የሚጸሙት ጸም ነው ። የሚጀምረው ነሐሴ 1 ቀን ሲሆን ፣ የሚያበቃው ወይም መፈቻው ነሐሴ 16 ቀን የእመ ቤታችን የትንሣኤና የዕርጉቴ መታሰቢያ በዓል ላይ ነው ።

5ኛ/ ጸመ ድኅነት

የረቡዕና የአርብ ጸም ነው ። ከሌሎቹ ዕለታት ተለይተው ረቡዕና ዓርብ የሚጸሙባቸው ምክንያት ፣

— ረቡዕ ፣ የጌታ ምክረ ሞቱ ማለትም በእንድ ሰው ምክንያት የተነሣ ሕዝቡ ከሚታመስ አንድ ሰው ቢሞት አይጉዳምና ይሙት በቃ ብለው ተማክረው ሞቱን የፈረዱበት ዕለት ስለ ሆነ ፣

— ዓርብ ፣ ረቡዕ ያጸደቁትን ይሙት በቃ ፍርድ በዕለተ ዓርብ ተግባራዊ አድርገውታል ። እኛም በነዚህ ቀናት በጸም በስግደት ስለ እኛ ሲል የሞተውን አምላካችንን እናስባለን ። በዚህ ምክንያት ጸመ ድኅነት ይባላል ።

መሠረቱ የነገረ ሰዎች የጸሎት ጸዎ ነው ። ዛሬም እኛ እንደ እነሱ በኃጢአታችን እንዳንጠፋ ጌታ ምሕረቱን ይሰጠን ዘንድ የምንለምንበት ጸዎ ነው ።

7ኛ/ ጸሎ ገሃድ ፡

ገሃድ የታሉ ትርጉም መገለጥ መታየት ነው ። በጥምቀት መገለጥ መባሉ ሰው የሆነው አምላክ በዓለም ሲኖር እስከ 30 ዓመት ዕድሜው ድረስ ሰዎችን ለማዳን የመጣ መሲሕ ሰው የሆነው አምላክ ኢየሱስ ክርስቶስ እሱ መሆኑን ሳያውቁ ከኖሩ በኋላ በ30 ዓመት ዕድሜው በባሕር ዮርዳኖስ በእደ ዮሐንስ እጅ ሲጠመቅ አብ በደመና ሆኖ “የምወደው ልጄ ይህ ነው” በማለቱ መንፈስ ቅዱስ በርግብ አምላል በራሱ ላይ ሲያርፍ በመታየቱ ነቢያት ይወርዳል ፡ ይወለዳል ፡ ይሰቅላል ፡ ይሞታል ፡ ይነሣል ብለው የተናገሩት መሲህ እርሱ መሆኑ ተገልጦአልና ፡ እንዲሁም ሶስቱ አካላት በአንድ ጊዜ ታይተዋልና ምሥጢረ ሥላሴ የተገለጠበት በመሆኑ ገሃድ ይባላል ። የገሃድ ጸዎ ጥር 10 ቀን ለ11 አጥቢያ ነው ።

ምዕራፍ 15

ስለ ሰው ነፍስ ሕይወት

የእግዚአብሔር የባሕርይ ልጅ ሕያው ኢየሱስ ክርስቶስ ሆይ ቅዱሳን መጻሕፍቶችህን እንመለከት አስተዋዮች እንሆን ዘንድ ዐይነ ልቡናችንን ገለጽለን ፡ ዐይነ ነፍሳችንን አብራላን አሜን ፤ ይሁንልን ይደረግልን ።

በዚህ ጽሁፍ ውስጥ የነፍስን አለመሞት የገነትና የሲኦልን መኖር እንመለከታለን ። ነፍስ ትሞታለች ፡ ገነትና ሲኦል የሰዎች የሚሉ መሳሪያዎች እንደ አሸን ፈልተዋልና ።

ይህን ከደካማ አስተሳሰብ የመነጨ ትምህርታቸውን ለናስ ተውሰው ጥንተ ወላት ዲያብሎስ በሕይወታቸው ላይ እንደነገሠና እንዳሻው እንደሚነጻቸው እንረዳለን ። ገናና ከቡር ሆኖ የተፈጠረውን ሰው ተስፋ ከሌላቸውና ለሰው ከተፈጠሩት ከእንስሳት ጋር አስተካክለው “ ሰው ከእንስሳ ምንም ብልጫ የለውም ” ማለታቸው ፡ ከክርስትና እምነት ወጥተው በሙት ፍልስፍና መጓዛቸውን ይመሰክርባቸዋል ። መጽሐፍ ቅዱስንም በስም እንጂ በንባብና በትርጉም እንደማያውቁት ያረጋግጣሉ ።

በእርግጥ ወልድ ፍጡር የሚሉ ተረፈ አርዮስ በለሆኑ እጣ ፈንታቸውና ጽዋ ተርታቸው እንደ አባታቸው እንደ አርዮስ በለሆነ የክብር ትንሣኤ ሳይሆን የአሣር ትንሣኤ እንደሚጠብቃቸው አውቀውት ፈርሰን በሱብሰን እንቀራለን ማለታቸው ፡ እርግጥ ፤ ከቡር ፍጡር ሆነው ተፈጥረው በአስተሳሰባቸው እንስሳትን በለመሰሉ በአራት እግራቸው ከሄዱት እንስሳት ጋር እንድንገናኝ ማለታቸው የማይታበል ሃቅ ነው ፡ አራዊት ናቸውና እውነቱን ተናግረዋል ። እኛ ግን ቅዱስ መጽሐፍ እንደሚመሰክረው “ በሥላሴ አርአያ የተፈጠርን የግትምት የግትፈርስ ሕያዊት ነፍስ ያለን ሰዎች ነን ። ዳውሎስ እንዳለ “ እኛ የሕያው የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ነን ” 2ኛ ቆሮ.6:16 ። እነሱ ግን አሁንም ዳውሎስ እንደተናገረው “ እግዚአብሔርን እያወቁ እንደ እግዚአብሔርነቱ መጠን ስለአሰከበሩትና ስለአላመሰገኑት

በአሰባቸው ከገቱ ሆኑ፡ የሚያስተውሰውም ልዩቸው ጩላ። ጥበባቸው ነገ ሲሉ ደንቆሮ ሆኑ” ሮሜ 1 : 21 ። ሰውን እንደ እንስሳ አድርጎ ከግማ የበለጠ ደንቆሮና ከየት ይገኛል ? ።

እኛ ግን በወንጌል አፍፍርምና ይህን የክህደት ትምህርታቸውን በአማካኝነት መጽሐፍ ቅዱሳዊ ቃል ትምህርታቸውን የሙት ትምህርት መሆኑን እንገልጻለን ።

በትድሚያ ስለሰው ተፈጥሮ ፡

ሰው በሰድስተኛው ቀን “ሰውን በመልካችን እንደ ምሳሌዎችን እንፍጠር” ዘፍጥ. 1 : 26 በሚለው አምላካዊ ቃል መሠረት ከአራቱ ባሕርያትና ከደማዊት ነፍስ የተፈጠረ ሲሆን ፡ ከአራቱ ባሕርያትና ከደማዊት ነፍስ በመፈጠሩ በማናቸውም ነገር ከእንስሳት ጋር ተመሳሳይነት ሲኖረው ነገር ግን ከእንስሳት የሚበልጥበት እግዚአብሔርን የሚመስልባት እንደ መላዕክት ፍጹም የማትሞት ፡ የማትፈርስ ፡ የማትበሰበስ የምታሰብና የምትናገር ፡ ዘወትር ሕያው ሆና የምትኖር ነባቢት ነፍስ አላችው ዘፍጥረት 2 : 7 ።

እንግዲህ ሰው እንስሳትን የሚመስልበትና መላእክትን የሚመስልበት ሁለት ጠባያት አሉት። እነዚህም ደማዊት ነፍስ ፡ ነባቢት ነፍስ ናቸው ። እነዚህ ሁለቱ በፈቃድ የማይገናኙ የሚለያዩ ናቸው ። የማይስማሙ የተለያዩ ስለሆኑ ከአራቱ ባሕርያት የተፈጠረ ሥጋን ለመማረክ እርስ በርግቸው ይዋጋሉ ፡ ሮሜ 7 : 22

ደማዊት ነፍስ በምታይልበት ጊዜ ሰው እንስሳትን መስሎ ይኖራል ፡ ይህም ማለት ሕግ እንዳልተሠራላቸው እንደ እንስሳት ጊዜ ሳይወሰኑ መብላት ፡ መጠጣት ፡ መተኛት ፡ መነሣት ፡ በልዩ ልዩ ዓይነት ሥጋን ደስ የሚያሰኛትን ሥራ ብቻ ሲሰሩ መኖር ነው ፡ መሠራር 49 : 12 — 20

ነባቢት ነፍስ ስታይል ሰው መላእክትን መስሎ ይኖራል ። ይህም ማለት በጾም ፡ በጸሎት ፡ በሰጊድ በቁመት በልዩ ልዩ የትሩፋት ሥራ ተወስኖ ሰማያዊ ነገርን እያሰቡ መኖር ነው ።

የሰው ሞትና የእንስሳት ሞት አንድ ነውን ?

አይደለም ። እንስሳት ሕያዊት ነፍስ ስለሌላቸው አንድ ጊዜ ከሞቱ ከፈረሱ ከበሰበሱ በኋላ ትንሣኤ የላቸውም ። እድል ፈንታቸው ጽዋ ተርታቸው ወደ አፈርነት ተሰውጠው ለዘለዓለም መጥፋት ነው ። መከብብ 3 : 21 ይመልከቱ ። “የሰው ልጆች ነፍስ ግን ወደ ላይ ትወጣለች” ይላል ። ከዚህም የምንረዳው የሰው ሞት የሥጋና የነፍስ መለ

ያያት መሆኑን ነው ። በዚህ ጊዜ ሰው ከአራቱ ባሕርያትና ከደማዊት ነፍስ በመፈጠሩ ከሌሎች ፍጥረታት የሚቻለው መሻል ስለሌለው የማይንቀሳቀስ ራሳሆኖ ይወድቃል ። ንቃህ መዋቲ የሚለው የትንሣኤ አዋጅ እስኪሰማ ድረስ ሥጋው በመቃብር ፈርሶ በሰብሶ ዐፈር ትቢያ ሆኖ ይኖራል ነፍሱ ግን በባሕርይዋ መፍረስ መበሰበስ የለባትምና በደማዊት ነፍስ ጋይል ተሸንፋ እንስሳትን መስላ ኖራ እንደሆነ ከእጋን ጉት ጋር በመከራ ቦታ (በሲኦል) በሥቃይ ትኖራለች ። ደማዊት ነፍስን አሸንፋ መላእክትን መስላ ኖራ እንደሆነ በዕረፍት ቦታ ከመላእክት ጋር እየተደሰተች ትኖራለች ። ሉቃ 16 : 22 — 26

እንግዲህ ሰው እንደ እንስሳ በሥጋው የሚሞት እንደ መላእክት በነፍሱ ሕያው ሆኖ የሚኖር ስለሆነ ፡ መጻሕፍት ሰውን በሥጋ መደብ አቁመው ሲናገሩ “ ደመና ተበትኖ እንዲገድ እንዲሁ ወደ ሙታን ሥፍራ የሚወርድ አይወጣም ወደ ቤት ደግሞ አይመለስም ሥፍራውንም አያውቀውም ። እንዲሁም ሰው ከተኛ በኋላ አይቆምም በማይ እስኪያልፍ ድረስ (ምድክት እስኪሆን) በሥጋው ከእንቅልፉ ላይነታምም አይሰማም ። ልጆቹ ቢከብሩ ወይም ቢዋረሩ አያውቅም እያሰተውልም” እያሉ ይናገራሉ ፡ ኢዮብ 7 : 9-10 እና ኢዮብ 14 : 12-24

እንግዲህ ከላይ በተጠቀሰው መሠረት ሰው በሥጋው በመቃብር ውስጥ እስከ ዕለተ ምጽኦት ድረስ እንደ እንስሳት ፈርሶ በሰብሶ እንደሚቆይና ጌታ በከብር በሚመጣበት ቀን ግን የሰው ሁሉ ሥጋ ከመቃብር እንደሚነሣ የሚገልጽ ነው እንጂ ፡ ሰው እንደ እንስሳ በሥጋም በነፍስም ይሞታል ማለት አይደለም ። ኢሳይያስ ስለሞቱ ሴቶች መነሣት እንዲህ ይላል “ ሙታንም ሕያዊን ይሆናሉ (ነፍስ ከሥጋ ጋር ትዋሃዳለች ማለት ነው) ራማዎችም ይነሳሉ ፡ በምድር የምትኖር ሆይ ጠልህ የብርሃን ጠል ነውና ምድርም ሙታንን ታወጣለችና ገቱ ዘምሩ” ኢሳይያስ 26 : 19 ።

የሰው ሥጋ እንደ እንስሳት ሥጋ ፈርሶና በሰብሶ እንደሚቆይና ያንኤል በምዕ. 12 : 2 “በምድርም ትቢያ ውስጥ ካንቀሳቀሱት ብዙዎቹ ይነቃሉ ፡ እኩሌቶቹ ወደ ዘለዓለም ሕይወት ፡ እኩሌቶቹም ወደ እፍረት ወደ ዘለዓለም ጉስቱልና” ብሎ ይመሰክራል ። እንግዲህ ከላይ በጠቀስናቸው ማስረጃዎች መሠረት ፡ የሰውና የእንስሳት እድል ፈንታ አንድ እንዳልሆነ ልብ በሉ ። እንግዲያው መከብብ 3 : 19 እንዴት ነው የምንረዳው ፡ ስሎምን በዚህ ቦታ ላይ የሰውን ከጉዳነት እንስሳት እንደሚሞቱት ሁሉ እሱም በሥጋ ሟች ፈራሽ መሆኑን ሲያስረዳን ፈልጎ ነው ።

ደግሞ መጻሕፍት ሰውን በነፍስ መደብ አቁመው ሲናገሩ አብርሃም፣ ይስሐቅና ያዕቆብ ከሞቱ በኋላ፣ እኔ የአብርሃም የይስሐቅ የያዕቆብ አምላክ ነኝ ይላል። ዘፀ. 3፡15 እና የሐዋ. ሥራ. 7፡32 = እንዲህ ሲል የሕያዋን አምላክ እንጂ የሙታን አምላክ አለመሆኑን ይገልጻል። ሁሉም በእርሱ ዘንድ ሕያዋን ናቸውና “የሕያዋን አምላክ ነኝ እንጂ የምውታን አምላክ አይደለሁም ብሎ ጌታ በወንጌል ተርጉሞታል” ሉቃስ 20፡38 እና ማቴ. 22፡32።

ቅዱስ ጳውሎስም “እኔ በሕይወተ ሥጋ ብናርም ክርስቶስን ለማገልገል ነው። ብሞትም ዋጋዬ ይቆየኛልና በሕይወትም ቢሆን በሞቱም ቢሆን የክርስቶስ ክብር በኔ ላይ አለ። እሳቸውን ከሚያሻን ከኒህ ከሁለቱ በአካል ሥጋ በዚህ ዓለም ከመኖርና በአካል ነፍስ ከክርስቶስ ጋር ከመኖር ለሰውነቴ የምመርጠው ቸገረኝ፣ መውደዱንስ ከዚህ ዓለም በሞት ተለይቼ ከክርስቶስ ጋራ ልኖር እወዳለሁ፣ ይልቁንም በሞት መለየቱ ይሻላል” ብሎ በነፍስ ሕያው መሆኑን አስረድቶናል ፊልሊ. 1፡22 — 23።

የነፍስን ሕያውነት የሚያስረዳ ተጨማሪ ጥቅሶች፡

— መዝ. 30 (31)፡5 “በእጅህ ነፍሴን አስጣለሁ...” ይህ ጥቅስ የሚያስረዳን የነፍስን ሕያውነትና ሰው በሞተ ጊዜ ነፍሱ በእግዚአብሔር ወይም በሰይጣን እጅ እንደሚታወድቅ ነው። ከቱ ከሰራን የሰይጣን እንሆናለን። ሃይማኖታችንን ጠብቀን ከተገኘን ነፍሳችን በእግዚአብሔር እጅ ትሆናለች፣ በአብርሃምም ጉያ እንሆናለን።

— መዝ. 12፡7 “... ነፍስም ወደ ሰጠው ወደ እግዚአብሔር ሳይመለስ” በሞታችን ጊዜ ነፍሳችን ሕያው ስለሆነች ለፍርድ ወደ እግዚአብሔር እንደምትሄድ ይነግረናል።

— ማቴ. 10፡28 “ሥጋንም የሚገድሉትን ነፍስን ግን መግደል የማይችላቸውን አትፍሩ፣ ይልቅስ ነፍስንም ሥጋንም በገሃነም ሊያጠፋ የሚችለውን ፍሩ” እንደ ሰው ሞት የሚባለው በሥጋ መሆኑን ነገር ግን ነፍስን ለመግደል ማንም ሰው እንደማይችል ይነግረናል። ምክንያቱም ሕያዊት አድርጎ ነው የፈጠራቱ ስለዚህ የነፍስ ሞት በገሃነም መጣል ብቻ ነው።

— ሉቃስ 23፡46 “... እባት ሆይ ነፍሴን በእጅህ አደራ እሰጣለሁ” ጌታ ከእመቤታችን የነጣው ሥጋን ብቻ ሳይሆን ነፍስንም ስለሆነ ሞት ማለት ደግሞ የሥጋና የነፍስ መለያየት መሆኑን ገልጾ ያደርግልናል።

— ዮሐ. ወገ. 10፡18 “ነፍሴን በፈቃዴ አኖራታለሁ እንጂ ከእኔ ማንም አይወስዳትም” ማለቱ እኛ ነፍሳችን በፈቃዳችን ሳይሆን የምንሰጠው በግዴታ ነው፣ እሱ ግን በፍላጎቱ ነው።

— ዮሐ. ሥራ. 7፡59 “... ጌታ ኢየሱስ ሆይ ነፍሴን ተቀበል...” ቅዱስ እስጢፋኖስ ለጌታ ነፍሱን አሳልፎ መስጠቱ ወዳንተ ልመጣ ነው ተቀበለኝ ማለቱ አይደለምን? ታዲያ ነፍስ ሟች ፈራሽ በሰባሽ ከሆነች እንዴት ነፍሱን እንዲቀበለው ተጣራ?።

— 1ኛ ኢ፲. 3፡19 “በሥጋ ሞተ በመንፈስ (በመለኮት) ግን ሕያው ሆነ በእርሱም ደግሞ ሄዶ በወህኒ ለነበሩት ነፍሳት ሰበከላቸው” ጌታ ቀደም ብለው የሞቱትን በአካል ነፍስ በዘጠኝ ሰዓት ወደ ሲኦል ወርዶ በሲኦል ላሉት ነፍሳት ነጻነትን ማወጃን የሚናገር አይደለምን? ታዲያ ሰው የሞትሞት ፈራሽ በሰባሽ ነፍስ ያለው ከሆነ ጌታ ወደ መቃብር ወርዶ ለፈረሰው ሥጋ ነው ነጻነትን የሰበከው? ወህኒ የተባለውም የነፍሳት መኖሪያ ሲኦል ነው።

— ዮሐ. ራዕይ 6፡9 “አምስተኛውንም ማጎተም በፈታ ጊዜ ስለእግዚአብሔር ቃልና ስለጠበቂት ምስክር የታረዱትን የሰዎች ነፍሳት ከመስዊያው በታች አየሁ።...” በሕይወተ ሥጋ በነበሩበት ጊዜ መሥዋዕትነትን ከፍለው በአጻጽ ነፍስ በክብር ቦታ በሕያዊት ነፍስ መኖራቸውን መናገሩ መሆኑ አይካድም። ሰው በሥጋ ቢሞትም በነፍስ ግን ሕያው መሆኑን ያስገነዝበናል። ለምን አትፈርድልንም የሚሉትን ሞተው አፈር ትቢያ የሆኑት ነፍሳት መሆናቸው ይሆን? ነፍስ ሟች ፈራሽ በሰባሽ ከሆነች መናገር አይቻላትም። እንግዲህ ሰው በነፍሱ ሕያው መሆኑን ሲነግረን ነው።

ተቃዋሚዎች ትንቢተ ሕዝቅኤል 18፡4 በመጥቀስ ነፍስ ትሞታለች ይላሉ። ቃሉን ግን አበክረን ብንመለከተው ለእነሱ ለራሳቸው ሃሰታዊ ትምህርት መልስ የሚሆናቸው ነው። “ጋጢአት የሞትሠራ ነፍስ እርስዋ ትሞታለች” ይህን ብቻ ብሎ አላቆመም። በመቀጠል “ፍርድንና ቅን ነገርን የምታደርግ የእድቅ ነፍስ በሕይወት እንደምትኖር ተናግሯል፤ ከቁጥር 5-9 ይመልከቱ።

“ ኃጢአት የምትወራ ነፍስ እርስዋ ትሞታለች ” ሲል ትረር ባለች ትበሰብባለች ፡ ሕያዊት አይደለችም ግለት ላይሆን ፡ በሲኦል ወይም በገንዘብ ስትሰቃይ መኖርዋን መግለጹን ነው ፡ የነፍስ ሞት ሲኦል ወይም ገንዘብ መግባት ነው እንጂ እንደ ሥጋ መቃብር መግባት መኖሪያ መበሰበስ አይደለም ፡

ነፍስና ሥጋ የተለያዩ መሆናቸው በሌላ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍልም በብዛት ተጠቅሷል ፡ የሚከተሉትን ግስረጃዎች እንመልከት ፡

— እረት ዘፍጥረት 35 : 16 — 19 “ ... እርስዋም ስትሞት ነፍስዋ በምትወጣበት ጊዜ ስሙን ቤንኤን ብላ ጠረችው ፡ ራሷል በምትመጥታት ሙሴ ሲገልጽ ነፍስዋ ስትወጣ ብሎ ነፍስ ከሥጋ የተለየች ፡ ሞትም የነፍስና የሥጋ መለያየት መሆኑን አስረዳው እንግዲህ ራሷል ራስዋ ነፍስ የምትባል ከሆነ ነፍስዋ ስትወጣ ብሎ እንዴት ሊናገር ይችላል ፡ ወጥታስ ወዴት ሄደች ?

— መጽሐፈ ነገሥት ቀዳማዊ 17 : 19 — 23 “ ... ኤልያስ ይመገባቸው የነበረችው መበለት ልጅዋ በሞተባት ጊዜ ኤልያስን እንዲያስነሳላት ለመነችው ፡ እሱም ልጅዋን እንደትሰጠው ጠይቆ በአልጋው ላይ አጋደዋ ወደ እግዚአብሔር እንዲህ ሲል ጸለየ “ አቤቱ አምላኬ ሆይ ልጅዋን በመገደልህ ይህችን ትቀልበኝ የነበረችሁን ባልቴት እንዲሁ ደግሞ አስጨነትኝ ? ” ብሎ ሙሽ ፡ በብላቴናውም ላይ ሶስት ጊዜ ተዘረጋበት ፡ ወደ እግዚአብሔርም “ አቤቱ አምላኬ ሆይ የዚህ ብላቴና ነፍስ ወደ እርሱ ትመለስ ዘንድ እለምንሃለሁ ” ብሎ ሙሽ ፡ እግዚአብሔርም የኤልያስን ቃል ሰማ ፡ የብላቴናው ነፍስ ወደእርሱ ተመለሰች ፡

ከዚህ የበለጠ ግስረጃ ከየት ይገኛል ? ፡ ነፍስና ሥጋ የተለያዩ ባይሆኑ ሞትም የሥጋና የነፍስ መለያየት ካልሆነ ኤልያስ የልጁን ነፍስ መልስ ብሎ እግዚአብሔርን እንዴት ሊጠይቅ ይችላል ? ነፍሱ ብትሆን ኖሮ የሞተችው ፡ የሞተችውን ነፍሱን አንግት ነበር ሲል የሚገባው የብላቴናውም ነፍስ ወደ እርሱ ተመለሰች ግለት ተለይታው ወደ ነበረው ሥጋ መጥታ መጥሐድዋን የሚያረጋግጥ አይደለም ? ፡

— መዝሙር 103 (104) : 29 “ ፊትህን ስትሰውር ይደነግጣሉ ፡ ነፍሳቸውን ታወጣለህ ይሞታሉም ፡ ወደ አፈራቸውም ይመለሳሉ ” ሞት ግለት የነፍስ መውጣት ወይም ከሥጋ መለየት መሆኑን ዳዊት ግልጽ አድርጎ አስፍሮታል ፡ ነፍስ በምትወጣ ጊዜ ሥጋ በድን ይሆናል ፡ ወደ አፈርነቱም ይመለሳል ፡ እስከ ጊዜ

ምጽእት ድረስም ፈርሶ በስብሶ ይቆያል ፡ በመጽሐፍ ቅዱስ አንገጥኖ ጊዜ ሰው ልማት ነፍስ በማለትም ይጠራል ለዚህም ግስረጃ በንፈልግ የሐዊ ሥራ 14 : 7 ያቆብ ሰባ አምስቱ ነፍስ ሆኖ ወደ ግብጽ መውረዱን ይናገራል ፡ እዚህ ላይ ሥጋን በነፍስ ስም ሲጠራ ነው እንጂ ሥጋቸው በከነዓን ቀርቶ ነፍሳቸው ተለይታ ግብጽ ወረደች ልማት አይደለም ፡

የጸድቃን ነፍስ ጊዜያዊ መኖሪያ ስለሆነችው ስለገነት

መጽሐፍ ቅዱስን በሚገባ አንብበው ያልተረዱ ሰዎች ለውራሱ ነፍስ ስለሆነ በሞተ ጊዜ ነፍሱ ትሞታለች እና የሰው ሥራ መኖሪያ ከሞተ በኋላ መቃብር ነው እንጂ ገነትና ሲኦል የሉም ይላሉ ፡ ይህ ግን ፍጹም ሐሰት የሆነ ትምህርት ነው ፡ ከላይ እንደተጠቀሰው ሕያዊት ነፍስ እንዳለች በተረዳ ነገር አውቃለን ፡ እኛ የሕያዊት ነፍስ መኖሪያ የት ነው ? ነፍስ ሕያው ከሆነች ከሞት በኋላ መኖሪያ ይሞራታል ፡ ሲኦልና ገነት የጋጥአንና የጸድቃን ነፍስ መኖሪያ ናቸው ፡

መጽሐፍ ቅዱስ በሰ ገነት መኖር እንዲህ ሲል ያስረዳል ፡ ዘፍ. 2 : 8 — 15 “ የገነትን መዘጋጀት ይነግረናል ፡

— ኢሳይያስ 51 : 3 “ ምድሪ በዳውን እንደ ሌደን እንደ እግዚአብሔር ገነት ... ” እዚህ ላይ ገነት የምትባል እግዚአብሔር ለሰው ልጅ ያዘጋጀት መኖርዋን መግለጽ ነው ፡ ይህጂ የምንኖርባት ምድርም አለመሆንዋ ግልጽ ነው ፡

— ትጌ. ሕዝ. 36 : 35 “ ባድግ የነበረች ይህኒ ምድር እንደ ሌደን ገነት ሆናለች ” ብሎ ይህጂ ዝሙት ምንዝርነት የበዛባት ምድር ስትሆን ገነት የገደሃን መኖሪያ ደስ የምታሰኝ ቦታ መሆንዋን ይገልጽልናል ፡

የገነትን መኖር የሚከፉ ክፍሎች “ ገነት ከጥፋት ውሃ በፊት ነበረች ፡ ኋላ ግን ምድር በውሃ በጠፋች ጊዜ እርሷም ጠፍታለች ” ይላሉ ፡ ይህን ዓይን ያወጣ ውሸታቸውን ከየት እንገኛቸው ባላውቅም ፡ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ግን እንዳልሰፈረ እርግጠኛ ገን ፡ እስከ እነዚህን ወተትን አጥቂረው ፡ ግሩን አምርረው ለተካሩ መስሐቲዎች እንድትገኙ ላቅርብ ላቸው ፡ በጥፋት ውሃ ጊዜ ለመሆኑ ይህጂ አሁን ያለንባት ምድርስ ጠፍታ ነበር ወይ ? ምንር በንፍር ውሃ ጠፋች ሲባል ምድሪቱ ሳትሆን በውስጥዋ ያለች ሰዎችና እንስሳት መሆናቸውን ቢረዱ ኖሮ እንዲህ ዓይነት ትላት ውስጥ ባልገቡ ነበር ፡ እንደ እነሱ አባባል ቢሆንግ

ይህችም ምድር ጠፍታ ለሁለተኛ ጊዜ ነው የተፈጠረችው ግለት ነው። ምክንያቱም በኖህ ዘመን መላ ዓለም ጠፋች ብለው ያምናሉና። ዓለም-ሲባል በምድር ውስጥ የሚኖሩ ነዋሪዎች መሆናቸውን ግን በነገረልን። እኛ ግን ይህን ከጥርስ ተርፎ ዓይን የሚያስቀውን ቀልዳቸውን በመጽሐፍ ቅዱሳዊ መልሳችን አፈር ትቢያ እናልብስዋለን።

— ሉቃስ 23 : 43 “ጌታ ኢየሱስም እውነት እልሃለሁ ዛሬ ከእኔ ጋር በገነት ትሆናለህ አለው” ቅርጽ ተጥሎት ይሄን ቃል ምን ይሉት ይሆን? ገነት በኖህ ዘመን የጠፋች ከሆነ ጌታ በገነት ዛሬ ከእኔ ጋር ትኖራለህ ግለቱ ገነትን ደግሞ አበጁት ይሆን? ደግሞስ ይህቺ የምንኖርባት ምድር ገነት ተብላ ትጠራለች የሚሉ ከሆነ ምን ሊያተርፍለት ነው ባለበት ቦታ ከእኔ ጋር ትኖራለህ የሚለው? የሌለባችን ከዚህ ከኖረባት ምድር ለየት ያለች ፍጹም የተደላ ደስታ ቦታ ስለሆነች ዛሬ ከኔ ጋር በገነት ትኖራለህ አለው እንጂ። ሲላልንስ በመቃብር መስለዋታል፤ ገነትንስ በምን ይመስሉለት ይሆን?።

— 2ኛ ቆሮ. 12 : 14 “... ወደ ገነት ተነጠቀ ሰውም ሊናገር የማይገባውን ቃል ሰማ” ወደ ገነት ተነጠቀ ግለቱ ከዚህች ካለንበት ዓለም ለየት ወዳለች ቦታ ተወስዶ ግለት አይደለም? ሰውስ ሊናገረው የማይገባ ቃል በዚህች ምድር ላይ ይኖር ይሆን? በገነት ግን ብዙ የሚያስደንቁ ነገሮች አሉና እነኝን ሁሉ ማየቱን ነገረን።

— ራዕይ 2 : 7 “ድል ለነሣው በእግዚአብሔር ገነት ካለው ከሕይወት ዛፍ እንዲበላ እስጠዋለሁ” ገነት ይህቺ የምንኖርባት ምድር ከሆነች በውስጥ የሚገኙት ፍራፍሬዎች ያለምንም መዝገብ በገንዘባችን ገዝተን እንበላቸዋለን። መታገልና ደል መንሳት አያስፈልገም። ደግሞም በዚህች በምንኖርባት ምድር ላይ ሕይወትን የምትሰጥ የሕይወት ዛፍ የለችም። እንግዲህ ለድቃን በዚህች ምድር ላይ ከዲያብሎስ ጋር ተዋግተው ድል ሲነሱ በገነት ይኖራሉ።

ስለሲኦል :

ጸድቃን ሲሞቱ ነፍሳቸው በገነት እንደምታርፍ፣ በአንጻሩ ደግሞ የኃጥአን ነፍስ መኖሪያ ሲኦል ነው። እስከ ፅሁፍ ምጽአትን ነፍሳት በሁለቱም ሥፍራ ይኖራሉና። ሲኦል ግለት ጉድጓፍ ወይም

መቃብር ግለት ነው ጉድጓፍውን ቦታ ሁሉ ሲኦል ይለዋል በሲኦል ይመስለዋልና።

የመጽሐፍ ቅዱስ ማሰራጀት :

— መዝ. 15 (16) : 9 — 10 “ሥጋዬም ደግሞ በተስፋ ታድራለች ነፍሴን በሲኦል አትተዋትምና” ይህ አነጋገር የሥጋና የነፍስን መኖሪያ የተለያየ መሆኑን ያመለክተናል። ልብ አምላክ ጻዊት ከክርስቶስ መወለድ ሺ ዓመት ቀደም ብሎ የነበረ ሰው ነው ከክርስቶስ ልደት በፊት የነበሩ ጽድቅ ሥራ የሠሩ ሆኑ የኃጢአት ሥራ፣ የሁሉም ነፍስ የተሰፋው ቀን እስኪፈጸም ወደ ሲኦል ነበር የምትወርደው። ጻዊትም ጌታ በአካል ነፍስ ወደ ሲኦል ወርዶ ነጻነትን ሰብኮ ከሲኦል እንደሚያወጣው በመንፈስ ቅዱስ ተቃኝቶ ሲናገር” ነፍሴን በሲኦል አትተዋትምና ሥጋዬም ደግሞ በተስፋ ታድራለች፤ በመጨረሻው ዘመን ነፍሴን ተዋሕዶ ስለምትነሣ” ብሎ ሥጋው ሞተ ፈርሶና በስብሶ እንደ ደማይቀር ጭምር ተናገረ።

— መዝሙር 9 : 17 “ኃጢአተኞች ወደ ሲኦል ይወርዳሉ” ይህን አባባል ተቃዋሚዎች ወደ መቃብር ነው የሚወርዱ ካሉ ኃጢአተኞች ብቻ ሳይሆኑ ጸድቃንም ጭምር ናቸው። ሙሴ እራሱ በመቃብር ተቀብሯል። አረ ሌሎችን ቅዱሳን ትተን የእውነት ገጉ ሥመድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስን እራሱ ሶስት መዓልትና ሶስት ሌሊት በከርው መቃብር አድሯል። እንግዲህ ሲኦል ግለት መቃብር ግለት ከሆነ ጌታንም ኃጢአተኛ ነው ሌሎት ነው?

— ምዛሴ 15 : 24 “በታች ካለው ከሲኦል መንገድ ያመልጥ ዘንድ የሕይወት መንገድ አስተዋዩን ሰው ወደ ላይ ይወስደዋል” የሲኦል መንገድ የተባለው ኃጢአት ሲሆን፣ የሕይወት መንገድ የተባለው የጽድቅ ሥራ መሆኑ ግልጽ ነው። እንግዲህ ሰው ሁሉ በሚሠራው ኃጢአት ወደ ሲኦል፣ በሚሠራው የጽድቅ ሥራ ወደ ገነት እንደሚገባ እንወቅ እናስተውል።

— ሉቃስ 16 : 22 - 31 “እዚህ ላይ የኃጢአተኞች ነፍስ በሲኦል በሥቃይ እንደምትኖር ጌታ ራሱ በማይታበል ቃሉ ገልጿልናል ምሳሌ ነው ቢሉ በሌለ ነገር መስሎ አልተናገረም። በሌለ ነገር እንኳን ጌታ ሰውም አይመስልም። ደግሞ የሌለን ነገር እንደ

ውሽታም በው ያለ አስመስሎ አወራ ግለት ፍጹም ኃጢአት ነው። እሱ የእውነት አባት መሆኑ በትዱስ መጽሐፍ ተገልጿል።

— 60520 : 13 የሲኦልን መኖር ይገልጽልናል።

ግጦቃልያ

1ኛ ምዕ የእትክልት ቦታ ሁሉ ገነት እየተባለ ይጠራል ይህም በገነት ምሳሌ መጥራት ነው እንጂ ከመንግሥት ሰማይ በታች ከምድር በላይ መካከል ያለች ገነት የምትባል የጸድቃን ነፍስ መኖሪያ የለችም ግለት አይደለም። አዳምና ሔዋን ሳይሳሳቱ ይኖሩ ባት የነበረ ገነት ከምድር በላይ ከሰማይ በታች እንደነበረ እና ምናልን። ጌታ በክብር ትስብዕት በግርግ መንግሥት በሚመጣ በት በዕለት ምጽአት “እናንተ የአባቱ ብሩካን ኑ” ብሎ ጸድቃንን የሚጠራቸው ከገነት “ሔዱ ብሎ” ኃጢአንን ወደ ገሃነም የሚያስናብታቸው ከሲኦል ነው ምክንያቱም ገነትና ሲኦል የነፍሳት ጊዜያዊ መቆያዎች ናቸው።

2ኛ ሲኦል ግለት ጉድጓድ ወይም መቃብር ግለት ቢሆንም ነገር ግን የኃጢአን ነፍስ መኖሪያ የሆነው ሲኦል የለም ግለት አይደለም ሲኦል የሰቃይ ስፍራ ስለሆነ ግናቸውንም የሰቃይ ስፍራዎች በተለምዶ ሲኦል እያልን እንጠራቸዋለን። ደስ የሚያስገኝ አትክልት ያለበትን ቦታ ገነት ነው እንደምንል ሁሉ የሥቃይንና የመከራ ቦታ የሆነውንም ደግሞ ሲኦል ነው እንላለን።

ውስብሐት ለእግዚአብሔር

ለጽሁፊ ረዳት የሆኑ መጻሕፍት

- 1/ መጽሐፍ ቅዱስ (በአማርኛ በእንግሊዝኛ) ቋንቋዎች
- 2/ አባ ጎርጎርዮስ (ሊቀ ጳጳስ) የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ታሪክ አዲስ አበባ 1974 ዓ. ም.
- 2/ አድማሱ ጀንበሬ (መልአክ ብርሃን) ኩዙሐ ሃይማኖት አዲስ አበባ 1949 ዓ. ም.
- 4/ አባ ጉርጎርዮስ (ሊቀ ጳጳስ) የቤተ ክርስቲያን ታሪክ በዓለም መድረክ አዲስ አበባ 1978 ዓ. ም.
- 5/ አያሌው ታምሩ (አለቃ) ወላዲተ አምላክ በኢትዮጵያ አዲስ አበባ 1979 ዓ. ም.
- 6/ አያሌው ታምሩ (አለቃ) የጽድቅ በር አዲስ አበባ 1979 ዓ. ም.
- 7/ መሐሪ ትርፌ (ሊቀ ሊቃውንት) የቅዱስ ጳውሎስ መጽሐፍ ንባብ ከነትርጓሜው አዲስ አበባ 1948 ዓ. ም.
- 8/ ወንጌል ቅዱስ ንባብና ትርጓሜው፣ ብርሃንና ሰላም ማተሚያ ቤት አዲስ አበባ 1959 ዓ. ም.
- 9/ ዓሥራት ገብረ ማርያም፣ ትምህርተ መለኮት አዲስ አበባ 1983 ዓ. ም.
- 10/ የሐንስ ሳንድቬድ የቤተክርስቲያን ታሪክ በመካከኛው ዘመን በአማርኛ) አዲስ አበባ 1974 ዓ. ም.
- 11/ ምሥጢረ ሥላሴ፣— መንበረ ጸባዎት ቅድስት ሥላሴ ካቲድራል የድርሰት ክፍል አዲስ አበባ 1960 ዓ. ም.

12/ ሞገስ ዕቁበ ጊዮርጊስ (ሊቀ መዘምራን) : መርሐ ጽድቅ ባህለ
ሃይማኖት አሥመራ 1969 ዓ. ም

13/ ኃይለ መስቀል ገ/መድህን (ሊቀ ሊቃውንት) ሥርወ ሃይማኖት
አዲስ አበባ 1960 ዓ. ም

14/ መዝሙረ ዳዊት - ንባቡ ከነትርጓሜው ጎዲስ አበባ 1973 ዓ. ም
